

VII. TÜRKİYE SEKTÖREL EKONOMİ ŞURASI

TOBB Yayın No: 2014/215

2. Baskı

TOBB yayınları için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir.

Tel : (0312) 218 20 00

Faks : (0312) 218 20 64

internet : www.tobb.org.tr

TOBB yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak internetten ulaşabilirsiniz.

Tasarım: Merdiven Reklam Tanıtım
Şehit Bilgin Sokak 6/1 Demirtepe - Maltepe - Ankara

Basım: Özyurt Matbaacılık
Büyük Sanayi 1. Cad. Süzgün Sk. No: 7 İskitler - Ankara

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar.....	V
Türkiye Ambalaj Meclisi.....	1
Türkiye Bankacılık ve Finans Meclisi.....	5
Türkiye Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	9
Türkiye Bilgisayar Yazılım Meclisi	13
Türkiye Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	17
Türkiye Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi.....	21
Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	25
Türkiye Demir ve Demir Dışı Metaller Meclisi.....	29
Türkiye Denizcilik Meclisi.....	33
Türkiye Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	37
Türkiye Doğal Gaz Meclisi	41
Türkiye Döküm Sanayi Meclisi	45
Türkiye Eğitim Meclisi.....	49
Türkiye Enerji Meclisi.....	53
Türkiye Fuarçılık Meclisi	57
Türkiye Gıda Sanayi Meclisi.....	61
Türkiye Girişim Sermayesi Meclisi	65
Türkiye Hayvancılık Meclisi	69
Türkiye İçecek Sanayi Meclisi	73
Türkiye İklimlendirme Meclisi.....	77
Türkiye İlaç Sanayi Meclisi	81
Türkiye Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi.....	85
Türkiye Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	89
Türkiye Kimya Sanayi Meclisi.....	93
Türkiye Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi.....	97
Türkiye Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi.....	101
Türkiye Kuyumculuk Sanayi Meclisi	105
Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi.....	108
Türkiye Madencilik Meclisi.....	111
Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	115
Türkiye Medikal Meclisi	119
Türkiye Medya ve İletişim Meclisi	123

Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi.....	127
Türkiye Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi.....	131
Türkiye Orman Ürünleri Meclisi	135
Türkiye Otomotiv Sanayi Meclisi	139
Türkiye Otomotiv Ticaret Meclisi	143
Türkiye Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	147
Türkiye Özel Güvenlik Hizmetleri Meclisi	151
Türkiye Patent ve Marka Vekilleri Meclisi	155
Türkiye Perakendecilik Meclisi	159
Türkiye Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi.....	163
Türkiye Sağlık Kurumları Meclisi	167
Türkiye Savunma Sanayi Meclisi.....	171
Türkiye Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi.....	173
Türkiye Serbest Bölgeler Meclisi	177
Türkiye Sermaye Piyasası Meclisi.....	181
Türkiye Seyahat Acentaları ve Rehberler Meclisi.....	185
Türkiye Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) Meclisi.....	189
TOBB Sigorta Eksperleri İcra Komitesi.....	193
TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi.....	197
Türkiye Sivil Havacılık Meclisi	201
Türkiye Tarım Meclisi.....	205
Türkiye Teknik Müşavirlik Meclisi.....	209
Türkiye Tekstil Sanayi Meclisi.....	213
Türkiye Telekomünikasyon Meclisi	217
Türkiye Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	221
Türkiye Turizm Meclisi.....	225
Türkiye Ulaştırma ve Lojistik Meclisi.....	229
Türkiye Yükseköğretim Meclisi.....	233
Metodoloji	236
Sektörlerin NACE Kodları	237
Kurum İndeksi.....	248

KISALTMALAR

Kurumların Kısaltmaları

BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BİST	Borsa İstanbul
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.
BTK	Bilgi Teknolojileri Kurumu
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Eximbank	Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KİK	Kamu İhale Kurumu
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖİB	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEPAV	Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TİB	Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TPAO	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

Diğer Kısaltmalar

Ar-Ge	Araştırma-Geliştirme
BSMV	Banka Sigorta Muameleleri Vergisi
BKS	Bireysel Katılım Sermayesi
BKY	Bireysel Katılım Yatırımı
CIF	Mal bedeli, sigorta ve navlun (Cost, insurance and freight)
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DİR	Dahilde İşleme Rejimi
DİİB	Dahilde İşleme İzin Belgesi
GATT	Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması
GDT	Geri Dönüşüm Tesisleri
GİTES	Girdi Tedarik Stratejisi
GTİP	Türk Gümrük Tarife Cetveli
İFM	İstanbul Finans Merkezi
KKDF	Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
PGD	Piyasa Gözetimi ve Denetimi
STA	Serbest Ticaret Anlaşması
TTK	Türk Ticaret Kanunu
UMEM	Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi
Ür-Ge	Ürün Geliştirme

TÜRKİYE AMBALAJ MECLİSİ

Ambalaj sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 54 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 30 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 3 şirket,

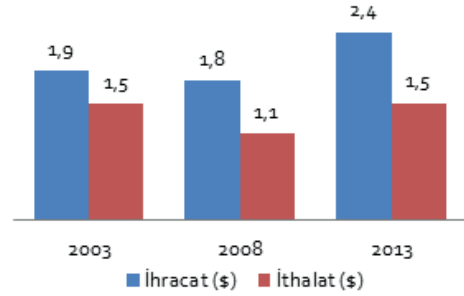
temsil ediyor.

Ambalaj sektörü 2013 yılında;

- 3,6 milyar \$ ihracat,
- 3,7 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Ambalaj Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

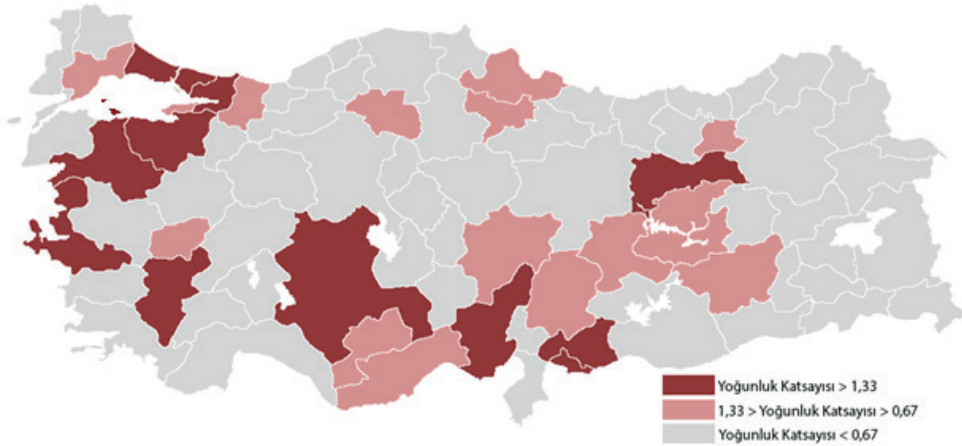

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,4'ü ambalaj sektöründe çalışıyor.

Ambalaj sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 3'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,3'ü ambalaj sektöründe faaliyet gösteriyor.

Ambalaj Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü ambalaj sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 4 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 2 TL'sini,

ambalaj sektörü ödüyor.

Sorun 1

Sektörün dış ticaretteki ara mal açığı

Açıklama

Ambalaj sektörünün toplam ihracat ve ithalatı incelendiğinde, ciddi oranda ara mal açığı olduğu görülmektedir.

Çözüm Önerisi

- Hammaddesi yurt içi kaynaklardan sağlanan cam dışında kalan ahşap, kağıt, karton, alüminyum, çelik ve plastik esaslı ambalaj malzemelerinin üretiminde kullanılan hammaddeleri üreten işletmeler desteklenmeli,
- Ambalaj sanayi ile birbirini tamamlayıcı ve katma değeri yüksek olan ambalaj makineleri imalat sanayindeki hammadde ve parçalar da bu kapsamda sayılmalı,
- Gümrük mevzuatı ve imalat sanayinin özendirilmesine yönelik mevzuatta bu yönde değişiklikler yapılmalı,
- Oluklu mukavva üretiminde kullanılan ve Türkiye’de üretilmeyen kraft liner, nssc kağıt ve selülozlarda KKDF kaldırılmalı,
- İkame malzeme kullanan sanayiciler için teşvik mekanizması geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Ambalaj atıklarının yönetimi ile ilgili uygulamalardan kaynaklanan sorunların devam ediyor olması

Açıklama

28035 sayılı Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, paydaşlar tarafından farklı yorumlanabilmektedir. Sanayi kuruluşlarından yükümlülüklerini yerine getirenler, sistem içerisinde yer alanların yalnızca %20 kadarını oluşturduğu için bu durum haksız rekabete yol açmaktadır. Toplamalar ile ilgili doğrudan sorumlu kılınan yerel yönetimlerin sistem içinde verimli bir şekilde yer almaması, ayrı toplama uygulamalarının yaygınlaşmasındaki en büyük engellerden biridir.

Çözüm Önerisi

- Sorunların çözümünde mevcut sistemin iyileştirilmesi esas alınmalı, vergi uygulaması değişikliğine gidilmemeli,
- Mevzuatın uygulanmasında yaşanan sorunlardan dolayı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının merkezde ve İl teşkilatlarında bürokratik kapasitesi geliştirilmeli, piyasa gözetimi ve denetimi artırılmalı,
- Uygulamadaki belirsizliklerin giderilmesi ve diğer sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacı ile 28035 sayılı Yönetmelik’te geçen Ambalaj Komisyonu yeniden toplanmalı,
- Belgelendirmeler ile ilgili belirsizlikler ortadan kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik yürürlüğe girmiş olmasına rağmen, tehlikeli madde taşımacılığında kullanılan ambalajların modellerini belirlemek, denetlemek ve testlerini yapmak üzere akredite edilmiş olan TSE'nin henüz bu yetkinliğe sahip olmaması

Açıklama

Anılan Yönetmelik gerekli alt yapı sağlanmadan yürürlüğe girmiştir. Konu yükleyicileri, dolduranları, taşımacıları ve araç sürücülerini doğrudan ilgilendirirken, kullanılacak ambalajların onay, test ve denetimlerinde görev alacak personelin yetkin olmaması ciddi sıkıntılara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gerekli alt yapı sağlanana kadar anılan Yönetmeliğin iç pazara uygulanması, oluşturacağı yüksek maliyet göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmeli,
- Denetimler, altyapı geliştirildikten ve denetimde görev alacak personelin tamamı eğitildikten sonra gerçekleştirilmeli,
- Ambalajların modellerini belirleyecek ve uygunluğunu test edecek mevcut donanımlar için üniversite ve özel sektör laboratuvarlarından yararlanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE

Sorun 4

Ambalaj sektöründe ihtisaslaşmış üretim ve yönetim personeli açığı

Açıklama

Ambalaj sahasında uzmanlaşmış personelin, gelişmiş ekonomilere sahip ülke standartlarında yetiştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde 53 üniversitenin 80 bölümünde toplam 132 başlıkta ambalaja ilişkin dersler verilmektedir. Dersleri veren akademisyenlerin uzmanlık alanlarının farklı olmasından dolayı, müfredat bu akademisyenlerin kendi uzmanlık alanları doğrultusunda şekillenmektedir. Bu durum, ambalaj teknolojileri ve verimlilik ile inovasyon konularında ihtiyaç duyulan nitelikte insan kaynağı eksikliğine yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gerek sosyal ve ticari gerekse teknik ve mühendislik bilim dallarını kapsayan bir üniversite bünyesinde ambalaj teknolojileri ana bilim dalı oluşturularak, önce yüksek lisans ve sonrasında lisans, önlisans veya yüksekokul eğitimine başlanmalı,
- Lise düzeyinde de tasarım dersleri açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

Sorun 5

Sektörün kümelenme ihtiyacı

Açıklama

Küreselleşen dünyada küçük ölçekli üreticilerimizin bilgi, deneyim, teknoloji, personel-emek ve sermaye birikimlerini birlikte kullanarak güçlenmeleri gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Ambalaj üreticilerinin tedarikçisi oldukları ve tedarik aldıkları firmalarla birlikte hareket edecek kümeler oluşturulmalı,
- Özellikle ihracat pazarlarını hedefleyebilmek için, bu kümelenme içerisinde koordinasyonu sağlamak amacıyla sanayi kuruluşları, STK'lar, akademisyenler ve kamu temsilcilerinden oluşan İhraç Malları Ambalaj Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE BANKACILIK VE FİNANS MECLİSİ

Bankacılık ve finans sektörünü;

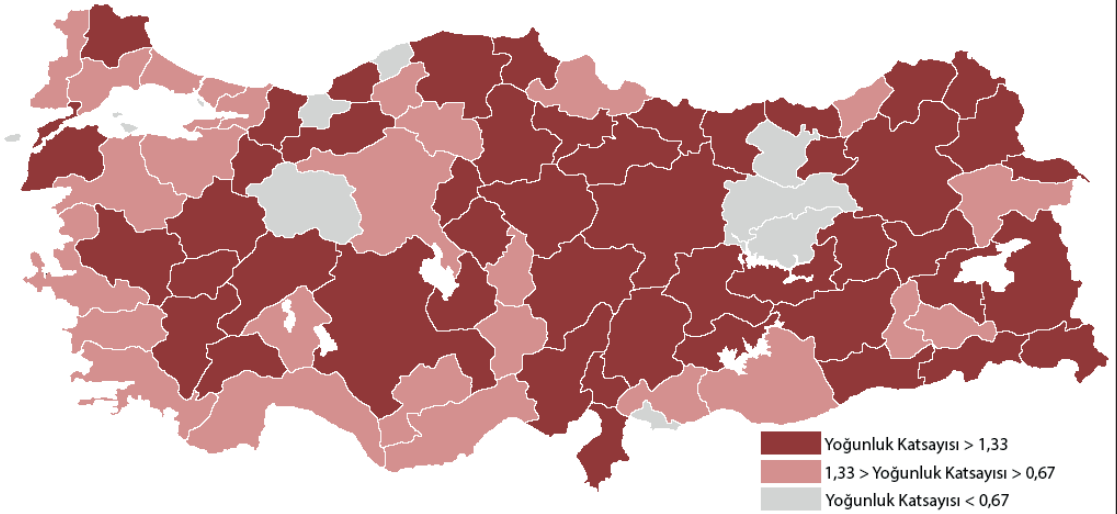
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 1 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,3'ü** bankacılık ve finans sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,5'i** bankacılık ve finans sektöründe faaliyet gösteriyor.

Bankacılık ve Finans Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 24'ünü** bankacılık ve finans sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- Kurumlar Vergisinin 276 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 69 TL'sini,

bankacılık ve finans sektörü ödüyor.

Sorun 1

Finansal sektörde haksız rekabete neden olan düzenlemeler

Açıklama

Türkiye’de yerleşik kuruluşların, yurtdışında yerleşik kuruluşlar karşısındaki rekabet gücünü korumak amacıyla, finansal sektörde haksız rekabete yol açan mevzuatın uluslararası düzenlemeler ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, yerleşik finansal kuruluşlar arasındaki rekabet koşullarının iyileştirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Bankaların ihracat taahhütlerinden doğan sorumluluklarının sınırlandırılmasına ilişkin düzenleme yapılmalı,
- Yabancı sermayeli finansal kiralama şirketlerinin taşınmaz işlemlerinde kiracının tabiiyetinin esas alınmasına ilişkin yasal düzenleme yapılmalı,
- Adres Paylaşım Sisteminin tüm finansal kurumlara açık olması sağlanmalı,
- Faktoring sözleşmesinden kaynaklanan borçlara karşılık teminat olarak alınan ipoteklerin paraya çevrilmesinde İcra İflas Kanunu’nun 150/ı maddesi, alacakların kesinleşmesinde ise Kanun’un 68/b maddesi uygulanmalı,
- Ülke genelinde temlikli faturaların tespitini teminen fatura nüshalarından biri t-nüshası olarak düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, BDDK

Sorun 2

4949 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda yer alan “iflasın ertelenmesi”ne ilişkin düzenleme

Açıklama

Alacaklının devletin zor kullanma gücünden yararlanarak, alacağını elde etme şeklini düzenleyen İcra ve İflas Kanunu’na, konkordato kurumunun yanı sıra, 17/7/2003 tarihli ve 4949 sayılı Kanun’la “iflasın ertelenmesi” ve 12/2/2004 tarihli ve 5092 sayılı İcra İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la “Kooperatifler ve Sermaye Şirketlerinin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması” kurumları eklenmiştir. “İflasın ertelenmesi” kurumu uygulamada borçlular tarafından sıkça istismar edilmekte, bu da finansal kuruluşların alacaklarının tahsilini olumsuz yönde etkilemekte ve finans sektörünü zor duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Söz konusu düzenleme, ülkemiz koşulları dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

Sorun 3

Aracılık işlemlerinden alınan vergiler ve dolaylı yüklerin yüksek olması

Açıklama

Türkiye'de finansal işlemler üzerindeki vergisel yükler ve ücretler yüksektir. Buna bağlı olarak, aracılık maliyeti yükselmekte, finansal işlemlerin riskleri artmakta ve talepleri yurt dışına kaymakta, yerleşik kuruluşların rekabet gücü zayıflamaktadır.

Çözüm Önerisi

- BSMV, KKDF gibi dolaylı vergiler düşürülmeli/kaldırılmalı,
- Banka dışı finansal kuruluşların bankalardan kullandıkları kredilerde BSMV kaldırılmalı,
- Zorunlu karşılıklar için, piyasa faiz oranları/enflasyon oranı düzeyinde faiz ödenmeli,
- Katılım payı ödemeleriyle oluşturulan BDDK gelirlerinin kullanılmayan bölümünün bütçeye devrine ilişkin düzenleme kaldırılmalı,
- Finansal kuruluşların yurt dışından borçlanmaları zorunlu karşılığa tabi tutulmamalı, bunlara tanınmış damga vergisi ve harç istisnası sektörlerle eşit olarak uygulanmalı,
- Banka dışı finansal kuruluşların yurt dışından yabancı para cinsinden sağladıkları kredilerden ve finansal kiralama işlemleri için yapılan vadeli ithalattan alınan KKDF kaldırılmalı,
- Finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinde ayrılan özel karşılıklar, kurumlar vergisi matrahı tespitinde gider kabul edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, TCMB, BDDK

Sorun 4

İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi (İFM) olması ile ilgili Strateji ve Eylem Planı faaliyetlerinin tamamlanmamış olması

Açıklama

İFM Stratejisi ve Eylem Planı 2/10/2009 tarihli ve 27364 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2010/11 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca, İFM çalışmalarını koordine etmek, desteklemek ve yürütmek üzere idari yapı oluşturulmuştur. Buna göre; Yüksek Konsey, Ulusal Danışma Kurulu, İFM Koordinatörlüğü, Çalışma Komiteleri ve Uluslararası Danışma Konseyi kurulmuştur. Çalışmalar Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir. İstikrar içinde ve sürdürülebilir büyümenin gerçekleştirilmesinde ekonomik faaliyetin sağlıklı olarak finansmanı için güçlü, etkin çalışan, büyük hacimli ve derin bir finansal sektör çok önemli bir role sahiptir. Türkiye'nin bölgesinde önemli bir merkez olma potansiyeli vardır ve İstanbul da fiilen bir finansal merkez gibi kabul edilmektedir. İstanbul'un uluslararası nitelikte bir finansal merkez olması yönünde mevcut potansiyel kullanılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İFM Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan faaliyetler hızla gerçekleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Finansal kuruluşlarımızın Yabancı Hesaplar Vergi Uyum Kanunu'na (Foreign Account Tax Compliance Act–FATCA) uyumunun sağlanamaması

Açıklama

ABD tarafından çıkarılan FATCA ile ABD dışı finansal kuruluşlarda hesabı olan ABD vergi yükümlülerinin hesap bilgilerinin ABD Gelir İdaresi'ne (IRS) bildirilmesini öngörmektedir. Finansal kuruluşların için son uyum tarihi Nisan 2014'tür. FATCA'ya uyumsuz olmanın yaptırımı, ilgili finansal kuruluşun ABD kaynaklı bütün gelirlerinden %30 stopaj cezası kesilmesidir. FATCA'ya uyum sağlanması amacıyla, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile koordinasyon içinde hazırlık çalışmaları yürütülmektedir. Anlaşmanın 25/4/2014 tarihine kadar imzalanmaması durumunda, finansal kuruluşların FATCA'ya uyumsuz hale gelebileceği ve bu durumun da dış finansal ilişkilerde ve muhabir ilişkilerinde önemli sorunlar doğurabileceği düşünülmektedir. Türkiye'nin ABD ile yapacağı anlaşmaya KKTC'de faaliyet gösteren banka şubelerinin durumunun da eklenmesi önem taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

ABD ile imzalanması planlanan ikili anlaşma 25/4/2014 tarihine kadar tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE BİLGİSAYAR ve İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MECLİSİ

<p>Bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 21 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 19 şirket, • Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 10 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,8 milyar \$ ihracat, • 16,1 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>7,1</td><td>2,4</td></tr><tr><td>2008</td><td>3,5</td><td>5,6</td></tr><tr><td>2013</td><td>3,9</td><td>6,5</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	7,1	2,4	2008	3,5	5,6	2013	3,9	6,5
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	7,1	2,4											
2008	3,5	5,6											
2013	3,9	6,5											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,3'ü bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektöründe çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 2,2'si bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Bilgisayar ve iletişim sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 8'si mühendis olarak çalışıyor.</p>													
<p>Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p>													
<p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,2'sini bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 12 TL'sini, • Gelir Vergisinin 9 TL'sini, <p>bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektöründe Ar-Ge faaliyetlerinin yetersiz olması

Açıklama

Ar-Ge ile geliştirilecek özgün ve yaratıcı ürün, hizmet ve içeriğin oluşmaması, sektörün ürün ve hizmetlerine olan talebi sınırlamaktadır.

Çözüm Önerisi

Evrensel Hizmet Fonu ve diğer fonlar, sektörde Ar-Ge faaliyetlerini teşvik edecek yöntemlerle kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 2

Kamu alımlarında ihale mevzuatında yaşanan sorunlar

Açıklama

Sektörün kamu alımlarında tabi olduğu ihale mevzuatı, sektörün niteliği dikkate alınmaksızın hazırlanmıştır.

Çözüm Önerisi

Hizmet ve danışmanlık tedariki için kamu alımları ile ilgili ihale mevzuatı, sektörün görüşleri alınarak güncellenmelidir.

İlgili Kurumlar

KİK

Sorun 3

Sektöre uygun kalifiye iş gücünün ve mesleki eğitim müfredatının yetersiz olması

Açıklama

Sektördeki iş gücünün istenen pazar niteliklerinde olmaması sektörün gelişmesini engellemektedir. Ayrıca eğitim müfredatı güncel ihtiyaçlara cevap verememektedir.

Çözüm Önerisi

- Müfredat, sektörün katılımı ile oluşturulmaya başlanan mesleki tanımlara uygun olarak hızla güncellenmeli,
- Firmalara eğitim faaliyetleri için teşvik sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK, İŞKUR

Sorun 4

Vergisel yükler

Açıklama

Ürün ve hizmetlere yönelik yatırım ve işletmeler; özellikle iletişim altyapısının kullanımına yönelik vergiler ve diğer maliyetler nedeniyle istenen pazar büyüklüğüne ulaşmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- KOBİ'ler için yatırım maliyetleri "Faydalı Ömür Kıstası" yerine güncel yatırımı teşvik etmek amacıyla aynı yıl içerisinde giderleştirilebilmeli,
- Eğitim kurumlarının bilgisayar araç, gereç ve hizmet alımlarında uygulanan KDV oranları diğer eğitim araçları ile aynı seviyeye çekilmeli,
- Yüksek hızlı genişbanda uygulanan vergi azaltılmalı (1 TL vergilendirme 5 TL ekonomik kayba yol açmaktadır),
- Bilişim temel ihtiyaç kabul edilerek lüks tüketim kategorisinden çıkarılmalı ve KDV indirimi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Kredi kartında taksit sınırlandırması

Açıklama

31/12/2013 tarihinde Banka Kredi Kartları Hakkında Yapılan Yönetmelik'te değişiklik yapılarak kredi kartlarıyla yapılan cep telefonu alımlarında taksit kaldırılırken, birçok sektörde 9 takside kadar izin verilmiştir. Büyük mağazalar, mağazaları içinde banka şubesi açarak kredi kullanılması gibi farklı yöntemlerle kredi kartına taksit sınırlandırmasını aşmaya çalışmaktadır. Bu imkanı olmayan diğer mağazalar ise büyük ciro kaybına uğramaktadır. Taksidin sınırlandırılması ile üçüncü şahıslara kart kullanılması da yasaklandığı için, küçük mağazaların tüketici açısından bir çekiciliği kalmamıştır.

Çözüm Önerisi

- Taksit sınırlandırması, küçük mağazaların durumunu düzeltecek şekilde revize edilmeli,
- Pos cihazlarına taksit sınırlandırması getirmek yerine, kredi kartlarına kişilerin gelirleriyle orantılı limit getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

BDDK

TÜRKİYE BİLGİSAYAR YAZILIM MECLİSİ

Bilgisayar yazılım sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 1 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 10 şirket,

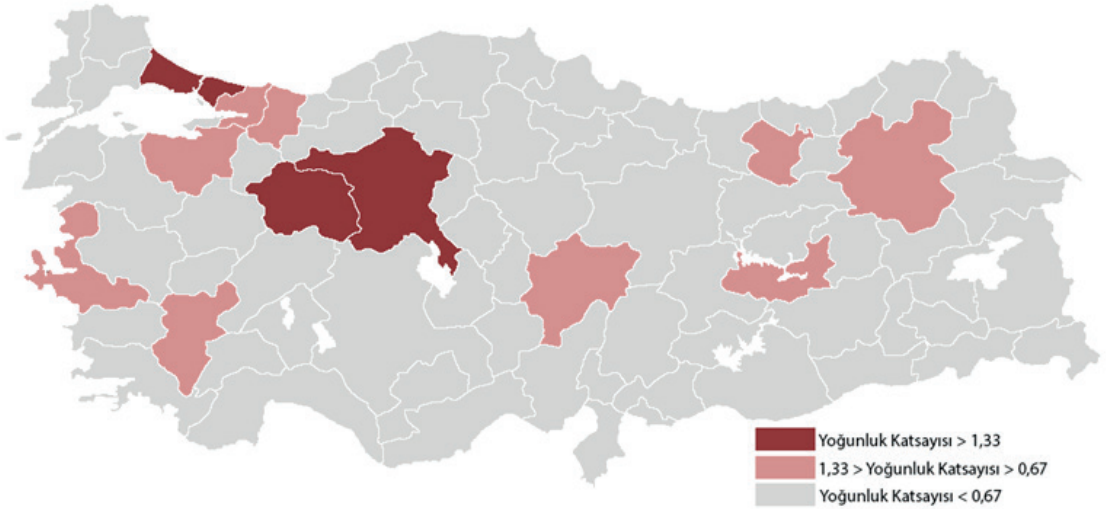
temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,5'i bilgisayar yazılım sektöründe çalışıyor.

Bilgisayar yazılım sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 43'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,6'sı bilgisayar yazılım sektöründe faaliyet gösteriyor.

Bilgisayar Yazılım Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veritabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü bilgisayar yazılım sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 4 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

bilgisayar yazılım sektörü ödüyor.

Sorun 1

Ulusal yazılım stratejisinin olmaması

Açıklama

Yazılım endüstrisi, diğer tüm sektörlerin işletme verimliliğinden, ürettikleri ürün ve hizmetlerinin küresel rekabette başarılı olabilmesine kadar, yarattığı katma değeri yüksek yerli ürünler ile stratejik bir sektör olduğu kabul görmesine rağmen sektörün Ulusal Yazılım Stratejisi oluşturulamamaktadır. Dünyadaki örneklerin gösterdiği gibi, yazılım sektörünün ekonominin lokomotif olması, arkasında güçlü bir siyasi iradenin varlığı ile mümkündür. Arkasında siyasi bir irade bulan Türk yazılım sektörü, dış kaynak kullanmayan ve yatırım sermayesi düşük bir sanayi sektörü olarak ekonominin önünü güçlü biçimde açmaya adaydır.

Çözüm Önerisi

- Yazılım sektörü, stratejik sektör olarak ele alınmalı,
- Sektöre yönelik, sadece yazılım politikaları üzerine çalışacak bir kurum ihdas edilmeli, bu kurum koordinasyonunda ulusal yazılım stratejisi oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Kamu yazılım ihaleleri ve kurum içi yazılım geliştirme

Açıklama

Sektör, kamu yazılım ihalelerinde kendilerini geliştirebilecek hacimde projeler bulamamaktadır. Yazılım ürün ve hizmetleri ihalelerinde, sektörün özelliklerinin göz önüne alınması, sektörün gelişmesi için büyük öneme sahiptir. Yazılım üreten kamu birimleri, yazılımı kendisi üretmek yerine, dağıtıcı rol üstlenerek, piyasa oluşturucu, yönlendirici ve yapılandırıcı bir rolde, kamu-özel sektör-üniversite üçlüsünün işbirliğini sağlayıcı nitelikte olmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Kamu birimleri, özel sektör ve üniversiteler ile birlikte, yönlendirici ve yapılandırıcı işlev üstlenerek, yerli yazılım sektörü ile işbirliği içinde olmalı,
- Kamu yazılım ihalelerinde, yazılım projelerinin doğası gereği, tek bir yıla bağlılık ortadan kaldırılmalı, iç pazarı desteklemek amacıyla özel sektör öncelikle tercih edilmeli,
- Yazılım ürün ve hizmetlerinin ihalelerine ilişkin düzenlemeler özel sektörün katılımıyla acilen yeniden yapılandırılmalı,
- Yazılım sektörü için, savunma sanayinde sıkça kullanılmakta olan ofset mekanizması geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

KİK, YÖK

Sorun 3

Uluslararası yazılım ürünlerinin, ulusal yazılım ürünlerine karşı haksız rekabeti

Açıklama

Yurt dışından ithal edilen yabancı kaynaklı yazılımlar, ekonomik ürün/mal olarak kabul edilirken, yurt içinde üretilen ulusal yazılımlar hizmet olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, yurt dışı firmalara, endüstriyel üretim ve yenilik yaratma açısından avantajlar sağlarken, hizmet olarak değerlendirilen yerli üretimlerin yenilik olarak değerlendirilmemesi, ulusal yazılım endüstrisi açısından önemli bir haksız rekabete sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yapılacak düzenlemelerle, ulusal yazılım endüstrisi ürünleri de ekonomik ürün/mal olarak kabul edilerek, yabancı firmaların, yerli endüstri karşısındaki rekabet avantajı önlenmeli, yerli sanayi aleyhine olan haksız rekabetin önüne geçilmelidir.

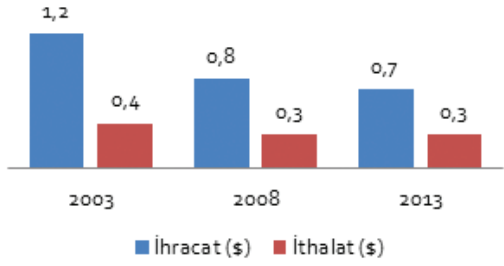
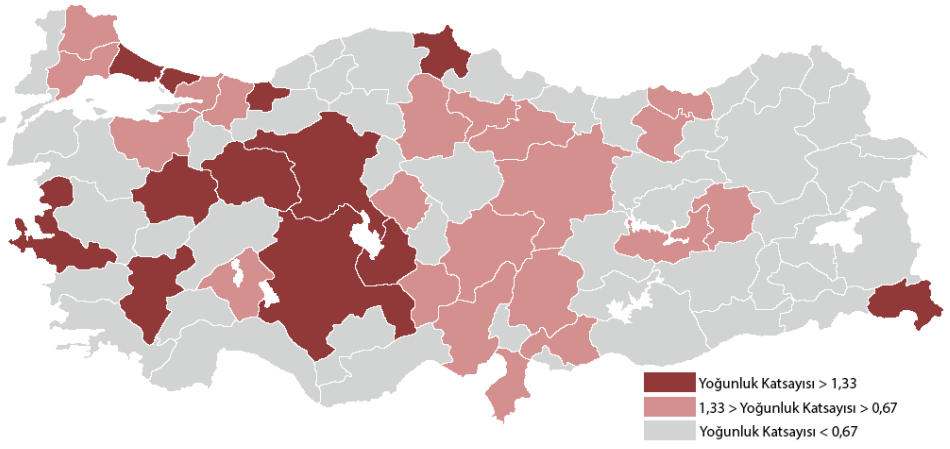
İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

TÜRKİYE CAM VE CAM ÜRÜNLERİ SANAYİ MECLİSİ

<p>Cam ve cam ürünleri sanayi sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 10 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Cam ve cam ürünleri sanayi sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 972 milyon \$ ihracat, • 752 milyon \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Sektörün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (\$)</th><th>İthalat (\$)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>1,2</td><td>0,4</td></tr><tr><td>2008</td><td>0,8</td><td>0,3</td></tr><tr><td>2013</td><td>0,7</td><td>0,3</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (\$)	İthalat (\$)	2003	1,2	0,4	2008	0,8	0,3	2013	0,7	0,3
Yıl	İhracat (\$)	İthalat (\$)											
2003	1,2	0,4											
2008	0,8	0,3											
2013	0,7	0,3											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,2'si cam ve cam ürünleri sanayi sektöründe çalışıyor.</p> <p>Cam ve cam ürünleri sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 3'ü mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,1'i cam ve cam ürünleri sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,2'sini cam ve cam ürünleri sanayi sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini, • Gelir Vergisinin 1 TL'sini, <p>cam ve cam ürünleri sanayi sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Enerji tasarrufu ve verimliliği sağlayan camların yaygın kullanılmaması

Açıklama

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında hazırlanan TS 825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı 2013 yılında revize edilerek binalarda pencere camı olarak ısı kontrol kaplamalı camların kullanımı hedeflenmiştir. Ancak anılan standart halen yürürlüğe konulmadığı için ısı kontrol kaplamalı camların kullanımı zorunlu hale getirilmemiştir.

Çözüm Önerisi

- Revize edilen standart yürürlüğe konulmalı,
- Kamu, özel sektör ve kentsel dönüşüm bina projelerinde ilgili standart uygulanmalı ve yapı denetim kuruluşlarınca etkin olarak denetlenmeli,
- Enerji verimli camların kullanımının yaygınlaşması için kanun ve yönetmeliklere ek olarak teşvik sistemi oluşturulmalı, enerji verimli camlarda %18 olan KDV %1'e düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Cam sektöründe istihdam edilecek nitelikli işgücü bulunmaması

Açıklama

Cam sektöründe izabe sanayi ve cam işleme alanında eğitim almış yüksek nitelikli teknik elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Her OSB'de meslek lisesi açılması mecburi hale getirilmeli,
- Bu liselerde cam sektörü uzmanları eğitim vermeli,
- Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi'nde (UMEM), makineli seri üretimle ilgili müfredat günün ihtiyaçlarına göre revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İŞKUR

Sorun 3

Ulaşım ve taşıma maliyetlerinin yüksekliği

Açıklama

Ürünlerin nakliyesi çoğunlukla karayolu ile yapılmakta, yüksek akaryakıt maliyetleri navlun giderini

olumsuz yönde etkilemektedir. Karayolu taşımacılığına alternatif olarak demiryolu ve denizyolu taşımacılığının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Taşımada demiryolu ve denizyolunun payı artırılmalı,
- Demiryolu taşımacılığı yeni bağlantı hatlarıyla geliştirilmeli,
- İhracat limanlarındaki altyapı hizmetleri geliştirilmeli ve ucuzlatılmalı,
- Fazla yük taşıyabildikleri için birim başına taşıma maliyetlerini düşüren HC konteynerlerin araç üzerinde 4 metre ile sınırlandırılan yükseklikleri 4,20 metreye çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizde emniyet ve güvenlik camlarının kullanılmasına yönelik herhangi bir yasal düzenleme bulunmaması

Açıklama

Gelişen mimari trendler çerçevesinde, düz cam ürünlerine yeni binalarda daha fazla yer verilme-ye başlanması, camda ilave güvenlik önlemlerinin alınmasını zaruri kılmaktadır. Yeni binaların emniyet ve güvenlik gerektiren bölümlerinde emniyet ve güvenlik camlarının kullanımına yönelik standart bulunmasına rağmen (TS 13433) 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ilgili standarda atıfta bulunulmamaktadır.

Çözüm Önerisi

İlgili mevzuatta yapılacak düzenleme ile standarda atıfta bulunularak, yeni binalarda emniyet ve güvenlik camlarının kullanımı zorunlu hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Cam ambalaj atığı toplama ve geri dönüşüm faaliyetlerinin yetersizliği

Açıklama

Türkiye'de cam ambalaj geri kazanım oranı %26 seviyesindedir. AB mevzuatı ile uyum çerçevesinde yürürlüğe giren 28035 sayılı Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'ndeki cam ambalaj atığı toplama hedefinin 2020 yılı için %60 olmasına rağmen mevcut uygulamalar bu hedefe ulaşmakta yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Atık toplamayla ilgili politikalar sistemin tüm taraflarınca benimsenmeli,
- Cam ambalaj atıklarının evsel ve diğer ambalaj atıklarına karışmadan ayrı toplanarak geri dönüşümü ve bunun ekonomiye katkısı hakkında etkin bilgilendirme yapılmalı,
- Atıkların toplanmasının kolaylaştırılması için cam kumbara sayıları artırılmalı,
- Ambalaj atığı toplayan firmalar ve belediyelerle toplama hedeflerini artırmaya yönelik projeler geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

TÜRKİYE ÇİMENTO VE ÇİMENTO ÜRÜNLERİ MECLİSİ

Çimento ve çimento ürünleri sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 40 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 18 şirket,

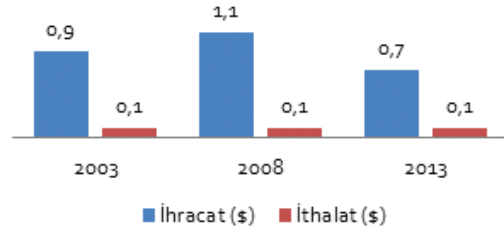
temsil ediyor.

Çimento ve çimento ürünleri sektörü 2013 yılında;

- 979 milyon \$ ihracat,
- 84 milyon \$ ithalat,

yaptı.

Çimento ve Çimento Ürünleri Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

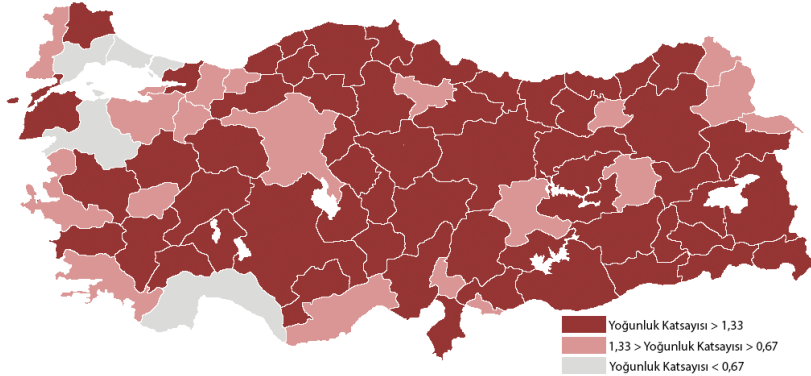

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,4'ü çimento ve çimento ürünleri sektöründe çalışıyor.

Çimento ve çimento ürünleri sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,2'si çimento ve çimento ürünleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Çimento ve Çimento Ürünleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,5'ini çimento ve çimento ürünleri sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 6 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

çimento ve çimento ürünleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

Sektörde yaratılan yeni kapasitelerin ortaya çıkaracağı sorunlar

Açıklama

Mevcut klinker kapasitesi ve halen devam etmekte olan yatırımların devreye girmesi ile ülkemizin 2025-2030 yıllarındaki çimento ihtiyacının karşılanması mümkündür. Ayrıca, yakın coğrafyamızda yeni üretim kapasiteleri oluşmaktadır. Diğer yandan çimentonun ihracat imkanları diğer ürünlere oranla daha kısıtlı olup, ihrac pazarlarındaki gelişmeler ise olumsuzdur. Bu çerçevede oluşan kapasite fazlasının sıkıntıya yol açması kaçınılmaz görünmektedir.

Çözüm Önerisi

Sektörün geleceğine ilişkin makro planlar yapılırken, çimento yatırımlarının teşvik edilmesi hususunun dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Hammadde ruhsat güvenliği önündeki engeller

Açıklama

16/6/2012 tarih ve 2012/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi nedeniyle madencilik faaliyetleri ile ilgili izinlerin alınmasında gecikmeler yaşanmakta, süresi içerisinde işletmeye geçilemeyen ruhsatların iptali gündeme gelebilmektedir.

Çözüm Önerisi

- Başbakanlık Genelgesi yeniden değerlendirilerek, izinlerin daha önce olduğu gibi meri Kanun ve Yönetmelikler kapsamında ilgili kurumlarca verilmesi,
- Maden mevzuatında, özellikle çimento hammaddesi olan kalker, kil ve marn gibi sanayi hammaddelerinin ruhsat ve rezerv güvencesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Sektörün enerji politikaları konusunda yaşadığı sorunlar

Açıklama

Sektörde atmosfere atılan sıcak gazlar kullanılarak atık ısı geri kazanımıyla elektrik üretilmektedir. Böylece sektördeki elektrik enerjisi tüketiminin yıllık %20-30'u ulusal enerji ağına geri kazandırılabilir. Ayrıca, sektörün teknolojisi gereği atık bertaraf imkanı bulunmakta, bu atıklar çimento fırınlarında alternatif veya ilave yakıt olarak kullanılabilir. Ancak atık tedarikinde

sorun yaşanmaktadır. Sektörde atıkların, ilave yakıt olarak kullanılmasında, AB ortalaması %20 civarında olup, ülkemizde bu oran %3 seviyesindedir.

Çözüm Önerisi

- Sektör, Enerji Verimliliği Strateji Belgesi ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun kapsamında teşvik edilmeli,
- Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik revize edilmeli, Avrupa'daki gibi atıktan sağlanan %40 ısı gücü limitine, tehlikesiz atıklar ve biyomas içeren atıklar dahil edilmemeli,
- Atık ısıdan enerji geri kazanımı ve enerji verimliliği uygulamaları yeni teşvik paketinde desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Sektörün çevre mevzuatı nedeniyle yaşadığı sorunlar

Açıklama

Çimento sektörü, çevre mevzuatına uyum konusunda çok önemli çabalar ortaya koymaktadır. Ancak son dönemde yetkili makamlar, AB ve diğer gelişmiş ülkelerin de üstünde çevresel kısıtlamalar öngörmektedir. Bu durum kaynak israfı ve gecikmelere neden olmakta ve uluslararası rekabet gücümüzü azaltmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevzuat, sektör tarafından uygulanabilir olmalı, kaynak ve zaman israfını engelleyecek ve rekabet gücümüzü koruyacak şekilde revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Hazır beton sektöründe yaşanan sorunlar

Açıklama

Ülkemiz karayollarında beton yol ve bariyer uygulamasına henüz ciddi anlamda geçilememiştir. Bunun yanı sıra tüm beton uygulamalarında, kalitesi denetlenmiş beton kullanımının artırılması gerekmektedir. Deprem yıkımlarının önemli nedenlerinden birisi, standart dışı kalitesiz beton kullanılmasıdır.

Çözüm Önerisi

- Ülkemizde betonda ve kireçte kalitenin sağlanması için kireçte CE belgesi denetimleri ile betonda G İşareti Yönetmeliği eksiksiz olarak uygulanmalı,

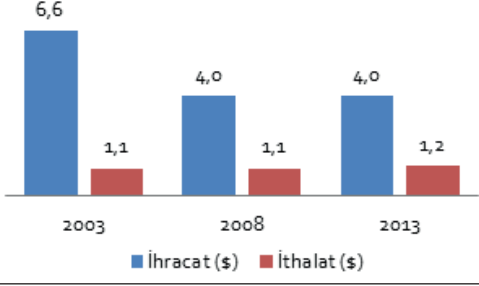
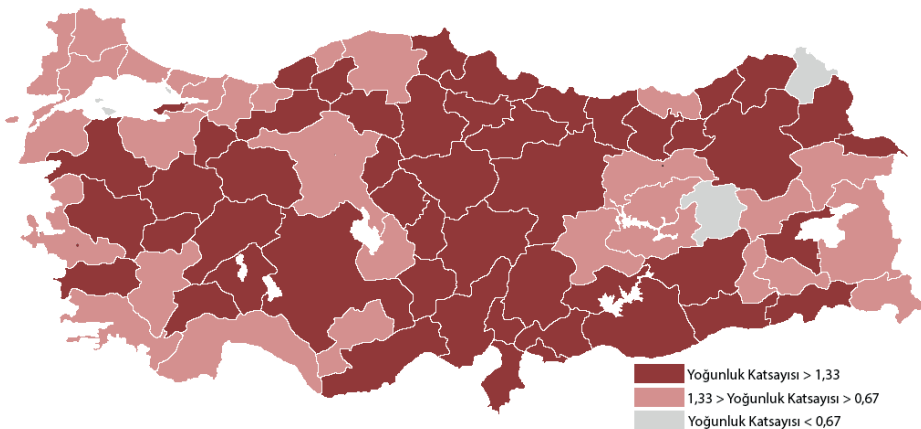
- Ağır trafik ve iklim şartlarında, ülke kaynakları ve yol emniyeti açısından karayolu yapımında asfalt yola oranla üstünlükleri bulunan beton yol uygulaması gecikmeksizin başlatılmalı,
- Trafik güvenliğini sağlamak ve trafik kazalarının neden olduğu çok yüksek can ve mal kayıplarını en aza indirmek için, kara yollarımızda ve şehir içi yollarda beton bariyer kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI MECLİSİ

<p>Dayanıklı tüketim malları sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 100 Sanayi Kuruluşu listesindeki 14 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 9 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Dayanıklı tüketim malları sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 milyar \$ ihracat, • 2,8 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Dayanıklı Tüketim Malları Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>6,6</td><td>1,1</td></tr><tr><td>2008</td><td>4,0</td><td>1,1</td></tr><tr><td>2013</td><td>4,0</td><td>1,2</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	6,6	1,1	2008	4,0	1,1	2013	4,0	1,2
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	6,6	1,1											
2008	4,0	1,1											
2013	4,0	1,2											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,7'si dayanıklı tüketim malları sektöründe çalışıyor.</p> <p>Dayanıklı tüketim malları sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,6'sı dayanıklı tüketim malları sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Dayanıklı Tüketim Malları Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,4'ünü dayanıklı tüketim malları sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 5 TL'sini, • Gelir Vergisinin 4 TL'sini, <p>dayanıklı tüketim malları sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Atık Elektrikli Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği uyumunda yaşanacak sorunlar

Açıklama

22/5/2012 tarihli ve 28300 sayılı AEEE Yönetmeliği sonrasında ilgili Tebliğ henüz yayınlanmamıştır. Bu nedenle, üreticilerin AEEE toplama ve geri dönüştürme yükümlülüğüne dair hedefleri net değildir. Tüm üretici ve ithalatçıların kayıt altına alınması ile haksız rekabet önlenecektir.

Çözüm Önerisi

- Atık Çerçeve Yönetmeliği Taslağı ve Atık Elektrikli Elektronik Eşyaların Yönetimi konusunda Yetkilendirilmiş Kuruluşların Oluşmasına ve Çalışma Şartlarına İlişkin Tebliğ Taslağı bir an önce yayınlanmalı,
- Ekonomi Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile koordineli olarak ithalatta gerekli denetimler için düzenlemeler ivedilikle yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Enerji verimliliği yüksek ürünlerin satışının teşvik edilmemesi

Açıklama

Enerji verimliliği yüksek ürünlerin teşvik edilmesi konusunda çalışma yapılmasına, buzdolabı ve klima öncelikli olmak üzere, yüksek enerji verimli ürünlerin vergi indirimi ile teşvik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda, AB ülkelerinde çeşitli uygulamalar bulunmaktadır. Enerji verimliliği yüksek ürünlerin kullanımının Keban Barajı'nın sağladığı elektrik enerjisinin yaklaşık iki katı kadar tasarruf sağlayacağı öngörülmektedir.

Çözüm Önerisi

Enerji verimliliği yüksek ürünlerin satışının teşvik edilmesi için vergi indirimi ve AB ülkelerindekilere benzer teşvikler uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Dayanıklı tüketim mallarının piyasa denetimlerindeki eksiklik

Açıklama

Kolay nakliye özellikleri ve denetimsizlik sebebiyle yurt dışından kaçak olarak ülkemize giren ürünler bulunmakta; yine denetimsizlik sebebiyle gerekli sağlık, güvenlik ve çevre standartlarına uygun olmayan ürünler yurt içinde üretilerek piyasaya sunulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- TSE tarafından klima test laboratuvarı kurulmalı,
- Mevcut beyaz eşya test laboratuvarlarının test kapasiteleri artırılmalı,
- Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı piyasadan test amacıyla toplanacak ürünler için bütçe ayırmalı ve bu konuda sektörle birlikte denetim planı çıkarmalı,
- Ulusal Temiz Üretim Merkezi (UTÜM) kurulmalı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde sağlık, güvenlik ve çevre standartlarına uygun üretime yönelik gerekli teşvikler sağlanmalı,
- Piyasa ve işyeri denetimleri etkinleştirilmeli ve kaçakçılık önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TSE

Sorun 4

Bazı perakendecilerin tüketicileri yanıltıcı kampanyalar düzenlemesi

Açıklama

Bazı perakendeciler, tüketicilere bazı ürünlerde belirli stok adetleri belirleyerek yürüttükleri kampanyalarda yanıltıcı işlemler yapmaktadırlar. Bu ürünü satın almaya giden tüketici, genellikle “Az önce bitti” yanıtı ile karşılaşmaktadır.

Çözüm Önerisi

Birçok yurt dışı örneğinde olduğu gibi, ilan edilen kampanyalar, kampanya süresince satılan tüm söz konusu ürünleri kapsamalı, kampanyalar ürün adedi yerine süreye bağlı olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Tüketici mevzuatı ile ilgili yaşanan sorunlar

Açıklama

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un 8. maddesinde yer alan “ayıplı mal” tanımı açık değildir. Söz konusu Kanun, mal ayıplı çıktığında, satın alma tarihinden itibaren 6 aylık sürede tüketiciye tamir, fiyattan indirim, para iadesi, değiştirme seçeneklerini sunmaktadır. Bu durum, uygulamada üreticilere ağır yükler getirmekle birlikte, suiistimale de açıktır. Servis hizmetleri, özellikle ithal mallarda tüketiciler açısından sıkıntıya yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Satılan malda ayıbın tespit edilmesi durumunda, tüketiciye tanınan seçimlik haklar önceliklendirilmeli, para iadesi ve değiştirme seçeneği, tamir veya fiyattan indirimin yapılması durumunda kullanılmalı,

- Standartlara uygun ve yeterli sayıda servis bulundurma konusu etkin bir şekilde denetlenmeli ve yaptırımlar getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

TÜRKİYE DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER MECLİSİ

<p>Demir ve demir dışı metaller sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 74 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 29 şirket, • Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Demir ve demir dışı metaller sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22,6 milyar \$ ihracat, • 28,5 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>10,4</td><td>11,1</td></tr><tr><td>2008</td><td>17,6</td><td>13,8</td></tr><tr><td>2013</td><td>14,9</td><td>11,3</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	10,4	11,1	2008	17,6	13,8	2013	14,9	11,3
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	10,4	11,1											
2008	17,6	13,8											
2013	14,9	11,3											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,8'i demir ve demir dışı metaller sektöründe çalışıyor.</p> <p>Demir ve demir dışı metaller sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,5'i demir ve demir dışı metaller sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde1'ini demir ve demir dışı metaller sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 12 TL'sini, • Gelir Vergisinin 2 TL'sini, <p>demir ve demir dışı metaller sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Sanayide yüksek elektrik enerjisi maliyetleri ve maliyetler üzerindeki ilave fon ve kesintilerin sektörün rekabet gücünü sınırlandırması

Açıklama

Genel maliyetler arasında ikinci sırada yer alan enerji maliyetlerinin diğer ülkelerdeki rakip üreticilerden yüksek oluşu, iç ve dış piyasalarda sektörün rekabet gücünü düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

- Başta TRT payı olmak üzere, elektrik enerjisi üzerindeki her türlü fon ve kesintiler kaldırılmalı,
- Hafta sonu ve bayram tatillerinde gece tarifesi uygulanmalı,
- Yaz aylarında puant saati uygulaması, 20:00-22:00 saatleri arasına indirilmeli,
- Bireysel tüketici ile sanayiciye uygulanan elektrik enerjisi fiyat farkı AB ülkeleri ile aynı seviyeye yükseltilinceye kadar, sanayinin kullandığı elektrik enerjisi fiyatlarına zam yapılmamalı,
- Enerji piyasasında talep tarafı katılımına ilişkin mevzuat değişikliği en kısa sürede hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 2

Türkiye-Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) Serbest Ticaret Anlaşması'nın sektöre devlet yardımlarını yasaklayan hükümlerinin revize edilmesi

Açıklama

Hali hazırda, AKÇT Anlaşması ek listesinde yer alan GTİP'lere konu ürünlerin üretimini yapacak firmalar, yatırımlarında devlet desteğinden yararlanamamaktadır. Özellikle katma değeri yüksek olan bu ürün gruplarının Türkiye'de üretilmesi ve enerji verimliliğine ilişkin yatırımların daha fazla desteklenmesi (KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti dışındaki destek unsurlarıyla), cari açığın azaltılmasına sağlayacağı katkının yanı sıra, stratejik yönden de önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

- AKÇT Anlaşması'nın imzalandığı 1996 yılından bu yana sektörün ihtiyaç ve öncelikleri değiştiğinden, AKÇT Anlaşması günümüz koşullarına göre revize edilmeli,
- Ülkemizde üretilmeyen ya da yetersiz miktardaki ürünlerin üretimine yönelik yatırımlara teşvik sağlanmalı,
- Mevcut teşvik yasası, enerji verimliliğine yönelik yatırımlara verilen KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti dışındaki destek unsurlarıyla desteklenecek şekilde revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, AB Bakanlığı

Sorun 3

5491 sayılı Çevre Kanunu'nun 13. maddesinde yer alan çevre katkı payı tahsilatı

Açıklama

Sadece demir çelik sektörümüzde uygulanan ve sektör üzerinde ciddi bir yük teşkil eden çevre katkı payı uygulamasının, dünyanın hiçbir ülkesinde örneği olmadığı gibi makul bir gerekçesi de bulunmamaktadır. Başta Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) Serbest Ticaret Anlaşması olmak üzere, Türkiye'nin uluslararası taahhütlerine de aykırılık taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

Uygulamaya tümüyle son verilmeli veya en azından başlangıç aşamasında çevre katkı payının sektör kuruluşlarınca kendi çevre yatırımlarında kullanım imkanı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Demir ve Demirdışı Metaller Strateji Belgesi ile Girdi Tedarik Stratejisi içerisinde yer alan eylemlerin hayata geçirilememiş olması

Açıklama

Demir ve Demirdışı Metaller Strateji Belgesi ve GİTES, Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile kabul edilmiş ve 25/12/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Eylemlerden sorumlu bazı kuruluşların söz konusu eylemlerin yerine getirilmesi konusunda yeterli iradeyi ortaya koymadıkları gözlenmektedir.

Çözüm Önerisi

Sektörün büyüme eğilimini sürdürebilmesi ve ekonomiye olan katkısını arttırabilmesi için, Demir ve Demirdışı Metaller Strateji Belgesi'nde yer alan 2.3, 2.4, 2.5, 3.3, 3.4 eylem planları ve GİTES 2.1 eylem planı en kısa sürede hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Entegre tesislerin hammaddesi olan demir cevheri ve kömür ithalatında yaşanan sorunlar

Açıklama

Demir cevheri ve kömür ithalatında yaşanan sıkıntıların giderilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Mevzuat değişikliğine gidilerek kömür ithalatındaki uçucu ve kükürt limitleri kaldırılmalı ve bürokrasi azaltılmalı,
- %1 oranındaki demir cevheri gümrük vergisi kaldırılmalı,

- Sektörün temel girdilerinin ithalatının finansmanı amacıyla kullanılan krediler ve ithalat işlemleri KKDF'den muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE DENİZCİLİK MECLİSİ

Denizcilik sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 6 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 6 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

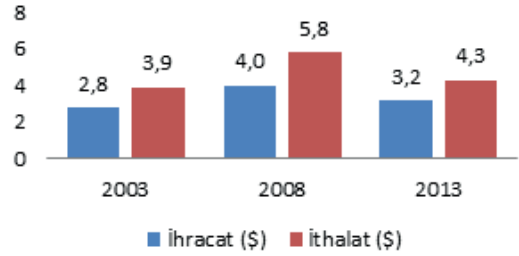
temsil ediyor.

Denizcilik sektörü 2013 yılında;

- 4 milyar \$ ihracat,
- 10 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Denizcilik sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

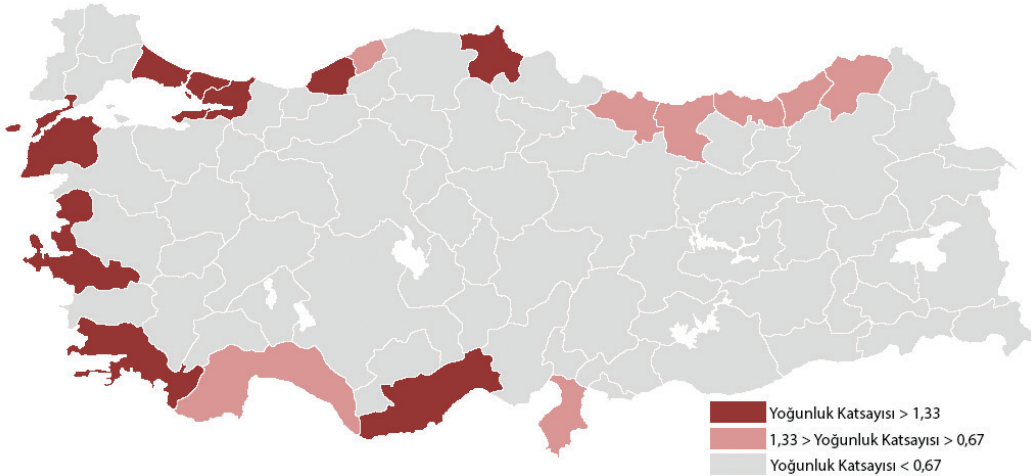

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 2,8'i denizcilik sektöründe çalışıyor.

Denizcilik sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 11'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,6'sı denizcilik sektöründe faaliyet gösteriyor.

Denizcilik Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1'ini denizcilik sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 11 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 3 TL'sini,

denizcilik sektörü ödüyor.

Sorun 1

Gemi inşa sanayinde sürdürülebilir rekabet şartlarının oluşturulamaması

Açıklama

Avrupa'nın en büyük ve rekabetçi kapasitesine sahip tersanelerimiz talebin durması nedeniyle kapanma noktasına gelmiştir. AB ve Uzakdoğu ülkelerinin gemi inşa sanayine sağladıkları finansal teşvikler ve diğer devlet destekleri, iç ve dış piyasadan hak edilen payın alınmasını önlemektedir.

Çözüm Önerisi

Rekabet koşullarının eşitlenmesi amacıyla;

- İhracat primi sistemi getirilerek "gemi" yani "ürün odaklı" teşvik sağlanmalı,
- AB'nin sektöre destek müktesebatına tam uyum sağlanmalı ve uygulanmalı,
- Yaşı 25'in üzerinde olan koster filosu ve diğer gemi cinslerinin yenilenmesi için kaynak yaratılmalı,
- Yerli tersanelerin, devletleri tarafından desteklenen yabancı tersaneler karşısındaki kamu alımlarına ilişkin dezavantajları ortadan kaldırılmalı,
- Sektörde çalışanlardan muhtasar vergi, SGK primi alınmamalı,
- Tersanelere verilmiş kullanma izni, irtifak hakkı sözleşmelerinin süresi 49 yıla uzatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Gemi siparişinde yatırımcıların finansmana erişim sorunu

Açıklama

Türk armatörler ülkemizde gemi yatırımına kredi sağlayamamakta ve yeterli öz kaynakla gemi yatırımı yapamamaktadır. Dünyada, gemi inşa sanayi olan bütün ülkelerde, ülke Eximbank'ları tarafından, kendi ülkelerinden sipariş verilen gemilerin armatörlerine Gemi İşletme Dönemi Finansmanı (post-delivery finance) sağlanmaktadır. Bu durum siparişlerin Kore, Çin, Japonya, Almanya, Norveç, İspanya ve Hollanda tersanelerine kaymasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Eximbank, gemi inşa sanayine ve gemi inşa yan sanayiine düşük faizli ve uzun vadeli kredi sağlamalı,
- Türkiye'den gemi siparişi vermeyi düşünen yabancı armatörlere, benzerleri diğer ülkelerde uygulanmakta olan 10-15 yıl vadeli Gemi İşletme Dönemi Finansmanı sağlanmalı,
- Teminat yeterliliği geminin 10 yıldaki ortalama ve gelecekteki değeri üzerinden belirlenmeli,
- Eximbank'ın risk yükünün azaltılması için Norveç'deki GIEK (GuaranteeInstitute for Eksport Credits) veya İsveç'deki EKN (Exportkreditnamnden) benzeri, aracı garantör kuruluşlar kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Eximbank

Sorun 3

Açık deniz platformları yapım ve işletme taleplerinin karşılanmasında gerekli üretim altyapısı oluşturulmasında geç kalınması

Açıklama

Deniz tabanında yapılan petrol ve doğalgaz aramalarının artmasıyla açık deniz platformu üretimi, bakımı, işletilmesi ile destek gemileri yapımı ve işletilmesinde tersaneler ve armatörler için ciddi fırsat ortaya çıkmıştır. Talebin giderek artacağı bu alan, küresel kriz öncesinde ciddi kapasiteye ulaşan, ancak rekabet dezavantajı nedeniyle sıkıntılı bir dönem geçiren Türk gemi inşa sanayisi için çok önemli bir fırsattır.

Çözüm Önerisi

- TPAO, ulusal, bölgesel ve küresel açık deniz platformu ihtiyacının karşılanmasında işletmecisi rolü üstlenerek bir plan dahilinde açık deniz platformu filosu oluşturmalı,
- Açık deniz platformları mevcut üretici firmalarla Türk tersanelerinin ortak girişimi ile Türkiye’de yapılmalı ve tersanelerimize know-how kazandırılmalı,
- Açık deniz platformu destek gemileri yapım ve işletilmesi desteklenerek bu alanda gemi yapımı ve işletmesi talebi yaratılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Ulusal ve bölgesel ölçekte mekansal strateji planlarının tamamlanmaması

Açıklama

10 ve 11. Ulaştırma Şuralarında belirlenen 2023 hedeflerinde, deniz taşımacılığı ve deniz turizmi konularında önemli hedefler belirlenmiş olmasına rağmen liman, marina gibi kıyı yapıları yatırımlarına yönelik 2023 hedeflerini karşılayacak planlamalar yapılmamıştır.

Çözüm Önerisi

- Ulaştırma kıyı yapıları ve turizm kıyı yapıları konularında daha önce farklı kurumlar tarafından yapılmış master planlar, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından sektörel planlar adı altında güncellenmeli ve 2023 hedefleri doğrultusunda geliştirilmeli,
- Ulusal ve bölgesel ölçekte mekansal strateji planları sektörel planlar dikkate alınarak ve 2023 hedeflerini karşılayacak kıyı yapıları imkan kabiliyetlerini içerecek şekilde yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Kıyı tesisi işletme izinlerinin alınmasında yaşanan sorunlar

Açıklama

2007 yılında yürürlüğe giren Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile mevcut veya yeni olduğuna bakılmaksızın ticari faaliyet gösteren tüm kıyı tesisleri Yönetmelikte yer alan teknik ve idari yükümlülüklere tabi tutulmuşlardır. Aradan geçen 7 yıllık sürede kıyı tesislerinin büyük bölümü Yönetmeliğin özellikle idari gereklerine uyamadıkları için işletme izni alamamışlardır. Çok sayıda kıyı tesisi bu nedenle ekonomik faaliyetini durdurmuş olup, bir kısmı da yakın gelecekte faaliyetlerinin durması riski ile karşı karşıyadır.

Çözüm Önerisi

- 12/10/2004 tarihinden önce yapılmış kıyı tesislerinin imar planları re'sen onaylanmalı ve proje onayı istenmemeli,
- Çok noktalı bağlama sistemleri (şamandıralar) ve boru hatları için imar planı istenmemeli sadece vaziyet planı onaylanmalı,
- Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından verilen azami ön izin süresi 8 yıla çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TÜRKİYE DERİ ve DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ MECLİSİ

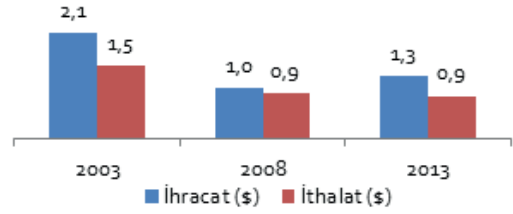
Deri ve deri ürünleri sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 3 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 1 şirket,

temsil ediyor.

Deri ve deri ürünleri sanayi sektörü 2013 yılında;
• 1,9 milyar \$ ihracat,
• 2,2 milyar \$ ithalat,
yaptı.

Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

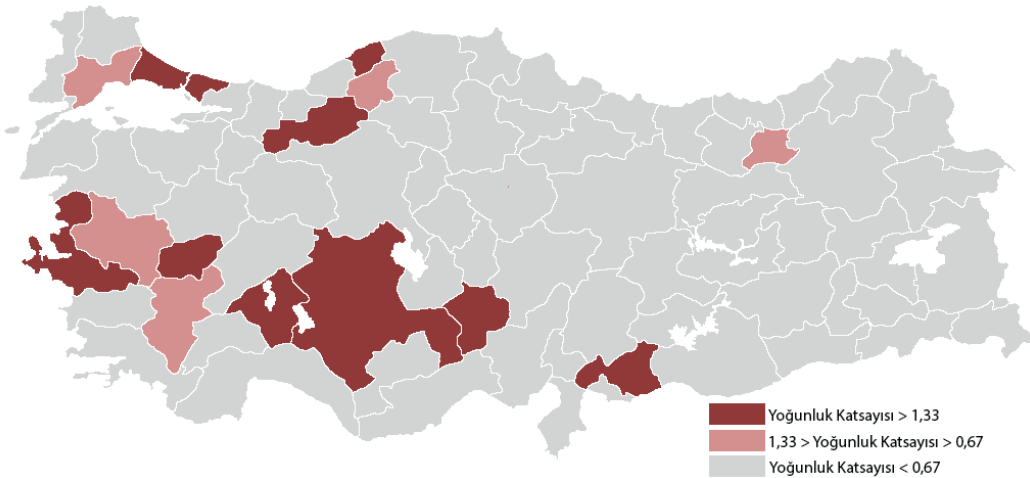

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,9'i** deri ve deri ürünleri sanayi sektöründe çalışıyor.

Deri ve deri ürünleri sanayi sektöründe istihdam edilen **her 100 kişiden 1'i** mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,5'i** deri ve deri ürünleri sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü** deri ve deri ürünleri sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik** ,
• Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini,
• Gelir Vergisinin 3 TL'sini,
deri ve deri ürünleri sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Dişi hayvan kesimindeki artış

Açıklama

Dişi hayvan kesimindeki artış ülkemiz hayvan varlığının gelişmesi önündeki engellerden birisidir. Deri işleme fabrikalarına intikal eden ham derilerin %30-50 kadarının dişi hayvanlardan elde edildiği tespit edilmiştir. Ülkemiz hayvan varlığının artmasında ve işlenen deri kalitesinde dişi hayvanların rolü önemlidir.

Çözüm Önerisi

Doğurganlık ve verimini tamamlamış dişi hayvanlar hariç dişi hayvan kesilmemesi yönünde mevzuat çalışması yapılarak gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Çevre ve insan sağlığına uygun yöntemlerle üretimin desteklenmemesi

Açıklama

Uluslararası alanda rekabet edebilirliğinin en önemli kriterlerinden biri, çevre ve insan sağlığına uygun standartlarda üretim yapmaktır. Bu şekilde üretim yapmak firmalara ilave maliyet getirmektedir. Diğer taraftan, piyasada bu standartlarda üretim yapmayan firmaların da olması, haksız rekabete neden olmakta ve bu durum ülke imajına zarar vermektedir. Çevre ve insan sağlığına uygun standartlarda üretim yapmak için verilen destek sadece belge/sertifika alımı ve laboratuvar analizleri için kullanılabilir.

Çözüm Önerisi

Sektörün uluslararası alanda rekabet edebilmesi için çevre maliyetleri azaltılmalı, deri firmalarının atık su arıtım ve geri kazanım sistemlerinin getirdiği mali yük Çevre Maliyetlerinin Desteklemesi Hakkında Tebliğ (97/5) kapsamında ele alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Deri sektöründe ÖTV uygulamaları

Açıklama

4301 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonlarında (GTİP) yer alan postlar, kürkler, taklit kürkler ve bunlardan mamul ürünlerde ÖTV oranı 26/4/2005 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile %20 olarak belirlenmiştir. Vizon, tilki gibi ürünler genellikle ihraç edilmekte veya iç piyasada yabancı turistler için üretilen ürünlerde hammadde veya aksesuar olarak kullanılmaktadır. ÖTV nedeniyle ithalatta

teminat yükü artmakta ve Çin, Hindistan, Pakistan, Güney Kore gibi ülkeler karşısında rekabet gücü olumsuz yönde etkilenmektedir. Ayrıca 3403.11 ve 3403.91 GTİP'de yer alan deri yağlama müstahzarlarına da 2009 yılı itibariyle ÖTV uygulanmaya başlamıştır.

Çözüm Önerisi

4301 GTİP'te ve 3403.11 ile 3403.91 GTİP'te yer alan bu ürünler 4560 sayılı ÖTV Kanunu kapsamı dışına çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Ayakkabı ve saraciye sektörü ürünlerindeki KDV farklılıkları

Açıklama

Saraciye sektörü çanta, valiz, kemer, cüzdan vb. ürünler üretmektedir. Bunlar arasından çanta, valiz vb. cepte taşınamayacak olanların KDV oranı %8, cüzdan gibi ürünlerin KDV oranı %18'dir. Benzer durum ayakkabı sektörü için de geçerlidir. Ayakkabı üretiminde kullanılan parçalar arasında KDV farklılıkları bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ayakkabı ve saraciye sektörü ürünlerindeki KDV farklılıkları giderilerek, KDV oranı tüm ayakkabı ve saraciye sektörü ürünlerinde %8 olarak belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Ayakkabı sektöründeki hızlı ithalat artışı

Açıklama

Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları (GTİP) arasında 64 no'lu fasıl altında işlem gören ayakkabı sektöründeki ithalat artarak devam etmektedir. 2006 yılından bu yana uygulamada olan ve en son 2012/3419 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uzatılan koruma önlemlerine rağmen yetersiz kalmaktadır. İthalattaki artış, hem ayakkabı üreticilerini hem de ayakkabı üretimindeki en önemli girdi kalemlerinden biri olan deriyi sağlayan deri işleme fabrikalarını zorlamaktadır. Ayrıca insan sağlığına uygun olmadığı tespit edilmiş ürünleri Türk tüketicisini de tehdit etmektedir.

Çözüm Önerisi

Önemli ihracat kalemlerinden birisi olan ayakkabı sektörünü korumayı teminen GTİP 64 no'lu fasıl için ek vergi uygulaması getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE DOĞAL GAZ MECLİSİ

<p>Doğal gaz sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 2 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Doğal gazın, Türkiye birincil enerji kaynakları içerisindeki payı % 35'tir.</p> <p>Doğal gaz sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0,7 milyar m³ ihracat • 45,6 milyar m³ ithalat, <p>yaptı.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Birincil enerji kaynaklarının Türkiye'nin toplam ithalatındaki payı yüzde 22,3'tür. • Doğal gaz ithalatının Türkiye'nin toplam ithalatındaki payı yaklaşık yüzde 8'dir. <p>Doğal Gaz Sektörünün Toplam İhracat ve İthalat Miktarları (m³)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (milyon m³)</th><th>İthalat (milyon m³)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>20.824</td><td>436</td></tr><tr><td>2008</td><td>37.350</td><td>680</td></tr><tr><td>2013</td><td>45.600</td><td>680</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (milyon m ³)	İthalat (milyon m ³)	2003	20.824	436	2008	37.350	680	2013	45.600	680
Yıl	İhracat (milyon m ³)	İthalat (milyon m ³)											
2003	20.824	436											
2008	37.350	680											
2013	45.600	680											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,2'si doğal gaz sektöründe çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,2'si doğal gaz sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Doğal gaz sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 7'si mühendis olarak çalışıyor.</p>													
<p>Doğal Gaz Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,2'sini doğal gaz sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 15 TL'sini, • Gelir Vergisinin 1 TL'sini, <p>doğal gaz sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Doğal gaz piyasasında rekabet ortamının oluşturulamaması

Açıklama

Dünya genelinde gerçekleştirilen doğal gaz ticaretinde fiyatlar, petrol, petrol ürünleri veya anlık, günlük ve vadeli işlemleri gösteren endeksler üzerinden belirlenmektedir. Ancak, piyasanın fiyat belirleyicisi konumunda bulunan BOTAŞ'ın, fiyatı uluslararası piyasalardaki dinamik endekslere bağlı olan ithal doğal gazın maliyetini dikkate almayan bir fiyatlama politikası ile çapraz sübvansiyon uygulaması nedeniyle, piyasada özel sektör rekabeti imkansız hale gelmektedir. Bu nedenle, Kanun ile amaçlanan rekabet ortamı oluşturulamamakta, özel sektörün ithalat ve toptan satış faaliyetleri gelişmemektedir.

Çözüm Önerisi

- Hakim durumdaki piyasa aktörü olan BOTAŞ'ın doğal gazın fiyatlama sürecinde maliyeti yansıtmamasına yönelik düzenleme yapılmalı,
- BOTAŞ borsaya kayıtlı olarak işlem gören bir yapıya kavuşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Rekabet Kurumu

Sorun 2

BOTAŞ'ın piyasa payının, rekabetin oluşmasına yeterli olacak düzeyde azaltılamaması

Açıklama

Rusya (Batı Hattı) kontratındaki son gelişmeyle birlikte toplam 10 milyar m³ (bcm) kontrat özel sektör tarafından devralınmıştır. Buna rağmen, BOTAŞ'ın pazar payı %80 gibi çok yüksek oranda seyretmektedir bu da rekabet ortamının oluşumunu engelleyerek ülke ve tüketici aleyhine yüksek enerji faturalarına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- BOTAŞ'ın piyasa payı azaltılana kadar öncelikle miktar devri süreci başlatılmalı,
- Gerekirse kontrat devri sürdürülmeli ve süresi biten kontratlar özel sektör tarafından yenilenmeli,
- 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda ithalatı tümüyle serbest bırakan hükümlere yer verilecek şekilde değişiklik yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, BOTAŞ

Sorun 3

BOTAŞ'ın tüm faaliyetlerinin halen tek bir tüzel kişilik tarafından sürdürülmesi

Açıklama

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu uyarınca BOTAŞ'ın ayrıştırılarak, iletim ve ticaret faaliyetlerinin farklı tüzel kişilikler tarafından yapılması gerektiği halde, bu faaliyetler halen aynı tüzel kişilik tarafından sürdürülmektedir.

Çözüm Önerisi

- Doğal gaz piyasasında diğer enerji piyasalarında ulaşılan rekabet ortamının sağlanabilmesi için AB direktifleri 3. paketinde ve anılan Kanun'un geçici 2. maddesinde belirtilenlere uygun olarak BOTAŞ'ın iletim, depolama ve ticaret faaliyetleri ayrı tüzel kişilikler tarafından yürütülmeli,
- İletim ve depolama şirketlerinin ihtiyaç bulunan yatırımları gerçekleştirebilmesi için gerekli yapısal düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, BOTAŞ

Sorun 4

Büyük sermaye yatırımı gerektiren tesislerin yapılabilmesini sağlayacak yatırım ikliminin bulunmaması

Açıklama

Doğal gaz piyasasında büyük sermaye gerektiren yer altı depolama ve LNG terminalleri gibi altyapı tesislerinin yatırımında, kapasitenin tümünün zorunlu olarak üçüncü tarafların erişimine açılması, yatırımcının kendi tesisinden serbestçe istifade etmesini engellemekte ve yatırımın cazibesini azaltmakta olduğundan ülkemizin arz güvenliği için önemli olan bu tür büyük yatırımlar hayata geçirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Doğal gaz piyasasında büyük sermaye gerektiren altyapı tesis yatırımlarında, üçüncü tarafların erişimine engel olmamak şartıyla, finansman, teknik ve ticari ihtiyaçlar için her tesise münhasıran, yatırımcısına gereken kapasite muafiyeti verilmesine yönelik düzenleme yapılmalı ve uygun teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, EPDK

Sorun 5

Türkiye Doğal Gaz Borsası'nın oluşturulması için gerekli düzenlemelerin henüz yapılmamış olması

Açıklama

Doğal gaz piyasası, elektrik piyasası ile paralel işlemesi gereken bir piyasadır. Doğal gaz piyasasında da, elektrik piyasasında olduğu gibi, emtia fiyatının arz ve talebe göre piyasada serbestçe belirlenerek alınıp satılabileceği bir borsa oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun önündeki güncel en büyük engel BOTAŞ'ın maliyet bazlı fiyatlandırmaya geçmemesi, sübvansiyonu sürdürülmesidir.

Çözüm Önerisi

Elektrik piyasasında başlatılan vadeli işlemler borsasında olduğu gibi doğal gaz piyasasında da anlık, günlük ve vadeli işlemlerin yapılabileceği Türkiye Doğal Gaz Borsası'nın oluşturabilmesi için 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda gerekli düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

TÜRKİYE DÖKÜM SANAYİ MECLİSİ

Döküm sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 31 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 8 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 4 şirket,

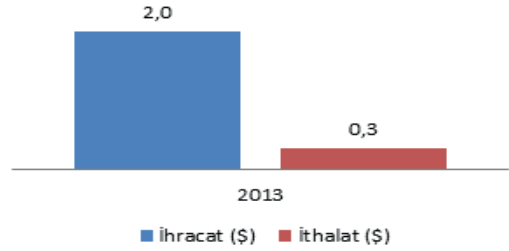
temsil ediyor.

Döküm sanayi sektörü 2013 yılında;

- 3 milyar \$ ihracat ve
- 700 milyon \$ ithalat,

yaptı.

Döküm Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

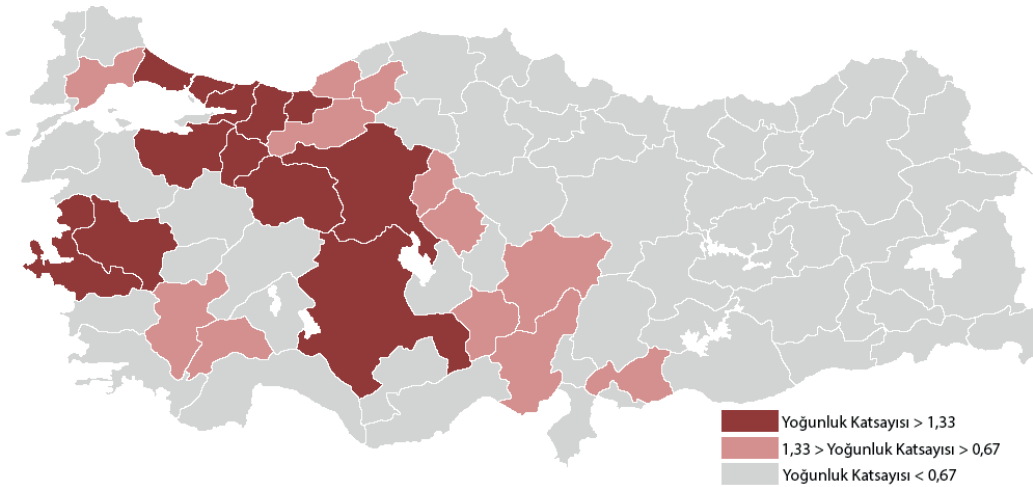

Türkiye'deki kayıtlı çalışan nüfusun yüzde 0,3'ü döküm sanayi sektöründe çalışıyor.

Döküm sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,1'i döküm sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Döküm Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1'ini döküm sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 11 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 10 TL'sini,

döküm sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Döküm sektörünün atık geri kazanım ve depolama sorunlarının çözülmemiş olması

Açıklama

Döküm üretimi sonucu ortaya çıkan ve yüksek hacme sahip atık kum ve tozların depolanacağı alanlarda sorun yaşanmakta, atıklar farklı sektörlerde kullanılamamaktadır. Dünyada benzer özelliklerdeki dökümhane kumları tehlikesiz atık olarak çimento yapımında, beton katkısı, arazi dolgusu, yol dolgusu, tarım toprağı olarak birçok alanda kullanılmakta ve atık miktarı azaltılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Atıkların, dolgu malzemesi olarak karayollarında, yapı malzemesi olarak inşaatlarda ve çimento fabrikalarında hammadde olarak kullanımına yönelik yönetmelikler çıkartılmalı,
- Atık bertaraf firmaları faaliyetlerine teşvik verilerek kontrollü olarak desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Şile bölgesinde madencilik faaliyetlerinin 31/12/2014 tarihinden sonra yasaklanacak olması

Açıklama

Şile bölgesinden çıkartılan silis kumu, döküm sanayi başta olmak üzere birçok sanayi alanının vazgeçilmez hammaddesidir. Döküm olmadan otomotivden, makine imalat sanayiine kadar ana sanayilerin girdileri üretilemeyecektir. Silis kumunun ithal edilerek üretim yapılması yüksek maliyeti nedeniyle mümkün değildir. Silis kumunun yerli temin fiyatı 43 Dolar/ton iken hesaplanan ithalat fiyatı 275 Dolar/ton'dur.

Çözüm Önerisi

- İktisadi faaliyet olarak madencilik şeklinde tanımlanan silis kumu işletmelerinin faaliyeti (stratejik önemi dolayısıyla) ayrı bir kategoride değerlendirilerek, Şile bölgesinde faaliyetlerinin devamı sağlanmalı,
- Bu işletmelerin uygulamaları çevre mevzuatı kapsamında denetim altında tutulmalı ve bu önemli hammaddeyi üretmeye devam etmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 3

Döküm sektörünün öncelikli ve stratejik yatırımlarının teşvik kapsamına alınmamış olması

Açıklama

Döküm sektörü yatırım yaparak büyümek zorundadır, 2013 yılında yürürlüğe konan son teşvik kanununda demir çelik ve döküm sanayileri teşvik kapsamı dışında bırakılmış, döküm sektörünün

girdi sağladığı otomotiv, otomotiv yan sanayi ve makine imalat sektörleri teşvik kapsamına alınmıştır.

Çözüm Önerisi

Döküm sektörü girdi sağladığı sektörler gibi teşvik kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Yurt içinde birincil alüminyum külçe imalatının sektörün ihtiyacını karşılayamaması

Açıklama

Türkiye’de birincil alüminyum külçe sadece Seydişehir Alüminyum tesislerinde üretilmektedir ve bu tesisin kapasitesi yurt içi ihtiyacının %6-7’sini karşılamaktadır. İhtiyacın küçük bir kısmı, hurdadan üretilen ikincil ürün külçelerden, önemli bir kısmı ithalat yoluyla temin edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Yurt içindeki birincil alüminyum üretiminin artırılması ile ilgili yatırımlar teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Sektörün yoğun olduğu büyükşehir belediye sınırları içindeki yerleşik döküm sanayi tesislerinin, sanayi alanlarının yeni imar planlarında artık yer almayacak olması nedeniyle büyüme imkanlarının kalmaması

Açıklama

Sektörün geniş sahalara olan ihtiyacı ve sanayinin yoğun olduğu büyük şehirlerde ve sanayi bölgelerinde sanayi arazilerinin bedellerinin çok yüksek olması nedeniyle dökümhane yatırımları imkansız hale gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Büyükşehir belediyesi içindeki döküm sanayi tesisleri için yakın hinterland içinde yeni ihtisas organize sanayi bölgeleri tahsis edilmeli ve bu bölgeler teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

TÜRKİYE EĞİTİM MECLİSİ

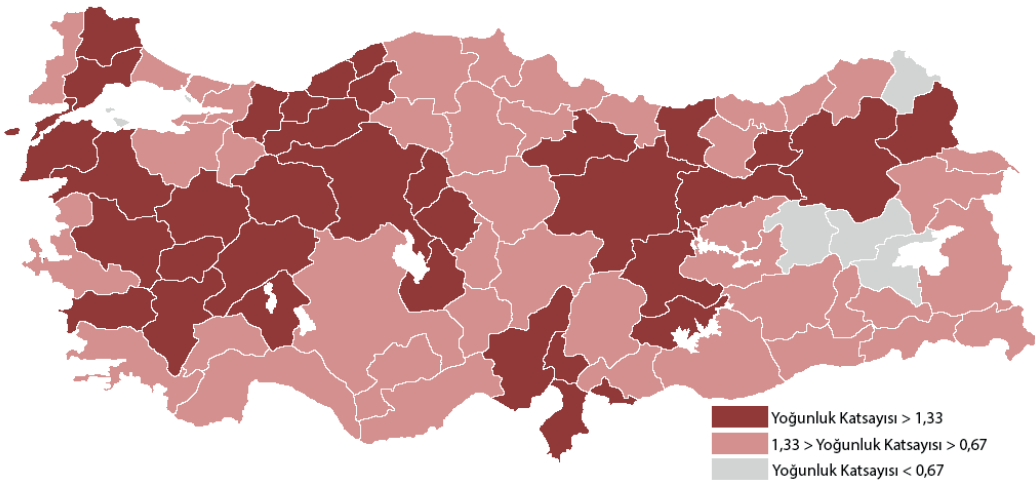
Türkiye'de her 100 öğrenciden 16'sı özel öğretim kurumlarında öğrenim görüyor.	Eğitim Kurumları	Sayı
	Özel Okullar (1821 Okul Öncesi Dahil)	5.317
	Rehabilitasyon Merkezleri	1.759
Türkiye'de her 100 öğretmenden 18'i özel öğretim kurumlarında çalışıyor.	Özel Dershaneler	3.639
	Özel Kurslar	2.638
	Sürücü Kursları	3.377
	Öğrenci Yurdu	4.767
	Etüt Merkezi	814

Eğitim Kurumları	Öğrenci Sayısı (1000)	Öğretmen/Öğretici Sayısı (1000)	Derslik (1000)
Okul Öncesi	124	15	11
İlkokullar	167	20	12,5
Ortaokullar	164	19	10
Lise ve Meslek Liseleri	156	22	11
Dershaneler	1.280	52	39
Sürücü Kursuları	1.387	22	8
Özel Kurslar	343	6,5	9,7
Rehabilitasyon Merkezleri	262	15	19,5
Etüt Merkezleri	21,5	1,5	2

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı (2012-2013)

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 5,3'ü eğitim sektöründe çalışıyor.	Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,7'si eğitim sektöründe faaliyet gösteriyor.
---	---

Eğitim Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,4'ünü eğitim sektörü yapıyor.	Ödenen her 1000 TL'lik , <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 5 TL'sini, • Gelir Vergisinin 4 TL'sini, eğitim sektörü ödüyor.
--	--

Sorun 1

Mesleki eğitim veren kurslara ilişkin sorunlar

Açıklama

Mesleki eğitimde koordinasyon eksikliği nedeniyle İŞKUR, KOSGEB ve belediyelerin açtığı kurslar haksız rekabete, belge kirliliğine ve kaynakların verimli kullanılmamasına yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kursların eğitim programları, istihdam bağlantılarıyla sürekli güncellenmeli, belgeler yapılacak ortak sınavlarla verilmeli, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre çalışan kurslara karşı haksız rekabet önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Milli Eğitim Bakanlığının yayın politikası

Açıklama

- Bakanlığın kitap alım politikası ve yardımcı kitap yasağı sektörü zorlamaktadır.
- Fatih Projesi, e-içeriğe kaynak ayrılmadığından hayata geçirilememektedir. Temin edilen eserin içerik sağlayıcısından izinsiz olarak fotokopi, baskı veya elektronik yolla paylaşımı, yayıncılığın gelişimini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

- Yardımcı kitap kullanımı serbest bırakılmalı,
- Yayıncılar teşvik edilerek Fatih Projesine e-içerik hazırlamaya yönlendirilmeli,
- Korsan Yayınla Mücadele kapsamında yasal düzenlemeler yapılarak telif hakları korunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Dershanelerin dönüşümü için öngörülen düzenlemeler

Açıklama

Yapılması planlanan okul veya açık liseye dönüşüm; domino etkisi yapacak, yarı kapasite ile çalışan özel okullar, kurslar, resmi okullar dahil eğitim sistemine zarar verecektir. 3000'den fazla kurum kapanacak, 1 milyarlık yatırım heba olacak, 60.000'den fazla insan işsiz kalacak, öğrenciler, denetim dışı özel ders almaya yönelecek, kayıt dışılık artacaktır.

Çözüm Önerisi

- Dönüşüm gönüllü olmalı, cazip alternatifler sunularak pilot uygulamalarla isteğe bağlı olarak kendiliğinden geçiş sağlanmalı,
- Teşvikler uygulanabilir olmalı ve mevcut kurumları da kapsamalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 4

Özel öğretim kurumlarının yatırım ve rekabet gücünün korunması için sürdürülebilir mali politika ihtiyacı

Açıklama

%8 KDV, diğer vergi yükleri, yatırımlarda KDV ve gümrük muafiyetlerinin olmaması, istihdamdaki güçlükler ve eğitimin ticari bir kurum olarak algılanması sektördeki gelişmeyi engellemektedir.

Çözüm Önerisi

- Eğitimden vergi alınmamalı, yatırımlara KDV ve gümrük muafiyetleri tanınmalı,
- Özel okullardaki öğrenciye, devlete maliyeti kadar destek verilmeli,
- Hazine taşınmazlarının eğitime tahsisi, kiralanması, kullananlara devrinde kolaylaştırıcı yönde düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Özel eğitim ve rehabilitasyon eğitiminin program içeriği, süresi, maliyetler ve insan kaynağı yetersizliği

Açıklama

Programlar ve modüllerin içerikleri ve süreleri ihtiyaçlarla örtüşmemekte, devletin kendi okulundaki maliyetin beşte birine hizmet satın alması niteliği düşürmekte, ücretsiz öğrenci uygulaması kurumları zorlamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Mevzuat ve programlar engellilerin yararına olacak biçimde, üniversiteler, sektör ve ailelerin görüşleriyle yeniden düzenlenmeli,
- Alana yönelik meslek elemanı yetiştiren üniversitelerde kontenjanlar artırılmalı,
- Ücretsiz öğrenci uygulamasına son verilmeli, bireysel eğitimler 10 saate çıkarılarak tek tip ödeme yapılmalı,

- Ücretler sektörün görüşüyle maliyete göre belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ

Enerji sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 32 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 23 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket,

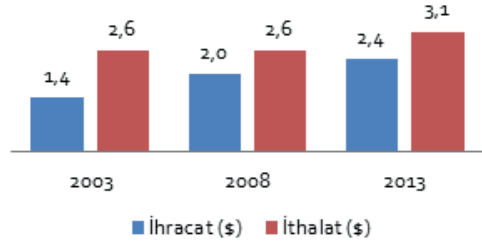
temsil ediyor.

Enerji sektörü 2013 yılında;

- 3,5 milyar \$ ihracat,
- 7,6 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Enerji Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

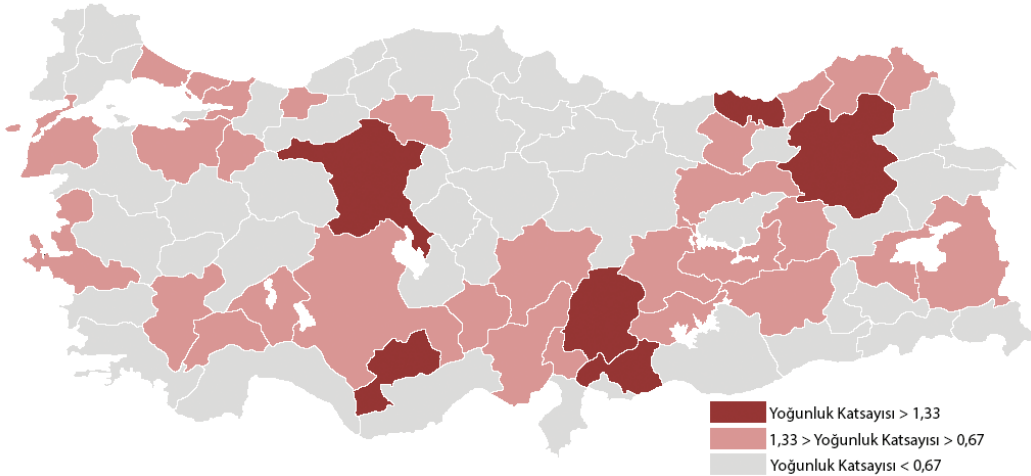

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,6'sı enerji sektöründe çalışıyor.

Enerji sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 10'u mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,7'si enerji sektöründe faaliyet gösteriyor.

Enerji Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 3,1'ini enerji sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 37 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 3 TL'sini,

enerji sektörü ödüyor.

Sorun 1

Elektrik üreticisi/tedarikçisi firmaların satış üzerinden ödedikleri paylar nedeniyle maliyetlerinin yükselmesi

Açıklama

Elektrik üreticisi/tedarikçisi firmalar, tüketicilere yaptıkları elektrik satışlarının üzerine, TRT'ye %2, belediyelere tüketim tiplerine göre %1 ila %5, enerji fonuna ise %1 oranında olmak üzere pay ilave etmekte ve Elektrik ve Hava Gazı Tüketim Vergisi (BTV) hariç tahakkuka bağlı olarak bu tutarları ilgili kuruluşlara ödemektedirler. Bu husus, özellikle tahsilat oranları %100 olmayan tedarikçiler için önemli bir finansman maliyeti ortaya çıkarmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Enerji fonu kaldırılmalı,
- Bu pay ve vergiler, tahsil edilmesini müteakip ilgili kuruluşlara ödenmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 2

Yenilenebilir enerji yatırımcısı önünde mevzuat ve mevzuat dışı uygulamalardan kaynaklı maliyet artışları

Açıklama

Orman ve Su İşleri Bakanlığı orman kesim izni alımında ilave ağaçlandırma bedeli talep etmektedir. Şöyle ki; mevcut mevzuatta yer almamasına rağmen kesim izin taahhüt senetlerine eklenen özel hükümler ile tepe kalınlığına bağlı olarak 1 ila 5 kat ilave ağaçlandırma bedeli alınmaktadır.

Diğer yandan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından imar planı onayı için talep edilen döner sermaye ücretleri proje fizibilitesini etkileyecek derecede yüksektir.

Çözüm Önerisi

- Ağaçlandırma bedelleri Orman Kanunu 17. ve 18. Maddelerini Uygulama Yönetmeliğine göre tahsil edilmeli,
- İmar planı onama bedellerinde enerji yatırımları için indirim düzenlemesi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Maliye Bakanlığı tarafından yürütülecek olan kamulaştırma işlemlerine ilişkin belirsizlik

Açıklama

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca kamulaştırma taleplerinin EPDK tarafından değerlendirileceği, kamulaştırma işlemlerinin ise Maliye Bakanlığı tarafından yapılacağı belirtilmektedir. Maliye Bakanlığının konuya ilişkin bir tebliğ çıkarması beklenmesine karşın, henüz bir tebliğ çıkarılmamıştır. Tebliğ yayımlanıncaya kadar geçen sürede hiçbir başvurunun değerlendirilmeyecek olması ve bu nedenle oluşacak birikme, yatırımların ciddi bir şekilde gecikmesine sebep olacaktır. İzin aşamasında yaşanacak bu gecikmeler, hem projelerin genelini önemli ölçüde etkileyecek hem de işletmeye giriş tarihlerinde gecikmeye sebep olurken yatırımcıları finansal açıdan zor durumda bırakacaktır.

Çözüm Önerisi

- Tebliğ en kısa süre içerisinde çıkarılarak kamulaştırma sürecine ilişkin belirsizlik ortadan kaldırılmalı,
- Maliye Bakanlığı ve EPDK arasında kamulaştırma işlemlerinin takibini sağlayacak yetkili bir birim kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 4

İnşaat öncesi sürelerine ek olarak verilen ve 2/5/2014 tarihinde dolacak sürenin yetersiz olması

Açıklama

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 9. maddesi "Üretim lisansına dercedilen inşaat öncesi süre içerisinde, üretim tesisinin inşaatına başlanması için yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerini ikmal edememiş tüzel kişilere, varsa kalan inşaat öncesi sürelerine ek olarak; yoksa sadece altı ay süre verilir. Mücbir sebepler dışında bu süre içerisinde de yükümlülüklerini ikmal edemeyen tüzel kişilerin lisansları iptal edilir." şeklindedir. Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin yayımlanmasını müteakip, süre 2/5/2014 tarihine kadar uzatılmıştır. Ancak inşaat öncesi dönemde tüm izinlerini tamamlayamamış yatırımcılar için tüm izinlerin anılan sürede tamamlanması mümkün olmayacaktır.

Çözüm Önerisi

Uyuşmazlıkların en aza indirilmesi ve yatırımların kısa sürede hayata geçirilmesi için anılan Kanun'un 9. maddesinde 6 ay olarak verilen süre uzatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 5

Hidroelektrik enerji santrallerinde üretilerek satılan enerji bedeli üzerinden sonradan alınmasına karar verilen harcın maliyetlere ve ödeme planlarına olumsuz etkisi

Açıklama

6456 sayılı Kanun'la özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidroelektrik kaynaklara dayalı santrallerde üretilen elektrik için gayri safi iş hasılatı üzerinden %1,5 oranında harç bedeli ödenmesi zorunlu hale getirilmiştir. Bu düzenleme Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan lisansları da kapsamaktadır.

Çözüm Önerisi

1/1/2014 tarihinden itibaren hidroelektrik santrallerin ürettiği elektrik satışları üzerinden ödenmeye başlanan %1,5 harç tamamen kaldırılmalı, bunun mümkün olmaması durumunda, bu tarihten önce verilen lisanslardan söz konusu harç alınmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

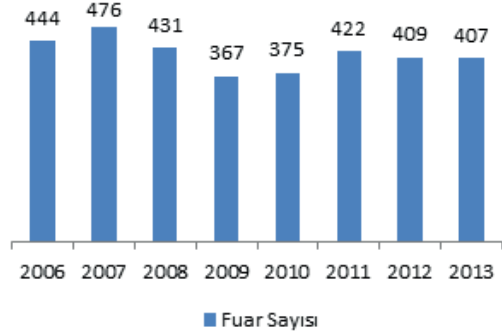
TÜRKİYE FUARCILIK MECLİSİ

Fuarcılık sektöründe,

- Fuar düzenleme yetki belgesine sahip **182 firma** faaliyet gösteriyor.
- Bu firmalar 2013 yılında **2,8 milyon m² alanda 407 fuar** düzenledi.
- Bu fuarların **yüzde 31'i** uluslararası nitelikte düzenlendi.

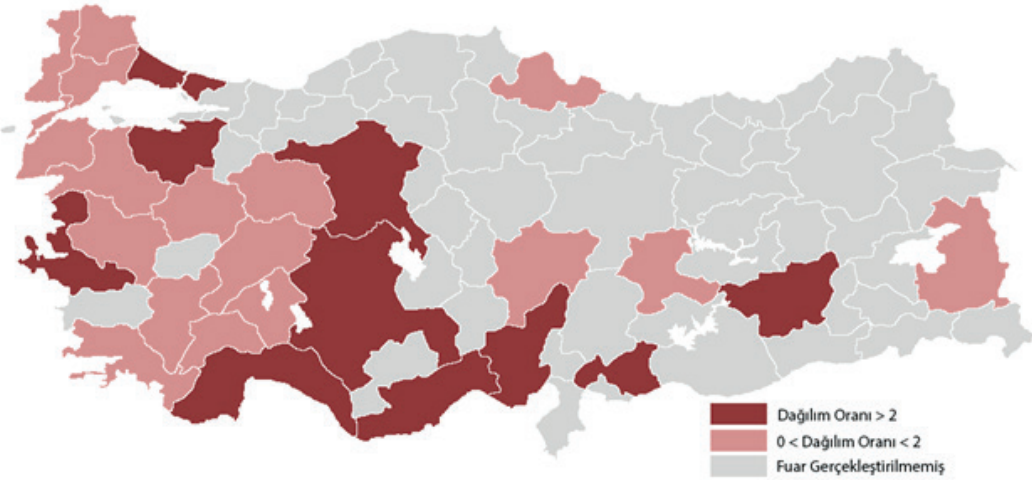
Yıllar itibariyle Türkiye genelinde düzenlenen fuar sayısı

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,1'i** fuarcılık sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,3'ü** fuarcılık sektöründe faaliyet gösteriyor.

Gerçekleştirilen Fuarların Türkiye Geneline Göre Dağılım Oranı (%)

Kaynak: TOBB Fuarlar Müdürlüğü

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,1'ini** fuarcılık sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- **Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,**
- **Gelir Vergisinin 1 TL'sini,**

fuarcılık sektörü ödüyor.

Sorun 1

Fuarların yurt içi tanıtımına kamu kurumlarının ve yerel yönetimlerin desteklerinin yetersiz olması

Açıklama

Fuar merkezlerinin bulunduğu illerde kamu desteğinden yararlanılarak fuarların görsel tanıtım araçları ile duyurulması, hem KOBİ'lerin fuarlar hakkında bilgilendirilmesini hem de geniş ticari kitlelerin fuar programlarını izlemesini sağlayacaktır.

Çözüm Önerisi

- Fuarların tanıtımı için tahsis edilen pano ve ilan alanları değiştirilmemeli, insanlarda “bu yer sürekli fuar duyuru yeridir” algısı yaratılmalı, bu alanların fuarlar arasında paylaşımı ayrı bir düzenleme ile belirlenmeli,
- Kentin önemli noktalarında (köprü, kavşak, meydan, stadyum, istasyon, metro vb.) fuarların duyurulması için belirli yerlerde pano ve ilan alanları tahsis edilerek, araç ve insan trafiğinin yoğun olduğu noktalarda fuarların duyurulması sağlanmalı,
- OSB'lerde fuar duyurusu için pano ve ilan alanları tahsis edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 2

Uluslararası fuarların desteklenmesi ihtiyacı

Açıklama

Türkiye'de yapılan uluslararası fuarların başta yurt dışı tanıtımları olmak üzere desteklenmesine ve yabancı ziyaretçilerin getirilmesinde koordinasyon ve etkinliğin sağlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kamu-özel sektör işbirliği içerisinde, yabancı ziyaretçilerin artırılmasına yönelik tanıtım mecrası, kaynak ve görev tahsisi konularında çalışma yapılmalı,
- Fuar desteklerinde, fuarın uluslararası olma niteliği, tekrar ve katılımcı sayısı ile fuarın yapıldığı merkezin yeterliliği gibi faktörler göz önüne alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

KOSGEB desteklerinin güncellenmesi ihtiyacı

Açıklama

KOSGEB fuar destekleri ile ilgili standartların, usul, esas ve limitlerin belirlenmesi sürecinde ilgili kamu kurumları ile sektörün ortak çalışma yaparak kaynakların daha verimli kullanılması yönünde yöntemler geliştirmesine ihtiyaç duyulmaktadır. KOSGEB programı kapsamında katılımcılara sağlanan fuar destekleri yıllık enflasyon oranı baz alınarak artırılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Fuar desteklerinde enflasyon oranları göz önünde bulundurulmalı ve bu oranlar baz alınarak destekler artırılmalı,
- Sektörün ihtiyacı, hedefleri ve bu hedeflere ulaşılması için verilecek destekler, ülkemizin stratejik sektörleri göz önünde bulundurularak ve fuar organizatörlerinin görüşleri alınarak belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 4

Fuar şirketlerinin yabancı şirketlere olan stant satışlarından elde ettikleri gelirlerin ihracat sayılmaması

Açıklama

Çeşitli zamanlarda yapılan düzenlemeler ile bazı hizmet sektörlerinin gelirleri ihracat geliri statüsüne alınmıştır. Fuar şirketlerinin dış satışlardan elde ettikleri gelirler, içerik olarak bu sektörlerle benzerlik göstermesine rağmen ihracat sayılmadığından, küresel pazar içinde rekabet etme gücü olumsuz yönde etkilenmektedir.

Çözüm Önerisi

Fuar şirketlerinin yabancı şirketlere olan stant satışlarının ihracat kabul edilmesi için mevzuat çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE GIDA SANAYİ MECLİSİ

Gıda sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 136 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 39 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 10 şirket

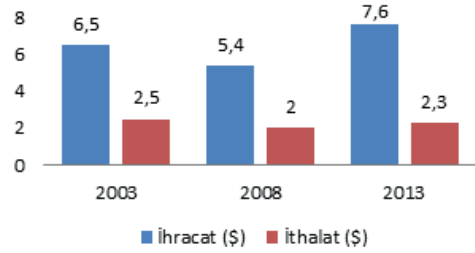
temsil ediyor.

Gıda sanayi sektörü 2013 yılında;

- 11,4 milyar \$ ihracat,
- 5,5 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Gıda Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

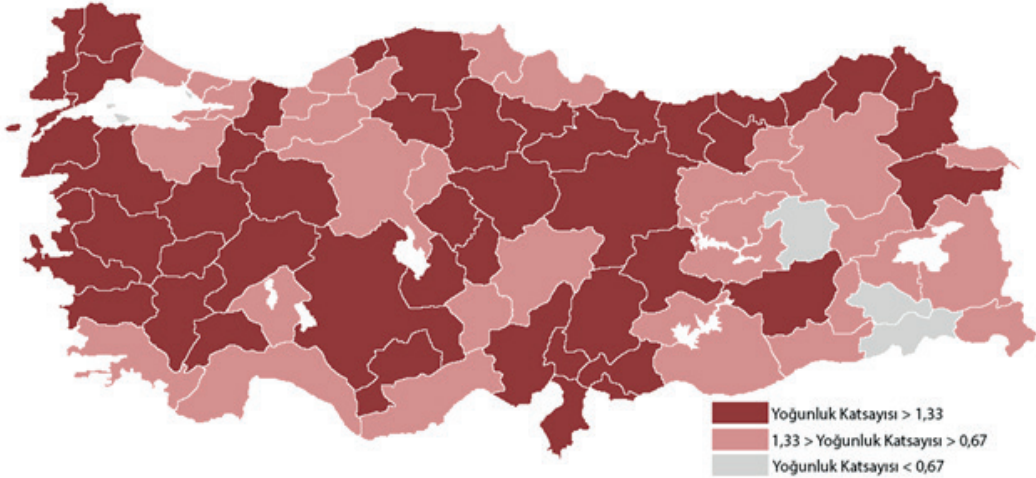

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 2,5'i gıda sanayi sektöründe çalışıyor.

Gıda sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,9'u gıda sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Gıda Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,7'sini gıda sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 19 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 7 TL'sini,

gıda sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Mevzuat hazırlanırken özel sektör görüşlerinin yeterince dikkate alınmaması

Açıklama

5996 sayılı Veterinerlik Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu gibi gıda sanayini yakından ilgilendiren kanunların ikincil ve üçüncül mevzuatlarının hazırlanmasında özel sektör görüşü yeteri kadar alınmamakta, sunulan görüşler ise mevzuata yansıtılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevzuat hazırlanırken paydaşların katılımı, görüş ve talepleri dikkate alınmalı, müzakere edilmeli ve yer bulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Şeker Kotaları

Açıklama

4634 sayılı Şeker Kanunu ile sofr şeker (sakkaroz) ve Nişasta Bazlı Şekerler (NBŞ) üretimi kota ile sınırlandırılmıştır. AB ülkelerinde NBŞ'lerden kota sadece früktoza uygulanırken, ülkemizde glikoza da uygulanmaktadır. NBŞ üreten beş firmanın 950 bin ton olan kurulu kapasitesi, kota nedeniyle ancak yüzde 30-50 oranında kullanılabilir.

Çözüm Önerisi

NBŞ kotası, üretim fazlası ve maliyeti nedeniyle ihracat şansı bulunmayan sofr şeker (sakkaroz) üretim miktarına bağlı olduğundan şeker fabrikaları özelleştirilmeli, serbest piyasa ekonomisi kuralları çalıştırılmalı ve NBŞ kotası kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Şeker Kurumu

Sorun 3

Kayıt dışılığın gıda güvenirliliğini olumsuz etkilemesi

Açıklama

Gıda sanayinde kayıt dışılık sadece kayıplara (vergi, SGK primi vb.) yol açmamakta, pazara sürülen kayıt dışı gıdalar gıda güvenirliliğini de olumsuz etkilemektedir. Bir yandan halk sağlığı tehlikeye düşürülmekte, diğer yandan ortaya çıkan haksız rekabet nedeniyle kayıt altındaki kuruluşlar zarar görmektedir.

Çözüm Önerisi

- Bilinçli tüketici yetiştirmek için beslenme ve gıda güvenliği eğitimi ilköğretim müfredatına eklenmeli,
- Gıda denetim sistemi yalnızca nihai ürüne odaklanmamalı, ürünün yanı sıra üretim süreci ve tesis etkin bir biçimde denetlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Gıda ve beslenme konusunda kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesi

Açıklama

Uzman olmayan kişilerin medyada tüketiciyi olumsuz yönde etkileyecek yanlış ve/veya taraflı konuşmaları nedeniyle gıda mevzuatına uygun üretim yapan sanayiciler zor duruma düşmekte, tüketiciler ise yanıltılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tüketicilerin güvenini kazanacak bağımsız ve tarafsız bir gıda otoritesi kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

Sorun 5

Hammadde teminindeki zorlukların rekabet gücünü olumsuz etkilemesi

Açıklama

Gıda sanayi hammaddesini büyük oranda tarım sektöründen karşılamaktadır. Birincil üretimin kalite, fiyat ve miktar olarak sürdürülebilir kılınması çoğu zaman mümkün olmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yeni dönem stratejik planında, tarımsal üretim ve arz güvenliğini destekleyen politikalarına gıda sanayi için uygun fiyat, kalite ve sürdürülebilir tedarik konusu eklenmeli,
- Dış ticaret politikaları sektörün ihtiyaçları doğrultusunda yapılandırılıp desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

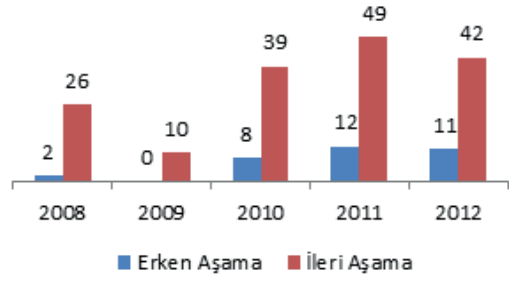
TÜRKİYE GİRİŞİM SERMAYESİ MECLİSİ

Türkiye'de faaliyet gösteren 30 girişim sermayesi, 5 melek yatırımcı ağı bulunmaktadır.

Girişim sermayesi sektörü 2012 yılında;
• **11,6 milyon TL'lik** yatırım yaptı.

Yıllara Göre Erken Aşama Ve İleri Aşama Yatırım Sayıları

Sorun 1

Üniversite temelli girişimciliğin zayıf olması

Açıklama

İnovasyon tabanlı yeni girişimlerin en önemli kaynaklarından biri üniversitelerdir. Üniversitelerden çıkacak girişimleri, bilimsel araştırmalardan kaynaklanan buluşların ticarileştirilmesi (teknoloji transferi) ve üniversitenin yetiştirdiği insan kaynağının inovasyon tabanlı iş geliştirmesi olarak ikiye ayırmak mümkündür.

Çözüm Önerisi

- TÜBİTAK 1513 Teknoloji Transfer Ofisleri Destekleme Programı'nın kamu üniversitelerinin işlevini artırmak için, TBMM'deki Patent Kanun Tasarısı'nın yürürlüğe girmesi temin edilmeli,
- Üniversitelerin, üniversitedeki araştırmalarından çıkan patentlerin gelirlerinden faydalanması sağlanmalı ve üniversite öğretim üyelerinin teknopark dışında şirket kurmaları serbest bırakılmalı,
- Üniversitelerin yetiştirdikleri öğrencilerin girişimci olmasının özendirilmesi amacıyla, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜBİTAK tarafından girişimcilere sağlanan desteklerin, üniversitelerin teknoloji transfer ofisleri ve hızlandırıcı programları vasıtasıyla da girişimcilere aktarılması yoluna gidilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK, YÖK

Sorun 2

Bireysel Katılım Sermayesi (BKS) sisteminin yaygınlaşmasının önündeki engeller

Açıklama

2013 yılında yürürlüğe giren BKS sistemi diğer mevzuattan kaynaklanan engeller nedeniyle yavaş gelişmektedir. Sistem henüz Anadolu'ya yaygınlaşmamıştır.

Çözüm Önerisi

- BKS sisteminden beyanname vermeyen ücretli gerçek kişilerin faydalanması için gerekli mevzuat düzenlemesi yapılmalı,
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda anonim şirketlere yapılan uzun vadeli yatırımlardaki vergi avantajının sürdürülmesi sağlanmalı,
- Bireysel Katılım Yatırımcıları (BKY) ile yurt içinde ya da yurt dışında yerleşik girişim sermayesi fon veya ortaklıklarını veya bunları yöneten portföy yönetim şirketlerini temsilen şirketlerin yönetim kurullarında görev alan üyelerin, şirketin kamuya olan borçlarından sadece şahıslarının veya temsil ettikleri fonların, şirkete koydukları sermaye oranında ve belirlenen bir üst sınır dahilinde sorumlu olmaları temin edilmeli,
- BKS sisteminin Anadolu'da tanıtımı için Hazine Müsteşarlığı ve TOBB işbirliğinde bir farkındalık artırma ve eğitim programı düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Girişim sermayesi fon yöneticilerinin Türkiye'ye çekilmesine ilişkin mevzuat engelleri

Açıklama

SPK'nın mevzuatındaki değişiklikler, girişim sermayesi fonlarına küresel standartlarda bir hukuki altyapı sağlayarak, girişim sermayesi fonlarının hukuken Türkiye'de yerleşik olarak kurulabilmelelerini cazip hale getirmiştir. Ancak bundan daha da önemlisi, fonların yönetim merkezlerinin Türkiye'de kurulmasıdır. Bu, İstanbul Finans Merkezi projesinin de önemli bir ayağını oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yatırımlardan çıkış bedeli üzerinden fon yöneticilerine ödenen performans ücretlerinin vergilendirilmesiyle ilgili esaslar ve oranlar uluslararası uygulamalarla paralel hale getirilmeli,
- Girişim sermayesi fon ve ortaklıklarının şirket satın alma işlemlerinde damga vergisi ödemelerine son verilmeli,
- Kurulma ve işletmesi ağır şartlar gerektiren portföy yönetim şirketleri dışında münhasıran girişim sermayesi fonu kurmak ve yönetmek maksadıyla kurulacak yapılara, girişim sermayesi fonu yönetme hakkı verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, SPK

Sorun 4

Bireysel Katılım Yatırımcısı (BKY) ve girişim sermayesi fonlarının yaptıkları yatırımlardan halka arz yoluyla çıkışının zor olması

Açıklama

BKY'ler ve girişim sermayesi fonları yatırımlarını, hisselerini belirli bir süre sonunda satmak suretiyle kazanç elde etmek amacıyla yapmaktadır. Bu satışın yaygın yollarından biri olan halka arz ülkemizde BKY'ler ve girişim sermayesi fonlarından yatırım almış şirketler için makul sürelerde mümkün değildir. Borsa İstanbul içinde büyüyen şirketlerin halka arzı için kurulan Gelişen İşletmeler Piyasası'nda ise sadece sermaye artırımı için halka arz yapılabilenekte olup, BKY'ler veya girişim sermayesi fonları bu piyasada yatırımlarından çıkış yapamamaktadır.

Çözüm Önerisi

BİST Gelişen İşletmeler Piyasası'nda kote olan şirketlerde BKY'lerin ve yurtiçinde ya da yurtdışında yerleşik girişim sermayesi fon ve ortaklıklarının şirket halka açılmadan önce satın aldıkları hisselerinin satışına izin veren düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, SPK, BİST

Sorun 5

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yeni girişimler için küresel ölçüde standart bazı hukuki usulleri içermemesi

Açıklama

Türk Ticaret Kanunu'nu (TTK) küresel ölçüde uygulanan bazı usulleri içermemekte, bazı hukuki düzenlemelere ilişkin olarak uygulamaya dair belirsizlikler veya vergi başta olmak üzere diğer mevzuattan kaynaklanan sıkıntılar bulunmaktadır. İhtiyacı duyulan düzenlemeler arasında,

- Çoğunluk hisse sahibinin hisselerini satması durumunda azınlık hisse sahiplerine satma zorunluluğu ya da satma hakkı,
- Yatırımcının %10'un üzerindeki hisselerini şirketin kendisine satma hakkı,
- Şirket çalışanlarına verilecek opsiyonlara dair TTK ve vergi mevzuatındaki uygulamanın netleştirilmesi sayılabilir.

Çözüm Önerisi

Ticaret hukukumuzda küresel ölçekte girişimciliği geliştiren normların hangilerinin eksik olduğunun hem mevzuat hem de uygulama düzeyinde haritalandırılması için Hazine Müsteşarlığı tarafından profesyonel bir danışmanlık çalışması yaptırılmalı, sonuçlar YOİKK gündemine taşınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

TÜRKİYE HAYVANCILIK MECLİSİ

Hayvancılık sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 7 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 3 şirket,

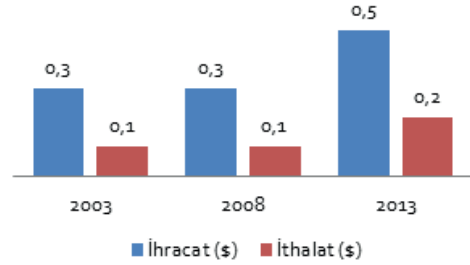
temsil ediyor.

Hayvancılık sektörü 2013 yılında;

- 703 milyon \$ ihracat,
- 455 milyon\$ ithalat,

yaptı.

Hayvancılık Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

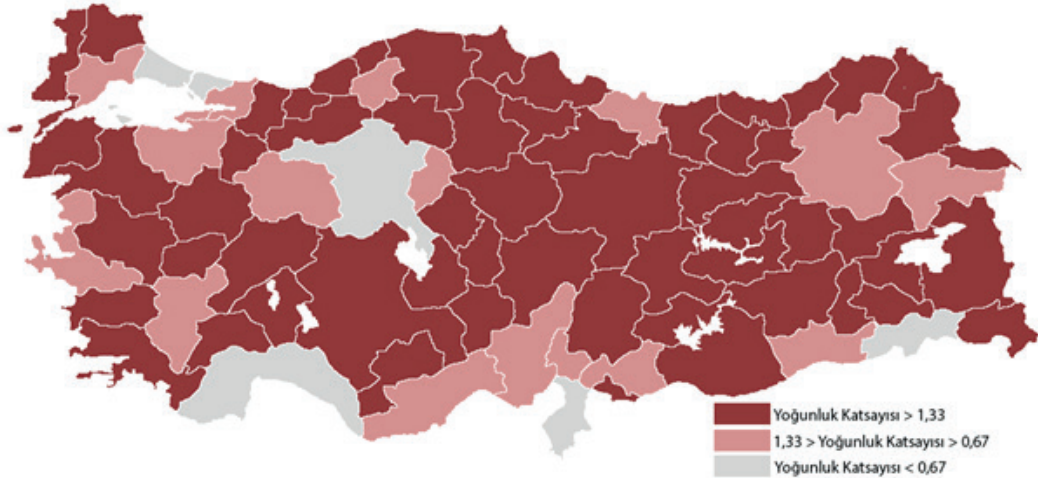

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,3'ü hayvancılık sektöründe çalışıyor.

Hayvancılık sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,5'i hayvancılık sektöründe faaliyet gösteriyor.

Hayvancılık Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,2'sini hayvancılık sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 2 TL'sini,

hayvancılık sektörü ödüyor.

Sorun 1

Türkiye hayvan ve hayvansal ürünler piyasasının düzenlenmesi ihtiyacı

Açıklama

Türkiye'de hayvancılık sektöründe başta et ve süt piyasası olmak üzere bir fiyat istikrarsızlığı söz konusudur. Bu istikrarsızlık yetiştiricileri, kamu ve sanayicileri olumsuz etkilemektedir. Bu olumsuzlukları gidermek amacıyla kurulan Et ve Süt Kurumu sektörün ihtiyacına cevap verememektedir.

Çözüm Önerisi

- Özerk, kendi fonunu sağlayabilen, yetiştirici, tüketici, kamu, sanayici, perakendeci ve STK'ların söz sahibi olduğu, kısa-orta-uzun vadeli politikalar üretip uygulayabilen bir "kurum" oluşturulmalı, bu kurum gerekli durumlarda piyasaya müdahale edebilmeli ve piyasayı düzenleyebilmeli,
- Bu kurum kurulduktan sonra Et ve Süt Kurumu kademeli olarak kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Hayvan ıslahı ve sağlığı politikalarının etkin olmaması

Açıklama

Nüfusa bağlı olarak ülkemizin kırmızı et ihtiyacı her yıl artmakta iken ülkemiz şartlarına adapte yerli hayvan ırkları azalmakta, talep ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Kırmızı et, ithalata bağımlı olamayacak kadar stratejik öneme sahiptir. Kombine sığır ve koyun ırkları, et sanayi için daha ekonomik olmasına rağmen ülkemizde besicilik ağırlıklı olarak süt ineklerinin danaları ile yapılmaktadır. Bunun yanında hayvan hastalıkları nedeniyle önemli ekonomik kayıplar olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Bakanlık; üniversiteler, sanayi ve STK'larla işbirliği içerisinde kalıcı ve sürdürülebilir ıslah politikası oluşturmalı,
- Büyükbaş-küçükbaş hayvancılıkta etçi ve kombine ırklar bölgesel olarak geliştirilmeli, bölgelere uygun kombine ırk sığır besiciliği teşvik edilmeli,
- Hastalıklar konusunda ülkesel boyutta eradikasyon yöntemleri uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Yem ve yem hammaddelerinde fiyat yüksekliği ve kaba yem problemi

Açıklama

Türkiye’de yem hammaddesi üretimi ihtiyacı karşılayamamakta, bu nedenle ithalat yoluna gidilmektedir. 2013’te gerçekleştirilen yaklaşık 6 milyon ton yem hammaddesi ithalatı karşılığında 3 milyar Dolar ödenmiştir. Yem hammaddelerinin temininde dışa bağımlılık sebebiyle döviz fiyatlarındaki artış, maliyetleri doğrudan arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yem hammaddelerinin üretimini arttırmak için yem bitkileri üretimi ve meraların etkin kullanımını teşvik edilmeli, iklim ve arazi koşulları gözetilerek Bakanlık tarafından üretim planlaması yapılmalı,
- Türkiye’de açığı bulunan ve net ithalatçı olduğumuz yem hammaddelerinin ithalatında uygulanan yüksek gümrük vergileri dönemsel olarak düşürülmeli ve bu uygulama yapılırken gecikmelere mahal verilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizde var olan hayvan sayısındaki belirsizlik

Açıklama

- Ülkemizdeki hayvan varlığı konusunda sektör ile kamu otoritesinin rakamları uyuşmamaktadır. Piyasadaki hayvan sayısı, ihtiyacı karşılayamadığı için besi işletmelerinde kapasite kullanım oranı % 50’nin altına düşmüştür.
- Ülkemizde besi ırklarının yetersizliğinden dolayı süt hayvanlarının erkek yavrularıyla besicilik yapılmaktadır. Yerli üretici daha kaliteli besi materyaline ihtiyaç duymaktadır.

Çözüm Önerisi

- Hayvan varlığı konusunda sektör ve kamu arasında uyumluluk sağlanmalı,
- Ülkemizde kombine ırklara geçiş sağlanana kadar kaliteli besi materyali ithalatına izin verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TÜİK

Sorun 5

Kanatlı sektöründe ihracat desteğinin az olması ve tek pazara bağımlılık

Açıklama

Türkiye'de kanatlı sektörü, ürün ve üretim tesislerinin kalitesi açısından AB düzeyindedir ve ihracat potansiyeli yüksektir. Tavuk eti ve yumurta ihracatının büyük bölümü başta Irak'a olmak üzere Orta Doğu ülkelerine yapılmaktadır. AB ülkelerinin üreticilerine vermiş olduğu yüksek oranlı teşvikler nedeniyle rekabet yapılamamakta ve bazı ülkelerde pazara giriş engeli ile karşılaşılmaktadır. Kanatlı sektöründe ihracatın tek pazara bağımlı olması, sektörün geleceği açısından endişe vericidir.

Çözüm Önerisi

- Teşvikler AB seviyelerine getirilerek rekabet dezavantajı ortadan kaldırılmalı,
- İhracatın önünü açmak ve pazar çeşitliliği sağlamak amacıyla devlet politikaları geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE İÇECEK SANAYİ MECLİSİ

İçecek sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 17 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 7 şirket,

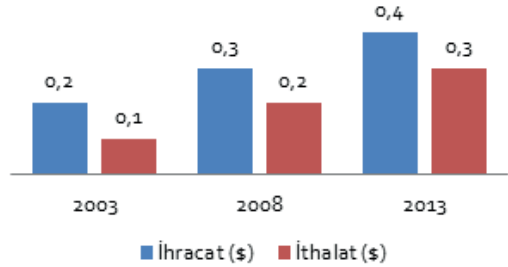
temsil ediyor.

İçecek sanayi sektörü 2013 yılında;

- 534 milyon\$ ihracat,
- 521 milyon \$ ithalat,

yaptı.

İçecek Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

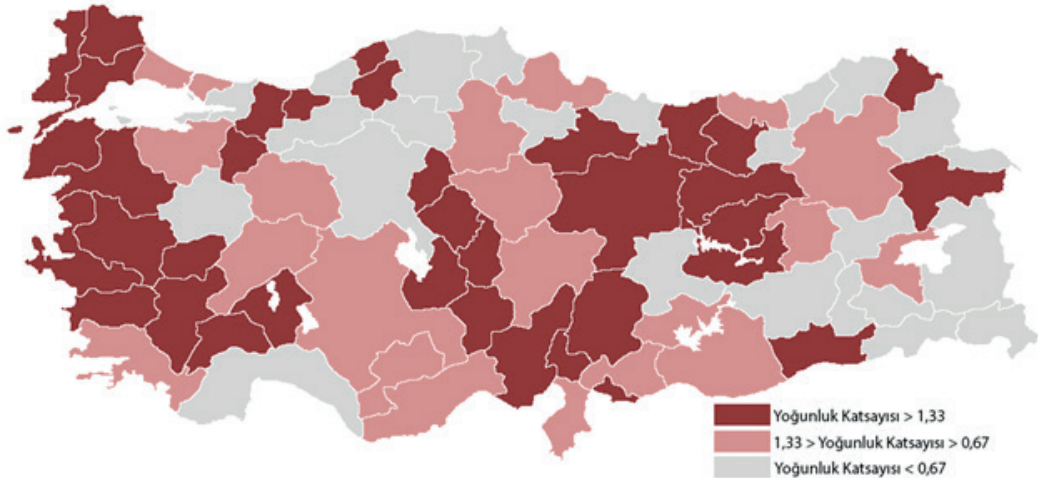

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,2'si içecek sanayi sektöründe çalışıyor.

İçecek sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 6'sı mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,1'i içecek sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

İçecek Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,6'sını içecek sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 7 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 2 TL'sini,

içecek sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Kayıt dışılığın gıda güvenirliliğine olumsuz etkileri

Açıklama

Vergilerin yüksek olması, piyasa denetim sisteminin yetersizliği ve bazı firmaların çevre yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınmaları kayıt dışılığa neden olmaktadır. Kayıt dışılık, ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Kayıt dışı firmalar hijyen koşullarını göz ardı ederek toplum sağlığını tehdit etmektedir.

Çözüm Önerisi

- “Tarladan Sofraya Güvenilir Gıda” denetimlerinin etkin ve şeffaf bir mekanizmayla yapılabilmesi amacıyla, altyapı güçlendirilmeli, denetimler donanımlı ve uzman ekiplerle desteklenmeli,
- Gıda ürünlerinin izlenebilirliği sağlanmalı ve kurumlar arası ortak veri tabanları oluşturularak koordinasyon etkinleştirilmeli,
- Çeşitli vergi uygulamaları (alkollü içki, yüksek gümrük vergileri vb.), harç oranları ve ruhsat sistemleri gözden geçirilmeli,
- Güvenilir ve çoklu analiz metotlarıyla kalite denetimleri ve piyasa kontrolleri yaygınlaştırılmalı, denetim sisteminin akreditasyonu için program oluşturulmalı,
- 10. Kalkınma Planı Gıda Ürünleri ve Güvenirliliği Raporu’yla belirlenen politika ve programlar uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Küresel piyasa koşullarında rekabet edilebilir fiyatlarda kaliteli ve sürdürülebilir hammadde temininde yaşanan zorluklar

Açıklama

Gıda sanayinin temel hammaddesi olan tarımsal üretimde, dağınık parselleşme, kaynak sıkıntısı, yetersiz Ar-Ge faaliyetleri ve birincil üreticilerin bilinçsiz üretim yapması nedeniyle hammadde sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu durum dünya fiyatlarıyla rekabeti ve sürdürülebilir hammadde akışını zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sanayi tipi ürün çeşidi ve verimliliği artırılmalı,
- Arz-talep dengesini gözeterek hammadde üretimi planlanmalı,
- Uluslararası rekabete uygun üretimi sağlayabilecek esnek teşvik sistemleri geliştirilmeli,
- Ölçek ekonomisi, kümelenme ve ürün deseni oluşumu desteklenmeli,

- Bitkisel hammaddelerin üretimindeki dalgalanmaların olumsuz etkilerini azaltmak için lisanslı depo ve ürün borsaları desteklenmeli,
- Bitkisel ve hayvansal birincil üretimde “kamu - özel sektör - vatandaş işbirliği” gibi şirketleşme/kooperatifleşme modellerinin geliştirilmesini, teşvik edilmesini ve sanayi tesisleri etrafında kümelenmesini sağlayacak bir sistem planlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Ulusal Gıda ve İçecek Sanayisi Stratejisi'nin olmaması

Açıklama

Toplum sağlığı ve yaşam kalitesini doğrudan etkileyen gıda ve içecek sektörü, stratejik önemi ne rağmen, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının sektörel strateji raporları arasında yer almamaktadır. Sektörün önemine binaen, sürdürülebilirliğin sağlanması için, iklim değişikliği, tüketim eğilimleri, arz-talep dengesi, dalgalanmalar, kriz ve değişimler gibi koşullara hazırlıklı olunması amacıyla sektörün strateji belgesine ve stratejinin inovasyona yönelik planlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından strateji belgesi çalışmaları paydaş katılımı ile sonuçlandırılmalı,
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının strateji belgesine desteği sağlanmalı,
- İstatistiki veri eksikliği giderilmeli ve veriler ulaşılabilir olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Gıda ve beslenme konusunda kamuoyunun medya aracılığı ile yanlış bilgilendirilmesi

Açıklama

Ürün kalitesi ve güvenilirliği konularında, bilimsel veriye dayanan ve toplumda inandırıcılığı olan yeni bir anlayışa ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- İyi çalışan bir risk iletişim sistemiyle gıdalarla ilgili konularda kamuoyuna hızlı ve güvenilir bilgi aktarılmalı,
- Ürünlerin denetiminde yaşanan aksaklıklar “Tarladan Sofraya Güvenilir Gıda” yaklaşımıyla çözülmeli, AB’de olduğu gibi gıdalardaki risklere odaklı bir denetim sistemi kurulmalı ve risk değerlendirmeye ilişkin bir birim oluşturulmalı,

- Bilime dayalı bilgilerin tüketici tarafından anlaşılır bir dil ile iletişimini sağlayacak, risk değerlendirmesi yapacak kâr amacı gütmeyen tarafsız ve bağımsız bir yapı kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, RTÜK

Sorun 5

Şeker kotaları

Açıklama

4634 sayılı Şeker Kanunu uyarınca Türkiye’de şeker pancarı ekimi ve şeker üretimi, kota sistemi ile kısıtlanmıştır. Nişasta bazlı şeker üretimi Şeker Kanunu’ndaki pancar şeker kotasının %10’u ile sınırlandırılmıştır. AB’de nişasta bazlı şekerlerden sadece fruktoza kota uygulanmakta, glikoza kota uygulanmamaktadır. Ayrıca AB, şeker kotalarını 2017 yılında sona erdireceğini açıklamıştır. Türkiye, dünyada glikoz üretimini ve satışını kotaya tabi tutan tek ülkedir. Gıda sanayinin ihtiyacının kota miktarı üstünde seyretmesi, Şeker Kanunu’nun 1. maddesinde belirtilen yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanması ilkesine ters düşmektedir.

Çözüm Önerisi

- AB’de olduğu gibi bu konuda, 2017 sonrası serbest piyasaya geçilmeli ve kotalar tamamen kaldırılmalı,
- Sektörde verimliliği arttıracak şekilde, şeker fabrikaları özelleştirilmeli, fiyatlar serbest piyasa içinde oluşmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, ÖİB, Şeker Kurumu

TÜRKİYE İKLİMLENDİRME MECLİSİ

İklimlendirme sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 13 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 8 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 3 şirket,

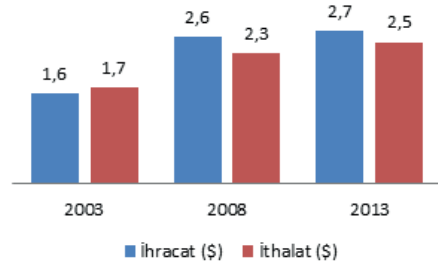
temsil ediyor.

İklimlendirme sektörü 2013 yılında;

- 4,2 milyar \$ ihracat,
- 6,4 milyar \$ ithalat,

yaptı.

İklimlendirme Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

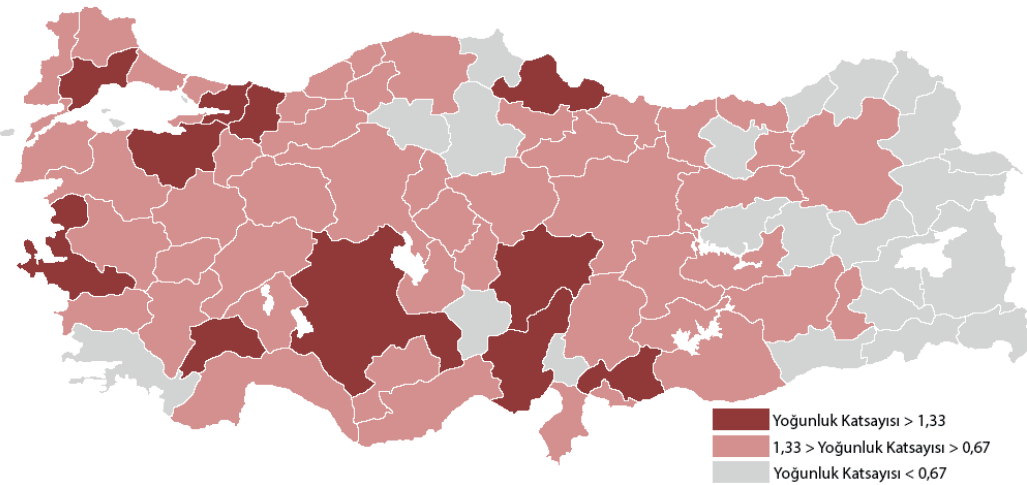

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 3,5'i iklimlendirme sektöründe çalışıyor.

İklimlendirme sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 6'sı mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,9'u iklimlendirme sektöründe faaliyet gösteriyor.

İklimlendirme Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,1'ini iklimlendirme sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 12 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 7 TL'sini,

iklimlendirme sektörü ödüyor.

Sorun 1

ÖTV uygulamalarındaki dengesizliğin haksız rekabete yol açması

Açıklama

Soğutma ve nemlendirme yapabilen klima santralleri ÖTV'ye tabi olurken, aynı nitelikteki benzer cihaz, ısıtma/havalandırma santrali adı altında satılması halinde ÖTV'ye tabi olmamaktadır. Bu durum haksız rekabete sebep olacak şekilde faturalamaya ve ÖTV kaçağına sebep olmakta, dürüst çalışan firmaların rekabet imkanını engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Klima santrali ve fan-coil cihazlarındaki farklı uygulama kaldırılarak ÖTV oranları eşitlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Dahilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) kapsamındaki alımların ithalatı teşvik edici olması

Açıklama

DİİB kapsamında, şirketler ihraç edecekleri ürünlerin üretiminde kullanılacak malzemeleri ithal etmek yerine yurtiçinden temin ettikleri takdirde;

- KDV Kanunu'nun geçici 18. maddesine göre alım yapılması,
- Yeminli mali müşavir raporu alınması,
- İmalatçı firmanın yine imalatçı firmadan ihraç kayıtlı olarak satın alma zorunluluğu,
- İhracat öncesi alım yapma mecburiyeti,

aranmaktadır.

Ancak, bu malzemeler ithal edildiğinde, yukarıda sıralanan unsurların tamamından muaf olunmaktadır. DİİB kapsamında yapılan ithalatın önemli bir kısmının yerli üreticiden uygun şartlarda sağlanması imkanı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yurt içinden, ihraç edecekleri ürünlerin üretiminde kullanılacak malzemelerin temin şartları, DİİB kapsamında yapılan alımlarla eşit koşullara getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Sektörde enerji israfının önüne geçilememesi

Açıklama

Enerjinin önemli bir bölümünü iklimlendirme sektörü tarafından üretilen cihazlar tüketmektedir. Binaların yalıtımı yetersiz ve cihazların verimliliği düşüktür. Ayrıca, baca gazlarından faydalanılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Enerjinin etkin kullanımı ve enerji yoğunluğunun düşürülmesi için çalışma yapılmalı,
- Bina yalıtım kalitesi artırılmalı,
- Enerji dostu binalar teşvik edilmeli,
- Mevcut tesislerin verimli enerji kullanımına yönelik projeleri desteklenmeli,
- Yüksek verimli cihazların imalatı, atık enerjilerin geri kazanılması ve yenilenebilir enerji teşvik edilmeli,
- Yapılacak olan teşviklerde özellikle yerli üretim ön planda tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Kamu alımlarında yerli ürünün yeteri kadar tercih edilmemesi

Açıklama

Kamu idarelerince açılan ihalelerde yerli firmalardan önceki kamu alımlarından referans talep edilmekte olup, yurtdışında gerçekleştirilen işlere ilişkin sunulan referanslar kabul edilmemektedir. Bu kriter, sektörün ihalelere girişini ve kamu alımlarında yerli ürün tercih edilmesini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

- Ürünlerin yurt içinde üretimlerinin yapıp yapılmadığı araştırılarak üretimi gerçekleştirilen ürünlerin yurt içinden tedariki teşvik edilmeli,
- Yerli malı ürün kullanımını teşvik eden düzenlemelerin yapım işleri ihalelerini de kapsamı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

KİK

Sorun 5

Altyapı eksikliği

Açıklama

2023 yılında 500 milyar Dolar ihracat hedefine ulaşmak için altyapı çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Konulan ihracat hedefi için;

- Anadolu'dan limanlara kolay ulaşım imkanı sağlanmalı,
- Gümrükler ve ilgili kurumların vevneleri vardiyalı çalışmalı,
- Ara malı ve hammadde üretimine yatırım desteği verilmeli,
- Yeni yatırım alanları açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

TÜRKİYE İLAÇ SANAYİ MECLİSİ

İlaç sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 10 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

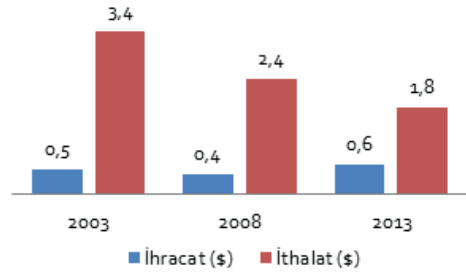
temsil ediyor.

İlaç sanayi sektörü 2013 yılında;

- 811 milyon \$ ihracat,
- 4,4 milyar \$ ithalat,

yaptı.

İlaç Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

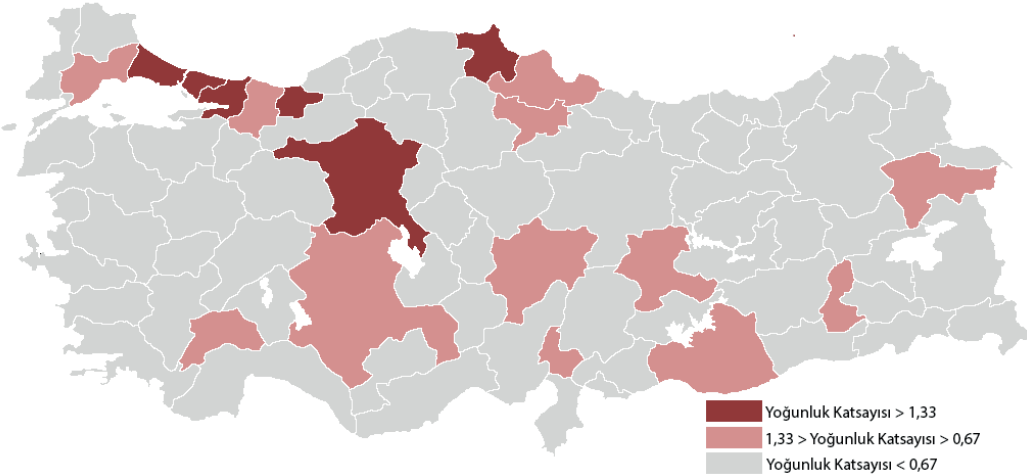

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,1'i ilaç sanayi sektöründe çalışıyor.

İlaç sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 10'u mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,1'i ilaç sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

İlaç Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,2'sini ilaç sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

ilaç sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

İlaç harcama bütçesinin yetersizliği

Açıklama

Belirlenen yetersiz ilaç bütçesi nedeniyle ilaç endüstrisinde fiyatlar rasyonel olmayan düzeylere gerilemiştir.

Çözüm Önerisi

Kriz dönemindeki parametreler ile belirlenen ilaç bütçesi, ekonomideki güncel gelişmeler dikkate alınarak revize edilmeli ve belirlenecek bütçeye kur düzeltmesinin yansıtılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

3 yılı aşkın süredir fiyat kararnamesindeki hükme rağmen Avro değerinin güncellenmemesi

Açıklama

6/7/2011 tarihi itibari ile 90 günlük ortalama değer, mevzuatta tanımlı olan üst sınırı aştığı halde 13/2/2009 tarihinde 1,9595 seviyesinde sabitlenen dönemsel Avro kurunda bir güncelleme yapılmamıştır. Dönemsel Avro değerinin 1,9595 seviyesinde tutularak güncellenmemesi, sunulan hizmete göre yetersiz olan ilaç bütçeleri, düşük fiyatlar ve yüksek iskonto sebebiyle endüstriyi sürdürülemez bir duruma getirmiştir.

Çözüm Önerisi

Sürdürülebilir bir fiyatlandırma için ilaç bütçesi sunulan hizmet ile uyumlu olarak belirlenmeli, sabitlenen döviz kuru ve mevcut referans sistemi revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, SGK

Sorun 3

Referans fiyat sisteminden kaynaklanan sorunlar

Açıklama

Ülkemizde kamu tarafından alınan ilaçların fiyatlarının belirlenmesinde referans alınan ülkelerde, yaşanan ekonomik krizler sebebiyle fiyatlar büyük ölçüde düşmüştür. Ülkemizde belirlenen fiyatlar ise, kur sabitlenmesi ve zorunlu iskonto uygulaması nedeniyle en düşük referans fiyat seviyesinin bile altında kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut referans sistemi revize edilmelidir.

İlgili Kurum

Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, SGK

Sorun 4

Kamu alımlarında Türkiye’de üretilen ilaçların öncelikli olarak tercih edilmemesi

Açıklama

Türkiye’de üretilen ve katma değer sağlayan birçok ilacın yerine hiç bir katma değeri olmayan ithal ürünler kamu tarafından alınmaktadır. Bu nedenle Türkiye’de üretilmesi mümkün olan birçok ilaç ithal edilmektedir. Son yıllarda Türkiye’de kullanılan ilaçların parasal değer bazında %53’ü ithal edilmekte, %47’si ise ülkemizde üretilmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye’de üretilmesi mümkün olan ilaçlar süratle ruhsatlandırılmalı, geri ödemesi hızlı bir şekilde yapılmalı ve kamu alımlarında öncelikli olarak tercih edilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, SGK

Sorun 5

Türkiye’de değer katılmış eşdeğer ürünlerine ilişkin SGK’nın geri ödeme süreçlerinde karşılaşılan sıkıntılar

Açıklama

Ülkemizde gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetleri kapsamında, yeni proses, formülasyon ve kombine ürünler geliştirilerek değer katılmış eşdeğer ürünler üretilmektedir. İnovasyon içeren ve tedavide fark yaratan bu ürünler, kamu sağlığı ve kamu maliyesi açısından büyük öneme sahiptir.

Çözüm Önerisi

Ülkemizde geliştirilen değer katılmış eşdeğer ürünlerin Ar-Ge faaliyetlerinin finanse edilebilmesini ve sürdürülebilmesini teminen, Fiyat Kararnamesi ve Tebliği ile Sağlıkta Uygulama Tebliği ve Ödeme Yönergesi kapsamında destekleyici fiyatlandırma ve yeni geri ödeme modelleri geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

TÜRKİYE KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ SANAYİ MECLİSİ

<p>Kağıt ve kağıt ürünleri sanayi sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 26 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Kağıt ve kağıt ürünleri sanayi sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 milyar \$ ihracat, • 3,8 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>0,9</td><td>2,0</td></tr><tr><td>2008</td><td>0,9</td><td>1,6</td></tr><tr><td>2013</td><td>1,3</td><td>1,6</td></tr></tbody></table> <p>■ İhracat (\$) ■ İthalat (\$)</p>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	0,9	2,0	2008	0,9	1,6	2013	1,3	1,6
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	0,9	2,0											
2008	0,9	1,6											
2013	1,3	1,6											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,3'ü kağıt ve kağıt ürünleri sanayi sektöründe çalışıyor.</p> <p>Kağıt ve kağıt ürünleri sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,3'ü kağıt ve kağıt ürünleri sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>■ Yoğunluk Katsayısı > 1,33 ■ 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 ■ Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü kağıt ve kağıt ürünleri sanayi sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 4 TL'sini, • Gelir Vergisinin 1 TL'sini, <p>kağıt ve kağıt ürünleri sanayi sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Atık (hurda) kağıtların ihraç edilmesinden dolayı hammadde yetersizliği

Açıklama

Atık (hurda) kağıt ihracatından katma değer ve KDV kaybı yaşanmaktadır. Her yıl, belirlenen oranlarda piyasaya sürülen ambalaj miktarının belirli oranı toplanarak, geri dönüşümü yapılması gerekmektedir ancak bu, bazı firmalar tarafından gerektiği şekilde yapılmamakta ve kayıt dışılık oluşmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kağıt bazlı ambalajlar geri dönüştürülebilir olmalı ve toplanan atık (hurda) kağıtların yurtiçi Geri Dönüşüm Tesislerinde (GDT) geri dönüştürülmesi teşvik edilmeli ve belgelendirmenin denetimi Maliye Bakanlığı tarafından faturalar üzerinden yapılmalı,
- Yurt içinde GDT kullanılmasını teşvik etmek için bu uygulamada sadece yurtiçi GDT faturası dikkate alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Kağıt ithalatında yaşanan sorunlar

Açıklama

Hammadde eksikliği ithalatı zorunlu hale getirmiştir. 47.07 GTİP pozisyonundaki atık (hurda) kağıtlardan sadece 47.07.10 pozisyonundaki atık (hurda) kağıdın ithalinin 82 no.lu Gümrük Tebliği'ne tabi tutulması maliyeti artırmakta, sektörün rekabet gücünü etkilemektedir.

Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkındaki Yönetmeliği'nde, çevre katkı ve gelirleri ithaline izin verilen kontrole tabi atıkların CIF bedelinin %1'i, hurdaların CIF bedelinin %0,5'i oranında alınacağı belirtilmiştir.

Çözüm Önerisi

- 257/93/EC sayılı Konsey Tüzüğü'nün EK-II sayılı Yeşil Atık Listesinde yer alan diğer atık (hurda) kağıtlar gibi 47.07.10 GTİP pozisyonu da, 82 no.lu Gümrük Tebliği'nin tehlikeli atıklar için Uygunluk Denetimine Tabi Atıklar Listesi'nden çıkarılmalı,
- Atık kağıt yerine metal hurdasında olduğu gibi hurda kağıt tanımı kullanılmalı ve Çevre Katkı Payı hurda kağıtların CIF bedelinin %0,5'i olarak alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Orman ürünlerindeki fiyatların yüksek olması

Açıklama

Kağıt üretiminin ana hammaddesi olan odun fiyatları dünya ile rekabet edilemeyecek boyutlara ulaşmış, bu durum maliyetleri yükseltmiş ve rekabet gücünü olumsuz etkilemiştir.

Çözüm Önerisi

- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 40. maddesinde değişiklik yapılarak orman emvali üretimler orman köylüsü yerine kalifiye eleman çalıştıran profesyonel firmalara ve ekiplere bırakılmalı,
- Özel sektörün plantasyon ormanı işine girebilmesi için gerekli hukuki alt yapı oluşturulmalı ve teşvik edilmeli,
- Nakliye şartları dikkate alınarak tahsisler yaz aylarında tamamlanmalı,
- Orman emvali standartları revize edilerek, iç içe girmiş standartlar birbirinden kesin çizgilerle ayrılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu'nun (KKDF) maliyeti artırması

Açıklama

Vadeli olarak ithal edilen ham ve yardımcı madde alımlarında %6 KKDF kesintisi yapılmaktadır. Kağıt üretim maliyetinin %80'ini oluşturan selülozun ithalatından %6 KKDF kesintisi yapılması nakit akışını zorlaştırmakta ve maliyetleri arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kağıt sektörünün rekabet gücünü arttırabilmek ve maliyetleri düşürebilmek için kağıt ve karton üretiminde ana hammadde olarak kullanılan hazır selülozun vadeli olarak ithali, KKDF uygulamasından muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

İthal ürünlerde TSE standartlarının uygulanmaması

Açıklama

Yerli üretimde aranan TSE standartlarına ve dünya standartlarına uymayan bazı ürünlerin (örneğin; fotokopi kağıdı) muadil adı altında ithal edilmesi, haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- İthal ürünlerde de TSE standartları aranmalı,
- Düşük kaliteli ürünlerin ithalinin önlenmesi için, tüm ithal ürünlerin niteliğini ayrıntılı olarak tanımlayacak şekilde etiketlenmesi zorunlu olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

TÜRKİYE KARAYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞI MECLİSİ

Karayolu yolcu taşımacılığı sektörünü;

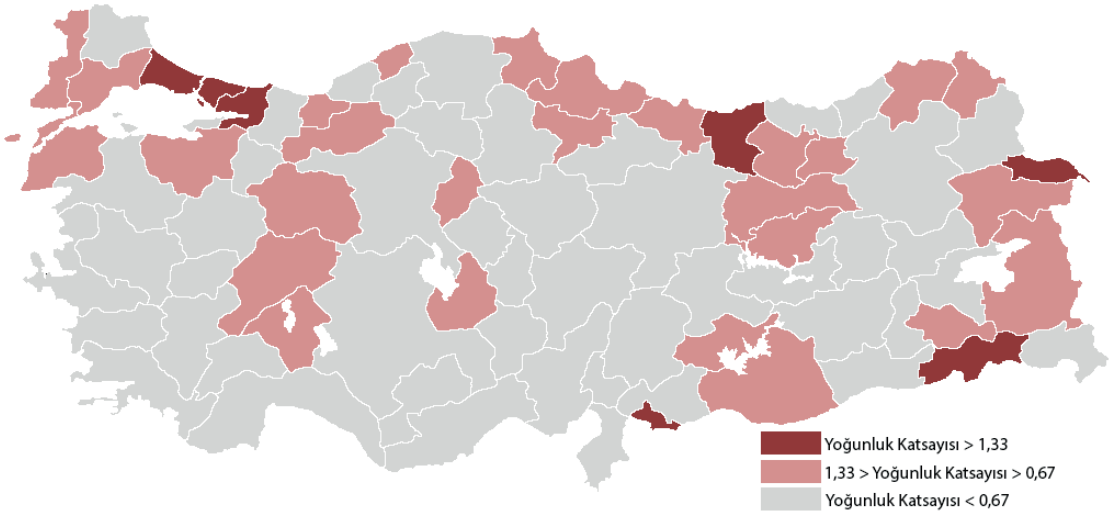
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 3 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,5'i** karayolu yolcu taşımacılığı sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 2,8'i** karayolu yolcu taşımacılığı sektöründe faaliyet gösteriyor.

Karayolu Yolcu Taşımacılığı Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,5'ini** karayolu yolcu taşımacılığı sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 14 TL'sini,

karayolu yolcu taşımacılığı sektörü ödüyor.

Sorun 1

Karayolu yolcu taşımacılığı sektöründe kullanılan zorunlu ve ihtiyari sigorta poliçelerinin bedellerinin fahiş rakamlara yükselmesi

Açıklama

Fiyat artışları sektörde önemli bir maliyet kalemi olarak işletmeleri zorlar hale gelmiştir. Özellikle manevi tazminatlar nedeni ile çok büyük ekonomik kayıplar yaşanmakta ve uzun süren davalar nedeni ile iflaslar ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sektörce kullanılan sigortaların tarifeleri devlet tarafından belirlenmeli,
- Tazminatlarda kusur oranında sorumluluk getirilmeli,
- Trafik sigortalarının aşan tazminat taleplerinde ve manevi tazminatlarda karayolunu kullanan tüm paydaşların faydalanabileceği sigorta güvence hesabını devreye sokacak mevzuat çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda şehir içi yolcu taşımacılığı türlerinde, belgelendirme ve kanuni tanımlanma sorunu bulunması

Açıklama

Yürürlükteki mevzuatta özel halk otobüsü, personel ve servis taşımacılığı, İl içi ve şehirlerarası üniversite öğrenci taşımacılığı ve otomobil ile yapılan İl içi taşımalarda ulusal mevzuat eksiktir. 2918 sayılı Karayolu Trafik Kanunu'nun Ek 2. maddesinde aracın amacı dışında kullanılması ibaresi yetki belgesine sahip olmayan İl içinde faaliyet gösteren yolcu taşımacılarına zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

Kent içi, İl içi ve 100 km şehirlerarası yolcu taşımaları, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve 2918 sayılı Karayolu Trafik Kanunu'na dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 3

Şehirlerde ulaştırma alt yapılarının, otopar ve diğer ulaştırma modları ile entegre olarak inşa edilmemesi ve bu yapıların ekonomik kullanılmaması

Açıklama

Tüm taşıma modlarının bağımsız olarak planlanması ve maliyetlerinin ekonomik kaygılar dikkate alınmadan belirlenmesi yolcu taşımacılığı sektörünün konforunu ve ekonomikliğini düşürmekte ve entegrasyonu bozmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizde şehirlerde kullanılan ulaştırma alt yapı yatırımları (otopar, havalimanı, tren garı, deniz limanları ve metro aktarma istasyonları) karayolu yolcu taşımacılığına ve diğer modlarla entegrasyona uygun ve planlı bir şekilde yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile karayolu yolcu taşımacılığı faaliyetinde kullanılan tüm araçların Kanuna uygun hale getirilmesi zorunluluğu bulunması

Açıklama

Kanun ile tüm araçların engelli erişimine uygun hale getirilmesi teknik ve ekonomik zorluklar nedeniyle uygulanması mümkün görülen bir uygulama değildir.

Çözüm Önerisi

- Şehirlerarası tarifeli ve düzenli seferlerde işletme bazlı hat, sefer sayısı ve öz mal araç parkı dikkate alınarak makul sayıda aracın engelli kullanıma uygun hale getirilerek kullanıma sunulması,
- Turizm, personel ve öğrenci taşımalarında gelen talebe göre hizmet verilmesi zorunlu hale getirilmeli,
- Özel halk otobüslerinde ekonomik değişim sürelerinde var olan araç parkının yenilenmesi beklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Karayolu yolcu taşımacılığı yapan araçlarda kullanılan akaryakıttan ve biletten alınan ÖTV ve KDV oranlarının yüksek olması

Açıklama

Karayolu yolcu taşımacılığı turizmin, yolcu taşımacılığının ana unsuru ve en vazgeçilmez ulaşım modudur. Ancak, akaryakıt ve biletten alınan yüksek ÖTV ve %18 KDV oranı, karayolu yolcu taşımasının lüks tüketim sınıfında değerlendirilmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıtta ve bilette uygulanan ÖTV ve KDV oranı indirilmeli ya da %50 oranında iadesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE KİMYA SANAYİ MECLİSİ

Kimya sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 85 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 29 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 6 şirket,

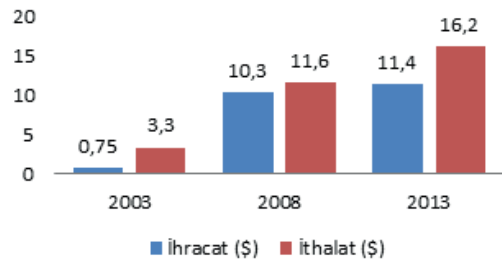
temsil ediyor.

Kimya sanayi sektörü 2013 yılında;

- 17,4 milyar \$ ihracat,
- 41,1 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Kimya Sanayinin Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

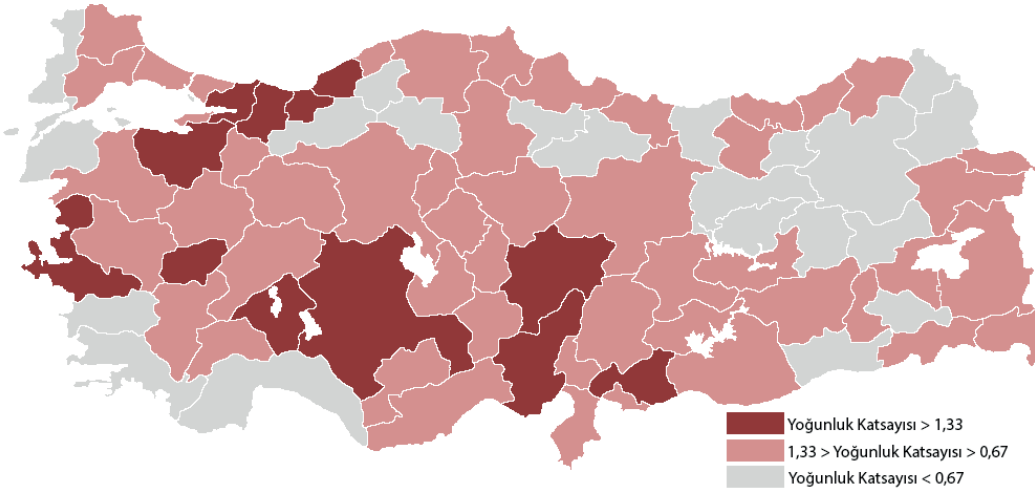

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,9'u kimya sanayi sektöründe çalışıyor.

Kimya sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,4'ü kimya sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Kimya Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 2,6'sını kimya sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 30 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 5 TL'sini,

kimya sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Ara girdi ithalatından kaynaklanan dışa bağımlılık nedeniyle sektörün rekabet gücünün azalması

Açıklama

Kimya sektöründeki dışa bağımlılığın azaltılması ancak yerli hammadde ve doğal kaynaklarımızın daha çok ara girdi olarak kullanılması ile mümkündür. Madenlerimizin mineral olarak kullanımı değil, işlenerek ihracatı tercih ve teşvik edilmelidir. Özellikle ülkemizdeki toryum rezervlerinin çok yüksek olması nedeniyle bu konu ivedilikle değerlendirilmelidir.

Çözüm Önerisi

- Kimya sektöründe ara girdi ithalatını azaltmak üzere Kimya Sanayi Strateji Belgesi'nde öngörülen eylem planları uygulanmasında sorumlu kurumlar eşgüdüm içinde çalışmalı,
- Yatay entegrasyonu arttırmak üzere "Chempot Projesi" örneğinde olduğu gibi kümelenme modeline geçilmeli,
- Sektörel gelişmeyi artıracak teknoloji kullanımı için KOBİ'lerin yanı sıra ana kimyasal girdilerin üretilmesi, yatırım büyüklüğü 50 milyon Doların üzerinde olan entegre tesislerin kurulması için yerli ve yabancı yatırımcılara gerekli ek teşvikler proje bazında tetkik edilerek verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Girdi Tedarik Stratejisi'nin (GİTES) yeterli düzeyde uygulanamaması

Açıklama

GİTES'te, Ekonomi Bakanlığının kimya sanayi özelinde çalışmalarını sürdürdüğü eylemlerin uygulanması cari açığın azaltılması için son derece önemlidir.

Çözüm Önerisi

- GİTES çalışmaları kapsamında, sanayinin temel girdilerini sağlayan sektörde hammadde ve ara girdiler yerli olarak üretilmeli, imalat sanayi tedarik zincirinde katma değeri yüksek kimyasallardan üretim yapılmalı ve bu tür üretimler özellikle teşvik edilmeli,
- Öncelikli olarak üretilmesi gerekli 10 kimyasal ile ilgili Meclis tarafından yapılan ve ilgili mercilere sunulan çalışma dikkate alınmalı,
- Özellikle kimyasalların üretimi için kimya sanayi firmalarında Ar-Ge merkezlerinin sayısı arttırılmalı,
- Ar-Ge kültürünün yaygınlaşması için beşeri sermaye orta ve uzun vadede öncelikli olarak geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 3

Tüketim kimyasallarında kayıt dışı ile mücadelede yaşanan sorunlar

Açıklama

Kimya sektöründe, tüketim kimyasallarında halen %30-35 olan kayıt dışılık ve gerekli kurallara uymayan kuruluşlar tüketici sağlığını ve çevreyi tehdit etmekte, firmaların rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Strateji Belgesi'nde yer alan denetleme ekiplerinin teknik eğitimleri sağlanmalı,
- Saha denetimleri aktifleştirilmeli ve artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Yatırım ortamının istenilen ölçüde iyileştirilememesi ve kimya sanayinin yerleşim sorunu

Açıklama

Kimya sanayinin sürdürülebilir rekabetçiliği sağlayabilmesi ve strateji planlarındaki hedeflere ulaşabilmesi için önemli ölçüde yatırıma ihtiyacı vardır.

Çözüm Önerisi

- Kimya sanayi yatırımının teşviki için yerleşim sorunları çözülmeli ve YOİKK çalışmaları sonuçlandırılmalı,
- Altyapı ile lojistik imkanları uygun olan ve üzerinde kurulu sanayi tesisleri bulunan alanlarda, özellikle petrokimya, sıvı kimyasal depolama ve enerji sektörlerinde yapılacak yatırımlar özendirilmeli ve kümelenme modelinin desteklenmesi için özel sektörle işbirliği içerisinde, Özel Enerji ve Endüstri Bölgeleri kurulmalı,
- Marmara Bölgesinde katma değeri yüksek ara girdi kimyasallarının üretimi için Kimya İhtisas Endüstri Bölgesi (Chemport) faaliyete geçirilmeli, bölge kamulaştırılmalı ve girişimcilere 30 yıllık süre ile kiralanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

AB uyum çalışmaları çerçevesinde mevzuat değişikliklerinin gerektirdiği altyapı koşullarının ve beşeri sermayenin yetersizliği

Açıklama

AB uyum müzakereleri sürerken, özellikle teknik mevzuatın gerektirdiği altyapı ve sistemlerdeki eksikliğin giderilmesi son derece önemlidir. Bu itibarla, insan sağlığı, çevrenin korunması ve işyeri güvenliğine bakış açısının ortak bir şekilde yönlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Mevzuat değişiklikleri öncesinde, düzenleyici etki analizleri hazırlanmalı ve uygulamada çıkabilecek sorunlara önceden tedbir alınmalı,
- Çevre standartlarına uyum konusunda yeterli bilgilendirme uygulamalı olarak yapılmalı, denetimler öncelikle eğitim amaçlı olmalı ve gerekli altyapı hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

AB Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TÜRKİYE KONFEKSİYON VE HAZIR GİYİM SANAYİ MECLİSİ

Konfeksiyon ve hazır giyim sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 42 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 12 şirket,

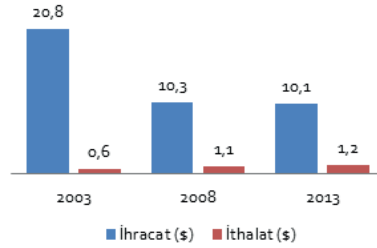
temsil ediyor.

Konfeksiyon ve hazır giyim sanayi sektörü 2013 yılında;

- 15,2 milyar \$ ihracat,
- 2,9 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

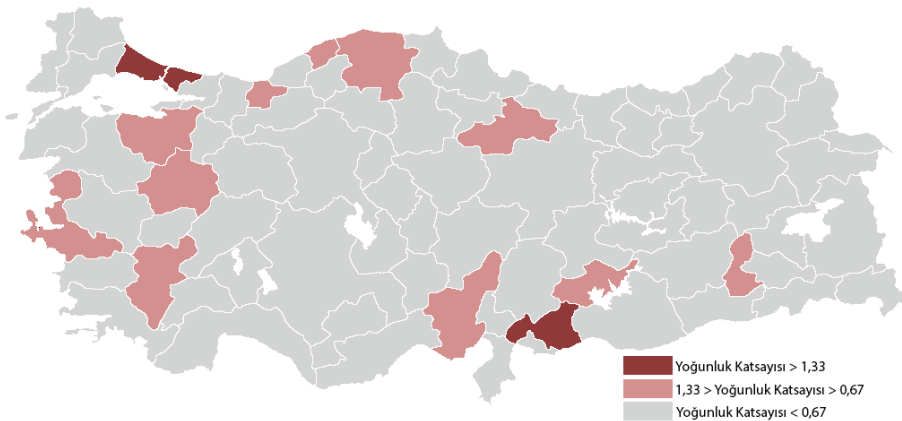

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 2,4'ü konfeksiyon ve hazır giyim sanayi sektöründe çalışıyor.

Konfeksiyon ve hazır giyim sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 1'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,6'sı konfeksiyon ve hazır giyim sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,9'unu konfeksiyon ve hazır giyim sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 9 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 11 TL'sini,

konfeksiyon ve hazır giyim sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Yatırım teşviklerinin sektörün üretim yapısı nedeniyle yetersiz kalması

Açıklama

Yatırım teşvikleri sektörün üretim yapısı nedeniyle yetersiz kalmaktadır. Yatırım teşvikleri ihtiyacı karşılayamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sektörün el becerisine dayalı emek-yoğun üretim yapısı ve çalışma koşulları nedeniyle, hassas sektör (yerli girdi kullanımı, net ihracat kapasitesi, yaratılan katma değer, istihdam-kadın istihdamı kriterleriyle) ilan edilerek yatırımları 1. Bölge dışındaki tüm iller için 6. Bölge OSB teşvikleriyle desteklenmeli, bu desteğin gerçekleşmemesi halinde firmalara taşınma desteği verilmeli ve taşınacak firmaların kıdem tazminatı yüklerinin karşılanması için kolaylık sağlanmalı,
- Yeni yatırımlar için kamu tarafından uzun süreli arazi ve bina kiralaması yapılmalı,
- Yarı zamanlı kadın çalışanlar için esnek uygulamalar getirilmeli, ortak kreşler kurulabilmeli,
- Yatırım teşviklerinde firmaların sahip olduğu makineler yeni yatırımlarda teşvik kapsamında kullanılabilirmeli, gelir vergisi desteğini sınırlandıran asgari geçim indirimini kamu tarafından karşılanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Sektörün temel girdilerinden kumaşın ithalatında uygulanan korunma önlemlerinin maliyetleri artırması, kârlılığını ve rekabet gücünü azaltması

Açıklama

Kumaşlara uygulanan korunma önlemleri hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün maliyetlerini artırmakta, üretim ve ihracatta rekabet gücünü azaltmaktadır. Rakip ülkeler (Çin, Bangladeş, Vietnam, Hindistan, Pakistan) çok uygun fiyatlarla iplik ve kumaş girdileri kullanarak ihracatta rekabet avantajı yakalamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kumaşlara uygulanan korunma önlemleri sona erdirilmeli, yurtdışında iplik ve kumaş üreticileri desteklenmeli,
- Özellikle markalar için iç pazar ve ihracatta haksız rekabet oluşturan korunma önlemleri ve diğer düzenlemelerden kaynaklanan engellerin tespiti için bir çalışma grubu kurulmalı ve çözüm önerileri oluşturulmalı,
- Hazır giyim ürünlerinin ithalatına uygulanan korunma önlemleriyle elde edilen ek vergi gelirleri (2013 yılında 2,85 milyar Dolar ithalat, yaklaşık 1,2 milyar TL ek vergi geliri) sektörün desteklenmesi (özellikle işgücü eğitimi) için kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Dahilde İşleme Rejimi (DİR) uygulamasının tedarikçi ihracatçılar üzerinde yarattığı sıkıntılar ve hazır giyim perakende şirketlerinin DİR uygulamalarından yararlanamaması

Açıklama

DİR mevzuatı karmaşık yapısıyla uygulama, kapatma ve yükümlülüklerin yerine getirilmesinde büyük firmalara dahi hukuki sorunlar çıkarmakta ve yüksek maliyetlere neden olmaktadır. Markalı ihracat yapan hazır giyim perakende şirketleri ihracatın ne kadar olacağını önceden bilemediği için üretimde kullanacağı kumaşı ve diğer girdileri DİR kapsamında ithal edememekte, kati ithalat yapmakta ve rekabet gücü azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- DİR mevzuatı ve uygulaması sadeleştirilmeli,
- Markalı ihracat yapan hazır giyim perakende şirketlerinin de DİR mevzuatında yapılacak düzenlemeyle bu uygulamadan yararlanması sağlanmalı,
- Hazır giyim perakende şirketlerinin ihraç ettikleri ürünlerde yurt içinden tedarik ettikleri ithal kumaşları (kati ithalatla gelmiş ve tüm vergileri ödenmiş) kullanmaları halinde bu ithal kumaşlara ait ödenmiş vergilerin iade edilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Firmaların kendi bünyelerinde yaptıkları tasarım ve Ür-Ge yatırımları ve faaliyetlerinin desteklenmemesi

Açıklama

Firmalar, bünyelerindeki tasarım ve Ür-Ge yatırımları ve faaliyetlerine ilişkin, Turquality ve Marka Destek Programı dışında destek bulamamaktadır. Rekabetin çok önemli unsuru haline gelen tasarım ve Ür-Ge faaliyetlerinin mevcut Ar-Ge destekleri dışında yeni bir anlayış ile desteklenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ'de (2008/2) yer alan destek unsurları, yurt dışında kendi tescilli markası ile satış yapan, yerli veya yabancı markalar için fason üretim yapan/yaptıran ve yurt içinde kendi markasıyla satış yapan şirketlerin tasarım faaliyetlerinin desteklenmesi yönünde yeniden yapılandırılmalı, bu şirketler de destek kapsamına alınmalı veya destekler ayrı bir Tebliğ ile düzenlenmeli,
- Yeni araçlarla güçlendirilmiş destek unsurlarını da içeren bir mekanizma (aynı oran ve limitlerle) yukarıda belirtilen şirketler için ivedilikle hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

AB ile ABD arasında müzakere edilen Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşması'nın dışında kalınması halinde sektör için oluşacak riskler

Açıklama

AB ile ABD arasındaki anlaşmanın eş zamanlı olarak Türkiye ile ABD arasında da uygulanamaması halinde, hazır giyim ve konfeksiyon sektörü hem önemli bir ihracat potansiyelini kullanamamış olacak hem de ABD pazarına ihracat için yatırım ve üretim, yakın komşumuz olan AB ülkelerine kayabilecektir.

Çözüm Önerisi

AB ile ABD arasında müzakere edilen yeni nesil ticaret ve yatırım anlaşmasının dışında kalınmaması, bu amaçla ABD ile paralel görüşmeler resmi olarak başlatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

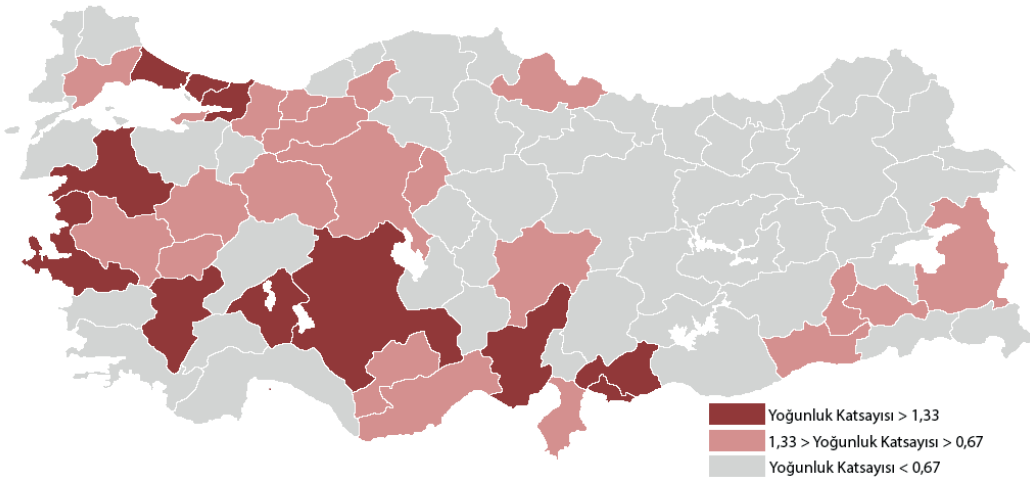
Ekonomi Bakanlığı, AB Bakanlığı

TÜRKİYE KOZMETİK ve TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SANAYİ MECLİSİ

<p>Kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 7 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 3 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 milyar \$ ihracat, • 2,6 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>1,6</td><td>1,7</td></tr><tr><td>2008</td><td>1,6</td><td>1,1</td></tr><tr><td>2013</td><td>2,1</td><td>1,1</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	1,6	1,7	2008	1,6	1,1	2013	2,1	1,1
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	1,6	1,7											
2008	1,6	1,1											
2013	2,1	1,1											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,1'i kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektöründe çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,2'si kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.</p>													

Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

<p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi toplam karlarının yüzde 0,4'ünü kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 5 TL'sini, • Gelir Vergisinin 1 TL'sini, <p>kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi sektörü ödüyor.</p>
--	--

Sorun 1

Bildirimle piyasaya verilen tüketici ürünleri (kozmetik, deterjan, hijyenik kağıtlar) mevzuatı AB ile uyumlaştırılmış olmakla birlikte, AB mevzuatına uymayan farklı yaklaşımların sergilenmesi

Açıklama

- AB'de tüketim ürünlerine ilişkin bildirimler, "piyasaya süren" niteliği taşıyan firmaların ürünlerinin kayıt altına alınması amacıyla gerçekleştirilmektedir. Bildirimin yetkili merci tarafından kabulü veya onayı söz konusu değildir.
- Türkiye'de ise bildirim sırasında firmalardan ürün dosyasında bulunması gereken belgeler talep edilmekte, denetimler masa başında yapılmakta, denetimden geçenlere "kabul" belgesi verilmekte, böylelikle süreç uzatılmaktadır.
- Kozmetik Yönetmeliği'nde yapılması düşünülen değişikliklerle, ürün bilgi dosyasındaki dokümanların Türkçe olması zorunluluğunun getirilmesi beklenmektedir. Ancak çoğu analiz (GLP, etkinlik analizleri) yurt dışında yapıldığından yüzlerce sayfalık dokümanın tercümesi maliyeti artıracak, dolayısıyla firmaların rekabet gücünü olumsuz etkileyecektir.

Çözüm Önerisi

- AB mevzuatı ve uygulamaları yeniden incelenmeli, STK'ların görüşleri alınarak farklılıklar giderilmeli,
- Bildirim kolaylaştırılarak piyasaya sürenin haklarını gözetecek çözümler getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

Sorun 2

Bildirimle piyasaya verilen tüketici ürünlerinin (kozmetik, deterjan, hijyenik kağıtlar) piyasa gözetim ve denetiminde (PGD) AB mevzuatına uymayan farklı yaklaşımlar sergilenmesi

Açıklama

- PGD uygulamaları risk analizi bazında güvensiz olduğu düşünülen ürünlere yönelik yapılması gerekirken, risk gözetilmeksizin doğrudan firmalara yönelik yapılmaktadır.
- Denetim elemanı, firmanın bütün bildirim dosyalarını görmek istemekte, bu bildirimlere ilişkin ürün bilgi dosyalarının tümünün çıkartılmasını ve kendisine gönderilmesini talep edebilmekte, genel firma denetimi yapmaktadır.
- PGD genel olarak masa başında yapılmaktadır. Bildirim yapan firmadan (ürün bilgi dosyası incelenmeden) ek belgeler istenmekte, bildirim görseli üzerinden etiket bilgi ve iddialarında değişiklik talep edilmekte ve bu taleplerin yerine getirilmemesi halinde bildirim kabul edilmeyeceği söylenmektedir.

Çözüm Önerisi

- STK'ların görüşleri alınarak AB mevzuat ve bunların uygulamaları yeniden incelenmeli, PGD uygulamalarındaki farklılıklar giderilmeli
- Denetimi kolaylaştıracak ve denetlenenin haklarını gözetecek çözümler getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

Sorun 3

Sahte ve taklit ürünlerle mücadelenin yasal boşluklar, eleman yetersizliği ve koordinasyonsuzluk nedeniyle yeterince güçlü yapılamaması

Açıklama

İçerdikleri ucuz katkı maddeleri ve kimyasallar dolayısıyla sahte ürünler, bir yandan tüketici sağlığını ciddi bir şekilde tehdit ederken bir yandan da orijinal ürün imal eden ve/veya satan firmalar açısından haksız rekabete neden olmaktadır. Bunun yanı sıra sahte ve taklit ürünlere müdahale edilmesinde şikayet şartı aranmaktadır. Ayrıca, sahte ve taklitten sağlanan gelirler terör ve yeraltı faaliyetlerinin finansmanında kullanılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Taklitçilik suçu şikayete bağlı olmaktan çıkartılarak kolluk kuvvetlerinin re'sen müdahalesine imkan tanınmalı,
- Sahte ve taklit olduğu kanıtlanan ürünlerin imha edilmeleri sağlanmalı,
- Sahte ve taklit ürünlerle ilgili cezalar caydırıcı olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

KOBİ niteliğindeki firmaların Ar-Ge Merkezi kurmak üzere yatırım yapmalarının yeterince teşvik edilmemesi

Açıklama

6538 sayılı Kanun ile 5746 sayılı Ar-Ge Kanunu'na yapılan eklemeyeyle, 50 tam zaman eş değer Ar-Ge personeli sayısının 30'a indirilmesine ve kanuni seviyesine kadar artırmaya veya sektörler itibarıyla belirlenen sınırlar dahilinde farklılaştırmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu haliyle bile Ar-Ge personeli kriteri KOBİ niteliğindeki firmalar ile uyuşmamaktadır. Ar-Ge Merkezi yatırımlarında çalışan personel sayısının uygulanabilir seviyelere çekilmesi ve firma cirosunun belli bir yüzdesi üzerinde gerçekleşen Ar-Ge harcamalarına uygulanacak teşvik programlarının yürürlüğe konması, KOBİ'lerin teşviklerden yararlanmasını sağlayacaktır.

Çözüm Önerisi

- Ar-Ge yatırımlarının firma gelirleri üzerindeki etkileri uzun vadede görülebilmekte olup bunların finansmanına destek sağlanmalı,
- 6538 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik çalışan sayısı sorununu çözmekte yetersiz kalacağından, bu sayı daha fazla düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Sağlık Bakanlığı tarafından ilaçların kodlanması amacıyla geliştirilen karekod kodlama sisteminin kozmetik ürünlerde kullanılması yönünde yapılan çalışmaların, değişiklikten çok etkilenecek olan kozmetik sanayicilerinin görüşü alınmadan ve bilgisi olmadan yapılması

Açıklama

Sağlık Bakanlığı, ilaçların kodlanması için geliştirdiği karekod uygulamasını, kozmetik ürünlerini de kapsayacak şekilde genişleterek 2011-2013 Kayıt Dışı ile Mücadele Eylem Planı'na 27. sıradaki eylem olarak dahil etmiştir. 2013 yılında Maliye Bakanlığında ayrılan tahsisatla TÜBİTAK'ta bir proje başlatıldığı duyumu alınmıştır. Karekodun kozmetik ürünlerine nasıl uygulanacağı, bu uygulamanın avantajları ve dezavantajları ile uygulamada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin belirsizliklerin bulunması sektörde endişeye neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yapılmakta olan çalışmalar hakkında kozmetik sanayicileri bilgilendirilmeli, onların görüşleri de çalışma sonuçlarına yansıtılmalı ve yanlış adımların atılması önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, TÜBİTAK

TÜRKİYE KUYUMCULUK SANAYİ MECLİSİ

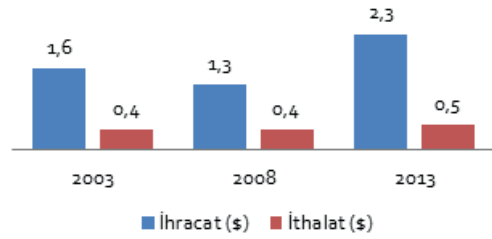
Kuyumculuk sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 7 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket,

temsil ediyor.

Kuyumculuk sanayi sektörü 2013 yılında;
• 3,4 milyar \$ ihracat,
• 1,1 milyar \$ ithalat,
yaptı.

Kuyumculuk Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

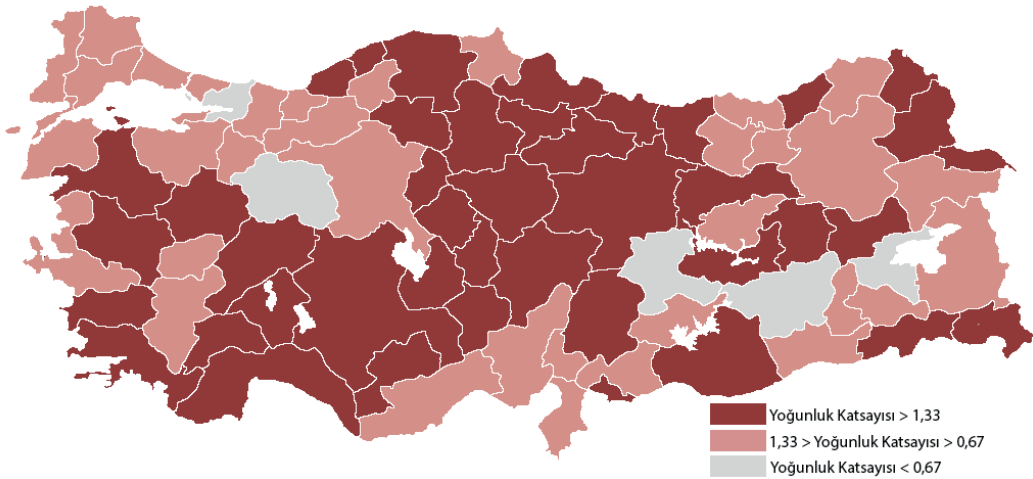

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,4'ü** kuyumculuk sanayi sektöründe çalışıyor.

Kuyumculuk sanayi sektöründe istihdam edilen **her 100 kişiden 1'i** mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 1,3'ü** kuyumculuk sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Kuyumculuk Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü** kuyumculuk sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik** ,
• Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,
• Gelir Vergisinin 10 TL'sini,
kuyumculuk sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Kuyum harcamalarında kredi kartına taksitin kaldırılması

Açıklama

31/12/2013 tarihinde Banka Kredi Kartları Hakkında Yapılan Yönetmelik'te değişiklik yapılarak kredi kartlarıyla yapılan kuyum harcamalarında taksit kaldırılırken, birçok sektörde 9 takside kadar izin verilmiştir. Bu uygulama, sektörde cioların ciddi oranda düşmesine, küçük atölyelerin ve perakende zincirlerinin olumsuz etkilenmesine, firmaların kapanmasına ve istihdamın azalmasına neden olacaktır.

Çözüm Önerisi

- Sektörün bekası açısından son derece önemli olan kredi kartı ile taksitli alışveriş serbest bırakılmalı,
- Bankaların POS makinesi vereceği işyerlerini etkin bir biçimde araştırmasına ve takibine yönelik düzenleme yapılarak, POS tefeciliği yapan işyerlerinin önüne geçilmeli, sektörde dürüst bir biçimde çalışan binlerce işyeri üzerinde oluşturulan haksız olumsuz imaj ortadan kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

BDDK

Sorun 2

Kıymetli taş ve mücevher sektöründe ÖTV Sorunu

Açıklama

Son 25 yılda yapılan düzenlemeler ve KDV'nin işçilik üzerinden hesaplanması yönteminin olumlu etkisi ile hızla gelişen Türk kuyumculuk sektörü, dünyada ilk 5 arasına girmiştir. Ancak, ÖTV uygulaması, sektörün rekabet gücünü azaltmış ve mücevherat imalatının ülke dışına kaçmasına neden olmuştur.

Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ile bu taşlardan elde edilen eşyalara (mücevher) uygulanan ÖTV, 25/4/2005 tarihine kadar %6,7 iken kıymetli taşlara uygulanan ÖTV bu tarihten sonra %20'ye yükseltilmiştir. İthal edilip işlendikten sonra ihraç edilen ürünlerde ÖTV iadesi yapılmamaktadır. Pırlanta (çıplak taş) ithalatında ÖTV söz konusu iken, pırlantalı mücevher ithalatında ÖTV uygulanmamaktadır. Dünyada sadece Türkiye'de bu ürünlerde ÖTV vardır ve ÖTV nedeniyle fiyatlar ortalamanın üzerindedir. ÖTV ayrıca gelir vergisi, KDV ve kurumlar vergisi kaybına da yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kıymetli taş ithalinde ÖTV tamamen kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ MÜTEAHHİTLİK MECLİSİ

Küçük ve orta ölçekli müteahhitlik sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 2 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 10 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

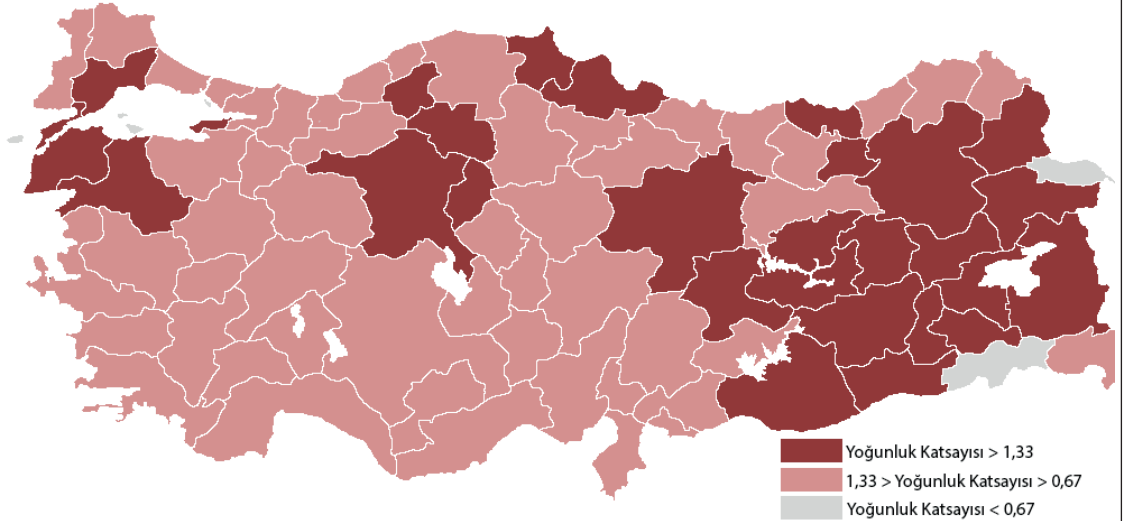
temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 12,4'ü küçük ve orta ölçekli müteahhitlik sektöründe çalışıyor.

Küçük ve orta ölçekli müteahhitlik sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 10,3'ü küçük ve orta ölçekli müteahhitlik sektöründe faaliyet gösteriyor.

Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 4,1'ini küçük ve orta ölçekli müteahhitlik sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 41 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 48 TL'sini,

küçük ve orta ölçekli müteahhitlik sektörü ödüyor.

Sorun 1

Yapı müteahhitliğine ilişkin standart ve faaliyet kriterlerinin olmaması

Açıklama

İhtisas gerektiren yapı müteahhitliği faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerde herhangi bir kriter aranmadığı için, sektörde faaliyet göstermek kolay ve kontrolsüzdür. Bunun sonucunda ülkemiz acı bedeller ödemiş, son 50 yılda deprem nedeniyle 54.313 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Deprem kuşağında ve %98'i deprem riski altında olan Türkiye'de, inşaat yapacak müteahhitlerin sektöre giriş ve faaliyet standartlarının belirlenmesi gerekir.

Çözüm Önerisi

- Standartlar oluşturularak mevzuat hükmüne bağlanmalı, hazırlanacak mevzuatta yapı müteahhitliği yapacak gerçek ve tüzel kişilerin bünyelerinde en az lisans seviyesinde bir inşaat mühendisi, mimar veya teknik öğretmenlik eğitimi almış personel bulundurması şartı getirilmeli, ayrıca belirli sermaye kriterine yer verilmeli,
- Müteahhitlerin inşaat yönetimi, projenin önemi, maliye-muhasebe, iş sağlığı ve güvenliği, enerji verimliliği, deprem ve yapı malzemeleri gibi konularda eğitim alması şartı konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, MYK

Sorun 2

Alt yüklenicilerin kayıt dışılığı

Açıklama

Taşeron kategorisinde sektörde faaliyet gösteren kalıpcı, demirci, fayansçı gibi iş kollarında çalışanlarda kayıt dışılık yaygın olduğundan, söz konusu çalışanlara yapılan ödemelere ilişkin vergi sorunu yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- 5940 sayılı İmar Kanunu'yla ilgili Sertifika Sistemi Uygulama Yönetmeliği'nde, alt yüklenicilere de vergi mükellefiyeti zorunluluğu getirilerek, sektördeki kayıt dışılığın önüne geçilmeli,
- Alt yüklenicilerde, yapacakları imalatlar için yeterlilik belgesi ve maliye kayıtları ile iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış olması şartları aranmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

KDV oranları, stopaj ve tapu harçları

Açıklama

150 m²'den küçük konutlarda KDV oranı %1, 150 m²'den büyük konutlarda KDV oranı %18'dir. Bu oran pratikte sorun olmakta, kayıt dışılığı özendirilmektedir. KDV iadesi ödemelerinde büyük problem yaşanmakta, tapu ve ruhsatlarda kooperatif ile arsa sahiplerinin birlikte yazıldığı durumlarda KDV iadesi ödenmemekte, inşaat yapımında noter sözleşmeleri dikkate alınmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- KDV oranları, kullanım alanı 150 m² ve daha küçük konutlarda %1, kullanım alanı 150 m²'den büyük konutlarda %8 olmalı,
- Stopaj ve tapu harçları düşürülmeli, bu düzenlemelerde bağımsız bölümlerin tek tapu olarak verilmesi dikkate alınmalı,
- Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan yeni KDV sisteminde mahal listesi, yer, bölge veya belirlenen satış değerine göre KDV uygulanmalı,
- Özel inşaat müteahhitlerinde en büyük sorunlardan biri olan SGK primlerine esas ölçümler ve stopaj vergisi ruhsat üzerindeki m²'sinin birim fiyatla çarpılmasından elde edilen değer üzerinden alınması yerine, gerçek maliyet değeri üzerinden alınmalı,
- KDV iadelerinde sadece inşaat ruhsatında belirlenen yapı sahibi ibaresi değil, müteahhit ile kooperatif arasında yapılan yapım sözleşmeleri de esas alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Vergi ödemelerinin gerçek değer üzerinden yapılmaması

Açıklama

Yapı müteahhitleri, ruhsat üzerindeki metre kare çarpı inşaat yılı yapı birim fiyatından çıkan sonuç üzerinden vergilendirilmektedir. Fakat küçük ve orta ölçekli müteahhitler inşaat maliyetini birim fiyatın altında gerçekleştirebilmekte, bu da müteahhitlerin harcamadığı bedel üzerinden haksız bir şekilde vergilendirilmesine sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Vergilendirmede maliyet hesabı dikkate alınmalı, harcandığı kadar vergi ödenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ

Madencilik sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 19 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 8 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

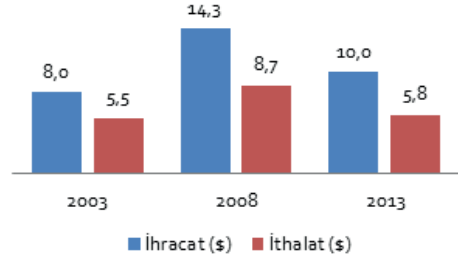
temsil ediyor.

Madencilik sektörü 2013 yılında;

- 15 milyar \$ ihracat,
- 14,5 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Madencilik Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

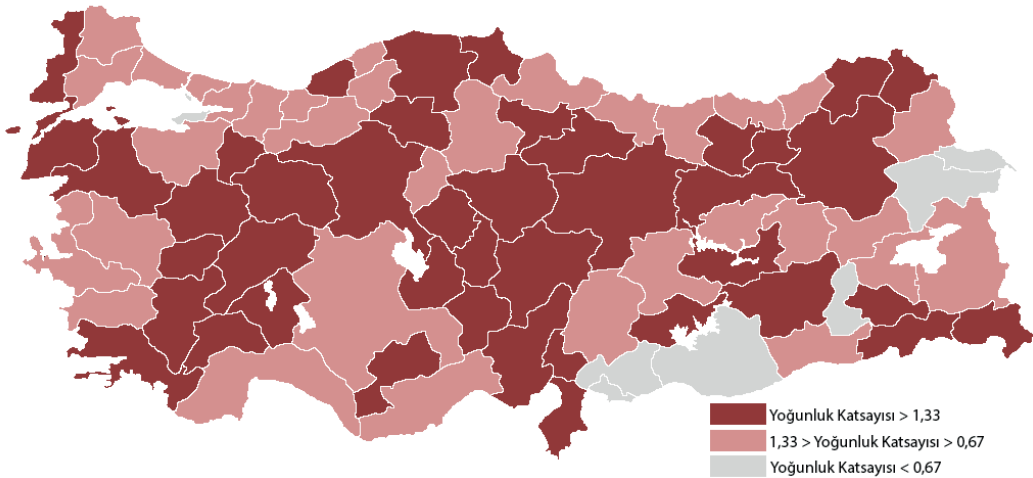

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,3'ü madencilik sektöründe çalışıyor.

Madencilik sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,6'sı madencilik sektöründe faaliyet gösteriyor.

Madencilik Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 2,1'ini madencilik sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 22 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 2 TL'sini,

madencilik sektörü ödüyor.

Sorun 1

16/6/2012 tarihli ve 2012/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi sonrasında izin ve ruhsat süreçlerinde yaşanan sorunlar

Açıklama

Anılan Genelge ile madencilik yatırımları için gerekli izinlerin ve maden ruhsatlarının alınması, devri, uzatılması vb. işlemler Başbakanlığın onayına tabi tutulmuştur. İzinlerin alınmasındaki gecikmeler nedeniyle, planlanmış aramalar gerçekleştirilememiş, yeni işletmeler açılmamış ve üretim hedeflerine erişilememiştir. Nitekim Madencilik ve Taşocakçılığı Üretim Endeksi'nde %8,9'lara varan düşüş gerçekleşmiştir. 2013 yılı maden ihracatının 2012 yılına göre rakamsal artışı ise, stoklardan ve rezervin yüksek tenörlü bölümlerinden üretim yapılmasından kaynaklanmıştır. Bu durum devam ettiği sürece 2023 yılı 15 milyar Dolarlık ihracat hedefi tutturulamayacak, ayrıca sanayinin yoğun olarak kullandığı maden ürünlerinin de yerli maden kaynaklarından tedarikinde darboğaza girilecektir.

Çözüm Önerisi

Madencilik faaliyetleri 2012/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamındaki uygulamalardan muaf tutularak, mevcut mevzuata işlerlik kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

Sektörü sahiplenmiş, ihtisaslaşmış, etkin bir yönetim ve idari bir organizasyonun eksikliği

Açıklama

Sektörün yönetimi ve geliştirilmesi için, bünyesinde gerekli tecrübeye ve donanıma sahip uzmanlaşmış personelle görev ifa edecek yeni bir idari yapılanmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Madencilik Bakanlığı kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

3573 sayılı Kanun'un 20. maddesinde kimyevi atık, toz ve dumanla ilgili limit konsantrasyonların belirlenmemesi nedeniyle zeytinlik sahalarda ve bu sahalara 3 km. mesafe dahilinde madencilik faaliyetlerinin yapılamaması

Açıklama

Anılan Kanun ve bu Kanun'a dayalı yönetmelikte zeytinlik saha tanımı yapılmamış olmasına rağmen kimyevi atık, toz ve dumanla ilgili getirilen yasaklamalar nedeniyle çok önemli maden rezervlerinin bulunduğu Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde madencilik yatırımları ve faaliyetleri yapılmaz hale gelmiş, madencilik tesisleri kapatılma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca yürürlükteki Tehlikeli Atıkların Kontrolü, Katı Atıkların Kontrolü ve Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmelikleri tüm madencilik faaliyetlerini kapsamaktadır.

Çözüm Önerisi

- İlgili mevzuatta zeytinlik saha tanımı yapılmalı,
- Madencilik faaliyetlerinden kaynaklı kimyasal atık, toz ve duman unsurlarının zeytinlik sahalarına olabilecek olumsuz etkileri, ÇED sürecinde incelenerek sonuca bağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi ile ilgili Anayasa'nın 168. maddesine yeterli duyarlılığın gösterilmemesi

Açıklama

3213 sayılı Maden Kanunu ve diğer kanunların hükümleri dışında, yürütme organı ve mahalli idareler tarafından mevzuata aykırı uygulamalar yapılmaktadır. Bu tür uygulamalar, sektörün önüne büyük engeller getirerek arama ve üretim faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemekte, dava konusu olmakta ve üretim sürekliliği engellenmektedir. Oysa, devletin maden arama ve işletme hakkını özel sektör eliyle kullanması durumunda Anayasa'nın 168. maddesinde gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken şartlar tanımlanmış ve "devletçe yapılabilecek gözetim ve denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir" hükmü yer almıştır. Ayrıca bu husus Anayasa Mahkemesince karara bağlanmıştır.

Çözüm Önerisi

Madencilik faaliyetlerine, ilgili kanunlarda yer almayan yaptırımlar uygulanmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 5

Sektörde ruhsat güvencesinin olmayışı

Açıklama

Maden yatırımcılarının mevzuata aykırı uygulamalarını önlemek için, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7 farklı maddesinde 10 ayrı fıkrada ve Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 14 farklı maddesinde 24 ayrı fıkrada ruhsat iptali konusu yer almaktadır. Bu hükümler neticesinde büyük arama ve işletme yatırımları yapılmış ruhsatlar bile iptal edilebilmekte, bu durum madencilik sektöründe yatırım güvencesini olumsuz etkilemekte, madencilik yatırımlarını engellemekte ve teşebbüs şevkini kırmaktadır.

Çözüm Önerisi

3213 sayılı Maden Kanunu ve Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğindeki iptal hükümleri yeniden değerlendirilerek ruhsat başvuru ve yenileme sırasında uyarı mekanizmaları kullanılarak ruhsat iptalleri yerine makul ölçülerde teşebbüs şevkini kırmayacak mahiyette idari para cezası hükümleri getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

TÜRKİYE MAKİNE VE TEÇHİZAT İMALATI MECLİSİ

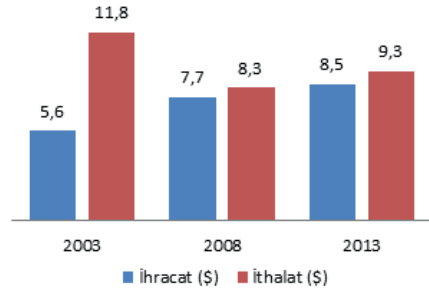
Makine ve teçhizat imalatı sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 4 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 1 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

temsil ediyor.

Makine ve teçhizat imalatı sektörü 2013 yılında;
• 12,8 milyar \$ ihracat,
• 23,4 milyar \$ ithalat,
yaptı.

Makine ve Teçhizat İmalatı Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

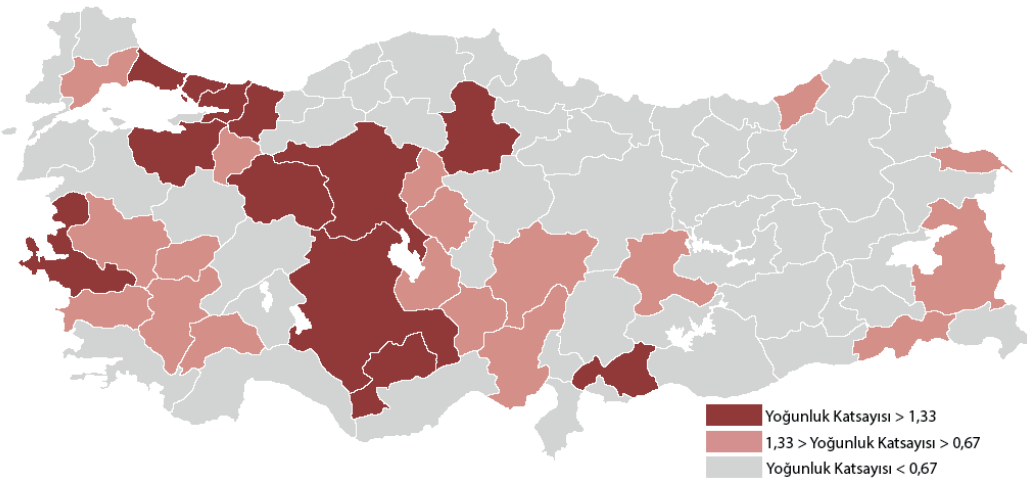

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,7'si** makine ve teçhizat imalatı sektöründe çalışıyor.

Makine ve teçhizat imalatı sektöründe istihdam edilen **her 100 kişiden 6'sı** mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,5'i** makine ve teçhizat imalatı sektöründe faaliyet gösteriyor.

Makine ve Teçhizat İmalatı Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü** makine ve teçhizat imalatı sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik** ,
• Kurumlar Vergisinin 4 TL'sini,
• Gelir Vergisinin 3 TL'sini,
makine ve teçhizat imalatı sektörü ödüyor.

Sorun 1

Bölgesel teşviklerin ve Ar-Ge teşviklerinin sektörün yapısına uymaması ve yetersiz kalması

Açıklama

- 6538 sayılı Kanun ile 5746 sayılı Ar-Ge Kanunu'na yapılan eklemeye, 50 tam zaman eş değer Ar-Ge personeli sayısınının 30'a indirilmesine ve kanuni seviyesine kadar artırmaya veya sektörler itibarıyla belirlenen sınırlar dahilinde farklılaştırmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu haliyle bile Ar-Ge personeli kriteri makine imalat sanayindeki firma ölçeği ile uyuşmamaktadır. Bu sebeple Ar-Ge'ye en çok ihtiyacı olan sektör, yenilenen düzenlemeden de yararlanamayacaktır.
- Nitelikli işgücü, gelişmiş altyapı ve ileri teknolojiye gereksinim duyan sektör gelişmiş bölgelerde yoğunlaştığından bölgesel teşviklerden yeterli düzeyde yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- 5746 sayılı Kanun'da değişiklik yapılarak, sektör için işletmede çalışan sayısına bağlı bir oran uygulanmalı, Ür-Ge ve üretimde çalışan mühendisler de Ar-Ge personeli olarak kabul edilmeli,
- Sektör için teşvikler bölge farkı gözetmeksizin uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Uzun vadeli alıcı kredisi ve finansman olanaklarındaki yetersizliğin düşük kârla çalışan sektörde finansman sıkıntısına neden olması ve bunun yurt içi ve yurt dışı piyasalarda rekabeti olumsuz yönde etkilemesi

Açıklama

İhracatta kredi riskini ortadan kaldıracak ve uzun vadeli kredilendirme yapacak yenilikçi uygulamalar ile iç pazarda mikro ve küçük ölçekli firmalara teminat göstermeksizin makine ve teçhizat yatırımı yapma fırsatını verecek yeni bir mekanizmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Makine ithalatı yapan riski yüksek ülkeler hedef ülke statüsüne alınarak, risklerin çift taraflı paylaşımına yönelik özel anlaşmalar yapılmalı,
- Hedef pazarlara yönelik sektöre özgü orta ve uzun vadeli alıcı kredisi (firma) uygulamaları başlatılmalı,
- Bankacılık sektörüne mal sahipliği açısından güvence oluşturarak akıcı bir finansman sağlanması amacıyla TOBB bünyesinde, Türkiye'deki belli kriterlere sahip makinaları kayıt altına alacak ve ruhsatlandırarak bir makine tescil sistemi oluşturulması için yetki verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Eximbank

Sorun 3

Beşeri sermaye yetersizliği

Açıklama

Sektörün ihtiyaçlarına uygun teknik personel yanında nitelikli Ar-Ge ve Ür-Ge personeli bulmakta güçlük yaşanmaktadır. Üniversitelerin yanında, teknik lise ve meslek yüksekokullarının sanayi ile ilişkisindeki eksiklikler büyük sıkıntılara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Meslek okulları, meslek yüksekokulları ve üniversitelerin müfredatları makine imalat sanayinin ihtiyaçlarına bağlı olarak geliştirilmeli,
- Nitelikli eleman yetiştirme sürecine katkı sağlamak amacıyla, zorunlu stajlarda öngörülen vergi ve SGK yükümlülüğü belirlenecek bir süre için daha mezuniyet sonrasında devam ettirilmeli,
- Üniversitelerdeki döner sermaye sistemi, işletmelerin Ar-Ge ve Ür-Ge bölümlerinde akademik personelden yararlanmayı zorlaştırdığından döner sermaye sistemi yeniden düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, YÖK

Sorun 4

Yatırım malı niteliğindeki sektör ürünlerine uygulanan %18 KDV'nin haksız rekabete ve kayıt dışılığa yol açması

Açıklama

KOBİ niteliğindeki işletmelerin önemli bir bölümü makine alımlarını, teşvik belgesi ve leasing kullanmadan yapmaktadır. Uygulanan %18 düzeyindeki KDV oranı bu işletmeleri, kalite altyapısına sahip olmayan kayıt dışı firmalara yönlendirmektedir. Yüksek KDV oranı yatırımlarda caydırıcı rol oynamaktadır.

Çözüm Önerisi

- KDV oranları sektörün tüm alt mal gruplarında %8'e indirilmeli,
- Girdilerde %18 olan KDV oranları nedeniyle doğacak KDV iadelerinin ödemeleri hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Kullanılmış ya da yenileştirilmiş makine ve teçhizatların ithalatından kaynaklı sorunlar

Açıklama

Kullanılmış ya da yenileştirilmiş makine ve teçhizat ithalatında amaç (kullanma/ yenileme/ ticari) ve ürün yaşı önemli kriterlerdir. İthalat Rejimi Kararı 7. maddede yer alan ithalatta izin zorunluluğu, giderek daha dar bir ürün grubunu kapsamaktadır. Kullanılmış makine ihracatında ise gelir vergisi, ürünün fiyatını yükseltmektedir.

Çözüm Önerisi

- Ticari amaçlı ithalatta yaş sınırı ve mevcut uygulama sürdürülmeli,
- Kullanım amaçlı ithalatta, talep eden kurumun üretim/kapasite/makine parkı ile ithal edilecek makine ve teçhizatın uygunluğu sanayi odalarınca denetlenmeli,
- İthal edilen ürünler 10 yaşından küçük olmalı ve en az 10 yıl satılamamalı,
- Geçici kabul yöntemiyle yenileme amaçlı ithal edilen ikinci el makine ve teçhizata ilişkin mevzuat kolaylaştırılmalı,
- Envanterde bulunan sıfır değerli kullanılmış makinelerin ihraç bedelleri gelir vergisinden muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE MEDİKAL MECLİSİ

Medikal sektörünü;

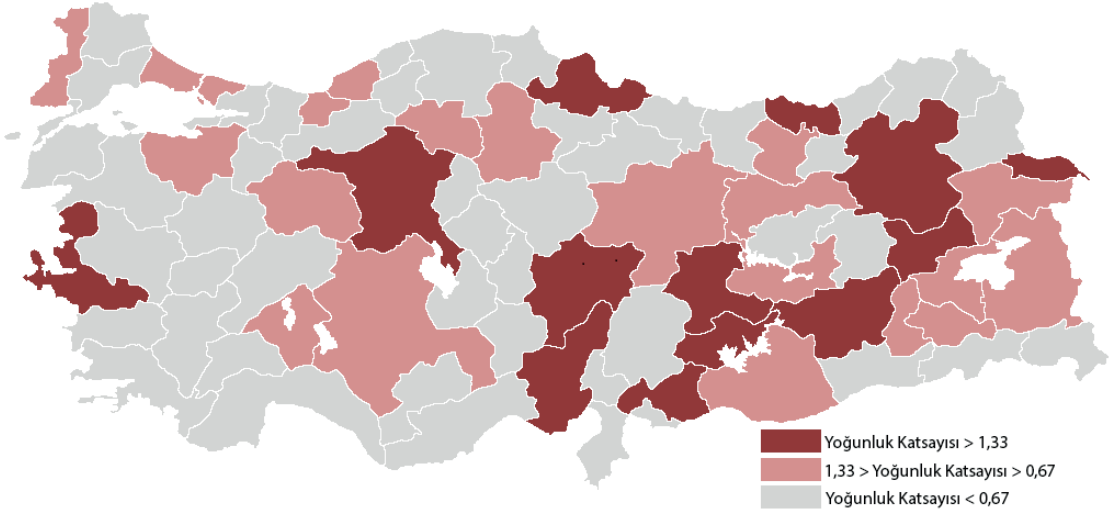
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 1 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,1'i medikal sektörde çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,6'sı medikal sektörde faaliyet gösteriyor.

Medikal Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,5'i medikal sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 6 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 3 TL'sini,

medikal sektörü ödüyor.

Sorun 1

Kamu tarafından yapılan merkezi alımların, büyük miktarda ve tek alımla gerçekleşmesi

Açıklama

Toplu ihaleler kamuya fiyat avantajı sağlamakla birlikte, ihaleyi alamayan firmaların pazarı bir yılına kaybetmelerine neden olmaktadır. Bu durum ihaleyi alamayan üreticilerin işlerini durma noktasına getirmektedir.

Çözüm Önerisi

İhaleler daha küçük ölçekli ve bölgesel olarak yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kesintisi

Açıklama

%6 KKDF uygulaması enflasyon oranlarına göre çok yüksek kalmakta ve sermaye yapısı güçlü firmalar lehine rekabeti engelleyici rol oynamaktadır.

Çözüm Önerisi

KKDF tıbbi cihaz ithalatında kaldırılmalı veya kademelendirilerek makul bir seviyeye çekilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Tıbbi cihaz sektöründe iki farklı oranda KDV uygulamasının bulunması

Açıklama

Tıbbi cihaz sektöründe mamul ürün alımlarında %8, hammadde alımlarında ise %18 olmak üzere iki farklı oranda KDV uygulaması bulunmaktadır. %18 oranından hammadde olarak mamul hale getiren üretici bu ürünü %8 KDV ile satmaktadır. KDV oranlarındaki bu fark nedeniyle oluşan üretici alacağına yılsonunda mahsup edilmesi gerekirken, pratikte bu mahsuplar çok zor yapılmaktadır. Bu durum sektörde sermaye birikimini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Hammadde ve mamul ürünlerinin KDV oranları %18 olarak uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Kamu ihale mevzuatında yerli malına %15'e kadar fiyat avantajı sağlanması uygulamasının yapılamaması

Açıklama

Tıbbi cihaz kullanıcıları %85 üzerinde kamu kurumlarıdır. Kamu kurumları ihale yöntemi ile en ucuz fiyatı teklif eden firmadan ürünü tedarik etmektedir. Yerli tıbbi cihaz üreticileri yabancı firmalarla fiyat konusunda rekabet edememektedir. Kamu ihale mevzuatında yerli üreticiyi korumak amacıyla %15'e kadar fiyat avantajı sağlanmasına dair düzenleme yapılmasına karşın, hastanelerin belirlenen global bütçe ile döner sermayelerini idare etme zorunlulukları nedeniyle KİK mevzuatındaki bu hüküm uygulanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yerli malı satın alan hastaneleri teşvik etmek amacıyla, her yıl satın aldığı yerli malı bedelinin %15'i oranında risturn (iade) katkısı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, KİK, SGK

Sorun 5

Üretici firmaların finansmana erişim zorlukları

Açıklama

Tıbbi cihaz sektörü çoğunlukla KOBİ niteliğinde firmalardan oluşmaktadır. Girişimci firmaların, üretim alanı oluşturmaya ve Ar-Ge faaliyetinde bulunmaya ayıracak sermaye birikimi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayiciye uzun vadeli finansman yöntemi ile (konut finansman desteğinde TOKİ'nin uygulamaları gibi) üretim binası desteği sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

TÜRKİYE MEDYA VE İLETİŞİM MECLİSİ

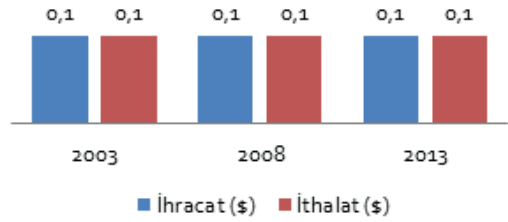
Medya ve iletişim sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 3 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket,

temsil ediyor.

Medya ve iletişim sektörü 2013 yılında;
• 35,7 milyon \$ ihracat,
• 89,7 milyon \$ ithalat,
yaptı.

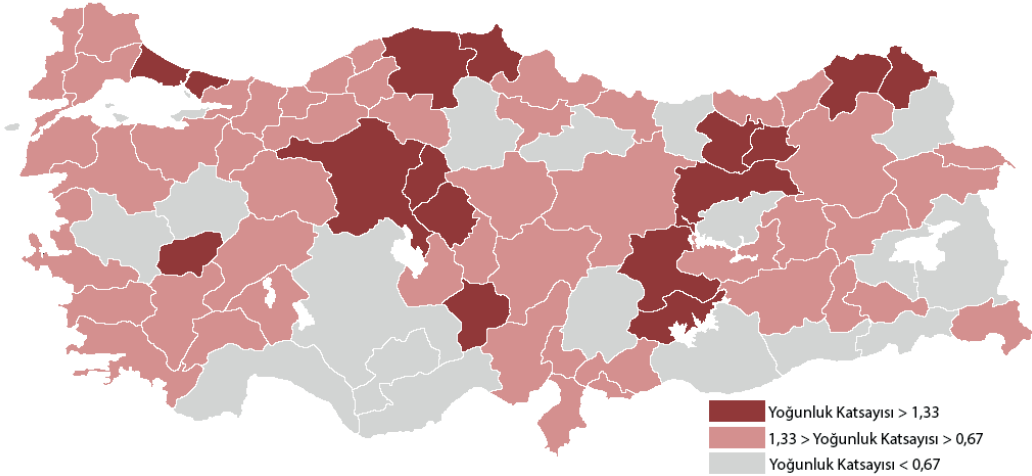
Medya ve İletişim Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1'i medya ve iletişim sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,7'si medya ve iletişim sektöründe faaliyet gösteriyor.

Medya ve İletişim Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karların yüzde 0,2'sini medya ve iletişim sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 3 TL'sini,

medya ve iletişim sektörü ödüyor.

Sorun 1

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 61. maddesi 4. fıkrasında yapılan "örtülü reklam" tanımı

Açıklama

Söz konusu fıkrada, "Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal ve hizmete ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm, bütün mecralarda haber ve yorum imkanlarını daraltmakta, uygulayıcının subjektif değerlendirmelerine yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kanun'daki örtülü reklam tanımı değiştirilmeli, konuya ilişkin ikincil mevzuat, kamuoyunun haber alma hakkını genişleten bir anlayışla sektörün görüşü alınarak hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da yapılan değişikliklerden kaynaklı sorunlar

Açıklama

Medyada iletim kanallarının farklılaşması ve erişim imkanlarının artması, düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin sorunları da çeşitlendirmektedir. Özel hayatın korunması ile kamuoyunun bilgilendirilmesi arasındaki ayrımın net olmaması düzenleme ve uygulamalarda sorunlara yol açmaktadır. Bu kapsamda söz konusu düzenlemede bazı olumlu değişiklikler yer almakla beraber, konunun torba kanun formatında ele alınması, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına (TİB) erişimi engelleme yetkisi verilmesi ve kullanıcı trafiklerinin iki yıl süre ile izlenmesi düzenlemenin sıkıntılı alanlarıdır.

Çözüm Önerisi

- Temel hak ve özgürlüklere ilişkin konular torba kanun formatında değil, özel kanun ile ve kamuoyunun görüşü alınarak hazırlanmalı,
- Erişimin engellenmesinin doğrudan mahkeme kanalıyla gerçekleşmesi ve mahkemelerin bu konuda daha hızlı hareket etmesini sağlayacak bir düzenleme için, yapılan değişiklikler gözden geçirilmeli,
- Kullanıcıların trafiklerinin iki yıl süre ile izlenmesi hükmü kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Haber ajanslarının KDV sorunu

Açıklama

Haber ajanslarının abone bedelleri üzerinden %18 KDV alınması, resmi devlet ajanslarından ise alınmaması haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sektördeki haksız rekabetin engellenmesi amacıyla ya ajanslardan alınan KDV tamamen kaldırılmalı ya da özel sektöre bazı ayrıcalıklar tanınarak özel sektörün resmi devlet ajansları ile rekabet edebileceği şartlar oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Gazeteci olarak çalışanların çalışma koşullarına ilişkin 212 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'da (5953) 1962 yılından bu yana etkili düzenleme yapılmamış olması

Açıklama

Gazeteciliğin bir meslek olarak çalışma koşullarında çok uzun dönemden beri geliştirici ve iyileştirici düzenleme yapılamamıştır. Gazetecilerin ücretlerini düzenli almaları veya hak ve çıkarlarını bir mesleki örgüt aracılığıyla korumaları önünde yasal engel bulunmasa da, fiilen işleyen bir mekanizma kalmamıştır. Gazeteciliğin koşulları giderek kötüleşmektedir.

Çözüm Önerisi

TOBB Türkiye Medya ve İletişim Meclisi, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Gazeteciler Sendikası ile yerel gazetelerin temsilcilerine danışılarak ve mesleğin nitelik ve niceliğini etkileyen yeni gelişmeler de değerlendirilerek öneriler geliştirilmeli ve mevzuat çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakan Yardımcılığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 5

Dağıtım örgütlenmesine ilişkin sorunlar

Açıklama

Yazılı medyada okuyucuya erişebilirlik önemli ölçüde dağıtım örgütlenmesine bağlıdır. Dağıtım örgütlerinin tekelleşmeleri ya da az sayıda firmanın kontrolü altında olmaları özgür, özgün yayıncılığı ve çok sesliliği korumak ve geliştirmek isteyen medyanın önünde bir engel oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Teşvik sisteminde dağıtım örgütlerine yatırımı özendiren olanaklar sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE MOBİLYA ÜRÜNLERİ MECLİSİ

Mobilya ürünleri sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 4 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 3 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 4 şirket,

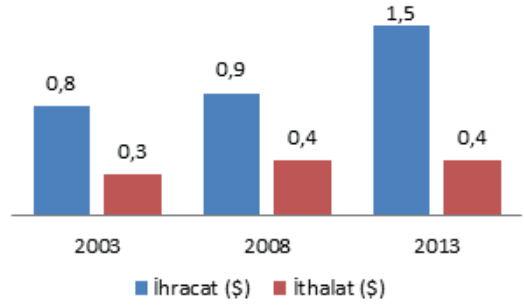
temsil ediyor.

Mobilya ürünleri sektörü 2013 yılında;

- 2,2 milyar \$ ihracat,
- 968,6 milyon \$ ithalat

yaptı.

Mobilya Ürünleri Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

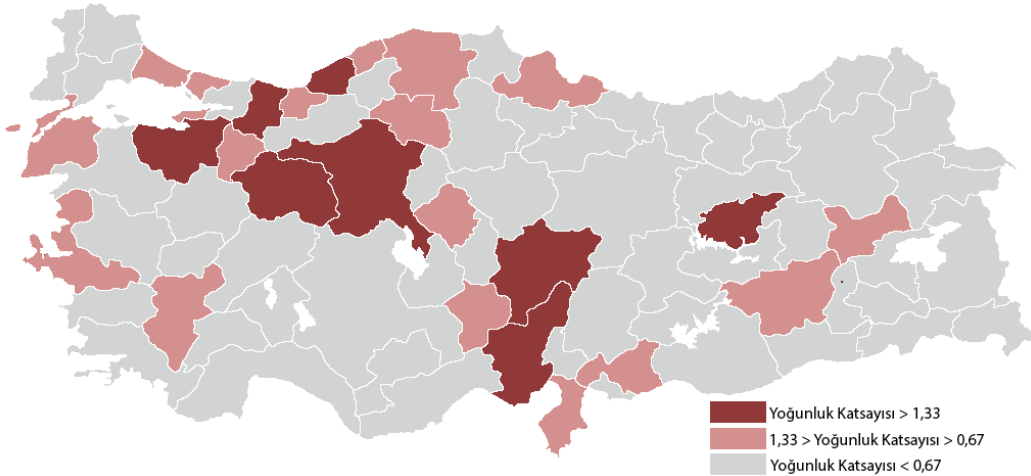

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,4'ü mobilya ürünleri sektöründe çalışıyor.

Mobilya ürünleri sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 2'si mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,3'ü mobilya ürünleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Mobilya Ürünleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi toplam karlarının yüzde 0,2'sini mobilya ürünleri sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 2 TL'sini,

mobilya ürünleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

Sektördeki haksız rekabet koşulları

Açıklama:

Piyasa denetimlerinin etkin yürütülmemesi nedeniyle sektörde büyük ölçüde (yaklaşık %60) oluşan kayıt dışılık ve fikri hakların korunmasındaki yetersizlik, çevre ve insan sağlığına zararlı ham madde ve uygulamalar konusundaki denetimsizlik sektörde haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi:

- Kamu denetimi artırılmalı ve etkinleştirilmeli,
- Satış anında fatura alımı etkin bir biçimde denetlenmeli,
- Fikri hakların korunması kapsamında ürün kopyalama ve taklitçilik engellenmeli,
- Tüketici mahkemelerinde ihtilaflı durumlarda uzman olmayan bilirkişiler tarafından hazırlanan raporlar firma rekabetini etkilediğinden bilirkişi olarak ihtisas sahibi uzmanlar seçilmeli,
- Sektör envanteri çıkartılmalı,
- Kayıt dışılığın engellenmesine yönelik etkin mekanizmalar oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, TPE

Sorun 2

Maliyet artırıcı kamusal yükler

Açıklama

Mobilyanın, dayanıklı tüketim malı olarak kabul edilmesi nedeniyle tabi olduğu yüksek KDV oranı ve iş gücü üzerindeki maliyetler, sektörde kayıt dışılığa neden olmaktadır. Ayrıca, mobilya üretimi riskli faaliyet olarak değerlendirildiğinden sorumluluk sigortaları yapımında ciddi sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kayıt dışılığın önlenmesi için denetimler artırılmalı ve etkinleştirilmeli,
- Sektörde uygulanan KDV oranları tekstil sektöründe olduğu gibi %8'e düşürülmeli,
- Orman ürünlerine uygulanan %18 KDV oranına eklenen %9,5'lük ek maliyetler (Ağaçlandırmaya Fonu, Bakanlık Fonu, Tellaliye ve TRT için ödenen vergiler) kaldırılmalı,
- Sorumluluk sigortalarına ilişkin sıkıntılar giderilmelidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Sektörde yaşanan yerli hammadde sıkıntısı

Açıklama

Mobilya sektöründe günlük 30 bin m³ yonga levha ve lif levha tüketilmektedir. Gerekli olan hammadde miktarı için yıllık 15 milyon ton endüstriyel oduna ihtiyaç duyulmaktadır. Hammadde miktarının 9 milyon tonu iç piyasadan, kalanı yurtdışından tedarik edilmektedir. Türkiye’de ileri teknoloji ile sunta ve MDF üretimi yapılırken, hammadde tedarikinde sorun yaşanması kapasite oranlarını düşürmekte, üretim ve fiyatları olumsuz etkilemektedir. Ülkemizde hammadde konusunda rekabetçi piyasa şartları oluşmadığı gibi orman kaynaklarının yaklaşık %50’si yakacak odun olarak kullanılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- 3071 sayılı Orman Kanunu güncellenerek ormanların verimli kullanılması sağlanmalı,
- Özel ormancılık ve endüstriyel ağaç üretimine izin verilerek odun üretiminde dışa bağımlılık azaltılmalı,
- MDF ve sunta alternatif çevreye duyarlı kompozit malzeme üretimine yönelik Ar-Ge faaliyetleri teşvik edilmeli,
- Panel levha üretimindeki tekelleşme ve fiyatlandırmada yaşanan sıkıntılar giderilmelidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Mobilya sektöründe mesleki eğitim, kalifiye işgücü eksikliği

Açıklama

Mesleki eğitim günümüz koşullarında nitelik ve yaratıcı düşünceleri geliştirmede yetersiz kalmaktadır. Mobilya eğitimi veren okullar, öğrencileri yeterli düzeyde mühendislik ve teknik bilgiye sahip kalifiye iş gücü olarak yetiştirememektedir.

Çözüm Önerisi

Sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte eğitim sunmak üzere meslek liseleri güncellenmeli ve üniversitelerde mobilya tasarımı ve mühendisliği gibi bölümler açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

TÜRKİYE MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ MECLİSİ

Müteahhitlik hizmetleri sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 4 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 19 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

Dünyanın En Büyük 250 Müteahhitlik Firması ENR-Engineering News Record listesinde Türkiye'den 38 firma yer alıyor.

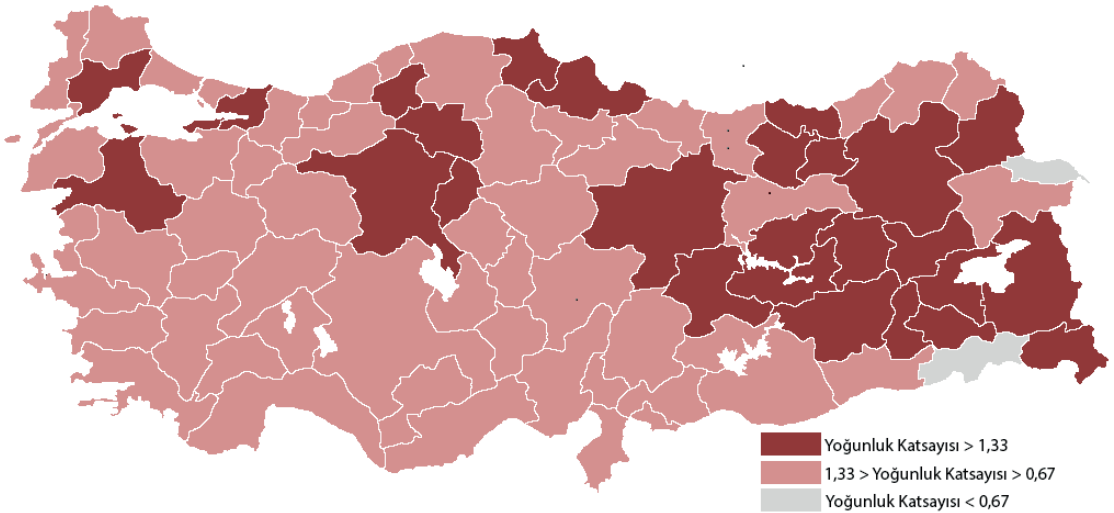
temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 18,4'ü müteahhitlik hizmetleri sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 13,9'u müteahhitlik hizmetleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Müteahhitlik sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.

Müteahhitlik Hizmetleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 5,8'ini müteahhitlik hizmetleri sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 59 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 60 TL'sini,

müteahhitlik hizmetleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

Kamu ihalelerinde yaşanan sorunlar ve suistimler

Açıklama

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ve ikincil mevzuatta bugüne kadar sayısız değişiklik yapılmış olmasına karşın yaşanan sorunlara kalıcı çözümler üretilenmemiştir. Aksine, kanunun kapsamı daraltılmış, birçok idarenin ihaleleri kanun kapsamı dışına çıkarılmıştır. Şeffaf ve adil bir ihale sistemi oluşturulamaması, kamu ihalelerinde yaşanan sorunların en temel nedenidir. Sistemdeki eksiklikler uygulamada aşırı düşük teklifler, yaklaşık maliyetin doğru hesaplanmaması, iş deneyim belgeleri ve keşif artışları gibi çok ciddi sorunlara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlayacak, şeffaf, uluslararası standartlara uygun, tarafların haklarını koruyan yeni bir ihale mevzuatı hazırlanmalı,
- Mevzuat hazırlanırken düzenleyici ve yatırımcı kamu kuruluşlarının yanı sıra özel sektör çatı kuruluşları vb. sektörün tüm bileşenlerinin yer alacağı bir ihtisas komisyonu oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, KİK

Sorun 2

Karayolları Genel Müdürlüğünde 2013'ten kalan hakediş alacaklarının ve 2014 yılı ödeneklerinin ödenmemesi

Açıklama

2013'te gerçekleştirilmiş işlere ilişkin 4,1 milyar TL hakediş ödemesi, 2014'e sarkmış durumdadır. Bu durumda, 4,5 milyar TL olarak belirlenmiş olan 2014 yılı yatırım ödeneklerinin yalnızca 2013 hakedişlerinin ödenmesine yeteceği, 2014'te yapılması programlanmış olan işler için ödenek kalmayacağı görülmektedir. Alacakların tahsil edilememesi, firmaların mali yapılarının daha da zorlanması, şantiyelerde işlerin durması, taşeron, alt taşeron, tedarikçi ve işçilere yapılacak ödemelerin sektöre uğraması gibi bir dizi istenmeyen gelişmeyi beraberinde getirecektir.

Çözüm Önerisi

- Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından 2013'te gerçekleştirilmiş imalatların 2014'e sarkan 4,1 milyar TL tutarındaki hakedişleri bir an önce ödenmeli,
- 2014 yılı yatırım ödenekleri ve iş programı ile ilgili olarak, yeterli ödenek tahsis edilmeli ve firmalara somut, uygulanabilir iş programları en kısa zamanda oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü

Sorun 3

Devam etmekte olan işlere ilişkin malzemelerin fiyatlarında güncel ekonomik gelişmeler sonucunda meydana gelen artışlar

Açıklama

Türkiye'de yaşanan son ekonomik gelişmeler ile TL, Mayıs 2013'ten bu yana %32, 16/12/2013'ten bu yana ise %15 değer kaybetmiştir. Merkez Bankası 28/1/2014'te haftalık repo ihale faizini %10'a, gecelik borç alma faizini %8'e ve borç verme faizini %12'ye yükseltmiştir. Sözleşmesinde fiyat farkı verilmeyeceği hükme bağlanmış veya sözleşmesinde fiyat farkı hesabı sadece genel enflasyon oranına endekslenmiş işlerde, öngörülmesi mümkün olmayan siyasi ve ekonomik gelişmeler sonucunda, malzeme fiyatlarında yaşanmaya başlanan yüksek artışlar ve kurlardaki büyük değişimlerin getirdiği maliyet artışları karşısında firmalar ciddi ek maliyetlerle karşılaşacak ve işlerin durması gündeme gelecektir.

Çözüm Önerisi

2014 yılına özel bir fiyat farkı uygulaması düzenlenmeli, bu fiyat farkı mevzuatında malzeme fiyatlarındaki değişimler ile beraber kurlardaki değişimler de (iniş ve çıkışların) dikkate alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, KİK

Sorun 4

Yapım işlerinin fiyat farkı formülünde yanlış endeks kullanılması

Açıklama

Yapım işlerinde fiyat farkı ödenmesine ilişkin formülde kullanılan bitüm, akaryakıt ve çimento fiyat farklarına esas alınan ÜFE endeksleri, bu malzemelerdeki gerçek fiyat hareketlerini yansıtmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yapım işlerinin fiyat farkı formülünde, akaryakıt için 23 numaralı Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri Endeksi'nin bileşeni olan 232 numaralı Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri Endeksi,
- Çimento için 26 numaralı Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünleri Endeksi'nin bileşeni olan 265 numaralı Çimento, Kireç ve Sıva Alçısı Endeksi,
- Yol ve asfalt projelerinin en önemli malzemesi olan bitüm için 23 numaralı Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri Endeksi'nin bileşeni olan 232 numaralı Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri Endeksi

esas alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

KİK

Sorun 5

Libya'da Türk müteahhitlik firmalarının devam eden sorunları

Açıklama

Libya'daki sorunlar;

- Ödenmeyen hakediş alacaklarının tahsili,
- Şantiye hasarları, makine, ekipman, malzeme kayıplarına ilişkin zararlar ile işlerin durduğu döneme ait banka komisyonları, sigorta primleri vb. giderlerin tazmini,
- Teminat mektuplarının nakde çevrilme riski

olarak sıralanmaktadır.

Kayıpların nasıl tazmin edileceğinin bilinmemesi, biriken alacakların tahsil edilememesi gibi nedenlerle firmaların Libya'ya dönerek işlerine devam etmeleri mümkün olamamıştır. Bazı Libya işverenlerinin Türk firmalarının teminat mektuplarını nakde çevirmeye yönelik girişimi olmuş ancak 2011/2001 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla bu durum önlenebilmiştir.

Çözüm Önerisi

- Türk müteahhitlik firmalarının işlerine yeniden başlayabilmelerini teminen, hakediş alacaklarının tahsili ve makine, ekipman, malzeme kayıplarına ilişkin zararların ve ödenmiş banka komisyonları, sigorta primleri vb. giderlerin tazmini konularında kalıcı çözüm bulunması için Libya makamları nezdinde girişimde bulunulmalı,
- Libya işveren kuruluşlarının teminat mektuplarını nakde çevirmemesi için temaslar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

TÜRKİYE ORMAN ÜRÜNLERİ MECLİSİ

<p>Orman ürünleri sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 12 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Orman ürünleri sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3,1 milyar \$ ihracat, • 5,2 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Orman Ürünleri Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>2,0</td><td>2,1</td></tr><tr><td>2008</td><td>1,2</td><td>1,8</td></tr><tr><td>2013</td><td>2,3</td><td>2,5</td></tr></tbody></table> <p>■ ihracat (\$) ■ ithalat (\$)</p>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	2,0	2,1	2008	1,2	1,8	2013	2,3	2,5
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	2,0	2,1											
2008	1,2	1,8											
2013	2,3	2,5											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,9'u orman ürünleri sektöründe çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,7'si orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Orman ürünleri sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.</p>													
<p>Orman Ürünleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>■ Yoğunluk Katsayısı > 1,33 ■ 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 ■ Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p>													
<p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,5'ini orman ürünleri sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 5 TL'sini, • Gelir Vergisinin 4 TL'sini, <p>orman ürünleri sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Hammadde üzerindeki ilave vergi yükleri (fonlar)

Açıklama

Orman işletmeleri tarafından ihale yolu ile yapılan satışlardan, Ağaçlandırma Fonu (%3) ve Bakanlık Fonu (%3) gibi paylar alınmakta, diğer küçük oranlı fonlar ve KDV ile birlikte bu oran toplamda %27,5'i bulmakta ve bunlar hammadde maliyetini artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle yüksek oranları ile hammadde maliyetini artıran Ağaçlandırma Fonu ve Bakanlık Fonu gibi fonlar kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

Hammadde fiyatlarının yüksekliği

Açıklama

Kereste, parke, palet, kontrplak ve lif yonga levha sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, odun hammaddesi fiyatlarının yüksekliği nedeniyle dışarıdaki rakipleri ile rekabet edememektedir. Odun hammaddesi Rusya'ya göre üç, Avrupa'ya göre iki misli daha pahalıdır. Odun hammaddesinin pahalı alınması, ürün fiyatlarını olumsuz şekilde etkilemekte, ülkemize dışarıdan daha ucuz kereste ve levha girişine neden olmakta, ihracatta rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Satış fiyatlarının Avrupa ve diğer ülkelerdeki orman emvali fiyatları ile rekabet edecek seviyeye gelebilmesi için, maliyeti en fazla etkileyen ana unsur olan tevzii masraflarında (satış fiyatının %46 ile %65'ine tekabül etmektedir) düzenleme yapılarak orman yollarının döner sermaye bütçesinden özel bütçeye alınması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Kalifiye eleman yetersizliği

Açıklama

Küçük ve orta ölçekli ağaç mamulleri ve orman ürünleri işletmelerinde yüksek kalite ve verimliliğe sahip üretimi gerçekleştirebilecek yeterince kalifiye işçi ve teknik eleman istihdam edilememektedir. Sektörde çoğunlukla vasıfsız işçilerle üretim yapılmaktadır. İstihdam üzerindeki yükler, kalifiye eleman istihdamını güçleştirmektedir.

Çözüm Önerisi

- Yüksek kalitede ürün üretmek ve verimi artırmak amacıyla bu alanda eğitim almış teknik eleman çalıştırılması ya da işletmelerin kendi çalışanlarına dönemsel olarak yoğunlaştırılmış teorik ve uygulamalı mesleki eğitim vermesi teşvik edilmeli,
- Ağaç mamulleri ve orman ürünlerine yönelik öğretim yapan fakülte, yüksekokul ve meslek lisesi mezunlarının işletmelerde belli oranlarda istihdamına yönelik mevzuat çalışması yapılmalı,
- Çalışanların SGK primleri, uluslararası standartlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Test ve Ar-Ge analiz laboratuvarı eksikliği

Açıklama

Kalite analizi ve testlerinin yapılabildiği yeterli sayıda akredite laboratuvar bulunmamaktadır. İşletmelerde bu alanda çalışan uzman personel istihdam edilmemekte veya işletmenin mühendis personeli kendi işine ilaveten bu çalışmalarını da yürütmektedir. Bu analizlerin yurt dışında yapılması durumunda ise, hem zaman hem de döviz kaybı oluşmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Üniversitelerin ilgili bölümleri ile özel sektör ortaklığında ağaç mamulleri ve orman ürünlerine yönelik hizmet verecek ileri test ve Ar-Ge analiz laboratuvarları oluşturulmalı,
- Ar-Ge analiz laboratuvarlarından elde edilen verilere dayalı olarak ortak bir bilgi bankası kurulmalı ve tüm işletmeler bu sisteme bağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Enerji ve gümrük vergisi maliyeti

Açıklama

Sektörün ihracatta rekabet gücünü zayıflatan en önemli faktörler, yüksek enerji maliyeti ve yüksek gümrük vergisidir. Ayrıca, bazı ülkelerin orman ürünlerine yüksek oranlı gümrük vergisi uygulaması ve buna yükleme ve taşıma maliyetlerinin eklenmesi hammaddenin maliyetini artırmaktadır. Bu durum sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektörün rekabet gücünün korunması için üreticiye yönelik enerji fiyatlandırma politikaları revize edilmeli ya da üretim ve istihdam artışı karşılığında enerji ucuza sağlanmalı,
- Rusya, Azerbaycan, Cezayir, İran tarafından Türk ürünlerine uygulanan yüksek oranlı gümrük vergisinde iyileştirilme çalışmaları yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

TÜRKİYE OTOMOTİV SANAYİ MECLİSİ

Otomotiv sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu listesindeki 14 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 6 şirket,

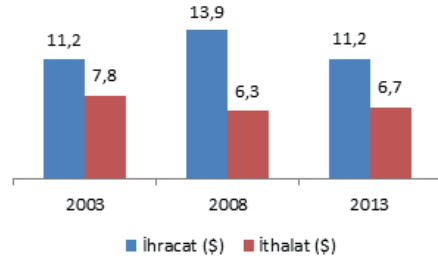
temsil ediyor.

Otomotiv sanayi sektörü 2013 yılında;

- 17 milyar \$ ihracat,
- 16,8 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Otomotiv Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

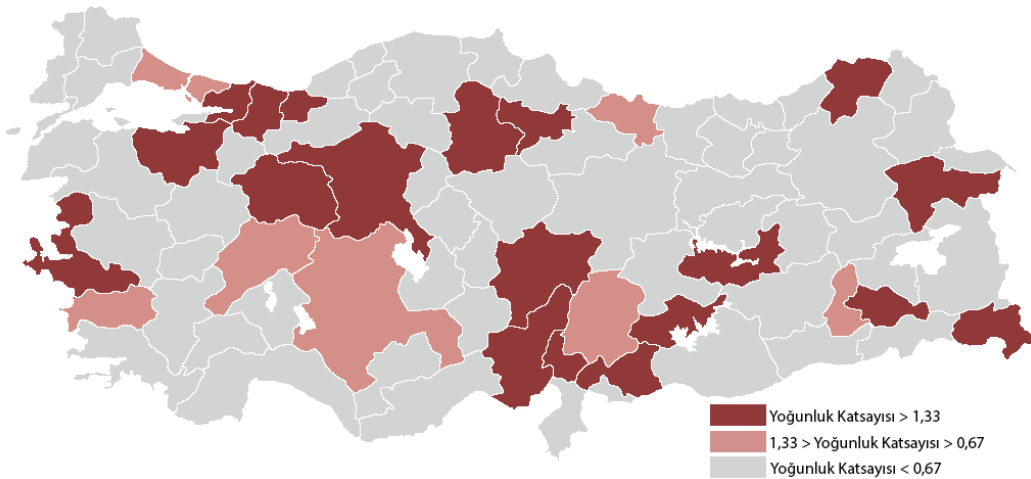

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,2'si otomotiv sanayi sektöründe çalışıyor.

Otomotiv sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 8'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,1'i otomotiv sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Otomotiv Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,6'sını otomotiv sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 7 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

otomotiv sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Ar-Ge altyapısının yetersiz oluşu

Açıklama

Türk otomotiv sanayinde, özellikle tasarım yetkinliklerinin tüm tedarik zincirinde gelişmesi stratejik önem taşımaktadır. Gelişmiş otomotiv sanayilerinde olduğu gibi Türkiye’de de ana ve yan sanayi arasındaki ilişkilerin araç konsept ve tasarım aşamasından başlayan uzun vadeli işbirliği ile artırılması önem arz etmektedir. Ocak 2014 tarihi itibarıyla, 5746 sayılı Ar-Ge Kanunu ile kurulan 153 Ar-Ge merkezinden 50’si otomotiv sanayinde bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Otomotiv sanayinde daha fazla katma değer yaratılabilmesi için;

- Ar-Ge altyapısının oluşturulması amacıyla test pistleri, çarpma testi pisti ve rüzgar tüneli kurulmalı,
- Firmaların Ar-Ge faaliyetleri ve üniversite-sanayi işbirlikleri kurumsallaştırılarak desteklenmeli,
- Tedarik zincirinde yatay ve dikey işbirliklerini geliştirecek mekanizmalar oluşturulmalı ve ürünlerde katma değer oranının artırılması desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Vergi mevzuatının otomotiv sektörüne göre uyumlaştırılmamış olması

Açıklama

Taşıt araçlarında satış vergileri (KDV+ÖTV), rekabet edilen diğer ülkelere göre yüksektir. Binek otomobillerde AB ortalaması %18 iken, ülkemizde 1600 cc’den küçük silindir hacmindeki otomobillerde % 65’tir ve daha büyük silindir hacimli araçlarda bu oran %171’e çıkmaktadır. Sistemde uygulama sorunları vardır.

Çözüm Önerisi

- Pazardaki arz-talep dengesini yönetecek “Satış ve Kullanma Vergi Sistemi” kurulmalı,
- Araçlarda vergi hadleri dengeli hale getirilmeli,
- Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) bir servet vergisi gibi uygulanmak yerine, AB ülkelerindeki gibi, her araç için “Yol Kullanım ve Çevreyi Kirletme Vergisi” olarak düzenlenmeli ve bu vergi aracın yaşından bağımsız olmalı,
- MTV çevreyi daha az kirleten tüm araçlara daha düşük oranda uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

AB'nin üçüncü ülkeler ile imzaladığı STA'lar

Açıklama

Türkiye'nin AB'nin tercihli ticaret politikasına uyum yükümlülüğü Gümrük Birliği'nin gereğidir. STA'ların yürütülüş biçiminden kaynaklı sektörde önemli sıkıntılar yaşanmakta olup müzakerelerin AB ile paralel yürütülmesi imkanı bulunmamaktadır. AB tarafından imzalanan STA'ların üstlenilmesinde otomotiv sanayii açısından iki konu son derece önem taşımaktadır. Bunlar; uygulamakla yükümlü olunan menşe kurallarının AB tarafından giderek esnek hale getirilmesi ve önemli trafik sapması riskidir.

Çözüm Önerisi

- Müzakerelerde AB'nin desteği sağlanmalı,
- Trafik sapması konusunda gerekli tespitler yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, AB Bakanlığı

Sorun 4

Doğu ve Güney Marmara'da lojistik altyapının yetersiz olması

Açıklama

Ülkemizde ihraç edilen araçların %94'ü denizyolu, %2'si demiryolu ve %4'ü ise karayolu ile taşınmaktadır. Lojistik planlaması ve maliyeti, otomotiv sanayinin karşı karşıya bulunduğu önemli bir sorundur. Sanayimizin %95'inin yer aldığı Doğu ve Güney Marmara'da intermodal lojistik altyapısı yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Otomotiv sanayinde üretim içindeki ihracatın ağırlığı da dikkate alınarak lojistik altyapısı iyileştirilmeli,
- MARMARAY yük taşımacılığına açılmalı,
- İhracat açısından, limanların çevresindeki kara ve demiryolu ağı iyileştirilmeli ve genişletilmeli,
- Taşıt araçları ihracatı için özel oto-port limanlarının kurulması desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

Sorun 5

Yaşlı otomobillerin parktan çekilmesi sırasında yaşanan sorunlar

Açıklama

Yaşlı ticari araçların parktan çekilmesinde Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı başarılı uygulamalar yapmaktadır. Ancak otomobiller bu uygulamanın dışındadır. Ticari araçlar için uygulanan sistemde, aracın ağırlığı ve yaşına göre belirli bir ücret ödenmekle birlikte, tahakkuk etmiş motorlu taşıtlar vergisi, gecikme zammı, faizi, vergi cezaları ve plakasına kesilen para cezaları terkin edilmektedir.

Çözüm Önerisi

- Yaşlı otomobillerin parktan çekilmesi için idari altyapı ve deneyimler dikkate alınarak başarılı sonuçlar elde eden mevzuat bu alanda da uygulanmalı,
- Hurda otomobiller Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmeliğe uygun bertaraf edilmeli,
- Yaşlı otomobillerin parktan çekilmesi sırasında yapılacak ödemeler, aracın yaşına bağlı olarak belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

TÜRKİYE OTOMOTİV TİCARET MECLİSİ

Otomotiv ticaret sektörünü;

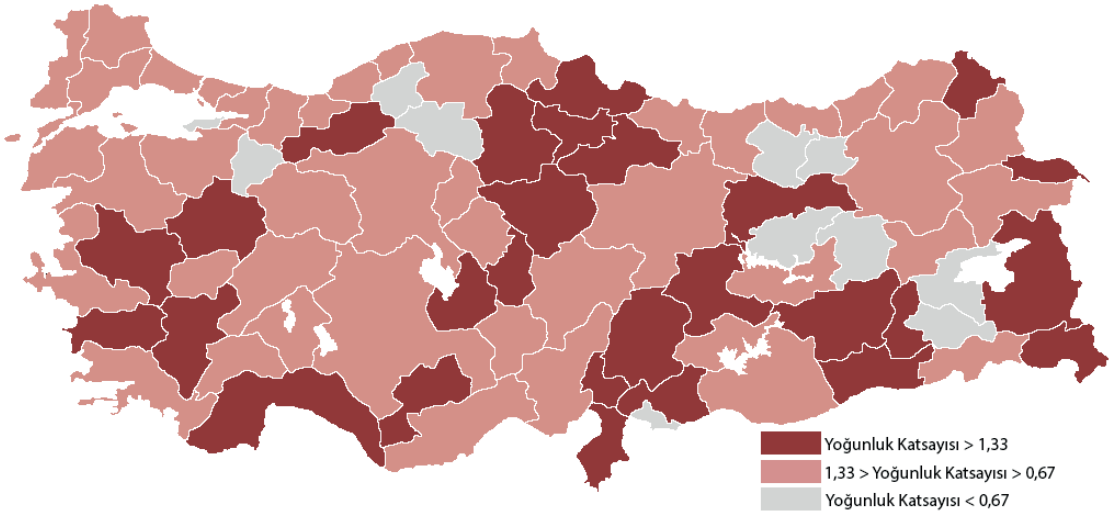
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 12 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,3'ü** otomotiv ticaret sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 1,1'i** otomotiv ticaret sektöründe faaliyet gösteriyor.

Otomotiv Ticaret Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,4'ünü** otomotiv ticaret sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik,**

- Kurumlar Vergisinin 5 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 4 TL'sini,

otomotiv ticaret sektörü ödüyor.

Sorun 1

Türkiye Otomotiv Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın yenilenmemiş olması

Açıklama

Türkiye Otomotiv Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2011-2014 yılları için hazırlanmış olup belgede sektörü ilgilendiren hususlar henüz hayata geçirilememiştir.

Çözüm Önerisi

- Türkiye Otomotiv Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı bir an önce yenilenmeli,
- Yenileme sürecinde, sektörün görüşleri değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Yaşlı araç parkının gençleştirilmesi için başlatılan çalışmaların henüz tamamlanmamış olması

Açıklama

Yaşlı araç parkı sebep olduğu kazalar yüzünden can güvenliği sorunu ortaya çıkarmakta, eski teknoloji emisyonları ile enerji israfına sebep olmakta ve çevreyi olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer yandan, tamir ve bakım amacıyla yurt dışından eski teknoloji yedek parçalar alınması, cari açığı artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Başta Avrupa olmak üzere dünyadaki uygulamalar araştırılmalı, sektör paydaşlarının görüşleri de alınarak yaşlı araç parkının gençleştirilmesi için yeni bir sistem oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Hafif ticari araç pazarında daralma yaşanması

Açıklama

Hafif ticari araçların; muayene sürelerinin kısa olması, köprü geçişlerinde sıkıntı yaşanması, SRC belgesi zorunluluğu ve K belgesi koşulları nedeniyle operasyonel kiralanamaması sonucunda hafif ticari araç satışının toplam pazardaki payı son 10 yılın en düşük seviyesine inmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin Avrupa'da üretimde lider olduğu hafif ticari araçların iç pazarındaki düşüş iç üretim ve ihracatı olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

4925 sayılı Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 8. bendinde yapılan K belgelerinin tanımına “öz mal olmayan araçlar” eklenmeli, diğer sorunlar için mevzuat çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

“Pert” olarak tabir edilen araçlar nedeniyle yaşanan sorunlar

Açıklama

Karayolları Trafik Yönetmeliği ve Kara Taşıtları Kasko Sigortası Genel Şartları'nda “pert” tanımının olmaması, kavramların anlaşılabilmesi, tam hasarlı/ağır hasarlı araçların nasıl onarıldığının bilinmemesi, onarım sonrası hasarlı araçların herhangi bir mercii tarafından onarımlarına dair kalite kontrolü yapılmadan tekrar trafiğe çıkmasının mümkün olması gibi sebeplerden dolayı sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünya genelindeki uygulamalar araştırılmalı, sektör paydaşları da (STK'lar, üreticiler, yetkili satıcılar, distribütörler, ikinci el motorlu taşıt araçları ticareti yapanlar vb.) sürece dahil edilerek Karayolları Trafik Yönetmeliği ve Kara Taşıtları Kasko Sigortası Genel Şartları'nda düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 5

İkinci el motorlu taşıt araçları ticaretinde yaşanan sorunlar

Açıklama

İkinci el motorlu taşıt araçları ticaretine ait norm ve standartların olmaması sektöre zarar vermektedir. Ayrıca ticari amaçla ikinci el alım satımı yapan firmalar, 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 30. maddesi (b) bendinde bulunan düzenleme nedeniyle yeniden satmak amacıyla aldıkları araçlar için ödedikleri %1 KDV tutarını indirim konusu yapamamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

- İkinci el motorlu taşıt araçları ticareti yapan firmalara tanım ve mesleki yeterlilik belgesi verilmeli,
- 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 30. maddesi (b) bendinde “işletmelere ait ticarete konu edilen araçlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen KDV” şeklinde değişiklik yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

TÜRKİYE OTOMOTİV YAN SANAYİ MECLİSİ

Otomotiv yan sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 44 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 8 şirket,

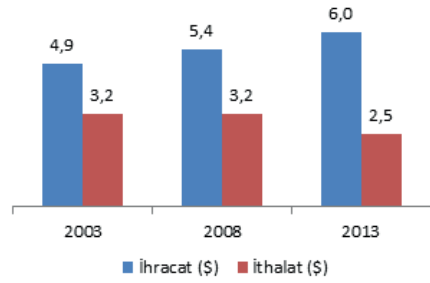
temsil ediyor.

Otomotiv yan sanayi sektörü 2013 yılında;

- 9,1 milyar \$ ihracat,
- 6,3 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Otomotiv Yan Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

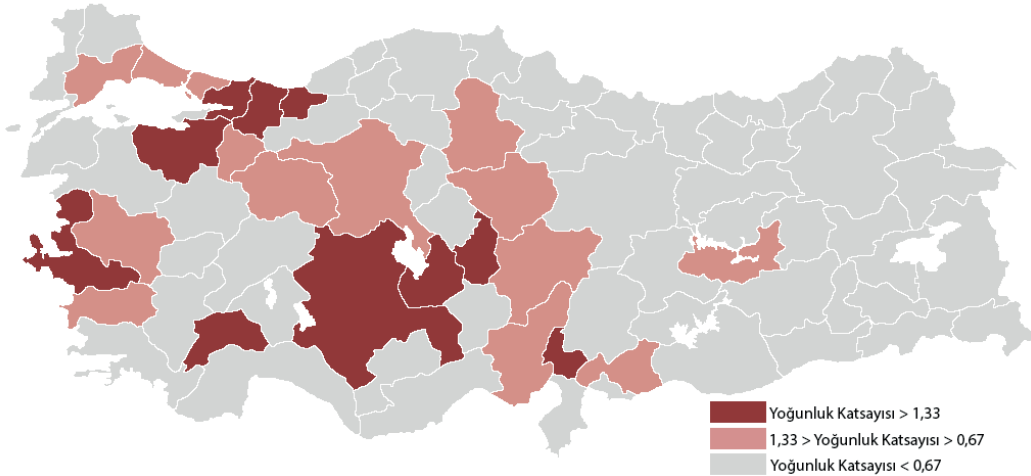

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden **0,6'sı** otomotiv yan sanayi sektöründe çalışıyor.

Otomotiv yan sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden **6'sı** mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan **0,4'ü** otomotiv yan sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Otomotiv Yan Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde **0,8'ini** otomotiv yan sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 9 TL'sini,
  - Gelir Vergisinin 2 TL'sini,
- otomotiv yan sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Ar-Ge faaliyetlerinin, kümelenme alanları ve KOBİ firmaları gözetilerek artırılması ve yaygınlaştırılması ihtiyacı

Açıklama

Türkiye'de bugüne kadar kurulan 153 Ar-Ge merkezinin otomotiv sektörü için kurulan 50 adedinde yaklaşık 3.500 mühendis ve teknik uzman çalışmaktadır. Otomotiv yan sanayi, dünyadaki pek çok önemli orijinal ürün üreticisine tedarikçilik yapmakta ve esnek yapısıyla uluslararası rekabet gücünün temelini oluşturmaktadır. Otomotiv gibi global bir sektörde ilerlemek ve yeni projelerden pay almak, Ar-Ge ve yenilikçi çalışmalarla mümkündür. Sektörde yer alan firmaların tamamına yakını KOBİ olduğundan personel sayısından dolayı Ar-Ge teşviklerinden yeterince yararlanamamaktadır. Ar-Ge Kanunu'nda yapılan son değişiklik ile personel sayısının 30'a indirilmesinde Bakanlar Kurulu yetkilendirilmiştir. Bu dahi şu anki ihtiyacı tam karşılayamamaktadır.

Çözüm Önerisi

İhtisas OSB'leri ile sektörel kümeleşmenin olduğu OSB'lerin, OSB Müdürlüğü bünyesinde veya koordinasyonunda KOBİ niteliğindeki firmaların toplu Ar-Ge faaliyeti yürütebileceği Ar-Ge merkezlerinin kurulmasına imkan sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

İhracatta KDV iadesi

Açıklama

Ağırlıklı olarak ihracata yönelik faaliyet göstermekte olan sanayiciler küresel rekabetin yoğun olduğu bu dönemde, iç pazardan makine, teçhizat, kalıp ve ara mamulleri tedarik ettiğinde KDV ödemekte, ithalat ise dahilde işleme desteklerinden yararlanılarak KDV'siz yapılmaktadır. İç pazardan KDV'li temin edilen ürünlerden dolayı KDV alacakları birikmekte ve iade sürecinde bürokratik işlemlerin uzun zaman alması, finansman yüküne neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

AB ülkelerinde olduğu gibi, sicili temiz, beyanname ve ödemelerinde sorun olmayan firmaların aylık beyannameleri esas alınarak ve 3.2.109 seri no'lu KDV Genel Tebliği'nin 4(B) bölümünün 2. ve 3. numaralarındaki kolaylığın, firmaların büyüklüğüne bakılmaksızın KDV alacaklarının aynı dönem içinde yapılabilmesine imkan tanıyacak şekilde iade işlemi yapılabilir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Türk otomotiv yan sanayinin AB ülkelerinde yeterince etkin olamaması

Açıklama

AB ülkelerinde yaşanan ekonomik sorunlar ve istikrarsızlık, AB'deki otomotiv yan sanayi firmalarını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum, AB ülkelerindeki sanayi kuruluşlarına göre daha genç, dinamik, proaktif, gerçekleştirdiği ihracat ile kendini kanıtlamış ülkemiz otomotiv yan sanayi için yeni fırsatlar doğurmuştur. Bu fırsatlar Türkiye'nin rekabet gücünü artıracak, ihracatta katma değer ve ürün geliştirme konuları ile kalıcılık sağlayacak ve ülkemize daha fazla projenin gelmesinin yolu açılacaktır.

Çözüm Önerisi

AB ülkelerinde ortaya çıkan bu fırsatın değerlendirilmesi için maliyetlerin düşürülmesi kapsamında ihracatta navlun giderlerine teşvik sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Sektörün yurt dışında tanıtım eksikliği

Açıklama

AB ve ABD otomotiv sanayinde ciddi rekabet gücü kaybına uğramış, Doğu Avrupa ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere tedarikçi arayışı içine girmiştir. Ülkemiz otomotiv yan sanayisi esnek yapısı, rekabetçi fiyatları ve ulaştığı kalite seviyesi ile tedarikçisi olduğu Batılı şirketlerin ilgisini çekmektedir. Diğer yandan büyük yabancı yatırımcıları ülkemize çekmek için ve daha etkin işbirliği için sektörün tanıtımına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sektörel STK'ların tanıtım amaçlı yurt dışı ofis açma, seyahat organizasyonu ve tanıtım faaliyetleri devlet destekleri arasına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

OSB'lerin yeni teşvik ihtiyacı ile altyapı ve eğitim yatırımları üzerindeki KDV yükü

Açıklama

OSB'ler Türkiye'nin sağlıklı sanayileşmesi, çevrenin ve doğal kaynakların korunması bakımından önemli görevler yüklenmişlerdir. OSB'ler kamunun yapması gereken tüm altyapı yatırımlarını üyelerinin öz kaynakları ile gerçekleştirmekte, bazı OSB'ler eğitime de ciddi yatırımlar yapmaktadır.

Kamunun yapması gereken bu yatırımlar için OSB'lerin ayrıca %18 KDV ödemesi, yapacakları yatırımları kısıtlamaktadır.

Çözüm Önerisi

- OSB'lerde yatırımları teşvik etmek ve yapılaşmayı hızlandırmak için buralarda kurulacak sanayi tesislerinin arsa bedelleri, teşvik belgesi kapsamında yatırım tutarı hesabına dahil edilmeli,
- OSB'lerdeki inşaat, altyapı (yol, su, elektrik, haberleşme, arıtma vs. gibi) harcamalarına KDV istisnası tanınmalı,
- OSB'lerin birikmiş KDV alacaklarının eğitim yatırımlarına dönüşmesi için düzenleme yapılmalı,
- OSB'lerin yapacağı eğitim yatırımları KDV'den muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

TÜRKİYE ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİ MECLİSİ

Özel güvenlik hizmetleri sektörünü;

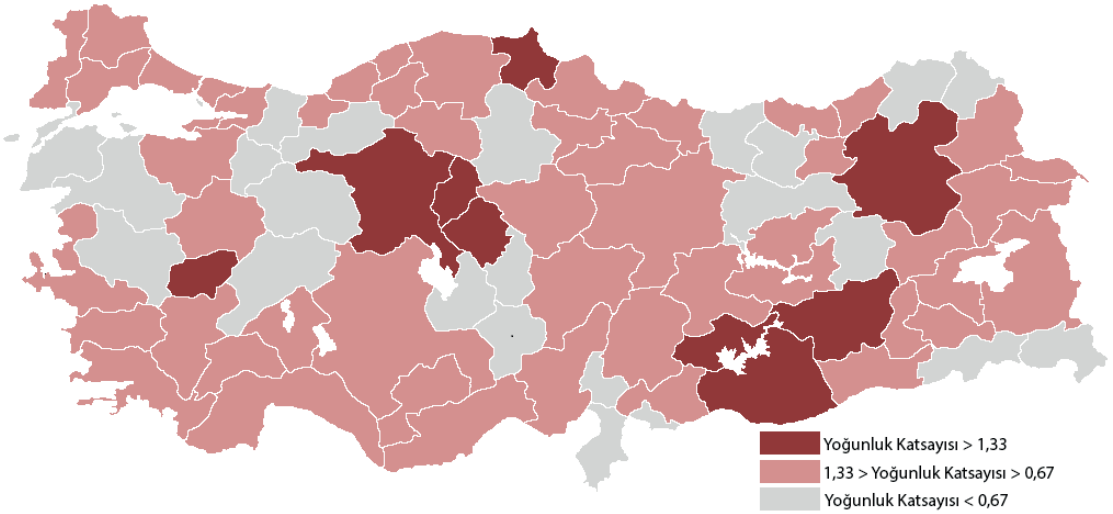
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 2 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 1,8'i** özel güvenlik hizmetleri sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,3'ü** özel güvenlik hizmetleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Özel Güvenlik Hizmetleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,1'ini** özel güvenlik hizmetleri sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

özel güvenlik hizmetleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

Kamu ihalelerinde kıdem tazminatından kaynaklanan sorunlar

Açıklama

Kıdem tazminatının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yapılacak değişiklik sonrası ikincil mevzuatla düzenlenmesi beklenirken, ikincil mevzuatta bu düzenlemeye yer verilmemiştir. Personele kıdem tazminatı ödemek zorunda kalan taşeron firmalar hizmeti alan kamu kurumuna rücu davası açmakta ve hizmet alan kamu kurumları da bu bedelleri ödemek zorunda kalmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

KİK mevzuatında gerekli düzenlemelerin yapılarak asgari maliyet hesabına kıdem tazminatı ödemeleri dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, KİK

Sorun 2

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 21. maddesinde yer alan sigorta kapsamının ihtiyacı karşılamaması

Açıklama

Anılan madde ile mali sorumluluk sigortası kapsamında özel güvenlik görevlilerinin üçüncü kişilere verecekleri zararların tazmini düzenlenmektedir. Mevcut durumda, özel güvenlik personelinin çalıştığı şirket, özel güvenlik hizmeti satın alan şirket ve özel güvenlik personelinin kendisi sigorta kapsamı dışındadır. Bu haliyle mali sorumluluk sigortası sadece üçüncü şahıslara yöneliktir. ABD ve Avrupa'da sigorta ile ilgili mevzuat tüm tarafları kapsamaktadır.

Çözüm Önerisi

Avrupa standartlarına uygun olarak 5188 sayılı Kanun'un 21. maddesi yeniden ve tüm tarafları kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Elektronik güvenlik sistemleri konusundaki standart boşluğu

Açıklama

Elektronik güvenlik sistemlerinin ithalatında ve yurt içi üretiminde herhangi bir standart bulunmaması dolayısıyla teknik yeterlilik, servis ve yedek parça gibi konularda standart belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gerekli mevzuat çalışması yapılarak, ithalat rejiminde kalite sağlanmasına yönelik standart belirlenmeli,
- Yurt içinde standartlara uygun üretimin sağlanmasına yönelik teşvik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE

Sorun 4

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu'nda yer alan "iş kazası" tanımı

Açıklama

Özel güvenlik görevlileri kamu kolluk kuvvetlerinin olmadığı alanlarda, kolluk kuvvetleri olay yerine gelene kadar kolluk kuvveti yerine olaya müdahil olurlar. Silahlı saldırı, terör, gasp ve hırsızlık gibi hallerde kamu düzenini sağlamak amaçlı yapılan müdahaleler sonucunda vuku bulan ölümlü hadiseler, "iş kazası" olarak nitelendirilmektedir.

Çözüm Önerisi

Kamu kolluk kuvvetlerinin olmadığı yerlerde bu görevi üstlenen özel güvenlik hizmetleri ile ilgili ortaya çıkacak görev tazminatlarına kamu desteği sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 5

Özel güvenlik görevlilerinin hukuki statüsü

Açıklama

Özel güvenlik görevlilerinin tabi oldukları 4857 sayılı İş Kanunu sektör için yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özel güvenlik sektörünün tehlikeli çalışma koşulları ve özel durumu dikkate alınarak Denizcilik İş Kanunu, Basın İş Kanunu gibi Özel Güvenlik İş Kanunu benzeri mevzuat hazırlanarak hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

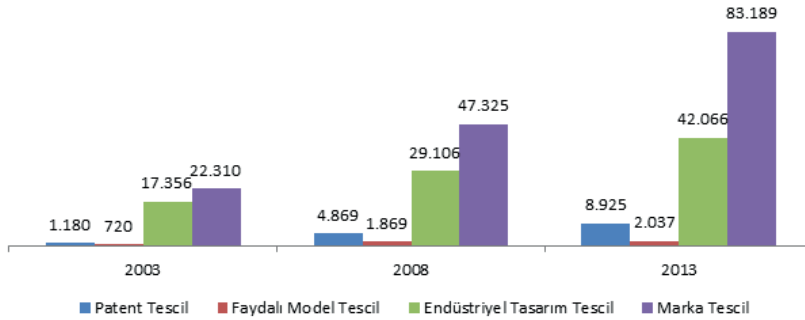
TÜRKİYE PATENT VE MARKA VEKİLLERİ MECLİSİ

Türkiye’de yeterlilik sınavı kazanan 5.043 marka vekili, 3.109 patent vekili toplamda 8.152 patent ve marka vekili vardır.

Marka, Patent, Faydalı Model ve Endüstriyel Tasarım Sayısı (2013)

Marka Başvuru Sayısı	108.608
Marka Tescil Sayısı	83.189
Patent Başvuru Sayısı	12.053
Patent Tescil Sayısı	8.925
Faydalı Model Başvuru Sayısı	3.541
Faydalı Model Tescil Sayısı	2.037
Endüstriyel Tasarım Başvuru Sayısı	45.091
Endüstriyel Tasarım Tescil Sayısı	42.066

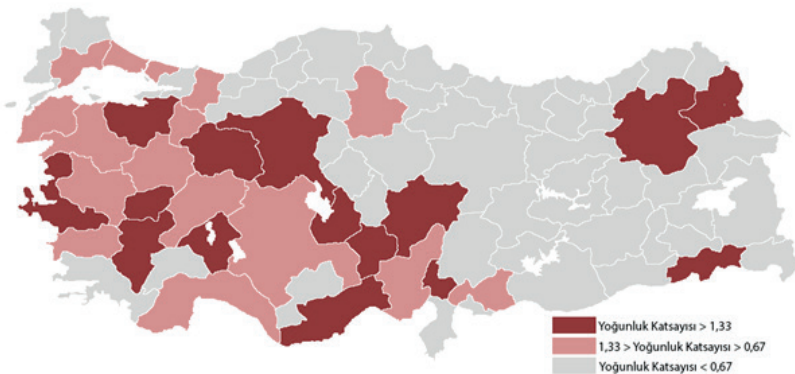

Kaynak: TPE

Türkiye’deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,3’ü** patent ve marka vekilleri sektöründe çalışıyor.

Türkiye’deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,1’i** patent ve marka vekilleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Patent ve Marka Vekilleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,1’ini** patent ve marka vekilleri sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL’lik**,

- Kurumlar Vergisinin 1 TL’sini,
  - Gelir Vergisinin 2 TL’sini,
- patent ve marka vekilleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

Sınai haklar alanında kanun bulunmaması

Açıklama

24/6/1995 tarihinde 551, 554, 555, 556 sayılı Patent, Tasarım, Coğrafi İşaret, Marka Kanun Hükmünde Kararnamelerinin kabul edilmesinin üzerinden 19 yıl geçmesine rağmen, söz konusu Kararnameler kanuna dönüştürülmeyerek ceza yaptırımlarına ilişkin sorunların kaynağını oluşturmuştur. TBMM Genel Kurulu gündemindeki Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Esas 1/756), mevcut Kararnamelerin bazı maddelerini değiştirmeyi amaçlamıştır.

Çözüm Önerisi

TBMM Genel Kurulundaki 1/756 sayılı Tasarı geri çekilmeli, yerine sınai hakları düzenleyen yeni bir kanun metni tarafların görüşleri alınarak hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Bir uzmanlık alanı olan patent ve marka vekilliği ile ilgili yasal düzenleme olmaması

Açıklama

Patent ve marka vekilliği uluslararası anlaşmalar dahil bütün yasal düzenlemelerde bir meslek olarak tanımlanmaktadır. Tarihçesi 1871 yılına kadar uzanan bu meslekte, Türk Patent Enstitüsü tarafından yapılan yeterlilik sınavını kazanan yaklaşık 6.000 kişi olmasına rağmen meslek kanunu bulunmamaktadır. 2014-2018 Ulusal Fikri Haklar Strateji Belgesi'nin 1. maddesinde bu ihtiyaç vurgulanmış ve yasal düzenleme hazırlanacağı belirtilmiştir.

Çözüm Önerisi

- Patent ve marka vekilliği mesleğinin, disiplin kurallarını da içeren çerçeve niteliğinde düzenleyici kanun hükümleri TOBB önerileri doğrultusunda oluşturulmalı,
- TBMM Genel Kurulu gündemindeki Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'ndan patent ve marka vekilliğine ilişkin 94. ve 95. maddeler çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Fikri haklar alanında yetişmiş eleman ve uzman ihtiyacı

Açıklama

Sektörün yetişmiş eleman ve uzman ihtiyacı tam olarak karşılanamamaktadır. Fikri haklar alanında doktora yapmış, doçent ve profesör olmuş bilim insanlarına acil ihtiyaç bulunmaktadır. Yüksek lisans programlarının artırılması ve akademik personel yetiştirilmesi konusunda adımlar atılmıştır, ancak bunlar yetersiz düzeydedir.

Çözüm Önerisi

- Üniversitelerde, fikri haklar, ana bilim dalı düzeyinde kabul edilmeli, bu yolla üniversite müfredatında fikri haklar konusu eklenmeli ve bu alanda uzman bilim insanları yetiştirilmeli,
- Üniversitelerde fikri haklar ile ilgili yüksek lisans programları ve teknoloji transfer ofisleri açılmalı ve sertifikalı eğitim programları düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

YÖK

Sorun 4

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin uygulanmaması

Açıklama

Markaların korunması amaçlı yasal hükümler, tescilli markaları izinsiz kullanımlara karşı korumaktadır. Anılan Kararname'ye göre, tescilli marka varsa, bu marka ile "aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer" olan yeni tescil taleplerinin reddedilmesi gerekmektedir. Ancak, TPE, tescilli marka ile "ayırt edilemeyecek kadar benzer" markaların başvurularını kabul ederek yayımlamaktadır. Uzun yıllar emek verilerek oluşturulan markaların ayırt edilemeyecek kadar benzerlerinin yayınlanması, tescil edilmesi, piyasada karışıklığa yol açmakta, gereksiz itirazlara ve davalara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Anılan Kararname'nin 7. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uygulanarak, "aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer" olan yeni tescil talepleri reddedilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TPE

TÜRKİYE PERAKENDECİLİK MECLİSİ

Perakendecilik sektörünü;

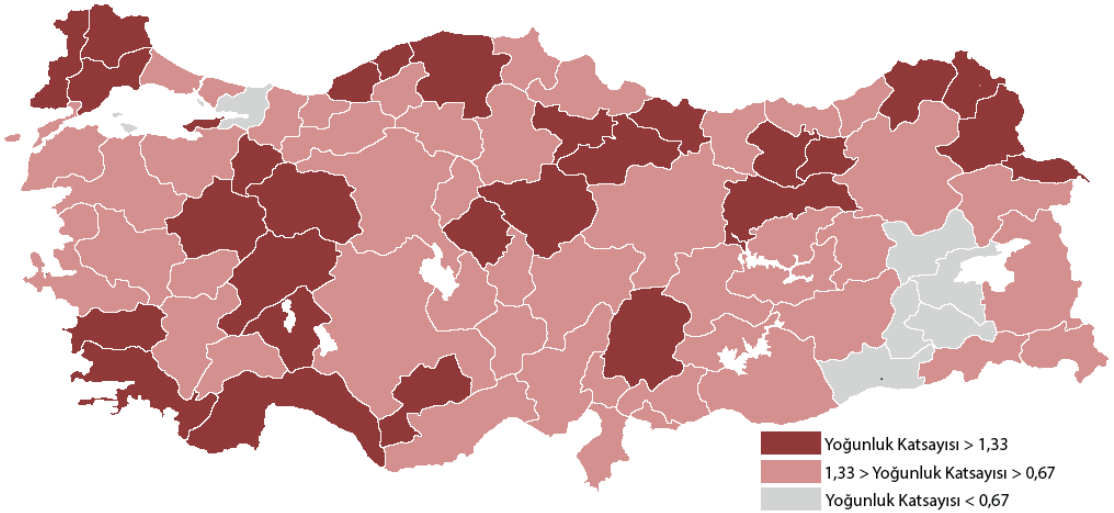
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 40 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 3 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 12'si perakendecilik sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 10'u perakendecilik sektöründe faaliyet gösteriyor.

Perakendecilik Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 5,6'sını perakendecilik sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 37 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 169 TL'sini,

perakendecilik sektörü ödüyor.

Sorun 1

Hazırlanan yasal düzenlemelerin sektörle yeterli düzeyde istişare edilmemesi

Açıklama

- Hal kayıt sistemi için geliştirilen ana yazılım, zincir marketlerin operasyonlarıyla örtüşmemektedir. Değişiklikler için tanınan süre Şubat ayında dolduğundan, belediyeler firmalara ceza kesmektedir.
- Sektörün düzenlenmesi amacıyla hazırlanan Perakende Ticaretin Düzenlenmesine Yönelik Kanun Tasarısı Taslağı mevcut yasalarla çelişmektedir.

Çözüm Önerisi

- Hal kayıt sisteminde en az 30 mağazaya dağıtım yapanlara bir istisna getirilerek istenen bilgilerin günlük değil aylık olarak sisteme yüklenmesi için olanak sağlanmalı,
- Geçiş hükümleri süresi 1/6/2014 tarihine kadar uzatılmalı ve bu aşamada belediyelere yapılacak rüsum ödemeleri beyana dayalı olmalı,
- Perakende sektörünün hukuksal çerçevesi için yürürlükteki mevzuat üzerinden bütüncül bir çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Kayıt dışı ekonomiyi destekleyen, haksız rekabete yol açan uygulamalar

Açıklama

- İnternette ambalajsız, taklit, kullanılmış veya son kullanma tarihi geçmiş ürün satışı yapılabilmektedir.
- Semt pazarları ve tek mağazalı (organize olmayan) yapılarda denetimsiz faaliyetler sebebi ile faturasız, düşük vergili mal ve hizmet alım-satımı yapılmakta, sigortasız personel çalıştırılmaktadır.
- Ürün bazlı taksit sınırlandırması kayıt dışılığı artıracaktır.

Çözüm Önerisi

- İnternette yapılan satışlarda, piyasadaki rekabeti bozacak uygulamalara karşı etkin denetim ve yaptırım sistemleri geliştirilmeli, taklit ürünlerle mücadele edilmeli,
- Uluslararası örnekler incelenerek yerel pazarlarda yazarkasa uygulaması hayata geçirilmeli,
- Ürünler arası taksit farkı kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

Sektördeki istihdam ve çalışma koşullarına ilişkin sorunlar

Açıklama

Perakende sektöründe yeni açılan iş yerleri hiçbir özendirici uygulamadan yararlanamamakta, istihdam artışı sadece mevcut iş yeri bazında değerlendirilmektedir. Aslında, yeni açılan her iş yeri ilave istihdam yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Perakende şirketleri yeni iş yeri açılışlarında ve eski iş yerlerinin çalışan sayılarının artışlarında, işyeri olarak değil, İİ toplamı bazında değerlendirilerek, sigorta işveren payları 36 ay süreyle alınmamalı,
- İstihdama yapılan katkı göz önüne alınarak, işsizlik sigortasında işveren payı %1'e düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Yurt dışı yatırımlara sağlanan desteklerin yetersizliği

Açıklama

- Turquality üretici olmayan perakendecilere destek sağlamamaktadır.
- 2010/6 sayılı Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ, Türk ürünleri dışındaki ürünlerin satışını yapan perakende firmalarını kapsamamaktadır.
- Türk AVM yatırımcılarının yurt dışı yatırımlarına sağlanan destekler yetersizdir.

Çözüm Önerisi

- Eximbank Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi (YDMYK) kapsamı Türk menşeli ürünlerle sınırlandırılmamalı,
- Yurt dışında yatırım yapacak mağaza ve AVM'ler için Eximbank kaynakları daha rahat ulaşılabilir olmalı, üst limitler yükseltilmeli,
- Perakende ticaret firmaları hizmet markası oluşturma-geliştirmenin desteklenmesi bağlamında Turquality kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Eximbank

Sorun 5

Kamu tarafından, perakendeciliğin yarattığı katma değer gözardı edilerek sektörün sadece “tüke-tim” olarak algılanması

Açıklama

- Perakende, üretimin karşıtı olarak görülmekte, kayıt içi ekonominin gelişimindeki önemi ve özellikle istihdama doğrudan ve dolaylı katkısı gözardı edilmektedir.
- Ar-Ge, enerji ve atık yönetimi gibi konularda başka sektörlerde sağlanan teşvikler peraken-de sektörüne sağlanmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Kamu otoritesinin teşvik düzenlemelerinde bilimsel veriler ile perakende sektörünün ekonomiye katkısına yönelik etki analizi yapılmalı ve sektör teşviklere dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

TÜRKİYE PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİ MECLİSİ

<p>Petrol ve petrol ürünleri sanayi sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 9 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 16 şirket, • Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Petrol ve petrol ürünleri sanayi sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6,2 milyar \$ ihracat, • 18,7 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>2,1</td><td>4,0</td></tr><tr><td>2008</td><td>5,6</td><td>6,8</td></tr><tr><td>2013</td><td>4,2</td><td>7,5</td></tr></tbody></table> <p>■ İhracat (\$) ■ İthalat (\$)</p>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	2,1	4,0	2008	5,6	6,8	2013	4,2	7,5
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	2,1	4,0											
2008	5,6	6,8											
2013	4,2	7,5											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,4'ü petrol ve petrol ürünleri sanayi sektöründe çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,6'sı petrol ve petrol ürünleri sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Petrol ve petrol ürünleri sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 10'u mühendis olarak çalışıyor.</p>													
<p>Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>■ Yoğunluk Katsayısı > 1,33 ■ 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 ■ Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p>													
<p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,9'unu petrol ve petrol ürünleri sanayi sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 22 TL'sini, • Gelir Vergisinin 7 TL'sini, <p>petrol ve petrol ürünleri sanayi sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

1240 sayılı EPDK Kurul Kararı'yla düzenlenen akaryakıt istasyonu otomasyon uygulaması

Açıklama

Otomasyon, kaçakçılıkla mücadelede önemlidir ve sektör tarafından desteklenmektedir. Ancak EPDK kamusal olan denetim görevini dağıtıcı lisansı sahiplerine vermiştir. Aynı tüzel kişilikler olan dağıtıcı ve bayi arasındaki ticari ilişkiye, denetim, tutanak tutma, adli işlemler başlatma gibi kamu fonksiyonlarının eklenmesi, dağıtıcı-bayi ilişkilerinde ciddi sorunlara sebep olacaktır. Otomasyonun dağıtıcı depoları ve oto gaz hariç uygulanması beklenen faydayı sınırlamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Dağıtıcının otomasyonda mutabakatsızlıkları takip ve EPDK'ya bildirim yükümlülüğü devam etmeli ancak ikmalin kesilmesi ve adli işlem başlatma kararı EPDK tarafından alınmalı,
- Dağıtıcı sorumlulukları bayilik sözleşmesinin sona ermesiyle bitmeli,
- Otomasyon, dağıtıcı depoları ve oto gazı kapsayacak şekilde genişletilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 2

Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde izinlerin yenilenmesinde aksama yaşanması ve izin sürelerinin kısa olması

Açıklama

Akaryakıt ikmalinde kıyı tesisleri işletme izinleri Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından anılan Yönetmelik çerçevesinde verilmektedir. İşletme izinlerinin kesintiye uğraması, geçici ve kısa süreli verilmesi ikmali aksatmakta, ülke ekonomisine zarar vermekte ve yatırımları engellemektedir.

Çözüm Önerisi

- İşletme izinleri geçmişte olduğu gibi 5 yıl için verilmeli,
- Yönetmelik'te, mevzuata uyum ihtiyacı bulunan kıyı tesislerinin geçici işletme izinlerinde, faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla 3 yıla çıkarılacak şekilde değişiklik yapılmalı,
- Bakanlıklar arası anlaşmazlıkların çözümü için Bakanlıklar arası bir Kurul oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Kaçak akaryakıt tanımı ve uygulamasından kaynaklı sorunlar

Açıklama

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda, EPDK tarafından belirlenen seviyede ulusal marker içermeyen akaryakıt, kaçak akaryakıt olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım nedeniyle gerçekte yasal olan bir akaryakıt, ölçüm hataları veya cihazlar arası uyumsuzluk gibi sebeplerle kaçak olarak addedilebilmektedir. Ayrıca istasyonlarda yapılan tank ve ekipman denetimlerinde kullanılacak belgelerde standart sağlanamadığından, kaçakçılık suçlaması yapılabilmektedir.

Çözüm Önerisi

- Kanun'daki ulusal markere dayalı kaçak akaryakıt tanımı değiştirilmeli,
- Belirlenen seviyede ulusal marker içermeyen akaryakıtın doğrudan kaçak olarak değerlendirilmesi yerine bu durum ön tanı olarak kabul edilip, "kaçak akaryakıt" tanımlaması için otomasyon sisteminden de faydalanılarak en az bir ilave delil şartı aranmalı,
- EPDK, denetimlerde kullanılmak üzere, istasyonlarda bulunabilecek tank ve ekipmanlar için bir belge geliştirmeli ve buna yönelik bir mevzuat çalışması yapmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 4

21/11/2013 tarihli Gümrük Yönetmeliği'nin 10. maddesi ile akaryakıt ithalatı teminat uygulamasında yapılan değişiklik

Açıklama

Rafineriler ve dağıtıcılardan, onaylanmış kişi statüsünde olanlar için, götürü banka teminat mektubu verme imkanı kaldırılmış ve antrepo ile ithalat aşamalarında her işlem için ayrı ayrı toplamda %220'ye varan miktarda teminat zorunluluğu getirilmiştir. Vergi kaçakçılığını önlemek adına alınacak tedbirler faydalı olmakla birlikte, sektörde toplamda sürekli bağlı kalacak yaklaşık 10 milyar TL tutarındaki teminat, sektörün mali yapısını sarsmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Teminat mektuplarının vergiler ödenir ödenmez iadesi sağlanmalı,
- Antrepo ile ithalat aşamalarının tamamı için kaçakçılık girişimlerinden caydıracak yükseklikte global bir teminat ile çalışılabilmesini sağlayacak yönetmelik değişikliği yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Kaçak akaryakıt sorunu

Açıklama

Akaryakıt sektörü sadece ticari bir faaliyet olmayıp kamu adına yılda 65 milyar TL'yi bulan vergilerin toplanmasına aracılık etmektedir. Bu açıdan, son yıllarda alınan tedbirlerle azalan kaçakçılığı kökten çözmek ve yeniden ortaya çıkmasını engellemek için kaçakçılığı doğuran sebeplerin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Akaryakıtlar üzerinden alınan çok yüksek oranlı vergiler zamana yayılı olarak düşürülmeli,
- Deniz ve havacılık yakıtları ile aerosol amaçlı LPG için sıfırlanmış ÖTV uygulaması yerine vergi iadesi sistemine geçilmeli,
- Akaryakıt sektöründe faaliyet gösterecek dağıtıcılara yönelik lisans kriterleri yükseltilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

TÜRKİYE SAĞLIK KURUMLARI MECLİSİ

Sağlık kurumları sektörünü;

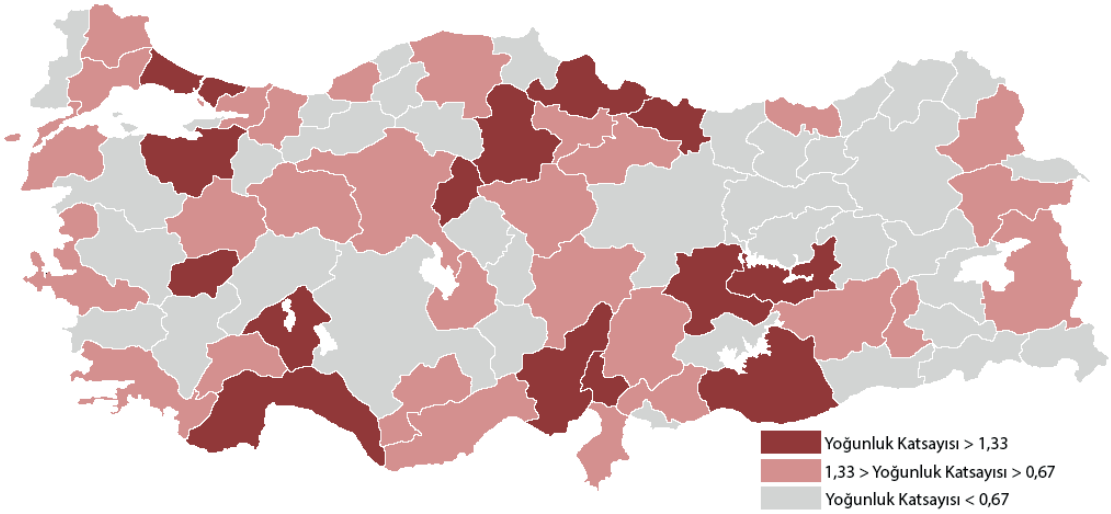
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 2 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 1,5'i** sağlık kurumları sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,8'i** sağlık kurumları sektöründe faaliyet gösteriyor.

Sağlık Kurumları Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 1'ini** sağlık kurumları sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- Kurumlar Vergisinin 8 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 29 TL'sini,

sağlık kurumları sektörü ödüyor.

Sorun 1

Ülkemizde sağlık hizmetleri için sürdürülebilir finansman modelinin olmaması

Açıklama

Türkiye sağlık hizmetleri finansman modelinin mevcut yapısı ile sağlık hizmetinin sürdürülebilirliği ciddi riskler taşımaktadır. Dünyadaki diğer sistemlerle kıyaslandığında çok geniş bir teminat kapsamına sahip olan SGK, oluşan hizmet bedelini ödemekte yetersiz kalmakta, sübvansede edilmesi gereken miktar her yıl artmakta ve bu yapı sürdürülebilir görülmemektedir. Mevcut durumda hizmet kalitesi giderek kötüleştiği gibi, gereksiz sağlık hizmeti tüketimi de artmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sağlıkta uygulanan teminat paketinin kapsamı ülke gerçekleri göz önünde bulundurularak daraltılmalı, Tamamlayıcı Sağlık Sigortası hayata geçirilmelidir.
- Fark ücretlerinin sınırlandırılması yerine, fark ücret sınırı tamamen kaldırılmalı, hastaneler alacakları fark ücretlerini deklare etmelidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, SGK

Sorun 2

Sağlık hizmetlerinde ödeme modelleri

Açıklama

Hizmet bedellerini oluşturan Sağlıkta Uygulama Tebliği (SUT) fiyat tarifesi, gerçek maliyetler esas alınarak hazırlanmamış, 5 yıldır bu fiyatlarda herhangi bir artış yapılmamıştır. Özel sağlık sektörünün operasyonel giderleri her geçen gün artmaktadır. SGK tarafından yayınlanan tebliğ ile özel sağlık kurumlarında 12 TL olarak alınan katkı payı, kamu hastanelerinde 3 TL olarak uygulanmaktadır. SGK bütçesinin her yıl açık vermesinden dolayı Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) Kararı ile başlayan global bütçe uygulaması da özel sağlık sektörünün geleceği için endişe uyandırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gerçek maliyetler esas alınarak fiyat tarifesi yeniden düzenlenmeli, yıllık artışlar enflasyon oranında düzenli olarak uygulanmalı,
- Katkı payı özel ve kamuda eşit olarak uygulanmalı,
- Global bütçe rakamları, ülkemizin aktif sigortalı sayısı, yaşlanan nüfus vb. faktörler dikkate alınarak planlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, SGK

Sorun 3

15/2/2008 tarihli Özel Hastaneler Yönetmeliği'nden kaynaklanan planlama sorunları

Açıklama

Planlama sadece özel sağlık sektörü için uygulanmaktadır. Bu durum özel sağlık sektörünün gelişmesi önünde engel teşkil ettiğinden anılan yönetmelik, sektörün önünü kapatan bir uygulamaya dönüşmüştür. Şubat 2008 tarihinden sonra özel sağlık sektörü yatırım izni alamamış, kapasitesini arttıramamış ve yeni kadro tahsisi yapamamıştır.

Çözüm Önerisi

- Planlama, mülkiyet ayrımı (kamu/özel) olmaksızın tüm sağlık sektörü için uygulanmalı,
- İnsan kaynakları, teknolojik kaynaklar ve branş ilavelerinde destek politikaları şeffaf bir şekilde uygulanmalı ve kamu-özel ayrımı yapılmamalı,
- Anılan Yönetmelik değiştirilerek, sektörün gerçek ihtiyacı olan kadrolar tahsis edilmeli ve yatırım izinleri verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

Sorun 4

Sağlık sektöründe istihdam açığı

Açıklama

Kamu ve özel tüm sağlık sektöründe, diğer sektörlerin tam tersine önemli bir istihdam açığı bulunmaktadır. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 13. maddesinde yapılan değişiklikle sağlık meslek liselerinin kontenjanları düşürülmüştür. Bu değişiklik istihdam açığının artmasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sağlıkta istihdam açığının kapatılması için kamu ve özel eğitim kurumları teşvik edilmeli,
- Yakın gelecekte sorunun devam edeceği dikkate alınarak, Tam Gün Kanunu'nun getirdiği kısıtlamalar için, özel sağlık kurumlarının kamu sağlık kurumlarından hizmet almalarına müsaade edecek bir yol bulunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

Sorun 5

Sağlık sektöründe kamu- özel ortaklığı (PPP-Public Private Partnership) modelinden kaynaklı sorunlar

Açıklama

Sağlık hizmetinin kalitesini yükseltmek ve vatandaşların hizmete bir kampüs içinde daha rahat ulaşmasını sağlamak amacıyla yapılması planlanan PPP modeliyle kurulmakta olan hastaneler sağlık sektöründe birçok belirsizliğin oluşmasına neden olabilecektir.

Çözüm Önerisi

- Özel sağlık sektörüne rakip olacağı için, PPP modeli ile kurulacak entegre sağlık kampüslerinin rekabet koşulları Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmeli,
- İhalesi yapılan entegre sağlık kampüslerinin inşaatlarında sıkıntı yaşamasından dolayı ihaleler yenilendiği için proje ölçekleri küçültülmeli,
- Özel sağlık sektörünün yatırım planlamasını yapabilmesi için PPP modeli ile kurulacak entegre sağlık kampüslerinin kimin (devlet ya da özel) tarafından işletileceği kesinleştirilmeli, sonradan değişiklik yapılmamalı, özel sağlık kuruluşları sürece dahil edilmeli ve belirli alanların birlikte işletilmesi için değişiklik yapılmalı,
- PPP modelinin asgari yeterlilik kriterleri belirlenmiş olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE SAVUNMA SANAYİ MECLİSİ

Savunma sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 7 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 5 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket,

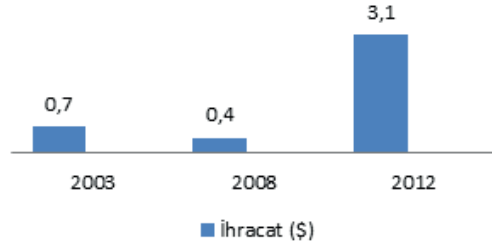
temsil ediyor.

Savunma sanayi sektörü 2012 yılında;

- 4,7 milyar \$ ihracat,
- 1,4 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Savunma Sanayi Sektörünün Toplam İhracat İçindeki Payı (%)

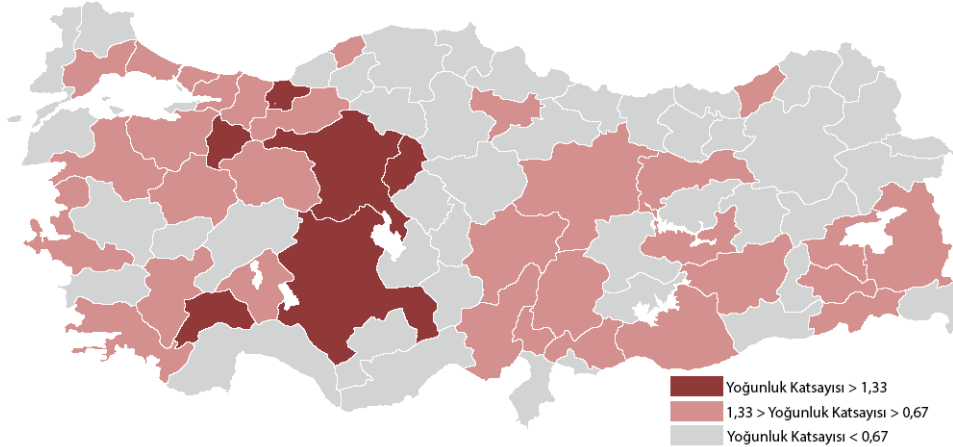

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,1'i savunma sanayi sektöründe çalışıyor.

Savunma sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 27'si mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,2'si savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Savunma Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,2'si savunma sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 2 TL'sini,
  - Gelir Vergisinin 1 TL'sini,
- savunma sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

3056 sayılı KDV Kanunu'nun 13. maddesinin (f) bendi nedeniyle devreden KDV alacağının yüksek tutarlara ulaşması

Açıklama

Savunma sanayi projelerin yıllara sari olması sebebiyle KDV'siz alım süreci etkin bir şekilde uygulanamamış ve sektörde faaliyet gösteren firmalarda devreden KDV tutarının azalmasına 112 seri no.lu KDV Tebliği ile beklenen katkı sağlanamamıştır. Bu durum, ülkemiz için stratejik bir önem taşıyan sektöre ciddi finansman yükü oluşturmakta ve sektörün yabancı firmalarla rekabet gücünü azaltmaktadır.

Çözüm Önerisi

Devreden KDV tutarının azalması için 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 13. maddesinin (f) bendinin sonu aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir:

"..... yapılan teslim ve hizmetler ile ilgili katma değer vergisi ilgili kurum ve kuruluşlarca ödenmez. Mükelleflerce tahsil edilmeyen bu vergi ilgili dönem beyannamesi ile beyan edilir ve duruma göre tecil, terkin veya iade edilir. Yukarıdaki fıkranın uygulaması ile ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Savunma ve havacılık sanayiine ilişkin satış ve ihracat kredi sistemi eksikliği

Açıklama

Daralan dış pazarlar ve kısılan savunma bütçeleri, sürdürülebilirliğin sağlanması ve rekabetin geliştirilmesi için ihracat, sektörün öncelikli konusu haline gelmiştir. Türk savunma ve havacılık sanayii sahip olduğu pazarları muhafaza edebilmek ve yeni pazarlara açılabilmesi için en önemli ihracat vasıtası olan kredi sisteminden mahrumdur. Eximbank kredileri diğer ülke örnekleri ile karşılaştırıldığında sektör açısından yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Savunma ve havacılık sanayiine özel, devletten devlete satış (Foreign Military Sales benzeri) ile rakiplerin finansman paketlerindeki asgari şartları sağlayan bir kredi (Foreign Military Financing benzeri) sistemi kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı

TÜRKİYE SERAMİK VE REFRAKTER SANAYİ MECLİSİ

<p>Seramik ve refrakter sanayi sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 13 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket, • Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Seramik ve refrakter sanayi sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 milyar \$ ihracat, • 477 milyon \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Seramik ve Refrakter Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>1,1</td><td>0,2</td></tr><tr><td>2008</td><td>0,7</td><td>0,2</td></tr><tr><td>2013</td><td>0,7</td><td>0,2</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	1,1	0,2	2008	0,7	0,2	2013	0,7	0,2
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	1,1	0,2											
2008	0,7	0,2											
2013	0,7	0,2											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,3'ü seramik ve refrakter sanayi sektöründe çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,2'si seramik ve refrakter sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Seramik ve refrakter sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 3'ü mühendis olarak çalışıyor.</p>													
<p>Seramik ve Refrakter Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p>													
<p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p>													
<p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,2'sini seramik ve refrakter sanayi sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini, • Gelir Vergisinin 2 TL'sini, <p>seramik ve refrakter sanayi sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Enerji maliyetlerinin yüksekliği ve arz güvenliğinde yaşanan dönemsel sıkıntılar

Açıklama

Enerji yoğun sanayi olan sektörde, vergiler sebebiyle enerji maliyeti oldukça yüksektir. Ayrıca, mevsimsel şartlara bağlı olarak yeterli miktarda, zamanda ve kalitede enerji temin edilmesinde sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Enerjinin vergilendirilmesinde AB uygulamalarına paralel (örnek: Taxation of Energy Directive) yeni bir vergilendirme modeli geliştirilmeli,
- Doğal gaz temin programı, meteoroloji tarafından mevsim şartları iyi tahmin edilerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Madenlere ulaşım ve hammadde temininde yaşanan sorunlar ile ürün ve hammadde taşımacılığında lojistik altyapı eksiklikleri

Açıklama

Özellikle kil ihtiyacının %67'sinin sağlandığı İstanbul Şile kil yataklarının işletilmesinde ve izinlerinde sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Hammadde kaynaklarının işletilmesini engelleyen ve/veya kısıtlayan Mahalli İl Çevre Kurullarının çelişkili hükümleri ortadan kaldırılmalı,
- Madenlerde çalışmaya başlamak için bütün yasal yükümlülükleri yerine getirerek işe başlayan firmaların, Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurullarının (çalışmalar başladıktan sonra) aldıkları kararlar nedeniyle uğradıkları zararların önüne geçilmesi için bu kararlar denetlenmeli,
- Fabrika-liman bağlantılı demiryolu taşımacılığı ve lojistik köy uygulaması genişletilerek yaygınlaştırılmalı, demiryolları özelleştirilerek rekabete açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Azalan su kaynakları ve artan enerji tüketimi

Açıklama

Ülkemizin su ve enerji kaynaklarının verimli olarak kullanılması için seramik sektörü tarafından su ve enerji tasarrufu sağlayan yenilikçi ürünler üretilmektedir. Bu ürünlerin kullanılmasının özendirilmesi, hem ülkemiz su ve enerji kaynaklarının verimli kullanılmasında, hem de sektörün uluslararası pazarda rekabeti ve kalitesi açısından çok önemlidir.

Çözüm Önerisi

- İnşaatlarda çevre dostu, daha az su tüketen rezervuarlar, su armatürleri, duş başlıkları ve enerji tasarrufu sağlayan, daha az doğal kaynak kullanılarak üretilen inşaat ve tesisat malzemelerinin kullanılması sağlanmalı,
- Kamu binalarında ve TOKİ gibi kamu kontrolündeki binalarda bu tür ürünlerin kullanımı şartnamelere konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TSE

Sorun 4

Sektörel durgunluk ve pazarda yaşanan daralma

Açıklama

Küresel krize bağlı olarak iç ve dış pazarlarda tıkanma olmuş, iç pazarda ve ihracatta satış vadeleri uzamıştır. Kentsel dönüşüm ve yenileme pazarının teşvik edilmesi sektöre ivme kazandıracaktır.

Çözüm Önerisi

- Kentsel dönüşüm faaliyetinin hayata geçirilebilmesi için teşvikler artırılmalı, sistem sağlam bütçe ile mali açıdan güçlendirilmeli ve bu projelerde standartlara uygun yerli seramik ürünlerin kullanılması sağlanmalı,
- Ev yenilemelerde alınan banka kredilerine faiz sübvansiyonu getirilmeli veya bu faizlerin insanların gelir vergi beyanlarında gider olarak yazılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Standartlara uyum ve denetimin etkin olarak yapılmaması

Açıklama

İç piyasa ve ithalatta kalite ve standartlara uyumun denetlenmesinde sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Piyasa Gözetimi ve Denetimi mevzuatının iyi kullanılarak yerli üretim ve ithal ürünler, mağaza, depo, inşaat ve şantiyelerde sık sık denetlenmeli, standartlara uymayan ürünlerin satışına ve kullanımına izin verilmemeli,
- Kamu inşaatlarında ve TOKİ gibi kamunun kontrolündeki inşaatlarda CE işaretine ek olarak ulusal standartlara uygunluk belgesi aranmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

TÜRKİYE SERBEST BÖLGELER MECLİSİ

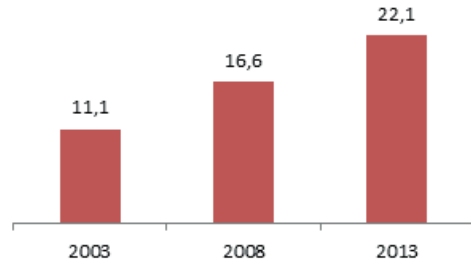
Türkiye'deki **15 ilde 19 serbest bölge** bulunuyor.

19 serbest bölgede 57 bin kişi istihdam edilmektedir.

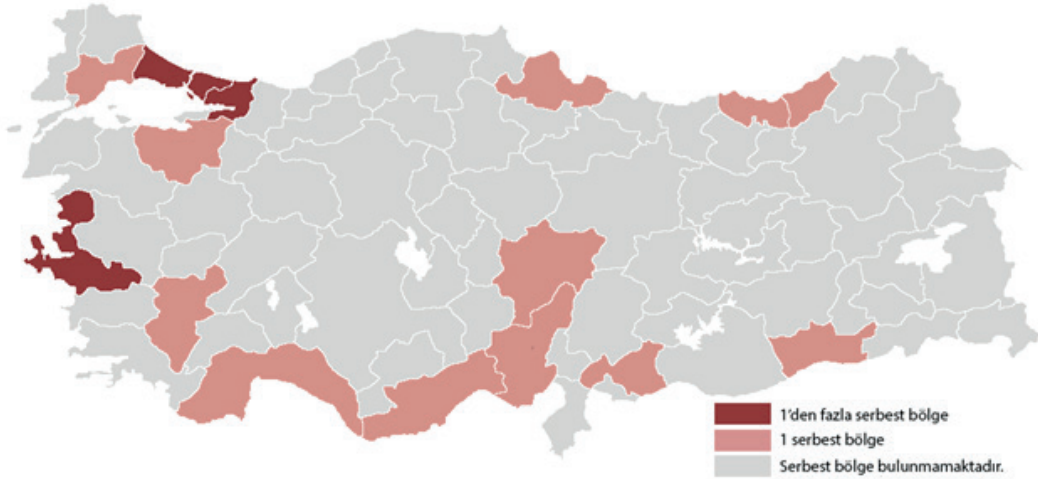
19 serbest bölgede üretim yapan 928, ticaret yapan **1.466**, **diğer alanlarda faaliyette bulunan 633 firma** olmak üzere **toplamda 3.027 firma** faaliyet göstermektedir.

Serbest bölgeler 2013 yılında;
• **23,2 milyar \$ ticaret** yaptı.

Serbest Bölgelerin Ticaret Hacmi (milyar \$)

Türkiye'deki Serbest Bölgeler

Kaynak: TOBB Veri Tabanı

Sorun 1

Serbest bölgelerde fason üretim yapan firma çalışanlarının ücretlerinin gelir vergisine tabi tutulması ve gelir vergisi istisnası için ürettikleri ürünün en az %85'ini ihraç etme şartı getirilmesi

Açıklama

- Maliye Bakanlığının 1 seri no'lu Serbest Bölgeler Kanunu Genel Tebliği'nin 4. maddesi 4. fıkrası uyarınca fason üretim yapan firma çalışanlarının ücretleri gelir vergisine tabidir.
- Üretim ihraç oranı %85'in altında kalan firmalar 1/1/2009 tarihinden itibaren gelir vergisi istisnasının dışında bırakılmıştır.

Çözüm Önerisi

- Ana firmalara tanınan şartlarda fason üretim yapan firma çalışanlarının ücretlerinin gelir vergisi istisnasına tabi tutulması için mevzuat çalışması yapılmalı,
- Serbest Bölgeler Kanunu geçici 3. madde 2. fıkra (b) bendi gereği Bakanlar Kurulu tarafından bu oran en az %50 olarak belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Depo kullanma belgesi ve açık alan kullanma ruhsatı kapsamında serbest bölgelerde depolanan mallar için özel hesap kesintisi yapılması

Açıklama

Serbest bölgelerde üretim dışı faaliyet ruhsatıyla işlem yapan firmalar gelir ve kurumlar vergisine tabi olduklarından, serbest bölgelerdeki mal hareketlerine yönelik özel hesap ödemesi yapmaktadır. Yurt içi ve yurt dışındaki merkez şirketlerde vergiye tabi firmaların serbest bölgelerde depo kullanma belgesi ve açık alan kullanma ruhsatıyla işlem yapmaları durumunda özel hesap ödemesi zorunlu tutulmakta ve haksız rekabet oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Serbest bölgelerde depo kullanma belgesi ve açık alan kullanma ruhsatıyla işlem yapan firmaların özel hesap tahsilatına tabi tutulmamaları hususunda çifte vergilendirmeyi önleyecek, transit ticaretin artırılmasına katkı sağlayacak mevzuat çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Serbest bölge firmalarının faaliyet ruhsat süreleri ile ilgili 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nda düzenleme yapılmış olmasına rağmen, işletici ve bölge kurucu-işletici şirketlerin ruhsat ve sözleşme sürelerinin aynı paralelde düzenlenmemiş olması

Açıklama

Serbest bölgelerin daha iyi şartlarda işletilmesini teminen, işletici ve bölge kurucu-işletici şirketlerin yatırım gerçekleştirebilmeleri, yüklü bir finansman, işletme programı ve 49 yıla kadar faaliyette bulunacak firmalarla sözleşme yapmalarını gerektirmektedir. Bu programın uygulanması için yeterli ruhsat ve sözleşme sürelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Serbest Bölgeler Kanunu'nun 5. maddesi ve geçici 5. maddesindeki sürelere paralel olarak işletici ve bölge kurucu-işletici şirketlerin ruhsat ve sözleşme süreleri uzatılmalıdır.
- Bu çerçevede, bölge kurucu ve işletici şirketlere işyeri kiralama ve depo işletmeciliği ruhsatlarının 30 yıl yerine 20 yıl süreyle verilmiş olması sebebiyle sonradan verilen 10 yıl ilave süre vergisel uygulama döneminden sayılmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Serbest bölgelerin tabi olmadığı dolaylı vergilerin değişik yorum ve uygulamalar ile tahsil edilmesi

Açıklama

Serbest bölgeler gümrük hattı dışında bulunmasına rağmen, bu bölgelere yapılan mal teslimleri ve verilen hizmetler KDV, ÖTV ve ÖİV'ye tabidir. Organize sanayi bölgelerine tanınan emlak vergisi istisnası serbest bölgelerde uygulanmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Serbest bölgelere yapılan mal teslimleri ve hizmetler KDV, ÖTV ve ÖİV'den,
- Firmalar tarafından üretilen Türk menşeli ürünler, Ekonomi Bakanlığınca düzenlenen koruma önlemleri (Antidamping vergisi) uygulamasından,
- İşletici ve bölge kurucu işleticilere ait gayrimenkuller emlak vergisinden,
- Kullanıcı firmalara ait gayrimenkuller, organize sanayi bölgelerinde yapılan uygulamaya paralel olarak inşalarının sona erdiği tarihi takip bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile emlak vergisinden,

muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Türkiye’de “Özel Ekonomi Bölgeleri” modelinin bulunmaması

Açıklama

Yeni nesil serbest bölgelerden olan ve dünyada başarılı örnekleri bulunan Özel Ekonomi Bölgeleri (ÖEB) daha esnek ve hızlı yapıda, minimum bürokrasi içeren, yerel ekonomi ile bağlantılı ve serbest bölge, ihtisas ve lojistik serbest bölgeleri araçlarını içine alan özel entegre alanlardır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin denize kıyısı olan ve başta ulaşım olmak üzere her türlü altyapısı olan mevcut bölgelerde, Özel Ekonomi Bölgeleri modeli, faaliyette bulunan serbest bölgeler de aynı mevzuat kapsamına alınacak şekilde, işletici ve bölge kurucu işleticilerin oluşturacağı konsorsiyum tarafından hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI MECLİSİ

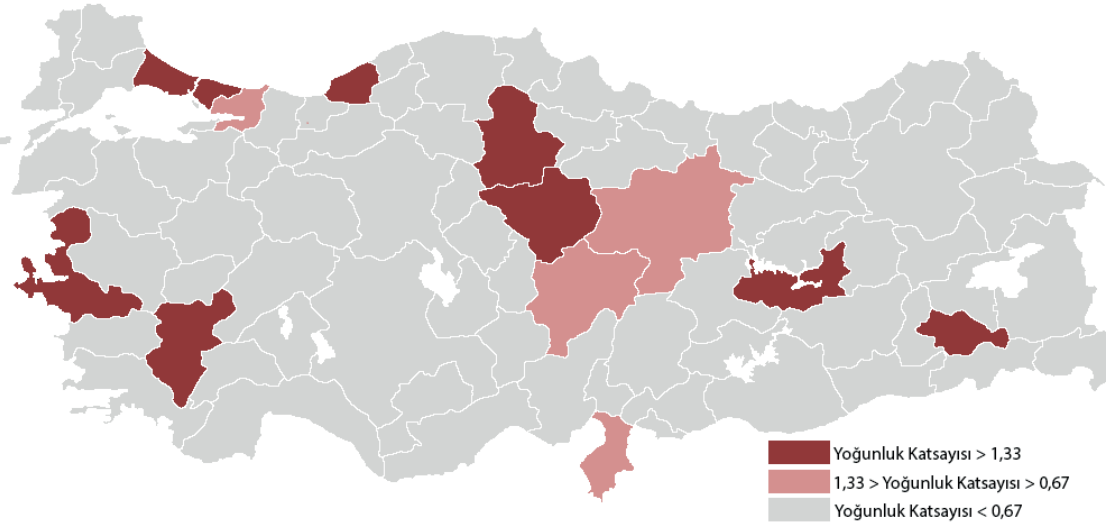

- Sermaye piyasası sektöründe **100 aracı kurum ve 41 banka** faaliyet göstermektedir.
- Borsa İstanbul'da işlem gören **421 şirketin 127'si Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu** (ISO 1000) listesinde yer almaktadır.
- 2013 yılsonu itibariyle halka açık şirketlerin piyasa değeri **238 milyar \$**'dir. Piyasa değerinin GSYİH'ya oranı yüzde 30'dur.
- 2013 yılında Borsa İstanbul'da günlük ortalama işlem hacmi **Pay Piyasasında 1,7 milyar \$, Borçlanma Araçları Piyasasında 14,5 milyar \$, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında 1,4 milyar \$** olmuştur.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,1'i** sermaye piyasası sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,1'i** sermaye piyasası sektöründe faaliyet gösteriyor.

Sermaye Piyasası Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,5'ini** sermaye piyasası sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik** ,
• **Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini,**
• **Gelir Vergisinin 29 TL'sini,**
sermaye piyasası sektörü ödüyor.

Sorun 1

Sermaye piyasasında yerli yatırımcı talebi ve bireysel yatırımcı ilgisi ile yerli kurumsal yatırımcı sayısının istenen seviyede olmaması

Açıklama

Ülkemizde tasarruf sahiplerinin pay senedi başta olmak üzere sermaye piyasası araçlarına ilgileri sınırlı kalmıştır.

Çözüm Önerisi

- Yatırımcı güvenini yeniden tesis etmek amacıyla, yatırımcı haklarını güvence altına alacak gerekli hukuki düzenlemeler yapılmaya devam edilmeli,
- Kurumsal yatırımcı tabanını geliştirici önlemler alınmalı, orta ve uzun vadede kamu kurumlarının Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) dışındaki sermaye piyasası araçlarına da yatırım yapabilmelerine imkan sağlayan düzenlemeler yapılmalı,
- Emeklilik yatırım fonlarına yapılacak devlet katkı payının belli bir oranının pay senetlerine yatırılması sağlanmalı,
- Yatırımcı tabanının genişletilmesine ve finansal okuryazarlığın artırılmasına yönelik olarak, yatırım kültürünü geliştirici ve yatırım bilincini artırıcı eğitim ve tanıtım projelerinin etkin bir koordinasyon ile devamlılığı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, SPK, BİST

Sorun 2

Sermaye piyasasının geliştirilmesi ve derinlik kazanması için başlatılan “Halka Arz Seferberliği” çalışmaları kapsamında piyasadaki arz tarafının gelişmemiş olması

Açıklama

Ülkemizde şirketlerin, halka arz seçeneğinden yeterince yararlanmadığı görülmektedir. Büyük şirketlerin önemli bir kısmı sermaye piyasasına açılmaya isteksizdir. KOBİ niteliğindeki şirketlerin sermaye piyasası ile ilişkileri henüz yeterince güçlü değildir.

Çözüm Önerisi

- Büyük şirketler ve KOBİ’ler halka arzın getirileri konusunda bilgilendirilmeye devam edilmeli,
- Özellikle KOBİ’lerin halka arz sürecine KOSGEB gibi kuruluşlarca sağlanan teşvikler artırılarak bu teşviklerin kullanım prosedürleri kolaylaştırılmalı, başta Avrupa Yeniden Yapılandırma ve Kalkınma Bankası (EBRD) olmak üzere, uluslararası kuruluşlarca verilen destekler etkin olarak kullanılmalı,
- Gelişmelerinin sonraki aşamalarında halka arzlarını teşvik edecek şekilde, girişimci şirketlerin özel sermaye şirketleri ve melek yatırımcılar ile buluşabileceği platformlar oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, SPK, BİST

Sorun 3

Sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesi ve aracılık maliyetleri

Açıklama

Farklı sermaye piyasası araçlarından sağlanan gelir giderlerin karşılıklı mahsup edilememesi portföy yönetimi gelişimini olumsuz etkilemektedir. Bankalar, müşterileriyle imzaladıkları kredi sözleşmelerinde damga vergisinden muaf tutulurken, aracı kurumlara muafiyet tanınmaması haksız rekabet yaratmaktadır.

Uluslararası saklama kuruluşları, havuz hesapların yapısı sebebiyle, yatırımcı bazında raporlama yapamamakta, piyasalarımızda faaliyet gösterememektedirler.

Çözüm Önerisi

- Farklı sermaye piyasası araçları arasında, elde edilen gelir-giderler netleştirilebilmeli,
- Aracı kuruluşların maliyetlerini azaltıcı yönde, damga vergisi muafiyeti, Yatırımcı Tazmin Fonu'na yapılan prim ödemelerinin düşürülmesi düzenlemeleri yapılmalı,
- Borsa'da işlem gören; platin, paladyum ve işlem görecek baz metallerde KDV istisnası getirilmeli ve kıymetli taşlardaki ÖTV kaldırılmalı,
- Cumhuriyet altınının Darphane çıkışında KDV'den muafiyeti hükmü, borsalarda işlem görecek meskuk altınları da kapsayacak şekilde düzenlenmeli,
- Uluslararası saklama kuruluşlarıyla entegrasyonun kuvvetlendirilmesi amacıyla, vergi mevzuatımız havuz hesaplarını içerecek şekilde uyumlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, SPK, Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK)

Sorun 4

Küresel yatırımcıların değişen ve farklılaşan taleplerine etkili bir şekilde cevap verebilen teknoloji ve düzenleme altyapısının olmaması

Açıklama

Teknolojik gelişme ve düzenlemelerin serbestleşmesiyle artan rekabet yatırımcılar için piyasa seçeneklerini artırmaktadır. Bu nedenle borsalar bir yandan ürünlerini ve kapsamalarını genişletmeye çalışırken, bir yandan da farklı coğrafyalardaki tüm ürünleri yatırımcılara bir arada sunmaya çalışmaktadırlar. Piyasa etkinliğini artırmak amacıyla teknolojinin sunduğu imkanlardan en üst düzeyde yararlanılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Yabancı aracı kurumların piyasalara doğrudan erişim sağlayabilmeleri için gerekli düzenlemeler ve sunucu barındırma (ko-lokasyon) imkanları gibi derinlik ve likiditeyi artırmaya yönelik hizmetler hayata geçirilmeli,
- Teknolojik alt yapının yenilenmesi ile birlikte yüksek frekanslı işlemlerin payının artması beklenmekte olup, likidite ve derinliğe katkı sağlaması beklenen bu işlemlere yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

SPK, BİST

Sorun 5

İstanbul Finans Merkezi (İFM) Projesi kapsamında ürün ve hizmet çeşitliliğinin istenilen düzeyde olmaması

Açıklama

Yeni ürünlerin piyasalarımızda işlem görmeye başlaması mevcut ihtiyaçlara cevap verecek ve piyasaların gelişimini ivmelendirecektir.

Çözüm Önerisi

- Enerji, metal ve diğer emtia türev ürünlerinin piyasalarımızda işlem görmesi sağlanmalı,
- Hazine Müsteşarlığı daha sık ve farklı vadelerde kira sertifikası ihraç etmeli,
- Bölge piyasalarıyla karşılıklı erişim (connectivity) sağlanmalı,
- IDB gibi uluslararası finansal kuruluşlar tarafından ihraç edilen sukukların çifte kotasyon yöntemi ile BİST'da işlem görmesi sağlanmalı,
- Kıymetli Madenler ve Taşlar Piyasasının geliştirilmesi amacıyla;
  - o Darphane ve Damga Matbaası tarafından basılan kıymetli madenler Borsada işlem görebilmeli,
  - o Borsa üyesi kıymetli maden aracı kurumları ve yetkili müesseseler döviz veya kıymetli madene dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi alım satımı yapabilmelidirler.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, SPK, BİST

TÜRKİYE SEYAHAT ACENTALARI VE REHBERLER MECLİSİ

Seyahat acentaları ve rehberler sektörünü;

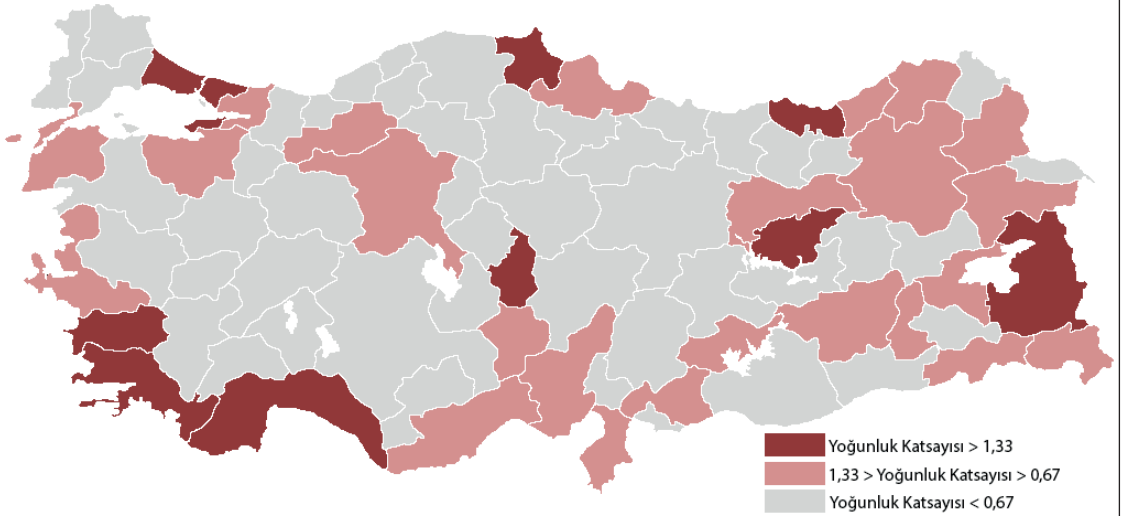
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 8 şirket

temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,4'ü** seyahat acentaları ve rehberler sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,8'i** seyahat acentaları ve rehberler sektöründe faaliyet gösteriyor.

Seyahat Acentaları ve Rehberler Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü** seyahat acentaları ve rehberler sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

seyahat acentaları ve rehberler sektörü ödüyor.

Sorun 1

1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nda tur operatörlüğü tanımı ile kuruluş ve işleyişine ilişkin düzenleme bulunmaması

Açıklama

Hızla gelişen turizm sektörüne paralel olarak seyahat acentacılığı faaliyeti de gelişmiştir. Son yıllarda 15 milyon vatandaşın yurt içi ve yurt dışı turizm aktivitelerine katıldığı dikkate alındığında, tur operatörlüğü yapan seyahat acentalarının yaptıkları işin niteliğine uygun yetki ve sorumluluklarının Kanun'da tanımlanmamış olması, hizmet veren ve hizmet alan açısından sorunların yaşanmasına neden olabilmektedir.

Çözüm Önerisi

Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nda tur operatörlüğü yapacak işletmelerin yaptığı işin kapasitesine göre sigorta-teminat vb. gibi konularda mevzuat çalışması yapılarak tüketici hakları korunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Seyahat acentalarının, mülkiyetinde bulunan araçları organize ettikleri transfer, tur ve paket turlarda kullanamaması

Açıklama

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği ile taşımacılıkta kullanılan araçlara yaptıkları işin niteliğine göre ayrı bir taşıma işletmesi bünyesinde ve belirlenmiş asgari koltuk kapasitesi ile yetki belgesi altında çalıştırılma esası getirilmiştir. Bu nedenle seyahat acentalarının, mülkiyetlerinde bulunan araçları doğrudan organize ettikleri hizmetlerde kullanabilmesi için ya ayrı bir işletme kurup en az 75 koltuk kapasitesini sağlamaları ya da mülkiyetinde olan araçları bir başka taşıma işletmesine kiraladıktan sonra organize ettiği turlar için kendi aracını tekrar kiralamaları gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Karayolu taşımacılık mevzuatında seyahat acentalarının ayrı bir taşıma işletmesi kurmadan acentanın sahibi olduğu araçları kendisinin organize ettiği turlarda kullanabilmesi hükmüne yer verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Seyahat acentalarında ihtiyacı karşılayacak sayıda rehber bulunmaması

Açıklama

1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nca seyahat acentaları tarafından organize edilen paket turlarda rehber çalıştırılması zorunludur. Ancak profesyonel turist rehberi 81 ilin sadece 23'ünde bulunmaktadır. Seyahat acentaları, Türk vatandaşına hizmet verecek "Türkçe Rehber ve Bölgesel Rehber Uygulaması" olmamasından dolayı sıkıntı yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Bölgesel rehberlik uygulamasına geçilmeli,
- 4 yıllık rehberlik bölümü üniversite mezunlarının Türkçe rehber olarak da istihdam edilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

TÜRKİYE SIVILAŞTIRILMIŞ PETROL GAZI (LPG) MECLİSİ

<p>Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 6 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) 2013 Yılı İhracat ve İthalat Verileri</p> <table border="1"><thead><tr><th>Kategori</th><th>2013 (ton)</th></tr></thead><tbody><tr><td>İthalat (ton)</td><td>3081301</td></tr><tr><td>İhracat (ton)</td><td>79997</td></tr></tbody></table>	Kategori	2013 (ton)	İthalat (ton)	3081301	İhracat (ton)	79997
Kategori	2013 (ton)						
İthalat (ton)	3081301						
İhracat (ton)	79997						
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,1'i sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) sektöründe çalışıyor.</p> <p>Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 8'i mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,2'si sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>						
<p>Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>■ Yoğunluk Katsayısı > 1,33 ■ 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 ■ Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>							
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 4 TL'sini, • Gelir Vergisinin 1 TL'sini, <p>sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) sektörü ödüyor.</p>						

Sorun 1

LPG'nin ülkemiz enerji politikaları arasında hak ettiği yeri alamaması

Açıklama

LPG, ülkemiz enerji politikalarında arz güvenliği açısından önemli bir alternatif olup, dünyada kullanımı desteklenen, yıllar itibariyle tüketimi artan bir yakıt türüdür. Ancak, sektörde faaliyet gösteren firmalara ve LPG kullanımına verilen teşvik yetersizdir.

Çözüm Önerisi

- Enerji Strateji Belgesi'nde LPG sektörüyle ilgili stratejilere yer verilmeli,
- Doğal gazla kıyasla 41 kat fazla ÖTV yükü olan tüp gaz üzerindeki vergi, doğal gaz, elektrik ve AB uygulamalarıyla eşdeğer olmalı ve haksız rekabete son verilmeli,
- Maliyeti oldukça yüksek olan doğal gaz altyapısı kurulması makul olmayan mahallerde LPG kullanımı teşvik edilmeli,
- Elektrik üretimi ve endüstriyel kullanımda doğal gazla bağımlı olmayan işletmelerde diğer yakıtlara tanınan vergi teşviki LPG için de tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Akaryakıt Piyasası Kanunu Tasarı Taslağı'nın sektörün bütünlüğünü korumaması, ihtiyaçlarını karşılamaması ve mevcut 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu'nun 17. maddesi değişiklik önerisinin dikkate alınmaması

Açıklama

Sadece otomotiv yakıtları piyasasını düzenleyen bir yapıda hazırlanmış olan söz konusu Taslak sektörün bütünselliğini korur nitelikte değildir. Diğer yandan, 5307 sayılı Kanun'un 17. maddesi kapsamında birçok firma haksız yere lisans iptali ile karşı karşıya kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Taslak'ta
  - Piyasa, enerji türüne odaklı ve bütünsel olarak (tüplügaz, dökme gaz, oto gaz) düzenlenmeli, ana sorumluluk sahibi kurumlar tanımlanmalı,
  - LPG'nin farklı kullanım alanlarının önü açılmalı,
  - Kayıt dışı uygulamalara fırsat verilmemeli, piyasa bütünlüğü korunmalı,
  - Bağımsız bayi oluşumunun sektöre olumsuz etkilerini engelleyecek düzenlemeler yapılmalı,

- Taslak'ta ve 5307 sayılı Kanun'da sektöre ağır yaptırımlar uygulanmadan önce uyarı ve ihtar sistemi kurgulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 3

LPG'nin çevreci bir ürün olarak desteklenmesine yönelik stratejilerin bulunmaması

Açıklama

Dünyada LPG, verimliliği ve çevreciliğiyle tercih edilen bir enerji türüdür. Ülkemizde binek araçlardaki yakıtların emisyon değerleri, LPG'nin karbondioksit - partiküler madde emisyonu açısından daha çevreci olduğunu göstermektedir. Pek çok ülke, oto gazı desteklemek amacıyla yakıtta, LPG'li araç alımında ve dönüşüm kitinde vergi indirimi, geri ödeme gibi teşvikler sunmakta, filo araçlarının belirli oranının LPG'li olması gibi yükümlülükler getirmektedir.

Çözüm Önerisi

- Enerji Verimliliği Strateji Belgesi'ne emisyonu düşük, düşük motor hacimli ve elektrikli araçların yanı sıra oto gazlı araçlar da dahil edilmeli,
- Oto gazlı araç üretimi, kullanımı ve kit dönüşümlerini cazip kılacak düzenleme yapılmalı,
- LPG'li araçların kapalı otoparklara alınmasına ilişkin teknik düzenlemeler tanımlanmalı,
- LPG temiz yakıt olarak sosyal politikalarla desteklenmeli, yasal düzenlemeler ile kullanımı teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Sorun 4

LPG sektörü için ulusal stok yükümlülüğü miktarının yüksek olması

Açıklama

3,7 milyon ton toplam LPG tüketiminde, 20 günlük stok yükümlülüğü 203 bin ton, ülkemiz stoklama kapasitesi ise 293 bin tondur. Tankların güvenli stok limitleri, yeni tank alanının kısıtlı olması, sürecin zorluğu, bakım vb. hususlar nedeniyle depoların her an neredeyse tam dolu bulunması gerekmektedir. Bu durum, terminallerde sürekli gemi hareketi yaşanmasına ve güvenlik sorunları ortaya çıkmasına neden olmakta ve surastarya maliyetini artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- LPG sektöründe ulusal stok 10 gün ile sınırlandırılmalı,
- Şirket stoklarında yer alan tüp içindeki LPG miktarı ile seyir halinde gemi-tanker üzerinde bulunan tüm LPG ürünleri ulusal stok miktarları içinde değerlendirilmeli,
- Ulusal stok ve tamamlayıcı stok ile ilgili düzenlemeler ayrı bir kanun ile bütünsel olarak değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 5

Kaçak tüp dolumu, segmentler arasında ÖTV farkı nedeniyle geçişler ve aerosol üretiminde kullanılan LPG'nin piyasaya güvenlik ve vergi kaybı boyutunda olumsuz etkileri

Açıklama

EPDK raporlarında yer alan, istasyonlardaki kaçak tüpgaz dolumu hususu ve segmentler arasındaki geçişler dikkat çekmektedir. Kontrolsüz dolumlarda, ürün güvenliği ve emniyet sağlanamamakta, segmentler arasında geçiş vergi kaybına neden olmaktadır. Diğer yandan, aerosol üretimi amacıyla temin edilen LPG'nin amaç dışı kullanımı sektörün disiplinini bozmakta, vergi kaybına neden olmakta, dürüst çalışan oto gaz istasyonları ile aerosol üretim tesislerine zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

- İstasyonlarda kaçak tüp dolumu ve kayıt dışı uygulamalar engellenmeli, saha denetimleri artırılmalı ve illegal faaliyetler cezalandırılmalı,
- Aerosol üretiminde kullanılan LPG için vergi indirimi sadece üretimden sonra yapılmalı, LPG'nin hammadde olarak alımında vergi muafiyeti kaldırılmalı ve vergi iadesi sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, EPDK

TOBB SİGORTA EKSPERLERİ İCRA KOMİTESİ

Levhaya kayıtlı 1372 sigorta ekperi ,

- Kara Araçları (986 eksper)
- Hava-Deniz ve Demiryolu Araçları (412 eksper)
- Emtia ve Kıymete İlişkin Nakliyat (433 eksper)
- Yangın, Doğal Afet Kaza ve Hırsızlık 644 eksper)
- Mühendislik (614 eksper)
- Kredi Finans, Emniyeti Suistimal, Hukuksal Koruma ve Destek (812 eksper)
- Tarım ve Hayvan Hayat (300 eksper)

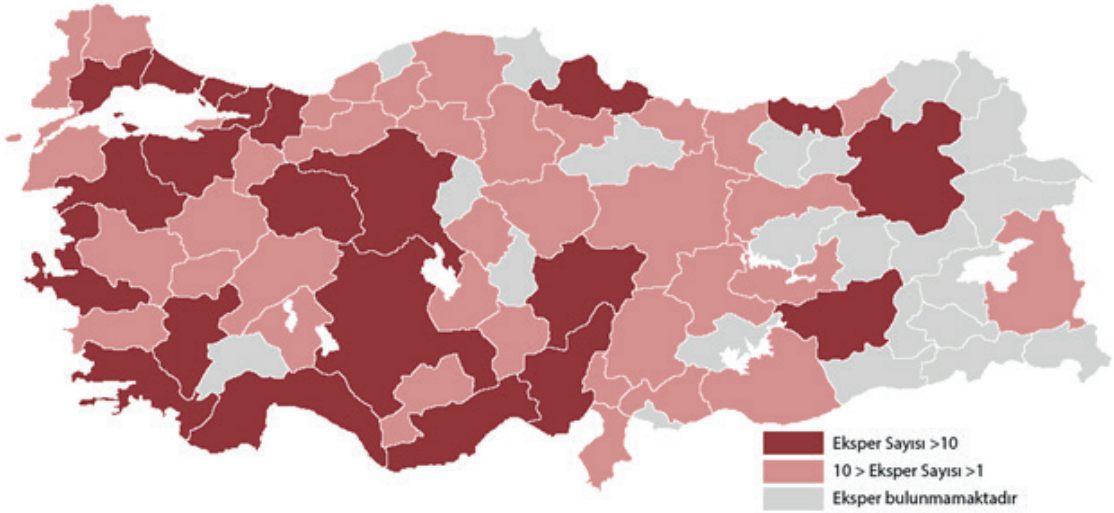
branşlarında ruhsatname* sahibidir.

*Sigorta eksperleri birden fazla branşta ruhsatname sahibi olabilmektedir

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **nüfusun yüzde 0,1'ü** sigorta eksperleri bünyesinde çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,1'si** sigorta eksperidir.

Sigorta Eksperlerinin İllere Göre Dağılımları

Kaynak: TOBB Sigortacılık Müdürlüğü

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 0,1'ini** sigorta eksperleri yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik** ,

- **Kurumlar Vergisinin 1 TL'sini,**
- **Gelir Vergisinin 2 TL'sini,**

sigorta eksperleri ödüyor.

Sorun 1

Ekspertiz ücretlerinin sigorta şirketleri tarafından belirlenmesi

Açıklama

Sigorta şirketleri tarafından ekspertiz ücreti tek taraflı belirlenmekte, şirketlerin ücret politikaları farklılık göstermekte, sürekli değişmektedir. Sigortacıyla sigortalı arasında tarafsız ve bağımsız olarak kamusal nitelikte görev yapan eksperler üzerindeki ücret baskısı, eksperlerin mali durumlarını, çalışma şartlarını kötüleştirmektedir.

Çözüm Önerisi

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'na "Ekspertiz ücretinin miktarı, sigorta eksperti ile kendisini tayin eden taraf arasında serbestçe kararlaştırılır. Ücretin asgari miktarı tarife ile belirlenir. Sigorta eksperti tarifedeki asgari miktarın altındaki bir ücretle iş kabul edemez. Sigorta eksperinin asgari ücretin altında iş kabul ettiğinin tespit edildiği hallerde işin asgari miktar üzerinden yapıldığı kabul olunur. Tarife Sigorta Eksperleri İcra Komitesi tarafından belirlenir ve Müsteşarlığın onayı ile yürürlüğe konulur." hükmü eklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Eksper olmayanların hasar tespiti yapması

Açıklama

Denetmen, kontrolör, sigorta müfettişi, araştırmacı asistan firma elemanı gibi farklı unvanlar altında sigorta eksperliği ruhsatı olmayan kişiler hasar tespiti için görevlendirilmekte, bu kişiler bağımsız, tarafsız ve yetkin olmadığı için hatalı ve taraflı hasar tespitleri yapmaktadırlar. Özellikle, oto hasarlarında, kameralı olarak ya da servis elemanlarınca, şirketlerin hasar yazılım programları üzerinden, yangın ve ek teminat hasarlarında ise, asistan firma elemanlarınca fiili olarak ekspertiz yapılmaktadır. Bu tip eylemler, ilgili mevzuata aykırı olup, suç teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

- Sigorta genel şartlarına "hasar tespiti sigorta eksperti tarafından yapılır" hükmü ilave edilmeli,
- Sigorta eksperti olmayanların ekspertiz işlemi yapmasının engellenmesi amacıyla, bu kişileri ekspertiz işlemi için görevlendirenlerin cezalandırılması yönünde mevzuatta düzenleme yapılmalı,
- Mevzuata aykırı olarak, ruhsatsız hasar tespiti yapan ve yaptıranlarla etkin bir şekilde mücadele edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk (Trafik Sigortası) hasarlarında yedek parça tedariki

Açıklama

- Trafik Sigortası bir mal sigortası değil, üçüncü şahısların zararlarını karşılayan sorumluluk sigortasıdır. Sorumluluk sigortaları, sigortacı ile zarar gören arasında bir sigorta sözleşmesi olmadığı için sigortacının yükümlülüğü zararın bedelini ödemektir. Uygulamada, zarar gören araçlarda ikame yoluna gidilerek parça tedariki yapılmaktadır. Tedarik edilen parçaların kalite standartlarına uymaması nedeniyle tüketici mağdur olmaktadır. Ayrıca, tedarik edilen parçaların fiyatlarının sürekli artması dikkat çekmektedir.
- Anlaşmalı trafik kaza tutanaklarında kusur oranı asgari 3 günde, anlaşmazlık halinde ise 9 günde belirlenmekte olup yedek parça tedarikleri bu sürelerden sonra başlamaktadır. Parça tedariki uygulaması nedeniyle, zaten mağdur olan üçüncü şahısların mağduriyetleri artmaktadır.

Çözüm Önerisi

Trafik Sigortası'nda yedek parça tedarik uygulaması kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Gerçek kişi sigorta eksperlerinin ücretli olarak vergilendirilmesi

Açıklama

Sigorta eksperleri, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu gereğince işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olmaksızın mesleki bilgilerine dayanarak kendi bürolarında bağımsız ve tarafsız olarak işlerini yürüten gerçek veya tüzel kişilerdir. Bu kapsamda, gerçek kişi sigorta eksperleri serbest meslek erbabı olarak faaliyet göstermekte ve yaptıkları iş karşılığı serbest meslek makbuzu düzenlemektedir. Diğer yandan, bazı vergi daireleri sigorta eksperlerinin ücretli olarak çalıştıklarını kabul ederek, yapılan denetimler neticesinde yüksek miktarda para cezası uygulamaktadır. Söz konusu para cezaları mahkemeler tarafından kaldırılrsa da yaşanan süreç eksperleri mağdur etmektedir.

Çözüm Önerisi

Gelir Vergisi Kanunu'nda gerçek kişi sigorta eksperleri, serbest meslek mensubu olarak tanımlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Sigorta eksperlerinin kamu destekli finansman imkanlarından yararlanamaması

Açıklama

Tüm faaliyetleri kayıtlı olan ve istihdama katkı sağlayan sigorta eksperleri KOSGEB ve benzeri finansman desteklerinden yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sigorta eksperlerinin devlet destekli finansman imkanlarından yararlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

TOBB SİGORTA ACENTELERİ İCRA KOMİTESİ

Sigorta acenteleri sektöründe,

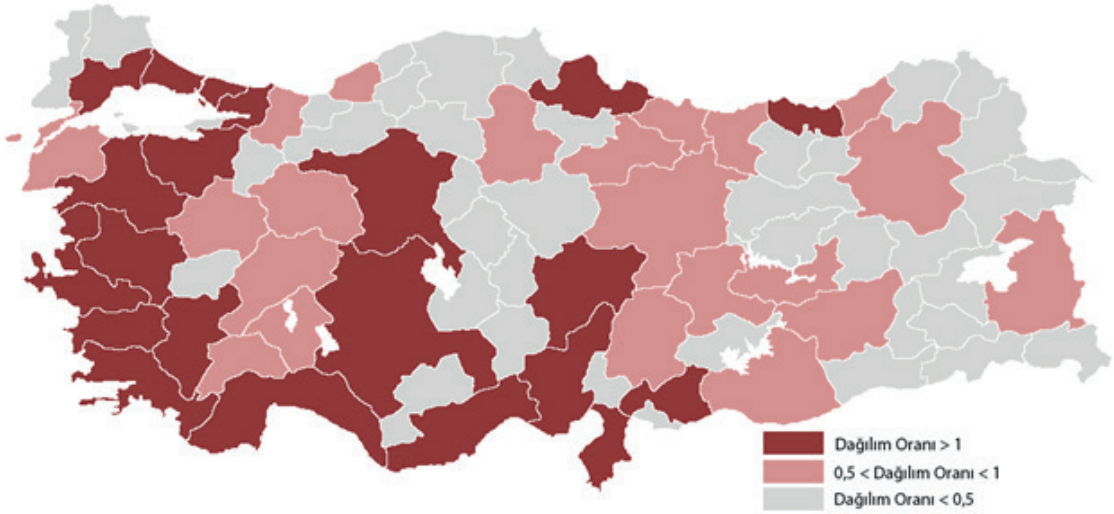
- 8.573 tüzel kişi
- 6.984 gerçek kişi

faaliyet gösteriyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan nüfusun yüzde 0,4'ü sigorta acenteleri sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,2'si sigorta acenteleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Sigorta Acenteleri Sektörünün Türkiye Geneline Göre Dağılım Oranı (%)

Kaynak: TOBB Sigortacılık Müdürlüğü

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yaklaşık yüzde 0,3'ünü sigorta acenteleri sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 3 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 5 TL'sini,

sigorta acenteleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu hükümlerine rağmen tüketicinin seçme hakkının sınırlandırılması

Açıklama

Kredi sağlamada oluşan hakim durum nedeniyle, kredi sağlayıcısı sigorta şartına bağlı olarak krediyi açmama, faiz oranını yükseltme ya da sigortanın kendisi tarafından yapılması halinde daha düşük faiz oranı belirleme gibi zorlayıcı tedbirler uygulamaktadır. Bazı durumlarda faiz oranındaki %0,5 puanlık değişimin dahi krediye konu olan sigorta işleminin priminden daha fazla yük getirdiği görülmektedir. Sigortalının sonraki dönemde daha uygun şartlarla sigorta teminatı bulması halinde, poliçede yer alan Dain-i Mürtehin veya lehtar şerhleri nedeniyle mevcut poliçe iptal edilememektedir.

Çözüm Önerisi

Sigortalının en az mevcut poliçede belirtilen teminatları içeren bir başka poliçe ibraz etmesi durumunda, eski poliçenin gün esasından iptal edilerek, kalan prim tutarının sigortalıya iade edilmesini teminen ilgili mevzuatta düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Sigorta acentelerinin, kamu destekli finansman imkanlarından yoksun bırakılması

Açıklama

50.000'den fazla istihdam üreten ve sektörde kayıt dışılığı engellemeye çalışan sigorta acenteleri finansman desteklerinden yeterince faydalanamamaktadır. Bu hususta yapılan tüm girişimler de sonuçsuz kalmıştır.

Çözüm Önerisi

Sigorta acentelerinin de KOSGEB ve benzeri finansman desteklerinden yararlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Bazı sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerin sigorta poliçelerinin yenilenmemesi

Açıklama

Plastik, çırçır, mobilya, boya, tekstil, kimya, kozmetik gibi pek çok sektörde fabrikaların yangın sigortaları, ilgili sigorta şirketi tarafından yeterli güvenlik önlemi alınmadığı gerekçesiyle yenilen-

memekte ve bu risklere teminat bulunamamaktadır. Yıllarca sigortaları yapılmış yatırımların, hiçbir koşul değişmediği halde, yeni şartlar öne sürülerek teminatsız bırakılmaları kabul edilemez bir durumdur ve bu durum sigortalıların sektöre olan güvenini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Sigortaların yenilenmesi sırasında, kısa süre içinde yerine getirilmesi mümkün olmayan şart ve isteklerin öne sürülmesi engellenmeli, poliçe vadesinin bitmesinden en az 6 ay öncesinde bu şartlar sigortalıya tebliğ edilmeli ya da poliçe bir önceki yılın şartlarıyla yenilendikten sonra sigortalının istenilen şartları sağlayabilmesini teminen en az 6 ay süre verilmesi yönünde düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Sigorta acenteleri arasında yapılan iş paylaşımı neticesinde oluşan komisyon gelirin vergilendirilmesi

Açıklama

Sigorta acenteleri, tali acentelik tesis ederek faaliyet gösterebilmekteyken, 2010 yılında yapılan düzenleme ile tali acentelik müessesesi kaldırılmış, 2013 yılında yapılan düzenleme ile de sigorta acentelerinin kendi aralarında iş paylaşımı yapmaları mümkün hale getirilmiştir. İş paylaşımı halinde, acenteler sigorta şirketinden aldıkları komisyonu paylaşmakta ve bunun karşılığında tali acentelik müessesesinde olduğu gibi komisyon gider belgesi düzenlemektedir. Bununla birlikte, bazı vergi daireleri iş paylaşımı halinde fatura düzenlenmesi gerektiği şeklinde görüş iletmekte, bu durum sigorta acentelerini kayıt dışılığa teşvik etmektedir.

Çözüm Önerisi

Sigorta acentelerinin iş paylaşımı yapması halinde komisyon gider belgesi kullanılması hususunda düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde sigorta acenteliği tesis edilmemesi

Açıklama

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile sigorta şirketlerinin faaliyet gösterdiği sigorta branşlarının kapsamında bulunan zorunlu sigortaları yapmaktan kaçınması engellenmiştir. Diğer yandan, Sigorta şirketleri Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde faaliyet gösteren sigorta acentelerinin sözleşmelerini feshederken, yeni acentelik başvurularını da kabul etmemektedir. Bu durumda, söz konusu bölgelerde yaşayan vatandaşların zorunlu sigortalara erişimi engellenmektedir.

Çözüm Önerisi

Sigorta şirketlerine, faaliyet gösterdiği sigorta branşlarının kapsamında bulunan zorunlu sigortaları yapabilmelerini teminen tüm illerde acentelik tesis edilmesi zorunluluğu getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK MECLİSİ

Sivil havacılık sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 2 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 8 şirket,

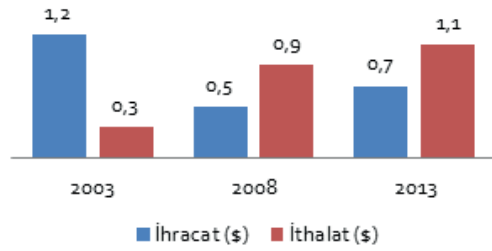
temsil ediyor.

Sivil havacılık sektörü 2013 yılında;

- 930 milyon \$ ihracat,
- 2,5 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Sivil Havacılık Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

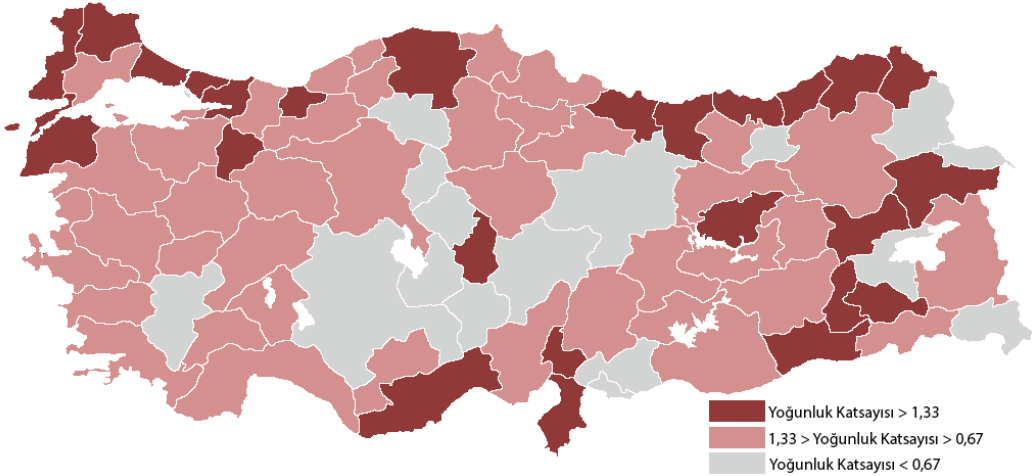

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,8'i sivil havacılık sektöründe çalışıyor.

Sivil havacılık sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 14'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,4'ü sivil havacılık sektöründe faaliyet gösteriyor.

Sivil Havacılık Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,1'ini sivil havacılık sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 3TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini,

sivil havacılık sektörü ödüyor.

Sorun 1

İç hat uçak bilet ücretlerinden %18 KDV alınması

Açıklama

Hava yolu taşımacılığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan programlar ile halkın yoğun olarak kullanmakta olduğu bir ulaşım türü haline gelmiştir. 2003 yılında 17 milyon olan iç hat/dış hat yolcu sayısı 2013 yılsonu itibariyle 4 kata yakın bir artış ile 75 milyonu geçmiştir. Ancak, hava yolu taşımacılığı hala lüks tüketim olarak değerlendirilerek bilet ücretlerine %18 KDV uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hava yolu ulaşımı lüks tüketim olmaktan çıkartılarak temel ihtiyaç olarak değerlendirilerek uçak biletlerindeki KDV oranı %18'den %8'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Hava yolu taşımacılığındaki maliyet artışları

Açıklama

- Ülkemizde, özellikle yakıt rafine payı nedeniyle diğer ülkelere göre yüksek olan uçak yakıt ücreti, hava yolu taşımacılarının rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.
- Ülkemizdeki havalimanlarında birçok hizmet ücreti, avro bazında ve oldukça yüksektir. Dönem içi kur yükselişleri, bilet ücretlerini önceden belirleyen hava yolu taşıyıcılarını özellikle iç hatlarda zor durumda bırakmaktadır.
- Ülkemizde ağırlıklı olarak yaz turizmi gerçekleşmekte, kış aylarında turist sayısı az olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Hava yolu taşıyıcılarının rekabet gücünün artırılması için, yakıt ücretlerinde indirim gidilmeli,
- Havalimanı ve yolcu terminal hizmetlerinde yaz ve kış aylarında farklı ücretlendirmeler yapılarak kış turizmi teşvik edilmeli ve yurt içi uçuşlarda, terminal yolcu hizmet ücretleri TL olarak uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Sivil havacılık yükseköğretim programlarında yeterli kalitenin sağlanamamış olması ve program kontenjanları ile sektör ihtiyaçlarının uyumlu olmaması

Açıklama

Sivil havacılık eğitimlerinde bölge lideri olmak ve dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almak hedeflenmiştir. Ülkemizde, 33 yükseköğretim kurumu tarafından sivil havacılık eğitimi verilmektedir. Ancak, program ve kontenjanları sektör ihtiyacına uygun olarak belirlenmemektedir. Eğitim ve eğitici standartlarında da önemli eksikler bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ile YÖK'ün ortaklaşa yürüttüğü çalışmalar hızlandırılmalı,
- Sivil havacılık eğitimlerinde ihtiyaç-kontenjan dengesinin sağlanmasına esas, eğitim master plan çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, YÖK

Sorun 4

Uçak yedek parça ve işletme malzemelerinin sivil havacılığın ihtiyaçlarını karşılayacak süratle devreye alınmaması

Açıklama

Yurt dışından gelen ve yurt dışına gidecek uçaklar havalimanlarının gümrüklü alanı içinde hareket etmektedirler. Ancak, uçakların herhangi bir arızası halinde yurt dışından çok kısa sürede getirilen malzemelerin gümrük işlemlerinin sonuçlandırılması çoğu zaman bir kaç gün sürmekte, bu süre önemli seviyede ekonomik kayba yol açmakta ve yoğun dönemlerde büyük aksamalara neden olmaktadır. Benzer bir durum, havalimanında yerleşik diğer havacılık işletmeleri malzemeleri için de söz konusudur.

Çözüm Önerisi

- Havalimanlarına serbest bölge özerkliği kazandırılmalı,
- Yurt içinde satılması veya başka bir yerde kullanılması mümkün olmayan havacılık malzemeleri için gümrük mevzuatında değişiklik yapılarak işlemlerin kısa sürede sonuçlandırılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Ulusal mevzuatta, hava aracı bakım-onarım-yenileme (BOY) hizmetlerinin “üretim”, üretenlerin “üretici” ve getirilen dövizin de “ihracat” sayılmaması

Açıklama

Ülkemiz, hava aracı BOY hizmetleri kapsamında çok sayıda yabancı ülke uçağına ve uçak komponentlerine hizmet vermekte ve önemli miktarda döviz girdisi sağlamaktadır. Ancak, mevcut mevzuata göre yurt dışına verilen bu hizmetler üretim kabul edilmediğı için ihracat kapsamında değerlendirilmemekte, BOY hizmeti veren kuruluşlar, ihracatçılara tanınan kolaylık ve teşviklerden yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemize önemli miktarda döviz girdisi sağlayan hava aracı BOY hizmeti veren kuruluşların daha da gelişmesine ve rekabet güçlerinin artmasını sağlamak üzere, hava aracı BOY hizmetlerinin “üretim”, üretenlerin “üretici” ve yabancı tescilli uçaklara ve komponentlerine verilen bu hizmetler karşılığı getirilen dövizin de “ihracat” olarak kabul edilmesi için gereken mevzuat değişikliğı yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE TARIM MECLİSİ

Tarım sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 26 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 10 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket,

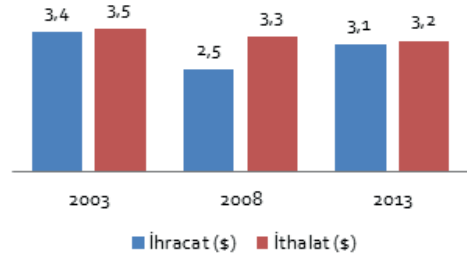
temsil ediyor.

Tarım sektörü 2013 yılında;

- 4,6 milyar \$ ihracat,
- 7,9 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Tarım Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

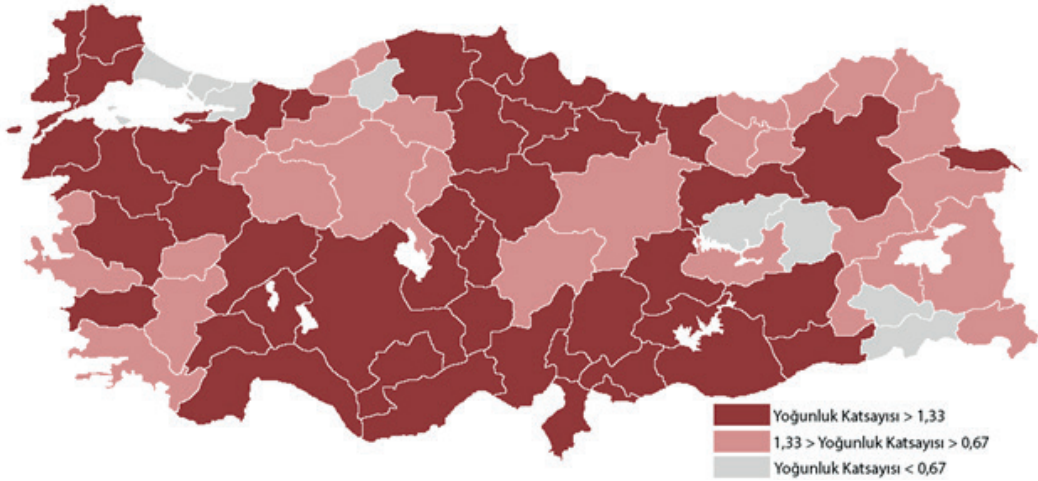

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 3,2'si tarım sektöründe çalışıyor.

Tarım sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 5'i mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 4'ü tarım sektöründe faaliyet gösteriyor.

Tarım Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,8'ini tarım sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 17 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 22 TL'sini,

tarım sektörü ödüyor.

Sorun 1

Maliyet artırıcı unsurların çözümlenememesi

Açıklama

Girdi maliyetlerinin (elektrik, mazot, gübre, ilaç) dünya fiyatlarının üzerinde seyretmesi ve piyasa manipülasyonları sektöre büyük zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

- Tarımsal araçlara akreditasyon sistemi getirilmeli,
- Tarımsal üretim için kullanılan mazotta ÖTV kaldırılmalı, tarımsal üretimde yenilenebilir enerjinin kullanımı teşvik edilmeli,
- Tarımda kullanılan elektrik bedeli hasat sonunda ödenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Çiftçi eğitimi ve uygulamalarının yetersiz olması

Açıklama

Yeni teknolojiler, üretim sistemleri, pazarlama sistemleri, teşvikler ve mevzuat konusunda üreticilerin bilinçlendirilmesine, genç nüfusun tarımsal üretime özendirilmesine ve teşvik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- İlgili özel sektör kuruluşları, üniversiteler ve yayın kuruluşları ile beraber yaygın bir çiftçi eğitimi hedeflenerek, arazide uygulamalı ve kontrollü eğitim verilmeli,
- Tarım danışmanlığı sistemi teşvik edilmeli,
- TRT-Tarım kanalı yeniden kurularak üniversite-bakanlık-üretici işbirliği geliştirilmeli,
- Gençleri tarım ekonomisine çekmek için, maddi destek, hibe ve teşvik sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, TRT

Sorun 3

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısının engellenmesine yönelik düzenlemelerin tamamlanmaması

Açıklama

Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı üretim maliyetlerini artırmakta, modern tekniklerin uygulanmasını ve ulaşım ağının inşasını zorlaştırmakta, çiftçinin kazancını düşürmekte ve tarımsal rekabet ile tüketici fiyatlarını olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- TBMM gündeminde bulunan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nda yer alan mirasa ilişkin düzenlemeler bir an önce yasalaşmalı,
- Arazi toplulaştırması çalışmaları hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Sorun 4

Tarımsal üretimde verim ve kalitenin düşük olması

Açıklama

- Toprak ve iklim şartlarına uygun tür ve çeşit seçiminde, uygun tedbirlerin (gübreleme, sulama vb.) kullanılmaması nedeniyle verim ve kalite düşüktür.
- Arıtma tesisi bulunmayan sanayi kuruluşları, toprağı ve yer altı sularını kirletmekte ve bu durum tarımsal üretimde verim ve kalite kaybına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Artan nüfus ve beslenme zorunluluğu dikkate alınarak yeni tarımsal üretim teknolojileri geliştirilmeli,
- Bu amaçla TÜBİTAK tarafından Tarımsal Ar-Ge başlığı altında özel bir destek programı geliştirilmeli,
- Tesisleşme ile atık yönetimi birlikte düşünülerek teşvik verilmeli, kamu kuruluşları bu konuda koordinasyon içinde çalışmalı, özellikle küçük ölçekli tarıma dayalı işletmelerin çevre korumaya yönelik faaliyetlerinde ekonomik analizler iyi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 5

Sulanabilen arazi miktarının azlığı ve mevcut su kaynaklarının etkin kullanılamaması

Açıklama

- Sulanabilen arazi miktarının azlığı nedeniyle ülkemiz, özellikle yağlı tohumlu bitkilerde ithalata mahkumdur.
- Suyun etkin kullanılamaması nedeniyle, hem gereksiz su sarfiyatı olmakta hem de üretim artırılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sulanabilen arazi miktarı artırılmalı,
- Başta damlama sulama sistemi olmak üzere, yeni sistemler uygulanarak suyun etkin kullanımı sağlanmalı, bu tür projelere verilen destekler artırılmalı,
- Gübrelemenin etkin yapılabilmesi ve işgücü maliyetinin azaltılması amacıyla basınçlı sulama sistemi ile birlikte kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, DSİ

TÜRKİYE TEKNİK MÜŞAVİRLİK MECLİSİ

<p>Teknik müşavirlik sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 1 şirket, • Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 1 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Teknik müşavirlik sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 milyon \$ ihracat, • 0,3 milyon \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Teknik Müşavirlik Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>0,1</td><td>0,1</td></tr><tr><td>2008</td><td>0,1</td><td>0,1</td></tr><tr><td>2013</td><td>0,1</td><td>0,1</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	0,1	0,1	2008	0,1	0,1	2013	0,1	0,1
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	0,1	0,1											
2008	0,1	0,1											
2013	0,1	0,1											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,7'si teknik müşavirlik sektöründe çalışıyor.</p> <p>Teknik müşavirlik sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 34'ü mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 2,6'sı teknik müşavirlik sektöründe faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Teknik Müşavirlik Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,3'ünü teknik müşavirlik sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 12 TL'sini, • Gelir Vergisinin 17 TL'sini, <p>teknik müşavirlik sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Teknik müşavirlik sektörünün ve hizmetlerinin tanınmaması, yararlarının bilinmemesi, diğer sektörlerle ilişkilerinin iyi tanımlanmamış olması

Açıklama

Teknik müşavirlik, inşaat sektörünün lokomotifi olan ve müteahhitlik sektöründen tamamen bağımsız, öncü bir sektördür. Sektör, alt ve üst yapının planlanmasından, tasarımından, hizmete konulmasından, bakımından ve sürdürülebilirliğinden sorumludur. Doğru alınan teknik müşavirlik hizmetlerinin topluma ve mal sahiplerine sağlayacağı yararlar ülkemizde saptanmamış, kabul edilmiş ve proje maliyet hesabında bu sektöre yer verilmemiştir.

Çözüm Önerisi

Teknik Müşavirlik (Mühendislik-Mimarlık) hizmet bedelleri, tasarım dahil, yatırım bütçelerinde gerçek inşaat maliyetlerinin % 6'sı ile %10'u arasında hesaplanarak yer almalıdır. Ülkemizin kalkınması için gerekli olan Teknik Müşavirlik hizmetlerinin kendine has koşullarını hayata geçirmek üzere, sektöre özel bir ihale kanunu çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, KİK

Sorun 2

Türk teknik müşavirlik firmalarının fiziksel olarak gelişmemesi, son 10 yılda yüksek nitelikli firmaların sayılarının küçülmesi, mevcut firmaların yabancı şirketler tarafından satın alınması

Açıklama

Teknik müşavirlik firmaları bilgi ve deneyim açısından gelişmiş ülkelerle yarışabilecek yüksek niteliklere sahipken sayıları artmamakta, mevcut firmalar fiziksel olarak gelişmemekte, giderek küçülme-ktedirler. En büyük firmalarımızda 200-300 devamlı personel çalışmakta, bu firmaların sayısı da 10'u geçmemektedir. Bu rakamlar dünya ölçeklerine göre çok yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Teknik müşavirlik hizmetleri ile ilgili bir ülke politikası geliştirilmelidir.

İlgili Kurum

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Kamu yatırımlarının önceki yıllara kıyasla hayli azalmış olması, teknik müşavirlik ihalelerinin doğru ve saydam olarak yapılmaması, hizmet bedellerinin sektörü giderek yok edecek seviyeye düşmesi

Açıklama

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda ve bunlar-

la ilgili ikincil mevzuatta sorunlar yaşanmaktadır. Sorunların en önemli nedenleri, teknik müşavir seçiminin bedelden çok niteliğe dayandırılması gereğinin anlaşılammış olması, hizmet sözleşmelerinin işveren lehine ve tek taraflı olarak düzenlenmesi, şikayet mekanizmalarının işlerliklerinin azaltılmasıyla, ihalelerdeki saydamlığın zedelenmesidir.

Çözüm Önerisi

- İhalelerin saydamlığı sağlanmalı ve denetlenmeli,
- Mevzuat, ihalelerde bedel teklifinden ziyade teknik müşavirlik hizmetinin niteliği öne çıkarılacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

İlgili Kurum

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, KİK

Sorun 4

Teknik müşavirlerin yeterince hizmet ihracatı yapamamaları

Açıklama

Türkiye’de hizmet ihracatı rejiminin olmaması, ihracat teşviklerinin yetersizliği, mevcut teşviklerden yararlanılmasındaki zorluklar hizmet ihracatını engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Hizmet ihracatı rejimi oluşturulmalı, bu kapsamda teşvikler ve devlet yardımları artırılmalı, bunlardan yararlanılması kolaylaştırılmalıdır.

İlgili Kurum

Ekonomi Bakanlığı, Eximbank

Sorun 5

Teknik müşavirlik firmalarının yeterlilikleri konusundaki yanlış uygulamalar, sorumluluk ve yetki yetersizlikleri, sertifikasyon hakkındaki yanlış algılamalar

Açıklama

Teknik müşavirlik firmalarının sorumlulukları ve yetkileri mevzuatta yeterli ve doğru tarif edilmemiştir. Kamuda zaman zaman ortaya çıkan sertifika verme isteği dünya uygulamalarına tamamen aykırıdır. Gelişmiş ülkelerde teknik müşavirlik firmaları gerçek sorumluluk ve yetki ile hizmet vermekte, kendilerini Mesleki Sorumluluk Sigortası sistemiyle korumaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Teknik müşavirlik hizmetleri verenlere Mesleki Sorumluluk Sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmeli, sertifikasyon önerilerinden vazgeçilmelidir.

İlgili Kurum

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

TÜRKİYE TEKSTİL SANAYİ MECLİSİ

Tekstil sanayi sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 102 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 24 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket,

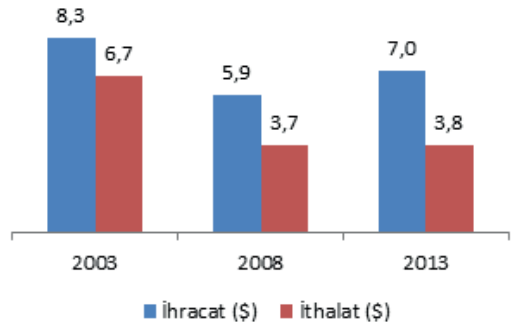
temsil ediyor.

Tekstil sanayi sektörü 2013 yılında;

- 10,6 milyar \$ ihracat,
- 9,5 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Tekstil Sanayi Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

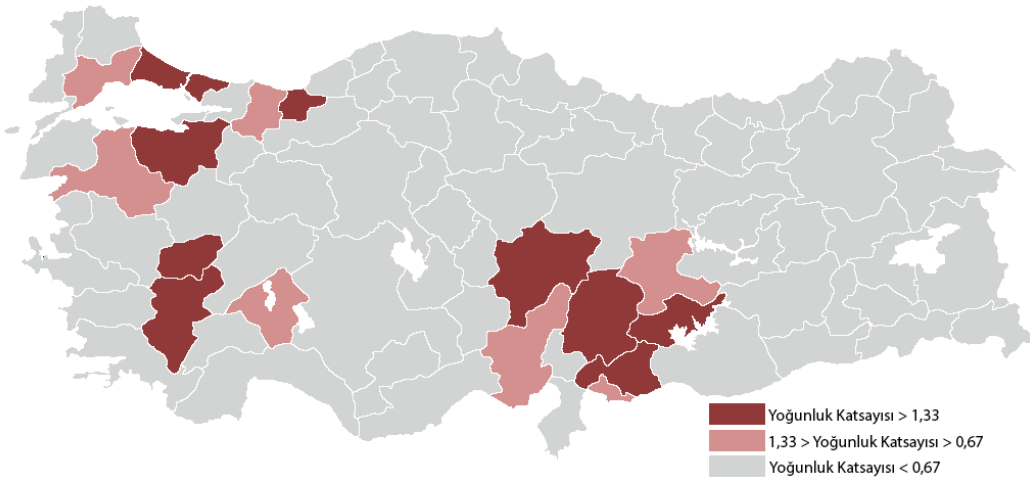

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 2,2'si tekstil sanayi sektöründe çalışıyor.

Tekstil sanayi sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 2'si mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 1,2'si tekstil sanayi sektöründe faaliyet gösteriyor.

Tekstil Sanayi Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,1'ini tekstil sanayi sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,

- Kurumlar Vergisinin 12 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 5 TL'sini,

tekstil sanayi sektörü ödüyor.

Sorun 1

Cari açığın yüksek olması ve denetlenemeyen ithalat

Açıklama

Ülkemizin ekonomik bağımsızlığı ve refahı önündeki en büyük engel olan cari açık artışının ve denetlenemeyen ithalatın önüne geçilmesi son derece önemlidir. Bu amaçla DTÖ yükümlülüklerine uygun olarak, bazı tekstil ve hazır giyim ürünleri için 2011 Temmuz ayından itibaren uygulanmakta olan ek vergi kararlarının yatırım, istihdam ve dış ticaret dengesine olumlu katkıları da göz önüne alınarak kapsamının genişletilmesine, ayrıca denetlenemeyen ithalatla daha etkin şekilde mücadele edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Ek vergi uygulaması yeterli üretimi bulunan tüm tekstil ve hazır giyim ürünleri için genişletilmeli,
- Ticaret politikası önlemlerine tabi tekstil ve hazır giyim ürünlerinin ithalatında olası usulsüzlüklerin engellenmesi için Gümrük Genel Tebliği'nin 4. maddesi (2). fıkrasında belirtildiği üzere serbest dolaşıma giriş aşamasında ATR veya EURO-1 belgelerine ek olarak orijinal menşe belgesi aranmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Yerli malı tanımının eksik ve yetersiz olması

Açıklama

Mevzuatta yerli malı tanımının gerçek yerli üreticileri gözetecek şekilde yapılmamış olması nedeniyle, kamu ihalelerinde yerli malı kullanımını destekleyen ve %15 fiyat avantajı uygulanmasını gerektiren Başbakanlık Genelgesi'ne rağmen, yerli sanayi, kamu alımlarından stratejik anlamda faydalanamamaktadır. Bu durum yerli üretim ve istihdamda haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- GİTES ana hedefleri çerçevesinde kamu ihaleleri stratejik bir yaklaşımla ele alınmalı, kamu ihaleleri için yerli malı tanımı ivedilikle yeniden yapılmalı,
- Yerli üretici ve yerli malı belgesi, sektörel bazda belirlenecek ve %50'nin altında olmayacak minimum yerli girdi ile üretilen ürünler için verilmeli,
- Kamu ihalelerinde yerli malı lehine kullanılması öngörülen %15 fiyat avantajı ihale kurumlarının inisiyatifine bırakılmadan zorunlu hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında ithal edilen malların usulsüz biçimde iç piyasada satılarak yerli üretim için haksız rekabet ve büyük vergi kayıpları yaratması

Açıklama

DİR kapsamında ithal edilen ürünlerin, ihraç edilen ürünlerin üretiminde kullanılıp kullanılmadığının tespiti (Ayniyat Tespiti) DİR uygulamasının kontrolünü ve izlenebilirliğini sağlayan en önemli unsurlardan biridir.

Çözüm Önerisi

DİR uygulamasını ihdas eden Ekonomi Bakanlığı ile ürünlerin ithalat ve ihracatına yönelik tüm işlemleri uygulayan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı birlikte çalışarak, ayniyat tespiti uygulama esasları ivedilikle hazırlanarak yürürlüğe konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Girdi ve finansman maliyetlerinin yeterince rekabetçi olmaması

Açıklama

Türkiye, 2023 hedeflerine, ithalata ve tüketime dayalı bir ekonomi olarak değil ancak finansman ve girdi maliyetlerini azaltıp, rekabet gücünü artırarak ve daha çok üreterek ulaşabilecektir.

Çözüm Önerileri

- Vadeli ithalatta alınan KKDF ve ek vergi gelirlerinin %50'si özel bir hesapta toplanarak Eximbank'a aktarılmalı ve bu kaynak, ihracatçılara uygun şartlarda kredi olarak kullanılmalı,
- Tekstil sektörü gibi emek yoğun ve katma değeri yüksek imalat sanayi sektörleri, hassas sektör olarak tanımlanmalı ve bu sektörlerde faaliyet gösteren firmaların SGK primi ve enerji maliyetlerinin asgari %50'si, ödeyecekleri vergilerden mahsup edilmeli,
- KDV iadesi uygulamalarında yaşanan aksaklıkların giderilmesi için mahsup imkanı geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 5

AB'nin tek taraflı olarak uygulamaya koyduğu dış ticaret politikalarının Gümrük Birliği kapsamında Türkiye'ye ciddi zararlar vermesi

Açıklama

AB-Türkiye Gümrük Birliği Anlaşması nedeniyle AB dış ticaret politikasına uyum sağlamak zorunda bırakılan Türkiye, AB'nin karar alma mekanizmalarında yer alamamaktadır. Türkiye açısından

haksızlıklara sebep olan Gümrük Birliği işleyişi gecikmeden Türkiye'nin ekonomik çıkarlarını gözeterek şekilde yeniden müzakere edilmelidir.

Çözüm Önerisi

- Gümrük Birliği'nden doğan haklarımız çerçevesinde, AB'nin, diğer ülkelerle yapmayı planladığı STA'ların ülkemize vereceği ticari zararların önüne geçilmesi için AB ile eş zamanlı STA yapılmasına yönelik statü sağlanmalı,
- Gümrük Birliği kapsamında nakliye araçlarına uygulanan kota kaldırılmalı, iş ve hizmet adamlarının vize sorunları çözülmeli,
- Türkiye'nin dış ticaret politikasını ve Türkiye'yi doğrudan etkileyen diğer tüm konularla ilgili AB karar alma mekanizmalarına katılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, AB Bakanlığı

TÜRKİYE TELEKOMÜNİKASYON MECLİSİ

Telekomünikasyon sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 3 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 9 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket,

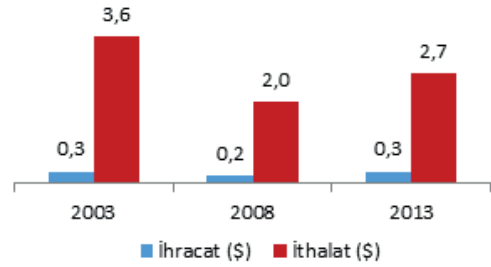
temsil ediyor.

Telekomünikasyon sektörü 2013 yılında;

- 1,1 milyar \$ ihracat,
- 6,5 milyar \$ ithalat,

yaptı.

Telekomünikasyon Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

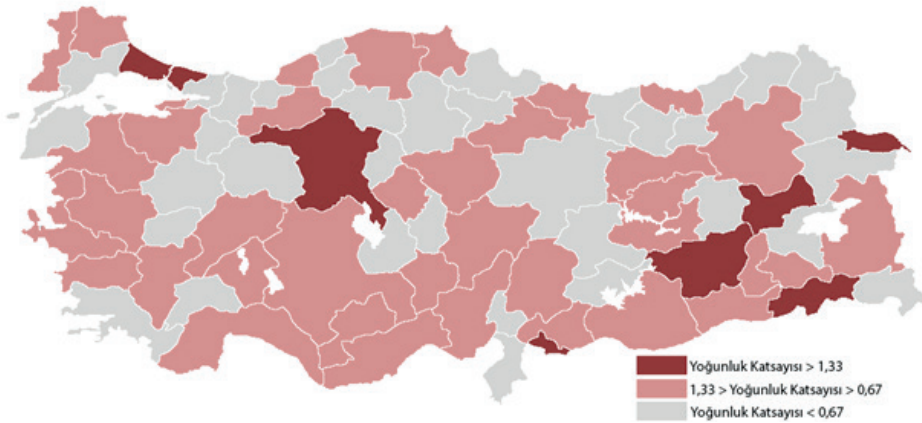
Telekomünikasyon sektörü 2012'de elektronik haberleşme alt sektöründe 31 milyar TL, bilgi teknolojileri alt sektöründe 18 milyar TL, mobil cihazlar alt sektöründe 5 milyar TL olmak üzere, toplam 54 milyar TL'lik büyüklüğe ulaştı.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan **her 100 kişiden 0,5'i** telekomünikasyon sektöründe çalışıyor.

Telekomünikasyon sektöründe istihdam edilen **her 100 kişiden 57'si** mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren **her 100 firmadan 0,4'ü** telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteriyor.

Telekomünikasyon Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların **vergi öncesi karlarının yüzde 3,6'sını** telekomünikasyon sektörü yapıyor.

Ödenen **her 1000 TL'lik**,

- Kurumlar Vergisinin 43 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 2 TL'sini,
- Yılda 4,5 Milyar TL ÖİV'yi

telekomünikasyon sektörü ödüyor.

Sorun 1

Fiber altyapının yaygınlaştırılması için sabit altyapının kiralanması (tesis paylaşımı) ve yeni sabit şebeke yapılması (geçiş hakkı) önündeki engeller

Açıklama

Sabit ve mobil haberleşme, ülke çapında yaygın fiber yatırımları gerekli kılmaktadır. Bu yatırımlar, yeni şebekeler kurulması ve fiber kablo çekilebilmesi için var olan yeraltı borularının kiralanmasıyla gerçekleştirilebilir. Konuya ilişkin Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik (Geçiş Hakkı Yönetmeliği) ile Tesis Paylaşımı Yükümlülüğü ve Uygulaması Kararına rağmen sorunlar sürmektedir.

Çözüm Önerisi

- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), başta yerleşik işletmecilerin elindekiler olmak üzere mevcut yeraltı kanal ve gözleri, tüm işletmecilerce makul kira bedeliyle kullanılabilecek fiyat ve şartları sağlamalı,
- Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, yeni sabit altyapı yapılabilmesi için, başka şebekeleri kiralama şartı aramadan, doğrudan şebeke yapma izni vermelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK

Sorun 2

Sabit telekom hizmetlerinde rekabet sorunu

Açıklama

Sabit telefon ve genişbant internet hizmetleri; rekabet ortamı yeterince tesis edilemediğinden, lisans alan 250 civarında firma olmasına rağmen gelişmemiş, oldukça az sayıdaki şirketin faaliyet gösterdiği bir pazar olarak kalmıştır. Yetersiz rekabet sonucunda, sabit ses hizmetleri mobil hizmetler karşısında küçülmüştür. Sabit genişbant (ADSL) hizmeti ise yerinde saymış, hatta gerilemiştir. Bu durum, 2014 Hükümet Programı'nda da sorun olarak yer almıştır.

Çözüm Önerisi

Sabit telefon ve genişbant internet pazarlarında rekabetin tam olarak tesis edilebilmesi ve 2014 Hükümet Programı'ndaki amaçlara erişilebilmesi için gereken tedbirler, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve BTK tarafından alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK

Sorun 3

Haberleşmede Evrensel Hizmet Fonu'nun doğru kullanılmaması

Açıklama

Elektronik haberleşme sektöründeki gelirlerden toplanan bu Fon'dan sektöre doğrudan ve hızlı bir geri dönüş olmamaktadır. 2007-2012 döneminde 3.1 milyar TL toplanmış, bunun küçük bir miktarı nüfusu 500'ün altındaki yerleşim yerlerine mobil altyapı sağlanması projesi için, diğer bir kısmı başka amaçlar için kullanılmış, büyük miktarı ise kullanılmamıştır. Bu Fon, tanımı gereği, malzeme alımında değil, sektöre geri dönüşü olan işletmeciler aracılığıyla sosyal amaçlı altyapı hizmetleri için kullanılmalıdır.

Çözüm Önerisi

- 5369 sayılı Evrensel Hizmetin Sağlanması Kanunu'nda belirtilen amaca uygun olarak Fon'un tamamı sektöre geri dönüşü sağlayacak şekilde, tüm işletmecilere açık ihale yöntemi uygulanarak işlerliğe kavuşturulmalı,
- Fon'un tüm ülkeye haberleşme hizmetlerinin ulaştırılabilmesi amacıyla kullanılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Genişbant internetin yaygınlaşmasını ve makineler arası haberleşmede beklenen hızlı büyümeyi engelleyen telsiz ücretlerinin sektöre olumsuz etkisi

Açıklama

Haberleşebilen makinelerden bir defaya mahsus alınan 16,30 TL telsiz ruhsat ücretlerinin kaldırılması ile makine sayısının 1,3 milyon artışla 5,5 milyona, vergi tahsilatının ise yaklaşık 800 milyon TL'ye ulaşacağı hesaplanmıştır. Aynı şekilde, çok hızlı internet bağlantısı sağlayan yeni nesil KA Band uydu çanaklarından da telsiz ruhsat ücreti alınmaktadır. AB'de bu ücret 2006 yılında kaldırılmıştır.

Çözüm Önerisi

Makine ithalatının azaltılması, yurt içinde akıllı makina ve SIM kart üretiminin teşvik edilmesi, daha fazla vergi toplanabilmesi ve internetin yaygınlaştırılmasının sağlanması amacıyla, haberleşebilen makineler ile genişbant internet erişiminde kullanılan KA Band uydu terminal cihazlarından bir defaya mahsus alınan telsiz ruhsat ücretleri kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, BTK

Sorun 5

Altyapı kurmakta yaşanan güçlükler

Açıklama

2006 yılında Anayasa Mahkemesi'nin 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun Ek 35. maddesini iptaliyle mobil iletişimin altyapısını oluşturan baz istasyonları kurulması konusunda yasal boşluk oluşmuş, bu nedenle belediyelerin, enerji dağıtım şirketlerinin ve sair kurum/kuruluşların baz istasyonlarının kurulmasını veya işletilmesini engelleyen işlemleri artmıştır.

Çözüm Önerisi

- Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası oluşan yasal boşluğun doldurularak baz istasyonları ile ilgili yasal/idari düzenlemeler ivedilikle tamamlanmalı,
- Mobil iletişim altyapıları 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve 655 sayılı Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında değerlendirilmeli ve denetleme dahil her tür yetki sadece Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına ve BTK'ya ait olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, BTK

TÜRKİYE TOPRAK SANAYİ ÜRÜNLERİ MECLİSİ

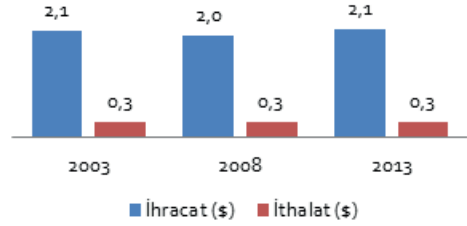
Toprak sanayi ürünleri sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 25 kuruluş,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 9 şirket,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket,

temsil ediyor.

Toprak sanayi ürünleri sektörü 2013 yılında;
• 3,2 milyar \$ ihracat,
• 829 milyon \$ ithalat,
yaptı.

Toprak Sanayi Ürünleri Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)

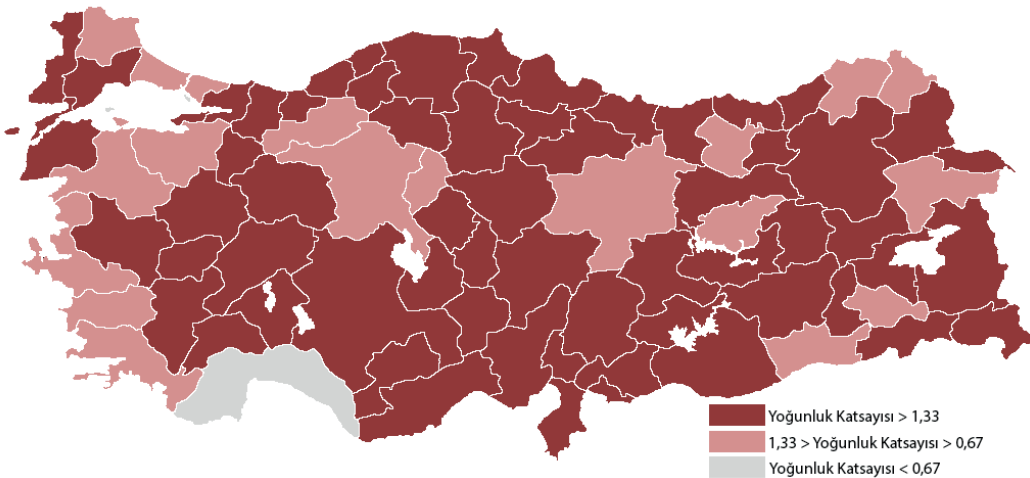

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 1,1'i toprak sanayi ürünleri sektöründe çalışıyor.

Toprak sanayi ürünleri sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,8'i toprak sanayi ürünleri sektöründe faaliyet gösteriyor.

Toprak Sanayi Ürünleri Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 0,3'ünü toprak sanayi ürünleri sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik ,
• Kurumlar Vergisinin 4 TL'sini,
• Gelir Vergisinin 3 TL'sini,
toprak sanayi ürünleri sektörü ödüyor.

Sorun 1

Yapı malzemeleri üreticilerinin etkin olarak denetlenememesi

Açıklama

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Yapı Malzemeleri Daire Başkanlığı, sayısı bine yaklaşan yapı malzemeleri üreticilerini etkin olarak denetleyememekte, bu durum haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

- PGD Sistemine her türlü yapı malzemesi üreticisi dahil edilmeli, bu amaçla, yapı malzemesi üreticileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğüne kayıt olarak ürünlerinin özelliklerini beyan etmeli,
- Şantiyelerde yapılan denetimlerde üretim belgesi sorgulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

İnşaat sektöründe yaşanan denetim yetersizliği

Açıklama

Denetim yetersizliği aşağıdaki sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

- Sanayi kuruluşları, kayıt dışı çalışan üreticilerle rekabet etmek zorunda kalmaktadır.
- Nakliyede tonaj sınırlamasına uyulmamaktadır.
- İnşaatlarda standartlara aykırı yapı malzemeleri kullanılabilir.

Çözüm Önerisi

- İnşaatlarda kullanılacak yapı malzemeleri için zorunlu olan CE veya G Belgelerinin denetimi artırılmalı,
- Ülke genelinde tonaj uygulaması denetimi etkin bir biçimde yapılmalı, bölgesel farklılıklara mahal verilmemeli,
- 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu'nun, yaptırım gücü artırılmasına yönelik eksiklikler giderilerek revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in revize edilmemesi

Açıklama

Halen Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ilgili birimlerinde bekleyen Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in revize edilmesi çalışması için görüşler bildirilmiş olmasına rağmen, çalışmanın tamamlanamaması sektörde büyük sıkıntıya neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Felaketlerden korunabilmenin ve güvenli yapılar üretmenin en önemli unsuru olan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hızla ülke menfaati doğrultusunda ve bilimsel verilere dayanılarak güncellenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Sanayi üretiminde maliyetlerin yüksekliği

Açıklama

Ülkemizde sanayide kullanılan enerji maliyetleri ile SGK primlerinin yüksekliği, üreticilere ciddi yük getirmekte ve bu yük inşaat maliyetlerine yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayiciler enerji maliyetleri ve SGK prim oranları düşürülerek desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE TURİZM MECLİSİ

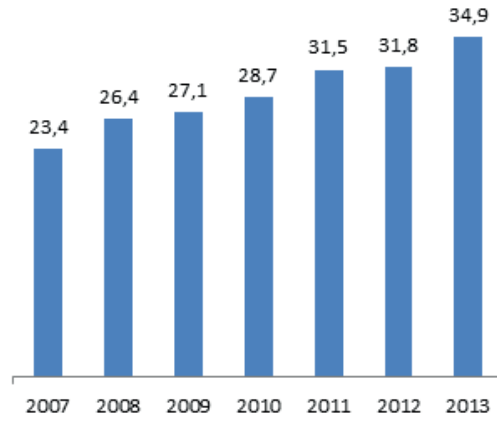

Turizm sektörünü;

- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 4 şirket

temsil ediyor.

Yabancı Ziyaretçi Sayısı (milyon kişi)

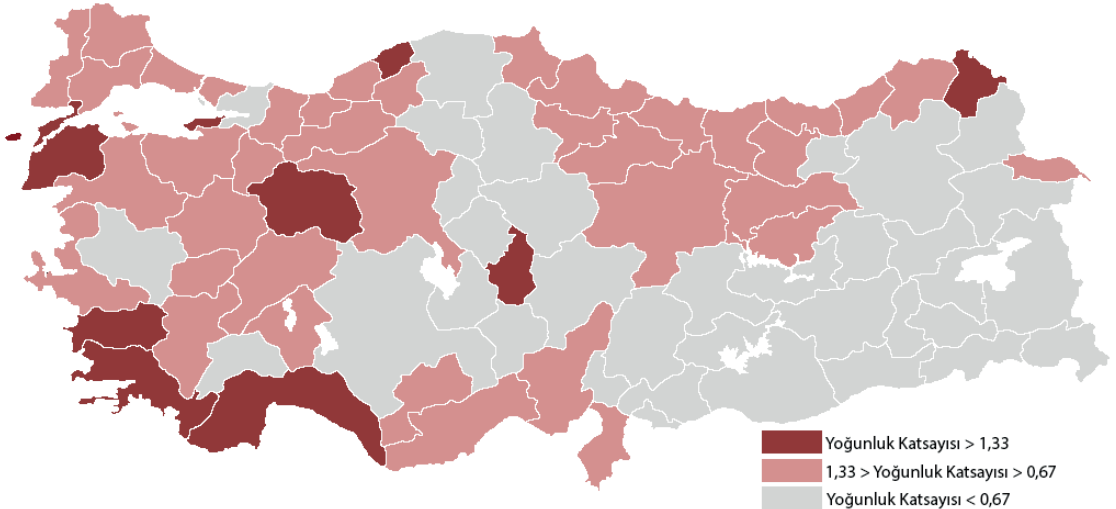

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 4,6'sı turizm sektöründe çalışıyor.

Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 2,6'sı turizm sektöründe faaliyet gösteriyor.

Turizm Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası

Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı

Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,1'ini turizm sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik,

- Kurumlar Vergisinin 11 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 13 TL'sini,

turizm sektörü ödüyor.

Sorun 1

Hazine ve orman arazilerinde tahsis sürelerinin azalması

Açıklama

1980'li yıllardan başlayarak, turistik tesis yapmak amacıyla verilen hazine ve orman arazisi tahsislerinde süreler azalmaktadır. Eski inşaat teknolojisi ve o günün turizm anlayışına uygun olarak yapılmış tesisler artık yıpranmıştır. Sürenin daralması ve kârlı olmayacağı düşüncesiyle yatırımcı tarafından köklü bir iyileştirme yapılmamaktadır. İşletmeler bu nedenle yabancı yatırımcılara da cazip gelmemektedir.

Çözüm Önerisi

- Tahsis süresinin %50'sini doldurmuş olan tesislerin esaslı bir yenileme yatırımından geçmeleri veya yeniden yapma ve kira bedellerinin gözden geçirilmesi şartıyla, tahsis süresinin %50'sine kadar uzatılmasına imkan veren mevzuat değişikliği yapılmalı,
- Gerekirse konunun olumlu ve olumsuz yanlarının ortaya çıkarılması amacıyla ilgili Bakanlıklar ve TOBB Turizm Meclisi temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu'nun ve buna ilişkin mevzuatın yenilenmemesi

Açıklama

Turizmdeki başarı hikayesinin yazılmasını sağlayan bu Kanun sonradan yapılan düzenlemelerle uygulamadaki etkinliğini yitirmeye başlamıştır.

Çözüm Önerisi

- Yeniden aynı ruhu sağlayacak ve diğer kurumların etkisini azaltacak yeni bir düzenleme yapılmalı,
- Mevzuattaki para cezalarını içeren hükümler kaldırılmalı (uygulanan cezalar nedeniyle Kabahatler Kanunu ve Tüketiciyi Koruma Kanunu yönünden mükerrerlik bulunmaktadır.)
- Yeni Kanun, ilgili Bakanlıklar ve TOBB Turizm Meclisi temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu tarafından hazırlanmaya başlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

4857 sayılı İş Kanunu'nda yaşanan sorunlar

Açıklama

Turizm sektöründe İş Kanunu'ndan kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- İş Kanunu'ndaki asıl-alt işveren ilişkisi düzenlemeli, hizmet sektöründe "işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler" şartı "yardımcı veya asıl işlerin belirlenmesinde, işverenlere özgü mevzuat hükümleri de dikkate alınır" olarak değiştirilmeli,
- Kamu işverenlerine tanınan haklar özel sektör işverenlerine de tanınmalı,
- Geçici iş ilişkisi yeniden düzenlenmeli,
- Genel Sağlık Sigortası uygulaması kapsamında çağrı üzerine çalışma esasına dayalı kısmi süreli iş sözleşmelerinde, haftalık çalışma süresi 40 saate çıkartılmalı,
- Aralıklı çalışmaya izin veren düzenlemeler yapılmalı,
- Ulusal bayram ve genel tatil günlerinde yapılan çalışmalar için esneklik tanınarak çalışılan gün kadar telafi süresi tanınmalı,
- Yabancı personel çalıştırılması kolaylaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Kıyılarda yapılaşma ve ecrimisildeki uygulama sorunları

Açıklama

- Bazı sahillerdeki kıyı kenar çizgilerinin yeniden tespit edilmesine,
- Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla, kıyıdaki geçici yapılaşma ile turizm etkinliklerinin yürütülmesi için uygulamanın ilgili mevzuat ile uyumlu hale getirilmesine,
- Ecrimisil uygulamalarının zaman ve kira bedelleri açısından belirli bir esasa dayandırılmasına

ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kıyı kenar dahil olmak üzere kıyılardaki tüm çarpık yapılaşmaların düzenlenmesi için, kıyıların fonksiyonel ve görsel anlamda uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi amacıyla, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de belirtilen hükümler uyarınca yönetim planları hazırlanarak uygulamaya geçilmeli,
- Kıyılardaki kiralama bedellerinin kıyı yönetim planına paralel olarak 10 yıllık dönemler için verilmesine dönük mevzuat çalışması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Turizm sektöründe haksız rekabet

Açıklama

Turizm sektöründeki belgeli tesisler kalite açısından üst düzeye ulaşmıştır. Diğer yandan Turizm İşletme Belgeli tesisler ile belediye belgeli tesislerin tabi oldukları farklı uygulamalar ile kayıt dışı olarak faaliyette bulunan işletmeler, turizmde nizami olarak çalışan kuruluşlara karşı haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

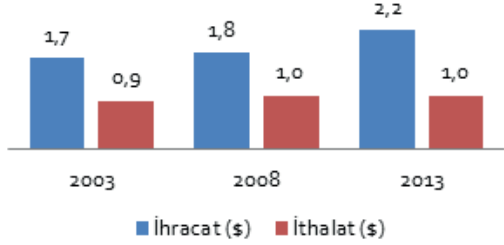
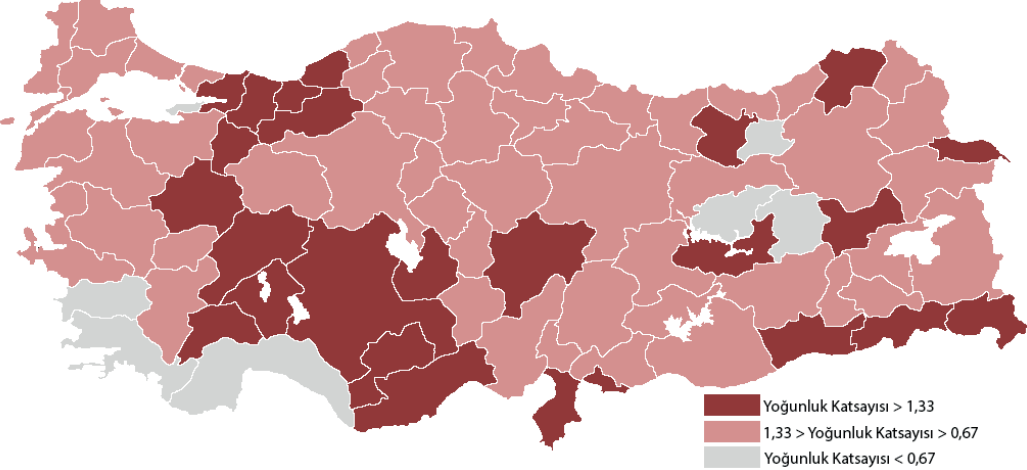
- Turizmdeki başarının devamı ve imajın zedelenmemesi için, Turizm İşletme Belgesi veren Kültür ve Turizm Bakanlığı haksız rekabeti ortadan kaldıracak mevzuat çalışması yapmalı,
- İşletmeler arasındaki KDV farklılıkları ortadan kaldırılmalı,
- Kayıt dışı çalışan tesislerin denetimine ve bu tür tesislere yönelik caydırıcı yaptırımların uygulanmasına özen gösterilmeli,
- Belediye Belgeli tesislerin de Turizm Tesislerinin Belgelendirmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik kriterlerine tabi olmasına ilişkin düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK MECLİSİ

<p>Ulaştırma ve lojistik sektörünü;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu listesindeki 5 kuruluş, • Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi listesindeki 12 şirket, • Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi listesindeki 2 şirket, <p>temsil ediyor.</p>	<p>Ulaştırma ve lojistik sektörü 2013 yılında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3,3 milyar \$ ihracat, • 2,5 milyar \$ ithalat, <p>yaptı.</p> <p>Ulaştırma ve Lojistik Sektörünün Türkiye'nin Toplam İhracatı ve İthalatı İçindeki Payı (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>İhracat (%)</th><th>İthalat (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2003</td><td>1,7</td><td>0,9</td></tr><tr><td>2008</td><td>1,8</td><td>1,0</td></tr><tr><td>2013</td><td>2,2</td><td>1,0</td></tr></tbody></table>	Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)	2003	1,7	0,9	2008	1,8	1,0	2013	2,2	1,0
Yıl	İhracat (%)	İthalat (%)											
2003	1,7	0,9											
2008	1,8	1,0											
2013	2,2	1,0											
<p>Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 4,3'ü ulaştırma ve lojistik sektörde çalışıyor.</p> <p>Ulaştırma ve lojistik sektörde istihdam edilen her 100 kişiden 8'i mühendis olarak çalışıyor.</p>	<p>Türkiye'deki faaliyet gösteren her 100 firmadan 2,6'sı ulaştırma ve lojistik sektörde faaliyet gösteriyor.</p>												
<p>Ulaştırma ve Lojistik Sektörü Firmalarının Bölgesel Yoğunluk Haritası</p> <p>Yoğunluk Katsayısı > 1,33 1,33 > Yoğunluk Katsayısı > 0,67 Yoğunluk Katsayısı < 0,67</p>													
<p>Kaynak: TOBB Üye Veri Tabanı</p> <p>Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının yüzde 1,4'ü ulaştırma ve lojistik sektörü yapıyor.</p>	<p>Ödenen her 1000 TL'lik ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlar Vergisinin 13 TL'sini, • Gelir Vergisinin 20 TL'sini, <p>ulaştırma ve lojistik sektörü ödüyor.</p>												

Sorun 1

Yoğun kara gümrükleri, sınır ve iç tren garlarındaki gümrüklerdeki uygulamalar

Açıklama

Bahse konu gümrüklerin 7/24 esasına göre çalışmaması, fazla mesai, yolluk ücretinin hizmet alan-dan tahsili, sınır garlarında komşu ülkelerle ortak ve tek gümrük kontrolü oluşturulmamış olması maliyetleri önemli ölçüde artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 35., 220. ve 221. maddeleri, Türkiye Gümrük Bölgesine giriş/çıkış ile iç gümrük idarelerindeki her türlü gümrük işlemlerinin 7/24 esasına göre, fazla mesai ve yollukları ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarınca karşılanıp hizmet alana rücu edilmeyecek şekilde düzenlenmeli,
- Sınır garlarındaki gümrük işlemlerinin mübadele/değişim garında, komşu ülkelerdeki gümrük işlemlerini de kapsayacak şekilde, ortak ve tek noktadan yapılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun rekabete aykırı hükümler içermesi

Açıklama

Anılan Kanun ile 30 senedir serbest piyasa koşullarında çalışan bir piyasada, posta tekelii oluşturulmakta, evrensel hizmet yükümlülüğü tekel imtiyazı ile birlikte PTT'ye verilmektedir.

Ayrıca hizmet sağlayıcılarından karşılanmak üzere Bakanlar Kurulunun iki katına kadar artırmaya yetkili olduğu % 2 fon kesintisi mevcuttur. Diğer yandan firmalara, net satışlarının %3'ü gibi astronomik düzeyde para cezası kesilebilecek ve bu cezalar, firmaları kapanma noktasına getirebilecektir.

Çözüm Önerisi

- Piyasadaki mevcut serbest rekabet ortamının sürdürülmesi sağlanmalı,
- Evrensel hizmet yükümlülüğü ihale ile belirlenmeli, rekabete aykırı olan tekel hakkı ile fon kesintisi hakkı bir işletmeye verilmemeli,
- Firmaların net satışlarının %3'üne endekslenen cezaların miktarı makul seviyeye indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK

Sorun 3

Transit geçişlerdeki engeller

Açıklama

Dış ticaretimiz, GATT Anlaşması'nda yer alan transit serbestisi ve 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın Türkiye-AB arasındaki Gümrük Birliği ilkelerini ihlal eden ülkeler nedeniyle rekabet gücünü yitirmektedir.

Çözüm Önerisi

- 159 DTÖ üyesince kabul edilen Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'nın 11. maddesinde yer alan transit serbestisi ile ilgili hükümlerin eksiksiz ve çekincesiz şekilde uygulanması için girişimde bulunulmalı,
- Türkiye, DTÖ bünyesindeki "Anlaşmazlıkların Halli" mekanizmasını kullanarak kural ihlalinde bulunan ülkeler aleyhine bir panel süreci başlatmalı,
- 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın ulaştırma hizmetlerini de kapsayacak şekilde ilerletilmesi sağlanmalı,
- AB ile Türkiye arasında kapsamlı bir Ulaşım Anlaşması'nın imzalanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 4

Lojistik köyler için gerekli mevzuat eksikliği

Açıklama

Lojistiğe bağlı mükerrerliklerin önlenmesi, verimlilik artışının sağlanabilmesi, nakliye, depolama gibi lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşürülmesi ve modlar arası entegrasyonun sağlanabilmesi için lojistik köylerin kurulmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Ancak lojistik köylere yönelik bir mevzuatın olmaması mevcut projeler arasında koordinasyonun olmamasına ve kaynakların verimli kullanılmamasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Lojistik Master Planı'nın hazırlanması için, 10. Kalkınma Planı'nda öngörüldüğü şekilde Kalkınma Bakanlığının koordinasyonu ile ilgili bakanlıklar arasında etkin bir iş bölümü tesis edilmeli,
- Gerçekleştirilecek Lojistik Master Planı, sektörel ve bölgesel bazda üretim ve ticaret potansiyelini de ortaya koyacak şekilde, kapsamlı bir analiz içermeli,
- Lojistik köyler için hazırlanacak mevzuat Master Planı'nı temel almalı ve İspanya örneğindeki gibi geri dönüşü olmayan verimsiz yatırımlar önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Dış ticaretin lojistiğinin planlanmasında tedarik zinciri yaklaşımının henüz benimsenmemiş olması

Açıklama

Günümüzde mal ve hizmetlerin tedarik aşamasından üretimine ve nihai tüketiciye ulaşmasına kadar birbirini izleyen tüm halkalar (tedarik zinciri) küresel ölçekte gerçekleşmektedir. Dolayısıyla ülkeler aynı tedarik zinciri içinde birbirinin rakibi değil, tamamlayıcısı veya hızlandırıcısı olmuştur.

Bir ürünün nihai fiyatı içinde lojistik maliyetleri payının %20'ye kadar ulaşması nedeniyle artık lojistik hizmetler küresel tedarik zincirinin yan değil, ana fonksiyonlarından biri haline gelmiştir.

Çözüm Önerisi

- Lojistik performansımızın artırılmasına yönelik tedbirler, tüm ulusal stratejilerimizin ana unsuru olmalı,
- Farklı kurumlar arasında eşgüdüm sağlanarak, sektörel stratejilerdeki çok başlılık önlenmeli,
- İl ve sektör bazında lojistik sektörünün rekabet gücü analizleri yapılarak ilgili ulusal/uluslararası tedarik zincirlerinin bütünsel rekabet gücünü arttıracak stratejiler, kamu-özel sektör ve STK'lar arasında etkin işbirliğiyle hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 1

Vakıf üniversiteleri tarafından öğrencilere verilen burslardan alınan KDV

Açıklama

Mal ve hizmetlerden alınan verginin aynısı burslu öğrencilerden de alınmaktadır.

Çözüm Önerisi

Burslu öğrencilerden KDV alınmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, YÖK

Sorun 2

Yurt dışından yeterli sayıda öğrenci temin edilememesi

Açıklama

Vakıf üniversitelerinde eğitim görecekt yabancı ülke öğrencilerine çeşitli kolaylıklar tanınmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Yeni bir mevzuat çalışması yapılarak, yabancı öğrenciler için Türkiye'nin cazibe merkezi haline dönüştürülmeli,
- Yabancı öğrencilerin yararlanabileceği devlet burs olanakları yaratılmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, YÖK

Sorun 3

Vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi eksikliği

Açıklama

Kadrolarını yeni oluşturan vakıf üniversiteleri, Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK burslarıyla yurt dışında doktora yapan öğrencilerden yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK burslarıyla yurt dışında doktora yapanların vakıf üniversitelerinde de görev alabilmeleri için gerekli mevzuat çalışması yapılmalı,
- Bu kişilerin vakıf üniversitelerinde görevlendirilmeleri halinde tazminatlarında indirim yapılmalı veya zorunlu hizmetin belirli süre ertelenmesine imkan verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

Sorun 4

Boş kalan öğrenci kontenjanları

Açıklama

Türkiye'de öğrenci talep fazlası olmasına rağmen, üniversitelerde kontenjanlar boş kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yeni bir üniversiteye yerleştirme modeli geliştirilmeli,
- Yeni bir mevzuat çalışması yapılarak, vakıf üniversitesinde okuyacak öğrencilere devlet bursu olanağı tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, YÖK, ÖSYM

Sorun 5

Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 6. maddesinden kaynaklı sorunlar

Açıklama

Anılan Kanun'un 6. maddesi yükseköğretim kurumunda bir buluş gerçekleştiğinde yükseköğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki ilişkiyi tanımlamakta, patent başvurularının nasıl değerlendirileceğine dair hükümler içermektedir. Madde hükmünde buluşu yapan öğretim üyesinin kendisi veya üniversiteyle birlikte patent başvurusunda bulunabileceği, kendisi başvurduğunda, yükseköğretim kurumunun belirli bir süre patent başvurusu yapmaması durumunda bunun serbest buluş olarak kabul edileceği ifade edilmektedir.

Çözüm Önerisi

- Öğretim üyesinin üniversitesi ile birlikte patent başvurusunda bulunması, üniversitenin ortak başvuru hakkını kullanmaması durumunda bireysel başvuru yapılması yönünde değişiklik yapılmalıdır.
- Sınai mülkiyetin üniversite ve öğretim üyesi arasında nasıl paylaşılacağı konusu buluşu yapmak için üniversitenin üstlendiği yatırımla ilişkilendirerek yeniden ele alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, YÖK

METODOLOJİ

Kaynaklar

Sektörel Ekonomi Göstergelerinde kaynak olarak:

- Türkiye'nin En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu için İstanbul Sanayi Odası (2012) verileri,
- Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi için Fortune Türkiye (2012) verileri,
- Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen 100 Şirketi için TOBB ve TEPAV (2013) verileri,
- İhracat ve İthalat için Türkiye İstatistik Kurumu (2003, 2008, 2013) verileri,
- Kayıtlı Çalışan Sayısı için Sosyal Güvenlik Kurumu (2013) verileri,
- Mühendis Sayısı için TOBB Sanayi Veri Tabanı (2014) verileri,
- Firma Sayısı ve Bölgesel Yoğunluk Haritası için TOBB Üye Veri Tabanı (2014) verileri,
- Firmaların Vergi Öncesi Karları için Gelir İdaresi Başkanlığı (2012) verileri,
- Kurumlar ve Gelir Vergisi için Gelir İdaresi Başkanlığı (2012) verileri,

kullanılmıştır.

Açıklama

- Sektörel Ekonomi Göstergeleri hesaplanırken sektör meclislerinin temsil ettiği sektörlerin NACE Rev.2 (6 basamak) faaliyet kodları baz alınmıştır.
- Bir NACE Rev.2 faaliyet kodunun, birden fazla sektör meclisi tarafından seçilmiş olduğu durumlarda; hesaplamalardaki çakışmaların önüne geçilmesi için NACE Rev.2 faaliyet kodu ilgili sektör meclislerinden sadece biri için esas alınmıştır.
- İhracat-ithalat rakamları ve oranları hesaplanırken sektörlerin ilgili NACE Rev.2 faaliyet kodları, ISIC Rev.4 faaliyet kodlarına dönüştürülmüştür. Bu dönüşümün, 6 basamak detayındaki kodlarla yapılması mümkün olmadığı için 4 basamak detayında yapılmıştır. Bunun sonucu olarak da bazı durumlarda bir ISIC Rev.4 faaliyet koduna bağlı ihracat ve ithalat tutarları birden fazla sektör meclisi için kullanılmıştır.

Yoğunluk Katsayısı

Bölgesel yoğunluk haritasında kullanılan **yoğunluk katsayısı (Y.K.)** her bir il için aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır:

$$Y.K. = \frac{\text{Sektörün İldeki Firma Sayısı}}{\text{İlin Toplam Firma Sayısı}} \div \frac{\text{Sektörün Toplam Firma Sayısı}}{\text{Türkiye'deki Toplam Firma Sayısı}}$$

Yoğunluk katsayısı, ilgili sektörün o ildeki yoğunluğunun, Türkiye genelindeki yoğunluğuna oranını belirtir. Haritada gösterilen yoğunluk katsayısının;

- 1,33'ten büyük olması ilgili sektörün o ilde Türkiye genelinden daha yoğun olduğunu,
- 0,67 ila 1,33 arasında olması ilgili sektörün o ilde Türkiye geneliyle aynı yoğunlukta olduğunu,
- 0,67'den küçük olması ise ilgili sektörün o ilde Türkiye genelinden daha az yoğun olduğunu

ifade eder.

SEKTÖRLERİN NACE KODLARI

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Ambalaj Meclisi	139206	Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	478915
Ambalaj Meclisi	172203	Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	592006
Ambalaj Meclisi	172903	Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	601009
Ambalaj Meclisi	181207	Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	951201
Ambalaj Meclisi	181301	Bilgisayar Yazılım Meclisi	620101
Ambalaj Meclisi	222243	Bilgisayar Yazılım Meclisi	620902
Ambalaj Meclisi	259101	Bilgisayar Yazılım Meclisi	631108
Ambalaj Meclisi	259201	Bilgisayar Yazılım Meclisi	631201
Ambalaj Meclisi	259202	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231101
Ambalaj Meclisi	259203	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231201
Bankacılık ve Finans Meclisi	641901	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231202
Bankacılık ve Finans Meclisi	649101	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231203
Bankacılık ve Finans Meclisi	649909	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231204
Bankacılık ve Finans Meclisi	649910	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231301
Bankacılık ve Finans Meclisi	651213	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231302
Bankacılık ve Finans Meclisi	661206	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231401
Bankacılık ve Finans Meclisi	661208	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231901
Bankacılık ve Finans Meclisi	661990	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231902
Bankacılık ve Finans Meclisi	663002	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231903
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	182003	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231904
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	261104	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231905
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	261106	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231906
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	261190	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231907
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	261201	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231908
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	262001	Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi	231990
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	263002	Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi	235101
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	263003	Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi	235201
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	263005	Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi	236101
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	263009	Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi	236102
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	263090	Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi	236103
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	271201	Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi	236301
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	271202	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	264009
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	272004	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	275102
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	273104	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	275103
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	273203	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	275104
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282301	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	275105
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282302	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	275107
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282303	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	275108
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282304	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	464001
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282305	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	464309
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282306	Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi	475401
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282307	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	241001
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	282308	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	241003
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	331301	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	241010
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	331302	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	241012
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	331304	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	242009
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	331401	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	242010
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	331403	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	243101
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	461401	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	243201
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	464903	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	243301
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	465101	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	243401
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	466601	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244116
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	474101	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244117
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	474201	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244118
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	476101	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244119
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	476201	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244216
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	477808	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244217
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi	477903	Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244218

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244220	Denizcilik Meclisi	502091
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244221	Denizcilik Meclisi	503008
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244301	Denizcilik Meclisi	503009
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244302	Denizcilik Meclisi	504005
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244304	Denizcilik Meclisi	504007
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244305	Denizcilik Meclisi	504008
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244306	Denizcilik Meclisi	522206
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244307	Denizcilik Meclisi	522207
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244308	Denizcilik Meclisi	522208
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244401	Denizcilik Meclisi	522210
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244403	Denizcilik Meclisi	522290
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244404	Denizcilik Meclisi	522408
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244501	Denizcilik Meclisi	522918
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244502	Denizcilik Meclisi	532009
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244506	Denizcilik Meclisi	749003
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	244601	Denizcilik Meclisi	773401
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	256201	Denizcilik Meclisi	773902
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	256203	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	141105
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	257304	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	141904
Demir ve Demirdışı Metaller Meclisi	331190	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	142004
Denizcilik Meclisi	259908	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	142005
Denizcilik Meclisi	301101	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151110
Denizcilik Meclisi	301102	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151111
Denizcilik Meclisi	301103	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151113
Denizcilik Meclisi	301104	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151114
Denizcilik Meclisi	301105	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151207
Denizcilik Meclisi	301106	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151208
Denizcilik Meclisi	301107	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	151209
Denizcilik Meclisi	301108	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	152015
Denizcilik Meclisi	301204	Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi	152019
Denizcilik Meclisi	302004	Doğal Gaz Meclisi	62001
Denizcilik Meclisi	331203	Doğal Gaz Meclisi	91001
Denizcilik Meclisi	331501	Doğal Gaz Meclisi	91002
Denizcilik Meclisi	383101	Doğal Gaz Meclisi	331208
Denizcilik Meclisi	429102	Doğal Gaz Meclisi	352101
Denizcilik Meclisi	461403	Doğal Gaz Meclisi	352201
Denizcilik Meclisi	463801	Doğal Gaz Meclisi	352202
Denizcilik Meclisi	464926	Doğal Gaz Meclisi	352301
Denizcilik Meclisi	465205	Doğal Gaz Meclisi	352302
Denizcilik Meclisi	466901	Doğal Gaz Meclisi	460911
Denizcilik Meclisi	476402	Doğal Gaz Meclisi	460912
Denizcilik Meclisi	501012	Doğal Gaz Meclisi	467103
Denizcilik Meclisi	501013	Doğal Gaz Meclisi	495004
Denizcilik Meclisi	501014	Döküm Sanayi Meclisi	241006
Denizcilik Meclisi	501015	Döküm Sanayi Meclisi	241007
Denizcilik Meclisi	501016	Döküm Sanayi Meclisi	245113
Denizcilik Meclisi	501090	Döküm Sanayi Meclisi	245220
Denizcilik Meclisi	502017	Döküm Sanayi Meclisi	245301
Denizcilik Meclisi	502018	Döküm Sanayi Meclisi	245401
Denizcilik Meclisi	502019	Döküm Sanayi Meclisi	245402
Denizcilik Meclisi	502020	Döküm Sanayi Meclisi	252112
Denizcilik Meclisi	502021	Döküm Sanayi Meclisi	255001
Denizcilik Meclisi	502022	Döküm Sanayi Meclisi	255002
Denizcilik Meclisi	502023	Döküm Sanayi Meclisi	256101
Denizcilik Meclisi	502024	Döküm Sanayi Meclisi	256202
Denizcilik Meclisi	502025	Döküm Sanayi Meclisi	257303
Denizcilik Meclisi	502026	Döküm Sanayi Meclisi	257305
Denizcilik Meclisi	502027	Döküm Sanayi Meclisi	257306
Denizcilik Meclisi	502028	Döküm Sanayi Meclisi	259912
Denizcilik Meclisi	502029	Döküm Sanayi Meclisi	281108
Denizcilik Meclisi	502030	Döküm Sanayi Meclisi	281205
Denizcilik Meclisi	502090	Döküm Sanayi Meclisi	281303

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Döküm Sanayi Meclisi	281304	Gıda Sanayi Meclisi	102004
Döküm Sanayi Meclisi	281401	Gıda Sanayi Meclisi	102005
Döküm Sanayi Meclisi	281402	Gıda Sanayi Meclisi	102006
Döküm Sanayi Meclisi	383201	Gıda Sanayi Meclisi	102007
Döküm Sanayi Meclisi	466990	Gıda Sanayi Meclisi	102008
Eğitim Meclisi	559001	Gıda Sanayi Meclisi	103101
Eğitim Meclisi	562901	Gıda Sanayi Meclisi	103102
Eğitim Meclisi	581101	Gıda Sanayi Meclisi	103201
Eğitim Meclisi	581103	Gıda Sanayi Meclisi	103202
Eğitim Meclisi	581104	Gıda Sanayi Meclisi	103901
Eğitim Meclisi	581402	Gıda Sanayi Meclisi	103902
Eğitim Meclisi	581403	Gıda Sanayi Meclisi	103903
Eğitim Meclisi	851002	Gıda Sanayi Meclisi	103904
Eğitim Meclisi	852008	Gıda Sanayi Meclisi	103905
Eğitim Meclisi	853114	Gıda Sanayi Meclisi	103906
Eğitim Meclisi	853116	Gıda Sanayi Meclisi	103907
Eğitim Meclisi	853212	Gıda Sanayi Meclisi	103990
Eğitim Meclisi	853213	Gıda Sanayi Meclisi	104101
Eğitim Meclisi	853215	Gıda Sanayi Meclisi	104102
Eğitim Meclisi	853216	Gıda Sanayi Meclisi	104103
Eğitim Meclisi	853290	Gıda Sanayi Meclisi	104105
Eğitim Meclisi	854101	Gıda Sanayi Meclisi	104106
Eğitim Meclisi	855103	Gıda Sanayi Meclisi	104107
Eğitim Meclisi	855205	Gıda Sanayi Meclisi	104110
Eğitim Meclisi	855301	Gıda Sanayi Meclisi	104111
Eğitim Meclisi	855903	Gıda Sanayi Meclisi	104201
Eğitim Meclisi	855905	Gıda Sanayi Meclisi	105102
Eğitim Meclisi	855906	Gıda Sanayi Meclisi	105103
Eğitim Meclisi	855909	Gıda Sanayi Meclisi	105105
Eğitim Meclisi	855910	Gıda Sanayi Meclisi	105201
Eğitim Meclisi	855912	Gıda Sanayi Meclisi	105202
Eğitim Meclisi	855915	Gıda Sanayi Meclisi	106101
Eğitim Meclisi	855990	Gıda Sanayi Meclisi	106102
Eğitim Meclisi	856002	Gıda Sanayi Meclisi	106105
Eğitim Meclisi	889101	Gıda Sanayi Meclisi	106106
Enerji Meclisi	265110	Gıda Sanayi Meclisi	106107
Enerji Meclisi	271101	Gıda Sanayi Meclisi	106108
Enerji Meclisi	271103	Gıda Sanayi Meclisi	106109
Enerji Meclisi	272001	Gıda Sanayi Meclisi	106110
Enerji Meclisi	272002	Gıda Sanayi Meclisi	106201
Enerji Meclisi	272003	Gıda Sanayi Meclisi	106202
Enerji Meclisi	332051	Gıda Sanayi Meclisi	106204
Enerji Meclisi	351119	Gıda Sanayi Meclisi	106205
Enerji Meclisi	351213	Gıda Sanayi Meclisi	106206
Enerji Meclisi	351301	Gıda Sanayi Meclisi	107101
Enerji Meclisi	351302	Gıda Sanayi Meclisi	107102
Enerji Meclisi	351401	Gıda Sanayi Meclisi	107103
Enerji Meclisi	351402	Gıda Sanayi Meclisi	107201
Enerji Meclisi	351403	Gıda Sanayi Meclisi	107202
Enerji Meclisi	422202	Gıda Sanayi Meclisi	107203
Enerji Meclisi	422204	Gıda Sanayi Meclisi	107303
Enerji Meclisi	829902	Gıda Sanayi Meclisi	108101
Fuarçılık Meclisi	823002	Gıda Sanayi Meclisi	108103
Gıda Sanayi Meclisi	101101	Gıda Sanayi Meclisi	108201
Gıda Sanayi Meclisi	101201	Gıda Sanayi Meclisi	108202
Gıda Sanayi Meclisi	101202	Gıda Sanayi Meclisi	108203
Gıda Sanayi Meclisi	101203	Gıda Sanayi Meclisi	108204
Gıda Sanayi Meclisi	101301	Gıda Sanayi Meclisi	108205
Gıda Sanayi Meclisi	101302	Gıda Sanayi Meclisi	108206
Gıda Sanayi Meclisi	101303	Gıda Sanayi Meclisi	108207
Gıda Sanayi Meclisi	101304	Gıda Sanayi Meclisi	108301
Gıda Sanayi Meclisi	102003	Gıda Sanayi Meclisi	108302

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Gıda Sanayi Meclisi	108303	İklimlendirme Meclisi	275202
Gıda Sanayi Meclisi	108304	İklimlendirme Meclisi	281301
Gıda Sanayi Meclisi	108401	İklimlendirme Meclisi	281302
Gıda Sanayi Meclisi	108402	İklimlendirme Meclisi	282107
Gıda Sanayi Meclisi	108403	İklimlendirme Meclisi	282108
Gıda Sanayi Meclisi	108405	İklimlendirme Meclisi	282110
Gıda Sanayi Meclisi	108501	İklimlendirme Meclisi	282111
Gıda Sanayi Meclisi	108601	İklimlendirme Meclisi	282190
Gıda Sanayi Meclisi	108602	İklimlendirme Meclisi	282501
Gıda Sanayi Meclisi	108603	İklimlendirme Meclisi	282502
Gıda Sanayi Meclisi	108901	İklimlendirme Meclisi	282503
Gıda Sanayi Meclisi	108902	İklimlendirme Meclisi	282504
Gıda Sanayi Meclisi	108904	İklimlendirme Meclisi	282902
Gıda Sanayi Meclisi	108905	İklimlendirme Meclisi	282907
Gıda Sanayi Meclisi	108906	İklimlendirme Meclisi	282909
Gıda Sanayi Meclisi	108907	İklimlendirme Meclisi	282910
Hayvancılık Meclisi	14131	İklimlendirme Meclisi	282920
Hayvancılık Meclisi	14209	İklimlendirme Meclisi	289309
Hayvancılık Meclisi	14301	İklimlendirme Meclisi	289911
Hayvancılık Meclisi	14401	İklimlendirme Meclisi	331103
Hayvancılık Meclisi	14501	İklimlendirme Meclisi	331104
Hayvancılık Meclisi	14601	İklimlendirme Meclisi	331110
Hayvancılık Meclisi	14701	İklimlendirme Meclisi	331204
Hayvancılık Meclisi	14702	İklimlendirme Meclisi	331206
Hayvancılık Meclisi	14703	İklimlendirme Meclisi	331210
Hayvancılık Meclisi	14901	İklimlendirme Meclisi	331221
Hayvancılık Meclisi	14902	İklimlendirme Meclisi	332035
Hayvancılık Meclisi	14903	İklimlendirme Meclisi	332045
Hayvancılık Meclisi	14905	İklimlendirme Meclisi	332046
Hayvancılık Meclisi	14990	İklimlendirme Meclisi	332052
Hayvancılık Meclisi	31101	İklimlendirme Meclisi	332053
Hayvancılık Meclisi	31102	İklimlendirme Meclisi	332054
Hayvancılık Meclisi	31201	İklimlendirme Meclisi	353021
Hayvancılık Meclisi	32101	İklimlendirme Meclisi	353022
Hayvancılık Meclisi	32102	İklimlendirme Meclisi	370001
Hayvancılık Meclisi	32201	İklimlendirme Meclisi	383202
Hayvancılık Meclisi	32202	İklimlendirme Meclisi	432201
İçecek Sanayi Meclisi	105101	İklimlendirme Meclisi	432205
İçecek Sanayi Meclisi	105104	İklimlendirme Meclisi	464312
İçecek Sanayi Meclisi	110101	İklimlendirme Meclisi	464390
İçecek Sanayi Meclisi	110102	İklimlendirme Meclisi	466904
İçecek Sanayi Meclisi	110103	İklimlendirme Meclisi	466915
İçecek Sanayi Meclisi	110201	İklimlendirme Meclisi	467305
İçecek Sanayi Meclisi	110202	İklimlendirme Meclisi	467320
İçecek Sanayi Meclisi	110301	İklimlendirme Meclisi	467322
İçecek Sanayi Meclisi	110402	İklimlendirme Meclisi	467390
İçecek Sanayi Meclisi	110501	İklimlendirme Meclisi	467403
İçecek Sanayi Meclisi	110601	İklimlendirme Meclisi	467404
İçecek Sanayi Meclisi	110701	İklimlendirme Meclisi	475206
İçecek Sanayi Meclisi	110702	İklimlendirme Meclisi	475215
İçecek Sanayi Meclisi	110703	İklimlendirme Meclisi	475221
İçecek Sanayi Meclisi	110704	İklimlendirme Meclisi	475913
İklimlendirme Meclisi	239902	İklimlendirme Meclisi	475914
İklimlendirme Meclisi	252110	İklimlendirme Meclisi	812201
İklimlendirme Meclisi	252111	İklimlendirme Meclisi	952203
İklimlendirme Meclisi	252901	İlaç Sanayi Meclisi	211001
İklimlendirme Meclisi	252902	İlaç Sanayi Meclisi	212001
İklimlendirme Meclisi	253001	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	171108
İklimlendirme Meclisi	259921	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	171207
İklimlendirme Meclisi	265105	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172110
İklimlendirme Meclisi	265106	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172111
İklimlendirme Meclisi	265109	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172112

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172113	Kimya Sanayi Meclisi	205205
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172202	Kimya Sanayi Meclisi	205302
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172304	Kimya Sanayi Meclisi	205901
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172306	Kimya Sanayi Meclisi	205903
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172307	Kimya Sanayi Meclisi	205904
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172308	Kimya Sanayi Meclisi	205905
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172309	Kimya Sanayi Meclisi	205906
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172402	Kimya Sanayi Meclisi	205907
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172403	Kimya Sanayi Meclisi	205908
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172901	Kimya Sanayi Meclisi	205909
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172902	Kimya Sanayi Meclisi	205910
Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi	172904	Kimya Sanayi Meclisi	205911
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493101	Kimya Sanayi Meclisi	205912
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493104	Kimya Sanayi Meclisi	205913
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493105	Kimya Sanayi Meclisi	205914
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493106	Kimya Sanayi Meclisi	205915
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493190	Kimya Sanayi Meclisi	206001
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493202	Kimya Sanayi Meclisi	206002
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493901	Kimya Sanayi Meclisi	212002
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493902	Kimya Sanayi Meclisi	212003
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493903	Kimya Sanayi Meclisi	212004
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493904	Kimya Sanayi Meclisi	221117
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi	493906	Kimya Sanayi Meclisi	221118
Kimya Sanayi Meclisi	72105	Kimya Sanayi Meclisi	221119
Kimya Sanayi Meclisi	191010	Kimya Sanayi Meclisi	221901
Kimya Sanayi Meclisi	191011	Kimya Sanayi Meclisi	221902
Kimya Sanayi Meclisi	192012	Kimya Sanayi Meclisi	221903
Kimya Sanayi Meclisi	201101	Kimya Sanayi Meclisi	221904
Kimya Sanayi Meclisi	201201	Kimya Sanayi Meclisi	221905
Kimya Sanayi Meclisi	201202	Kimya Sanayi Meclisi	221906
Kimya Sanayi Meclisi	201302	Kimya Sanayi Meclisi	221907
Kimya Sanayi Meclisi	201303	Kimya Sanayi Meclisi	221908
Kimya Sanayi Meclisi	201304	Kimya Sanayi Meclisi	221909
Kimya Sanayi Meclisi	201306	Kimya Sanayi Meclisi	221910
Kimya Sanayi Meclisi	201307	Kimya Sanayi Meclisi	221912
Kimya Sanayi Meclisi	201390	Kimya Sanayi Meclisi	221913
Kimya Sanayi Meclisi	201401	Kimya Sanayi Meclisi	222103
Kimya Sanayi Meclisi	201404	Kimya Sanayi Meclisi	222104
Kimya Sanayi Meclisi	201405	Kimya Sanayi Meclisi	222303
Kimya Sanayi Meclisi	201501	Kimya Sanayi Meclisi	222304
Kimya Sanayi Meclisi	201502	Kimya Sanayi Meclisi	222305
Kimya Sanayi Meclisi	201601	Kimya Sanayi Meclisi	222306
Kimya Sanayi Meclisi	201602	Kimya Sanayi Meclisi	222307
Kimya Sanayi Meclisi	201603	Kimya Sanayi Meclisi	222308
Kimya Sanayi Meclisi	201604	Kimya Sanayi Meclisi	222390
Kimya Sanayi Meclisi	201605	Kimya Sanayi Meclisi	222901
Kimya Sanayi Meclisi	201701	Kimya Sanayi Meclisi	235202
Kimya Sanayi Meclisi	202011	Kimya Sanayi Meclisi	235203
Kimya Sanayi Meclisi	202012	Kimya Sanayi Meclisi	236502
Kimya Sanayi Meclisi	202013	Kimya Sanayi Meclisi	236901
Kimya Sanayi Meclisi	202014	Kimya Sanayi Meclisi	239901
Kimya Sanayi Meclisi	203011	Kimya Sanayi Meclisi	239903
Kimya Sanayi Meclisi	203012	Kimya Sanayi Meclisi	239904
Kimya Sanayi Meclisi	203013	Kimya Sanayi Meclisi	239905
Kimya Sanayi Meclisi	203014	Kimya Sanayi Meclisi	239907
Kimya Sanayi Meclisi	203015	Kimya Sanayi Meclisi	239990
Kimya Sanayi Meclisi	203016	Kimya Sanayi Meclisi	381103
Kimya Sanayi Meclisi	204101	Kimya Sanayi Meclisi	382101
Kimya Sanayi Meclisi	204103	Kimya Sanayi Meclisi	382201
Kimya Sanayi Meclisi	204106	Kimya Sanayi Meclisi	382202
Kimya Sanayi Meclisi	205121	Kimya Sanayi Meclisi	712007
Kimya Sanayi Meclisi	205122	Kimya Sanayi Meclisi	712008

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Kimya Sanayi Meclisi	712009	Madencilik Meclisi	72907
Kimya Sanayi Meclisi	721101	Madencilik Meclisi	81101
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141208	Madencilik Meclisi	81102
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141304	Madencilik Meclisi	81103
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141305	Madencilik Meclisi	81104
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141306	Madencilik Meclisi	81105
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141307	Madencilik Meclisi	81106
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141401	Madencilik Meclisi	81107
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141402	Madencilik Meclisi	81201
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141403	Madencilik Meclisi	81202
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141404	Madencilik Meclisi	81203
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141901	Madencilik Meclisi	89101
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141902	Madencilik Meclisi	89102
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141904	Madencilik Meclisi	89103
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141905	Madencilik Meclisi	89104
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141907	Madencilik Meclisi	89105
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	141908	Madencilik Meclisi	89201
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	143101	Madencilik Meclisi	89301
Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi	143901	Madencilik Meclisi	89901
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	172204	Madencilik Meclisi	89902
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	204104	Madencilik Meclisi	89903
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	204201	Madencilik Meclisi	89904
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	204202	Madencilik Meclisi	89905
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	204203	Madencilik Meclisi	89990
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	204204	Madencilik Meclisi	99001
Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi	329103	Madencilik Meclisi	99002
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	265203	Madencilik Meclisi	241008
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	321101	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281101
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	321201	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281102
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	321204	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281103
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	464801	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281104
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	464802	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281105
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	467203	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281106
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	467603	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281107
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	477701	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281200
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	477702	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281300
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	477705	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281403
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	952501	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281501
Kuyumculuk Sanayi Meclisi	952502	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281502
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	411001	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281503
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	412001	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281504
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	412002	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281505
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	412003	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281506
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	412004	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	281507
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	412005	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282101
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	431101	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282102
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	433101	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282103
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	433203	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282104
Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi	439101	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282105
Madencilik Meclisi	51001	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282106
Madencilik Meclisi	52001	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282201
Madencilik Meclisi	71001	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282202
Madencilik Meclisi	72101	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282203
Madencilik Meclisi	72102	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282204
Madencilik Meclisi	72103	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282399
Madencilik Meclisi	72104	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282401
Madencilik Meclisi	72901	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282499
Madencilik Meclisi	72902	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282505
Madencilik Meclisi	72903	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282506
Madencilik Meclisi	72904	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282900
Madencilik Meclisi	72905	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282903
Madencilik Meclisi	72906	Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	282905

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283001	Medya ve İletişim Meclisi	900309
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283002	Medya ve İletişim Meclisi	900311
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283003	Mobilya Ürünleri Meclisi	310901
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283004	Mobilya Ürünleri Meclisi	310902
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283005	Mobilya Ürünleri Meclisi	310903
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283006	Mobilya Ürünleri Meclisi	310904
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283007	Mobilya Ürünleri Meclisi	310905
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283008	Mobilya Ürünleri Meclisi	310906
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	283099	Mobilya Ürünleri Meclisi	310907
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	284101	Mobilya Ürünleri Meclisi	310908
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	284102	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	411001
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	284103	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	411002
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	284104	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	411003
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	284199	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	412001
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	284900	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	412002
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289101	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	412003
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289102	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	412004
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289201	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	412005
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289202	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	421101
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289203	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	421102
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289204	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	421103
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289205	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	421201
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289299	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	421301
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289301	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	421302
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289302	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	422101
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289303	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	422102
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289304	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	422103
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289305	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	422105
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289306	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	422201
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289307	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429101
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289308	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429103
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289399	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429104
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289401	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429901
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289402	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429902
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289403	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429903
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289404	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	429904
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289405	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	431101
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289406	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	431201
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289407	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	431202
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289408	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	431301
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289499	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432101
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289501	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432103
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289502	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432203
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289503	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432901
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289601	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432902
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289699	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432903
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289900	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	432905
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289901	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433101
Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi	289902	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433201
Medikal Meclisi	464601	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433202
Medya ve İletişim Meclisi	181101	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433203
Medya ve İletişim Meclisi	181202	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433301
Medya ve İletişim Meclisi	461801	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433302
Medya ve İletişim Meclisi	464911	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433401
Medya ve İletişim Meclisi	467602	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433402
Medya ve İletişim Meclisi	476203	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433403
Medya ve İletişim Meclisi	581301	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433901
Medya ve İletişim Meclisi	581402	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	433902
Medya ve İletişim Meclisi	581403	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439101
Medya ve İletişim Meclisi	581490	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439901
Medya ve İletişim Meclisi	639901	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439902
Medya ve İletişim Meclisi	742026	Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439903

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439904	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	292004
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439905	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	292005
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439906	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	292006
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439907	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	293104
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439908	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	293105
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439910	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	293106
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439911	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	293220
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439912	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	293221
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439913	Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	293222
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439914	Özel Güvenlik Hizmetleri Meclisi	801005
Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi	439915	Özel Güvenlik Hizmetleri Meclisi	802001
Orman Ürünleri Meclisi	21000	Patent ve Marka Vekilleri Meclisi	691001
Orman Ürünleri Meclisi	21002	Patent ve Marka Vekilleri Meclisi	691004
Orman Ürünleri Meclisi	21003	Patent ve Marka Vekilleri Meclisi	829908
Orman Ürünleri Meclisi	22001	Perakendecilik Meclisi	471101
Orman Ürünleri Meclisi	23001	Perakendecilik Meclisi	471102
Orman Ürünleri Meclisi	161001	Perakendecilik Meclisi	471103
Orman Ürünleri Meclisi	161002	Perakendecilik Meclisi	471901
Orman Ürünleri Meclisi	161003	Perakendecilik Meclisi	474201
Orman Ürünleri Meclisi	161005	Perakendecilik Meclisi	475401
Orman Ürünleri Meclisi	161006	Perakendecilik Meclisi	475901
Orman Ürünleri Meclisi	162101	Perakendecilik Meclisi	475903
Orman Ürünleri Meclisi	162102	Perakendecilik Meclisi	475906
Orman Ürünleri Meclisi	162201	Perakendecilik Meclisi	475911
Orman Ürünleri Meclisi	162301	Perakendecilik Meclisi	476406
Orman Ürünleri Meclisi	162302	Perakendecilik Meclisi	476490
Orman Ürünleri Meclisi	162390	Perakendecilik Meclisi	476501
Orman Ürünleri Meclisi	162401	Perakendecilik Meclisi	477104
Orman Ürünleri Meclisi	162402	Perakendecilik Meclisi	477105
Orman Ürünleri Meclisi	162403	Perakendecilik Meclisi	477107
Orman Ürünleri Meclisi	162901	Perakendecilik Meclisi	477108
Orman Ürünleri Meclisi	162902	Perakendecilik Meclisi	477111
Orman Ürünleri Meclisi	162903	Perakendecilik Meclisi	477201
Orman Ürünleri Meclisi	162904	Perakendecilik Meclisi	477202
Orman Ürünleri Meclisi	162905	Perakendecilik Meclisi	477501
Orman Ürünleri Meclisi	162907	Perakendecilik Meclisi	477701
Orman Ürünleri Meclisi	162990	Perakendecilik Meclisi	477702
Orman Ürünleri Meclisi	205123	Perakendecilik Meclisi	477703
Orman Ürünleri Meclisi	323017	Perakendecilik Meclisi	477705
Orman Ürünleri Meclisi	324009	Perakendecilik Meclisi	477803
Orman Ürünleri Meclisi	324010	Perakendecilik Meclisi	479114
Orman Ürünleri Meclisi	467301	Perakendecilik Meclisi	479910
Orman Ürünleri Meclisi	467314	Perakendecilik Meclisi	479913
Orman Ürünleri Meclisi	467318	Perakendecilik Meclisi	561002
Orman Ürünleri Meclisi	467323	Perakendecilik Meclisi	561003
Otomotiv Sanayi Meclisi	291001	Perakendecilik Meclisi	561004
Otomotiv Sanayi Meclisi	291002	Perakendecilik Meclisi	561005
Otomotiv Sanayi Meclisi	291003	Perakendecilik Meclisi	561006
Otomotiv Sanayi Meclisi	291004	Perakendecilik Meclisi	561007
Otomotiv Sanayi Meclisi	291007	Perakendecilik Meclisi	561009
Otomotiv Ticaret Meclisi	451110	Perakendecilik Meclisi	561010
Otomotiv Ticaret Meclisi	451111	Perakendecilik Meclisi	561017
Otomotiv Ticaret Meclisi	451112	Perakendecilik Meclisi	561018
Otomotiv Ticaret Meclisi	451113	Perakendecilik Meclisi	681001
Otomotiv Ticaret Meclisi	451901	Perakendecilik Meclisi	682002
Otomotiv Ticaret Meclisi	451902	Perakendecilik Meclisi	683101
Otomotiv Ticaret Meclisi	771101	Perakendecilik Meclisi	683102
Otomotiv Ticaret Meclisi	771201	Perakendecilik Meclisi	683202
Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	291008	Perakendecilik Meclisi	683203
Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	292001	Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	61001
Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	292002	Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	192015
Otomotiv Yan Sanayi Meclisi	292003	Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	192016

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	192017	Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) Meclisi	467103
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	192019	TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi	662201
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	461201	TOBB Sigorta Eksperleri İcra Komitesi	662101
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	467101	Sivil Havacılık Meclisi	16106
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	473001	Sivil Havacılık Meclisi	303001
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	473002	Sivil Havacılık Meclisi	303002
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	479912	Sivil Havacılık Meclisi	303003
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	495001	Sivil Havacılık Meclisi	303004
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	495003	Sivil Havacılık Meclisi	303005
Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi	521004	Sivil Havacılık Meclisi	303006
Sağlık Kurumları Meclisi	861004	Sivil Havacılık Meclisi	303008
Sağlık Kurumları Meclisi	861005	Sivil Havacılık Meclisi	331601
Sağlık Kurumları Meclisi	861012	Sivil Havacılık Meclisi	461403
Sağlık Kurumları Meclisi	861013	Sivil Havacılık Meclisi	511001
Sağlık Kurumları Meclisi	862102	Sivil Havacılık Meclisi	511002
Sağlık Kurumları Meclisi	862103	Sivil Havacılık Meclisi	511003
Sağlık Kurumları Meclisi	862104	Sivil Havacılık Meclisi	512117
Sağlık Kurumları Meclisi	862202	Sivil Havacılık Meclisi	512202
Sağlık Kurumları Meclisi	862205	Sivil Havacılık Meclisi	522303
Sağlık Kurumları Meclisi	862207	Sivil Havacılık Meclisi	522304
Sağlık Kurumları Meclisi	862301	Sivil Havacılık Meclisi	522306
Sağlık Kurumları Meclisi	869001	Sivil Havacılık Meclisi	522307
Sağlık Kurumları Meclisi	869010	Sivil Havacılık Meclisi	522390
Savunma Sanayi Meclisi	254001	Sivil Havacılık Meclisi	522409
Savunma Sanayi Meclisi	254002	Sivil Havacılık Meclisi	522903
Savunma Sanayi Meclisi	254003	Sivil Havacılık Meclisi	522904
Savunma Sanayi Meclisi	259902	Sivil Havacılık Meclisi	522913
Savunma Sanayi Meclisi	265108	Sivil Havacılık Meclisi	522917
Savunma Sanayi Meclisi	265115	Sivil Havacılık Meclisi	532010
Savunma Sanayi Meclisi	265190	Sivil Havacılık Meclisi	562903
Savunma Sanayi Meclisi	267011	Sivil Havacılık Meclisi	749004
Savunma Sanayi Meclisi	272005	Sivil Havacılık Meclisi	773501
Savunma Sanayi Meclisi	274002	Sivil Havacılık Meclisi	812902
Savunma Sanayi Meclisi	279003	Sivil Havacılık Meclisi	841317
Savunma Sanayi Meclisi	279006	Tarım Meclisi	11107
Savunma Sanayi Meclisi	279008	Tarım Meclisi	11112
Savunma Sanayi Meclisi	289906	Tarım Meclisi	11114
Savunma Sanayi Meclisi	303007	Tarım Meclisi	11214
Savunma Sanayi Meclisi	304001	Tarım Meclisi	11317
Savunma Sanayi Meclisi	331303	Tarım Meclisi	11318
Savunma Sanayi Meclisi	331402	Tarım Meclisi	11319
Savunma Sanayi Meclisi	749006	Tarım Meclisi	11320
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	232016	Tarım Meclisi	11321
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	232017	Tarım Meclisi	11322
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	232018	Tarım Meclisi	11323
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	233101	Tarım Meclisi	11401
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	233201	Tarım Meclisi	11602
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234101	Tarım Meclisi	11690
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234102	Tarım Meclisi	11901
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234103	Tarım Meclisi	11902
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234104	Tarım Meclisi	11990
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234201	Tarım Meclisi	12105
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234301	Tarım Meclisi	12205
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234401	Tarım Meclisi	12302
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234901	Tarım Meclisi	12404
Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi	234902	Tarım Meclisi	12508
Sermaye Piyasası Meclisi	661102	Tarım Meclisi	12509
Sermaye Piyasası Meclisi	661201	Tarım Meclisi	12602
Sermaye Piyasası Meclisi	661904	Tarım Meclisi	12690
Seyahat Acentaları ve Rehberler Meclisi	791101	Tarım Meclisi	12702
Seyahat Acentaları ve Rehberler Meclisi	791201	Tarım Meclisi	12790
Seyahat Acentaları ve Rehberler Meclisi	799001	Tarım Meclisi	12801

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Tarım Meclisi	12901	Tarım Meclisi	475216
Tarım Meclisi	13003	Tarım Meclisi	477602
Tarım Meclisi	13004	Tarım Meclisi	477603
Tarım Meclisi	16101	Tarım Meclisi	478109
Tarım Meclisi	16102	Tarım Meclisi	478904
Tarım Meclisi	16103	Tarım Meclisi	521003
Tarım Meclisi	16104	Tarım Meclisi	521005
Tarım Meclisi	16105	Tarım Meclisi	521090
Tarım Meclisi	16301	Tarım Meclisi	649204
Tarım Meclisi	16302	Tarım Meclisi	721901
Tarım Meclisi	16303	Tarım Meclisi	773101
Tarım Meclisi	16304	Tarım Meclisi	812904
Tarım Meclisi	16305	Tarım Meclisi	813090
Tarım Meclisi	16306	Tarım Meclisi	841314
Tarım Meclisi	16307	Tarım Meclisi	941104
Tarım Meclisi	16390	Teknik Müşavirlik Meclisi	711101
Tarım Meclisi	16401	Teknik Müşavirlik Meclisi	711102
Tarım Meclisi	283010	Teknik Müşavirlik Meclisi	711104
Tarım Meclisi	283012	Teknik Müşavirlik Meclisi	711201
Tarım Meclisi	283013	Teknik Müşavirlik Meclisi	711203
Tarım Meclisi	283014	Teknik Müşavirlik Meclisi	711204
Tarım Meclisi	283016	Teknik Müşavirlik Meclisi	711205
Tarım Meclisi	283017	Teknik Müşavirlik Meclisi	711206
Tarım Meclisi	289310	Teknik Müşavirlik Meclisi	711207
Tarım Meclisi	331209	Teknik Müşavirlik Meclisi	711208
Tarım Meclisi	332033	Teknik Müşavirlik Meclisi	711209
Tarım Meclisi	461101	Teknik Müşavirlik Meclisi	711210
Tarım Meclisi	461702	Teknik Müşavirlik Meclisi	711211
Tarım Meclisi	461703	Teknik Müşavirlik Meclisi	711212
Tarım Meclisi	462102	Teknik Müşavirlik Meclisi	711213
Tarım Meclisi	462103	Teknik Müşavirlik Meclisi	711290
Tarım Meclisi	462104	Tekstil Sanayi Meclisi	131003
Tarım Meclisi	462108	Tekstil Sanayi Meclisi	131005
Tarım Meclisi	462190	Tekstil Sanayi Meclisi	131006
Tarım Meclisi	462201	Tekstil Sanayi Meclisi	131008
Tarım Meclisi	463101	Tekstil Sanayi Meclisi	131009
Tarım Meclisi	463102	Tekstil Sanayi Meclisi	131010
Tarım Meclisi	463103	Tekstil Sanayi Meclisi	131012
Tarım Meclisi	463104	Tekstil Sanayi Meclisi	131013
Tarım Meclisi	463105	Tekstil Sanayi Meclisi	131014
Tarım Meclisi	463106	Tekstil Sanayi Meclisi	131015
Tarım Meclisi	463108	Tekstil Sanayi Meclisi	132014
Tarım Meclisi	463109	Tekstil Sanayi Meclisi	132016
Tarım Meclisi	463110	Tekstil Sanayi Meclisi	132017
Tarım Meclisi	463111	Tekstil Sanayi Meclisi	132019
Tarım Meclisi	463112	Tekstil Sanayi Meclisi	132020
Tarım Meclisi	463190	Tekstil Sanayi Meclisi	132021
Tarım Meclisi	463501	Tekstil Sanayi Meclisi	132022
Tarım Meclisi	463701	Tekstil Sanayi Meclisi	132023
Tarım Meclisi	463702	Tekstil Sanayi Meclisi	132024
Tarım Meclisi	463703	Tekstil Sanayi Meclisi	133001
Tarım Meclisi	466102	Tekstil Sanayi Meclisi	133002
Tarım Meclisi	466103	Tekstil Sanayi Meclisi	133003
Tarım Meclisi	472101	Tekstil Sanayi Meclisi	133004
Tarım Meclisi	472102	Tekstil Sanayi Meclisi	139101
Tarım Meclisi	472103	Tekstil Sanayi Meclisi	139102
Tarım Meclisi	472104	Tekstil Sanayi Meclisi	139201
Tarım Meclisi	472105	Tekstil Sanayi Meclisi	139202
Tarım Meclisi	472902	Tekstil Sanayi Meclisi	139203
Tarım Meclisi	472903	Tekstil Sanayi Meclisi	139204
Tarım Meclisi	472904	Tekstil Sanayi Meclisi	139205
Tarım Meclisi	472906	Tekstil Sanayi Meclisi	139207

Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu	Meclis Adı	NACE Rev.2 Kodu
Tekstil Sanayi Meclisi	139208	Turizm Meclisi	553036
Tekstil Sanayi Meclisi	139209	Turizm Meclisi	561008
Tekstil Sanayi Meclisi	139210	Turizm Meclisi	561014
Tekstil Sanayi Meclisi	139211	Turizm Meclisi	561019
Tekstil Sanayi Meclisi	139301	Turizm Meclisi	563004
Tekstil Sanayi Meclisi	139302	Turizm Meclisi	563005
Tekstil Sanayi Meclisi	139402	Turizm Meclisi	563006
Tekstil Sanayi Meclisi	139403	Turizm Meclisi	931990
Tekstil Sanayi Meclisi	139501	Turizm Meclisi	932901
Tekstil Sanayi Meclisi	139601	Turizm Meclisi	932907
Tekstil Sanayi Meclisi	139602	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	259919
Tekstil Sanayi Meclisi	139603	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	302001
Tekstil Sanayi Meclisi	139604	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	302002
Tekstil Sanayi Meclisi	139605	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	302005
Tekstil Sanayi Meclisi	139606	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	331701
Tekstil Sanayi Meclisi	139607	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	491001
Tekstil Sanayi Meclisi	139608	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	492001
Tekstil Sanayi Meclisi	139902	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494101
Tekstil Sanayi Meclisi	139903	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494102
Tekstil Sanayi Meclisi	139904	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494103
Tekstil Sanayi Meclisi	139906	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494105
Telekomünikasyon Meclisi	261105	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494106
Telekomünikasyon Meclisi	263006	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494108
Telekomünikasyon Meclisi	263008	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494109
Telekomünikasyon Meclisi	263010	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494110
Telekomünikasyon Meclisi	422205	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	494190
Telekomünikasyon Meclisi	422206	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	495090
Telekomünikasyon Meclisi	422207	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	512117
Telekomünikasyon Meclisi	465201	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	521002
Telekomünikasyon Meclisi	611015	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	521005
Telekomünikasyon Meclisi	611017	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	521090
Telekomünikasyon Meclisi	612002	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522409
Telekomünikasyon Meclisi	612003	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522410
Telekomünikasyon Meclisi	613001	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522411
Telekomünikasyon Meclisi	619007	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522901
Telekomünikasyon Meclisi	619090	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522902
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	232016	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522903
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	233201	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522906
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	236101	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522907
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	236102	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522913
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	273203	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522914
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	467308	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522915
Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi	475201	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522918
Turizm Meclisi	551002	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	522990
Turizm Meclisi	551005	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	532009
Turizm Meclisi	552001	Ulaştırma ve Lojistik Meclisi	532010
Turizm Meclisi	552004	Yükseköğretim Meclisi	854203

KURUM İNDEKSİ

A

AB Bakanlığı 30, 96, 100, 141, 216
Adalet Bakanlığı 6, 66, 68, 207
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 52, 191

B

BDDK 6, 7, 11, 106
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 3, 4, 10, 14, 15, 27, 31, 46, 47, 58, 59, 62, 63, 66, 75, 79,
87, 88, 91, 94, 95, 99, 104, 116, 118, 121, 129, 137, 140, 142, 144, 145, 148, 149, 150,
153, 156, 157, 162, 175, 176, 182, 191, 196, 198, 214, 235
BİST 67
BOTAŞ 42, 43, 44
BTK 218, 219, 220, 230

Ç

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 18, 50, 82, 83, 109, 117, 120, 125, 137, 152, 153, 160,
161, 168, 215, 227
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 31, 32, 35, 36, 38, 46, 54, 62, 79, 86, 91,
96, 108, 109, 113, 121, 144, 164, 174, 175, 176, 207, 210, 211, 220, 222, 223, 226, 227

D

Dışişleri Bakanlığı 134, 231
DSİ 208

E

Ekonomi Bakanlığı 2, 4, 22, 23, 26, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 43, 47, 58, 59, 63, 71, 72, 78, 80, 86,
87, 94, 95, 98, 99, 100, 116, 118, 120, 126, 134, 138, 141, 149, 150, 161, 172, 178, 179,
180, 203, 204, 211, 214, 215, 216, 231, 232, 234
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 18, 22, 23, 26, 30, 35, 42, 43, 44, 54, 55, 56, 79, 94, 112,
113, 114, 164, 165, 166, 174, 190, 191, 192, 206, 223
EPDK 30, 42, 43, 44, 54, 55, 164, 165, 166, 191, 192
Eximbank 34, 116, 161, 172, 211, 215

G

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 38, 62, 63, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 113, 160, 206, 207, 208
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı 2, 27, 28, 32, 74, 78, 80, 86, 88, 95, 102, 103, 124, 128, 160, 162,
165, 176, 203, 204, 214, 215, 216, 230, 231

H

Hazine Müsteşarlığı 6, 66, 67, 68, 90, 116, 121, 128, 145, 152, 168, 182, 184, 194, 195, 198,
199, 200, 211

İ

İçişleri Bakanlığı 20, 58, 90, 103, 145, 153, 222, 228, 234
İŞKUR 10, 18, 50

K

Kalkınma Bakanlığı 7, 14, 140, 141, 210, 231, 232
 Karayolları Genel Müdürlüğü 24, 132
 KİK 10, 14, 79, 121, 132, 133, 152, 210, 211
 KOSGEB 50, 58, 59, 182, 196, 198
 Kültür ve Turizm Bakanlığı 50, 91, 186, 187, 226, 227, 228

M

Maliye Bakanlığı 2, 7, 8, 11, 18, 26, 32, 34, 36, 39, 51, 55, 56, 62, 63, 66, 67, 74, 78, 82, 83,
 86, 87, 92, 98, 99, 103, 104, 106, 108, 109, 117, 118, 120, 125, 128, 132, 133, 136, 140,
 145, 148, 150, 160, 161, 164, 165, 166, 170, 172, 174, 175, 178, 179, 183, 190, 192,
 195, 199, 202, 204, 206, 211, 215, 219, 222, 223, 226, 227, 228, 234, 235
 Millî Eğitim Bakanlığı 3, 10, 18, 50, 51, 52, 63, 117, 129, 137, 169, 206, 234
 Millî Savunma Bakanlığı 172
 MKK 183
 MYK 108

O-Ö

Orman ve Su İşleri Bakanlığı 46, 54, 56, 87, 112, 128, 129, 136, 208
 ÖİB 76
 ÖSYM 235

R

Rekabet Kurumu 42
 RTÜK 76

S-Ş

Sağlık Bakanlığı 63, 76, 82, 83, 95, 102, 103, 104, 120, 121, 168, 169, 170
 SGK 34, 62, 82, 83, 109, 117, 121, 137, 168, 215, 223
 SPK 67, 182, 183, 184
 Şeker Kurumu 62, 76

T

TCDD 141
 TCMB 7
 TİB 124
 TOKİ 121, 175, 176
 TPE 128, 157
 TRT 30, 54, 128, 206
 TSE 3, 27, 87, 88, 153, 175
 TÜBİTAK 10, 66, 94, 104, 207
 TÜİK 71

U

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı 3, 10, 11, 19, 24, 34, 35, 36, 58, 80, 90, 91, 124,
 132, 141, 142, 144, 145, 164, 174, 186, 202, 218, 219, 220, 222, 230, 231, 232

Y

YÖK 3, 10, 14, 66, 117, 129, 157, 169, 203, 234, 235

